

**MITÄ OPETTAA JA MITEN? – MUSIIKIN OPETUSSUUNNITELMAA
RAKENTAMASSA ESIKOULUOPETTAJIEN KOULUTUKSEEN
SWAZIMAASSA**

Jaana Vahermaa

maisterintutkielma

Musiikkikasvatus

8.4.2014

Jyväskylän yliopisto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistinen	Laitos Musiikin laitos
Tekijä Jaana Vahermaa	
Työn nimi Mitä pitäisi opettaa ja miten? – musiikin opetussuunnitelmaa rakentamassa esikouluopettajien koulutukseen Swazimaassa	
Oppiaine Musiikkikasvatus	Työn laji maisterintutkielma
Aika Kevät 2014	Sivumäärä 103s + liitteet 90s + cd
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tutkielma käsittelee musiikin opetussuunnitelman tekoprosessia ja toteuttamista esikouluopettajille itselle vieraassa kulttuurissa yhteistyössä paikallisten ihmisten kanssa. Tutkimuksen tavoitteena oli suunnitella mahdollisimman hyvin maan koulutuksen tarpeita vastaava musiikkikurssi esikouluopettajia ympäri Swazimaata kouluttavalle EduGate-projektille selvittämällä millaisia asioita musiikista Swazimaalaisille esikouluopettajille olisi hyödyllistä opettaa. Käytin lähtökohtana suomalaisen varhaismusiikkikasvatuksen opsin tavoitteita ja sisältöjä, joista muokkasin opiskelijoille teetetyin kyselyn, koulutuksen järjestäjien toiveiden, Swazimaasta keräämäni informaation ja omien näkemysteni perusteella 30 oppitunnin kokonaisuuden, jonka myös opetin opiskelijoille. Opetusjakson jälkeen opetussuunnitelmaa muokattiin tunneilla tehtyjen havaintojen, opiskelijoilla kurssin jälkeen teetetyin loppukyselyn ja opiskelijoiden itsenäisen harjoittelujakson jälkeen teetetyin jatkokyselyn sekä kouluttajien kanssa käytyjen keskustelujen perusteella. Tämän jälkeen muokattiin yhteistyössä tulevan kouluttajan kanssa tuntisuunnitelmat ja kurssimateriaalit sellaiseksi, että hän voi käyttää niitä apunaan tulevissa kursseilla.</p> <p>Tutkielma on laadullinen toimintatutkimus. Tutkimusmenetelminä käytin osallistuvaa havainnointia, kyselylomakkeita ja reflektioivaa tutkimuspäiväkirjan kirjoittamista. Aineisto koostui opiskelijoille teetetyistä esikyselyistä, loppukyselyistä ja jatkokyselyistä, kurssin aikana tehdyistä kirjallisista tehtävistä, opiskelijoiden omien opetustuokioiden musiikillisista sisällöistä sekä tutkimuspäiväkirjamerkinnoistä. Aineisto kerättiin 7.1.–25.1. ja 26.–30.4 välisinä ajanjaksoina.</p> <p>Tutkimuksen alkuosassa käsitellään koulutusta kehitysapuna, Swazimaan koulutusta ja kulttuuria sekä opetussuunnitelmia ja niiden rakentamista. Loppuosassa kuvataan tutkimustuloksia ja opetusprosessin kulkua. Liitteinä on alkuperäinen ja muokattu opetussuunnitelma kurssimateriaaleineen.</p> <p>Tutkimuksen tuloksena syntyi tulevalle kouluttajalle käyttökelpoinen opetussuunnitelma. Tutkimus antaa myös pohjan, jonka perusteella voi samanlaista kurssia lähteä toteuttamaan myös johonkin muuhun kulttuuriin. Vaikka opiskelijoiden mielipiteet olivat tärkeä vaikuttaja opetussuunnitelman kehittämiseen, eniten lopulliseen opetussuunnitelmaan vaikutti kuitenkin kurssin seuraavan opettajan taidot, ja tärkeää olisikin panostaa seuraavan opettajan kouluttamiseen jo kurssin aikana.</p>	
Asiasanat opetussuunnitelmat, opetussuunnittelu, opetusmateriaali, kehitysapu, kehitysyhteistyö, Swazimaa, monikulttuurisuus, kulttuurienvälisyys, varhaisiän musiikkikasvatus, soitinrakennus, opettajankoulutus, esikoulu	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto, Musiikin laitos	
Muita tietoja CD on saatavissa tutkimuksen tekijältä	

Sisältö

1	Johdanto	1
2	Koulutus kehitysapuna	3
2.1	Pohdintoja kehitysavun luonteesta ja motiiveista	3
2.2	Varhaiskasvatuksen merkityksestä.....	4
2.3	Opettajien koulutus opetuksen laadun takaajana.....	5
3	Swazimaan koulutukseen ja kulttuuriin perehtyminen	7
3.1	Swazimaa	7
3.2	Esikoulut Swazimaassa	7
3.3	Musiikkikasvatus ja musiikkikäsitys Swazimaassa	10
4	Opetussuunnitelman laatiminen	16
4.1	Mikä on opetussuunnitelma.....	16
4.2	Sisällön valintaa koskevien päätösten tekeminen	18
4.3	Tavoitteet.....	23
4.4	Sisältö	27
4.5	Toteutus.....	30
4.6	Arviointi.....	30
4.7	Opetusmateriaalin hankinta.....	31
5	Tutkimusasetelma	34
5.1	Tutkimuksen tausta	34
5.2	Tutkimuksen tavoite.....	35
5.3	Opiskelijoiden luonnehtimista	36
5.4	Tutkimusaineiston kerääminen.....	37
5.5	Tutkimuksen kulku.....	38
5.6	Toimintatutkimuksen luonne	40
5.7	Reliabiliteetti ja validiteetti	43
5.8	Tutkimuksen etiikka	44

6	Tutkimuksen tulokset	46
6.1	Esikyselyn vastaukset	46
6.2	Opetuksen suunnittelu.....	48
6.3	Opetuksen kulku ja opiskelijoiden reagointi opetettaviin asioihin.....	50
6.4	Loppukyselyn vastaukset.....	76
6.5	Opiskelijoiden ajatuksia opetusperiodin jälkeen.....	83
6.6	Opetusprosessin kautta syntyneen opetussuunnitelman muokkaus.....	87
6.7	Johtopäätöksiä koko opetussuunnitelmantekoprosessista.....	94
7	Päätäntö.....	95
	Lähdeluettelo	99
	Liitteet	104
	LIITE 1 Esikyselylomake	104
	LIITE 2 Loppukyselylomake.....	105
	LIITE 3 Jatkokyselylomake	107
	LIITE 4 Alkuperäiset tuntisuunnitelmat.....	108
	LIITE 5 Muutetut tuntisuunnitelmat.....	118
	LIITE 6 Alkuperäiset opetusmateriaalit	130
	LIITE 7 Muutetut opetusmateriaalit	158
	LIITE 8 Tavoitteet	188
	LIITE 9 Sanalista tavutusten kanssa.....	190
	LIITE 10 CD:n sisältö	193

1 JOHDANTO

Swazimaalainen lapsi menee ensimmäistä kertaa esikouluun. Hän kohtaa omituisen kuuloista puhetta ja päivä on täynnä rituaaleja, joissa toistetaan opettajan perässä käsittämättömiä sanoja tai äänteitä, piirretään erilaisia kuvioita ja kuunnellaan opettajaa. Se, mitä tämä lapsi tulee oppimaan esikoulunsa aikana, riippuu siitä, mitä hänen opettajansa opettaa, mikä taas riippuu tämän opettajan koulutuksesta. Opettajien koulutukseen taas vaikuttaa maan hallituksen koulutuspoliittiset tavoitteet sekä vallalla olevat siirtomaa-ajoilta perityvät käsitykset siitä, mikä on opettamisen arvoista ja mikä on paras tapa opettaa.

Sain tammikuussa 2013 mahdollisuuden olla osa tätä suurta tiedon siirtämisen ketjua, kun pääsin osallistumaan opettajana EduGate – projektin järjestämään koulutukseen Swazimaan tuleville esikouluopettajille. Tehtäväni oli suunnitella ja toteuttaa musiikin kurssi, joka auttaisi opettajia työssään mahdollisimman paljon. Tutkimuksen lopullisena tavoitteena oli tämän kurssin pohjalta suunnitella opintokokonaisuus, joka palvelisi maan koulutuksen tarpeita mahdollisimman hyvin. Koska minulla ei ollut kokemusta swazimaalaisista esikouluista, jouduin turvautumaan suomalaisista esikouluista ja lastentarhoista saamaani kokemukseen. Tiedostin kuitenkin, että swazimaalaiset oppimisen kulttuurit ja koulutuksen tarpeet olisivat todennäköisesti hyvin erilaiset kuin Suomessa, joten jouduin pohtimaan, mitkä hyödyllisenä pitämäni asiat olisivat hyödyllisiä myös Swazimaassa. Tutkimuksen taustaa selvitän perusteellisemmin luvussa 5.

Tämä pohdinta poiki vyyhdin tutkimuskysymyksiä. Mitä pitäisi opettaa Swazimaan esikouluopettajille musiikista? Miten pystyn välttämään länsimaalaisten musiikkikasvatusmetodien yliverlaisuuden tuputtamisen ja ottamaan huomioon heidän kulttuurinsa? Sopiiko länsimaalainen tapa jaotella musiikki eri komponentteihin ollenkaan afrikkalaiseen ympäristöön? Millaisia soittimia voi rakentaa Swazimaasta löytyvistä kierrätysmateriaaleista ja kuinka ne voisi rakentaa mahdollisimman yksinkertaisesti? Miten opiskelijat ottaisivat vastaan kurssin sisällön, mitä he pitäisivät itse opettamisen arvoisina ja mitä he olisivat halunneet oppia lisää?

Vaikka tämän tyyppisessä tutkimuksessa olisi luontevaa tutkia opiskelijoiden oppimistuloksia, rajasin aiheen kuitenkin opiskelijoiden näkemyksiin asiakokonaisuuksien hyödyllisyydestä heidän omassa opetuksessaan ja heidän toiveisiinsa kurssia koskien. Tämän vuoksi tutkielmassa ei myöskään painotu opiskelijoiden arviointi. Teetin kuitenkin muutamia kirjallisia tehtäviä opiskelijoilla saadakseni jonkinlaisen kuvan asioiden vastaanottamisesta, mutta nii-

den tarkoitus oli enemmän tukea omia havaintojani kuin arvioida opiskelijoiden oppimista kurssin aikana. Kokonaisuudessaan tutkimukseni kuvaa opetussuunnitelman luomisprosessia itselle vieraassa kulttuurissa yhteistyössä paikallisten ihmisten kanssa.

Vastaavanlaista tutkimusta opetussuunnitelman tekemistä vieraassa kulttuurissa ei ole suoraan tullut vastaan, mutta erikseen on tutkittu opettamista vieraassa kulttuurissa, opetussuunnitelman tai kurssin suunnitelemista ja toteuttamista omassa kulttuurissa ja koulutusta kehitysyhteistyömuotona. Maria Typpö (2008) on tutkinut pro-gradu – tutkielmassaan musiikinopettamista Etelä-Afrikassa tuoden esiin kulttuurien välisen dialogin. Anna-Kaisa Kyllikki Halme (2005) on tutkinut tansanialaisia laululeikkejä ja länsimaisen kulttuurin vaikutusta Tansanian perinnekulttuuriin. Hanna-Kaisa Malkavaara (1990) puolestaan on tutkinut koulutusta kehitysyhteistyömuotona. Opetussuunnitelmista ja niiden tekemisestä löytyy paljon tutkimusta. Esimerkiksi Joanne Yatvin (1992) on tutkinut kieliohjelman kehittämistä koko kouluun ja Jukka Lehtinen on kehittänyt äänitustekniikan kurssin lukioon. Lähimpänä omaa tutkimustani on Sirpa Hietaniemen ja Leena-Kaisa Pesolan musiikin oheismateriaali Kaustisen peruskoulun ala-asteelle paikallisen perinteen ja kansanmusiikin pohjalta. Tässäkin tutkimuksessa nojataan paljon peruskoulun opetuksen oppaaseen pohdittaessa sisällön valintaa ja musiikinopetuksen työtapoja, ja yritetään tehdä materiaali paikallisen perinteen pohjalta. Lisäksi opetussuunnitelmien teoriaa on ansiokkaasti tutkinut John Goodland (1979).

Tutkimukseni ensimmäinen osa käsittelee opetusta kehitysyhteistyönä, Swazimaan koulutusjärjestelmää ja afrikkalaista käsitystä musiikista ja musiikkikasvatuksesta sekä opetussuunnitelmia, niiden sisältöjen valintaa ja taustalla vaikuttavia arvoja. Toisessa osassa käsitellään opetussuunnitelman tekoprosessia ja kyselyiden vastauksia, sekä niiden vaikutusta prosessiin ja lopputulokseen. Osan lopussa kuvataan prosessin kautta aikaansaadun opetussuunnitelman ja kurssimateriaalin muotoutumista tulevan kouluttajan kanssa käydyn keskustelun pohjalta ja raportoidaan opetussuunnitelmaan ja kurssimateriaaleihin tehdyistä muutoksista. Tutkimuksen liitteenä on sekä alkuperäiset että tutkimuksen tuloksena muuttuneet tuntisuunnitelmat ja materiaalit, jotka sisältävät myös kierrätyssoitinten teko-ohjeita. Toivon, että materiaalista voisi olla hyötyä vastaavanlaisen projektin suunnitteluun jossain toisessa kulttuurissa.

2 KOULUTUS KEHITYSAPUNA

2.1 Pohdintoja kehitysavun luonteesta ja motiiveista

Ennen lähtöäni Swazimaahan mielessäni pyöri monia kysymyksiä. Tiedostin, että vaikka kyseessä oli käytännössä kurssin pitäminen opettajille, oli opetukseni kuitenkin osa suurempaa kokonaisuutta. Koen maailmanlaajuisen koulutuksen erittäin tärkeäksi keinoksi ihmisten yhdenvertaisuuden lisäämiseksi ja tuntui hienolta olla edistämässä itselleni tärkeää asiaa. Kuitenkin projekti herätti myös monia epäilyksiä. Onko oikein, että Swazimaassa opiskellaan englanniksi länsimaalaisia asioita ja edistääkö oma työpanokseni tätä mahdollisesti eurooppalaistumiseen johtavaa suuntausta? Projekti sai minut pohtimaan koulutuksen päämääriä ja tavoitteita hyvinkin laajasti. Tulisiko koulutuksen olla maailmanlaajuisesti yhtenäistä?

McGrath (1998,76) kysyy osuvasti, sopivatko samat koulutukseen liittyvät systeemit kaikille maille. Entä halutaanko opetussuunnitelmilla kasvattaa tunnollisia työntekijöitä vai innovatiivisia ajattelijointa? Onko yleinen koulutus vain väylä ammattiin vai onko sillä arvoa itsessään? (McGrath 1998, 76.) Tuomas Takala (2001) tuo esille, että vaikka siirtomaavallan alaisena olleet maat ovat itsenäistyneet, silti opetussuunnitelmat ovat siirtomaa-ajan perintöä. Hän näkee keskeiseksi syyksi näiden opetussuunnitelmien yhteyden yhteiskunnan modernisaatioon ja työmahdollisuuksiin yhteiskunnan paremmin palkatuilla sektoreilla virkamiehenä tai liike-elämässä, minkä vuoksi koulutuksen kiinnostus kohdistuu teollistuneissa maissa tuotetun tiedon omaksumiseen paikallisen tiedon ja perinteiden sijaan. Surullista on kuitenkin, että enemmistö tällaisen koulutuksen läpäisseistä ei kuitenkaan pääse jatkamaan eteenpäin. Siitä huolimatta jo se, että se antaa mahdollisuuden siihen, saa aikaan sen, että oppilaan menestymisestä päättötutkinnosta tulee vanhempien ja lähiympäristön keskeinen huomion kohde (Takala 2001, 48–49.)

Nahas Angula (1993) tuo esille, että kehitysapua annettaessa on alettu kysellä kysymyksiä avun arvosta, aikeista ja vaikutuksesta kehitysmailla. Tällaisia kysymyksiä on ”voiko apu auttaa kehitysmaita, erityisesti Saharan eteläpuolisen Afrikan valtioita pärjäämään paremmin taloudellisesti?”, ”voivatko kehitysmaat selvitä ilman ulkopuolista apua?” ja ”onko apu luonut ei-toivotun riippuvuussuhteen?”. Hän toteaa, että niihin ei ole helppoja vastauksia ja kysyy vielä yhden kysymyksen: ”mikä on vaihtoehto?”. (Angula 1993, 11.) Nämä ovat erittäin

oleellisia kysymyksiä. Kehitysavusta voi olla monenlaisia näkemyksiä. Tansaniassa aikuis-koulutusprojektissa toiminut ruotsalainen Folke Albinson (1996) kuvaa keskusteluaan brittiläisen kollegansa kanssa kehitysavusta ja avaa silmiä muunlaisille tavoille käsittää kehitysapua. Kollega oli tiedustellut, miksi Ruotsi halusi niin kovasti auttaa, ja mitä se odotti kovia ponnisteluitaan vastaan, vai olivatko he vain niin naiiveja ja tyhmiä, etteivät odottaneet mitään. Hän koki, että kehitysapu, joka pohjautui jollekin muulle kuin oman edun tavoittelulle ei ollut perusteltua ja vain viivyttäisi vastaanottavan maan luonnollista kehitystä. (Albinson 1996, 44.) Tämä on varmasti asenne, mihin usein törmätään kehitysaputyöskentelyssä, voiko joku auttaa ilman että haluaisi mitään vastapalvelukseksi? Myös juttellessani erään etelä-afrikkalaisen ystäväni kanssa, hän näki vapaaehtoistyön tekemisen loukkaavana heitä kohtaan, jonkinlaisena säälinä ja itsensä pönkittämisenä auttajan puolelta.

Perinteinen ajatus auttamisesta on ollut opettaa avun tarvitsija kalastamaan sen sijaan että ostaisi hänelle kalan. Tämän näkemyksen mukaan voisi koulutuksen ajatella olevan yksi keino tämän suuntaiseen auttamiseen, onhan koulutuksella potentiaali opettaa ihmisiä parantamaan elämänlaatuaan, kunhan vain opetetaan autettavien elämän kannalta merkittäviä asioita.

2.2 Varhaiskasvatuksen merkityksestä

Education for all raportin (2007) mukaan kehitysmaissa tapahtuva kaupungistuminen, muuttaminen työn perässä sekä naisten kasvava osallistuminen työelämään on muuttanut perherakenteita. Lisäksi aseelliset konfliktit, HIVin ja AIDSin leviäminen ja ympäristön pilaantuminen ovat jättäneet monia lapsia ilman vanhempia ja aiheuttaneet perheille vaikeuksia kasvat-
taa lapsia. Raportin mukaan näiden huonossa asemassa olevien lasten kykyä kohdata näitä haasteita voidaan parantaa kasvattamalla yhtenäistä varhaiskasvatusohjelmaa. Niihin voi sisältyä myös puuttumista perusterveyteen ja ravitsemukseen. Tarkoitus ei ole kuitenkaan korvata ensisijaisten perheiden hoitoa, vaan täydentää sitä jos tarvetta on. (EFA Global Monitoring Report 2007, 106.)

Vuoden 2012 raportissa todetaan laadukkaiden esikouluohjelmien olevan tärkeitä lasten valmistamisessa kouluun. Esikoulun käyneillä on etumatka luku – ja laskutaitoihin, keskittymiskykyyn, yrittämiseen ja oma-aloitteisuuteen, jotka kaikki johtavat parempaan koulutukseen ja työllistymiseen. Useat lapset köyhistä perheistä kuitenkin aloittavat myöhään, koska he asuvat

liian kaukana koulusta, vanhemmat eivät ole tietoisia mitä lasten lähettämisen kouluun oikeaan aikaan merkitsee ja koska heidän terveystilansa on heikko. (EFA Global Monitoring Report 2012; 6, 8.) Myös aikaisemmin ilmestyneessä raportissa (2007) alleviivataan pienten lasten tarpeiden huomioimista, sillä huolehtimisen taso vaikuttaa heidän kehitykseensä pitkälle nuoruuteen ja aikuisuuteen. Lisäksi investoiminen näihin ohjelmiin maksaa itsensä takaisin inhimillisenä pääomana, vähentää sosiaalista epätasa-arvoa ja hyödyttävät yhteisöjä ja yhteiskuntia suuressa mittakaavassa. (EFA Global Monitoring Report 2007, 106.)

2.3 Opettajien koulutus opetuksen laadun takaajana

Opettajat ovat tärkein resurssi oppimisen parantamiseen. Monissa paikoissa opettajien ja erityisesti koulutettujen opettajien pula on suurin este koulutuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Saharan eteläpuolisen Afrikan maiden täytyisi rekrytoida yli 2 miljoonaa opettajaa saavuttaakseen UPA:n (Universal Primary Education) tavoitteet. Yksi mitta koulutuksen laadulle on opettajien määrä oppilaita kohden. Huolimatta 1,1 miljoonan opettajan rekrytoimisesta Saharan eteläpuolisen Afrikan oppilas/opettaja luku nousi, 42:1:stä 43:1:een kouluun menevien määrän noustessa nopeampaan tahtiin. (EFA Global Monitoring Report 2012, 7–8.) Opettajapulalla on suuri saatetaan joutua rekrytoimaan opettajiksi nuoria, joilla ei ole koulutusta eikä pätevyyttä. (Takala 2001, 53.)

Toinen mitta koulutuksen laadulle on myös oppimistulokset. Ei ole nimittäin varmaa, että vaikka lapsi pääsisikin kouluun, että hän oppisi siellä kovinkaan paljon. Hanna Koivisto (2013) kirjoittaa artikkelissaan opettajien selittämättömien poissaolojen olevan yleinen ongelma kehitysmaissa. Esimerkiksi Uwezoni (Keniassa, Tansaniassa ja Ugandassa lasten oppimista edistävä järjestö) tutkijoiden vieraillessa Tansaniassa he olivat todenneet neljänneksen opettajista olevan poissa. (Koivisto 2013, 23.) EFA-raportissa (2012, 8) todetaan, että arvioiden mukaan lapset monissa maailman köyhimmissä maissa voivat viettää useita vuosia koulunpenkillä oppimatta lukemaan sanaakaan.

Näin ollen koulutuksen laadusta on noussut tärkeä tekijä koulutuksen mahdollisimman laajan levittämisen rinnalle. Opettajien kouluttaminen on noussut tärkeäksi kysymykseksi. EFAn raportin (2012, 8) mukaan usein opettajilta itseltäänkin puuttuu tarvittavat aineenhallinnan taidot, jolloin opettajan koulutus keskittyy perustietämyksen kehittämiseen, eikä siihen, että

opeteltaisiin, miten oppilaita voi opettaa tehokkaasti. Huomasin myös omassa opetuksessani, että meni paljon aikaa lapsille opetettavien asioiden opetteluun, jolloin opetusmenetelmien läpikäymiselle ei jäänyt niin paljon aikaa kuin olin alun perin olettanut. Lisäksi opettajien ammatillinen kehitys pysähtyy sen jälkeen kun he ovat siirtyneet luokkahuoneeseen (EFA Global Monitoring Report 2012, 8).

Association for the Development of Education in Africa (ADEA) –järjestön raportin (2003) mukaan opetuksen tason parantaminen vaatii muutoksia perinteisissä ulkooppimisen metodeissa. Opetusmenetelmissä pitäisi käyttää enemmän avoimia lähestymistapoja, kuten lapsikeskeistä, toiminallista opettamista, mutta niiden toteuttaminen on ollut vaikeaa jo afrikkalaisen luokkahuoneen reaalielämän vuoksi. Koska oppilasmäärät ovat suuria ja samassa tilassa voi olla useita vuosiluokkia, vaikuttaa suora ja hallittu opettaminen realistisemmalta lähtökohdalta. (ADEA 2003, 20.)

ADEA:n raportin (2003) mukaan ollakseen merkityksellisiä opetussuunnitelmien pitää kytkeytyä oppilaiden kokemusmaailmaan, mikä tarkoittaa ensisijassa sitä, että opetuksen tulisi olla oppilaiden omalla äidinkielellä ainakin ensimmäisinä vuosina. Kokemukset Sambiassa, Burkina Fasossa ja Malissa, joissa ohjeistus annetaan afrikkalaisia kieliä käyttäen, näyttävät, miten näistä haasteista voidaan selviytyä. (ADEA 2003, 20.)

3 SWAZIMAAN KOULUTUKSEEN JA KULTTUURIIN PEREHTYMINEN

3.1 Swazimaa

Swazimaa on pieni ja vuoristoinen Etelä-Afrikan ja Mosambikin ympäröimä maa. Se itsenäistyi 1986 oltuaan brittiläisen hallinnon alla yli 60 vuotta. Viralliset kielet ovat siswati ja englanti. (Sprey, Dlamini & van Hee 1997, 285.) Maata hallitsee monarkki King Mswati III, jonka hallintoa ja tapaa hoitaa maansa asioita monet paikalliset kritisoivat. Hänen palatsinsa ja 15 vaimonsa ylläpitäminen vie paikallisten lähteiden mukaan neljänneksen koko maan tuloista, eivätkä verorahat päädy yhteiskunnan tukemiseen ja rakentamiseen. Swazimaan 1,2 miljoonasta asukkaasta 70 prosenttia elää köyhyysrajan alapuolella.

3.2 Esikoulut Swazimaassa

Vuonna 2010 julkaistun Swazimaan valtiollisen opetussuunnitelman mukaan (World Data on Education 2010, 10) The South-Africa Development Community (SADC) on kehittelemässä konseptia valmentavasta vuodesta (reception year), jota kutsutaan nollaluokaksi, joka olisi esivaatimus ensimmäiselle luokalle menemisestä. Swazimaa ei ole vielä aloittanut ohjelmaa, mutta etsii keinoja järjestää koulutus uudelleen tällä tasolla ottamalla mukaan organisaatioita ja yhteisöjä (World Data on Education 2010, 10). Swazimaassa on kuitenkin keskuksia, joissa huolehditaan lapsista. UNICEFin rahoittaman ja Suomen opetusministeriön 2001 toteuttaman tutkimuksen mukaan 15% kolmesta kuuteen vuotiaista on tällaisissa keskuksissa. Keskukset olivat joko yksityisiä tai yhteisön ylläpitämiä ja olivat maksullisia. Maksut olivat tosin alhaisia (15–30 euroa, köyhimmissä 2-3 euroa lukukautta kohden), eivätkä riittäneet opettajien palkkoihin, puhumattakaan materiaaleihin. (World Data on Education 2010, 10.) Esikoulut rahoitetaan lähes yksinomaan näillä maksuilla, minkä vuoksi ne ovat hyvin epävakaita ekonomisesti. Keskimääräinen oppilasluku opettajaa kohden on 26. Erotukseksi päivähoitokeskuksista, esikoulut ovat auki vain aamuisin, sillä ne nähdään enemmän opetusinstituutioina kuin päivähoitopaikkoina. (Sprey, Dlamini & van Hee 1997, 285.) Keskuksissa kuitenkin

parhaimmillaan opittiin taitoja, jotka auttoivat lapsia pärjäämään koulussa (World Data on Education, 2010, 10.)

Päivähoitokeskusten opettajat eivät olleet kovin päteviä; ei ollut juuri mitään vaatimuksia opettajaksi pääsemiseksi, ja monet heistä eivät olleet käyneet koulua viidettä luokkaa pidemmälle. (World Data on Education 2010, 10.) Kuitenkin Spreyn ym. (1997) mukaan noin puolella esikouluopettajista on yli yhden vuoden ammatillinen koulutus. (Sprey, Dlamini & van Hee 1997, 285.)

Swazimaan hallituksen Internet-sivujen mukaan tavoitteena on, että jokainen lapsi pääsisi kouluun. Peruskoulun läpäiseminen ei todellisuudessa ole kuitenkaan mahdollista kaikille köyhyyden, nälän ja lasten huonon koulumenestyksen vuoksi. Monet lapset joutuvat käymään uudestaan samoja luokkia tai jättämään koulun kokonaan, sillä he eivät pysty maksamaan koulumaksujaan ja koulumateriaalejaan, eikä heidän kodeillaan ole ruokaa heille. (Swazimaan hallituksen Internet-sivut, luettu 2.4.2014.)

3.2.1 Opetus Swazimaan esikouluissa

Spreyn & al (1997) tekemä tutkimus Swazimaan esikouluista valottaa mitä esikouluissa oikeasti tapahtuu. Vaikka tutkimus on jokseenkin vanha, projektin pääkouluttaja Dlaminin mukaan asiat eivät juuri ole muuttuneet. Myös omat havaintoni opiskelijoiden toimintatavoista tukevat tätä näkemystä. Tutkimuksen mukaan Swazimaan esikouluissa on paljon haasteita, ja näitä haasteita jouduin pohtimaan myös oman opetuksen suunnittelussa. Seuraavassa esittelen näitä esikouluopetuksen ongelmakohtia tarkemmin.

3.2.1.1 Toistoon perustuva opetus

Opetus toteutettiin usein kysymys-vastaus tekniikalla, jossa oppilaiden oletettiin antavan opettajan opettama vastaus toisistaan irrallisiin kysymyksiin. Yksi metodi tähän oli lauseiden täydentäminen, joka tyypillisesti näytti seuraavalta:

Opettaja: ”Mitkä ovat viikonpäivät? Viikonpäivät ovat:”

Oppilaat: ”Maanantai, tiistai, keskiviikko..”

Kysymysten irrallisuus oli myös ongelma, sillä se ei antanut oppilaille minkäänlaista kokonaiskuvaa asioiden tilasta. Pahimmissa tapauksissa opettajat saattoivat opettaa eläinten nimiä

ilman minkäänlaisia kuvia. Opetus perustui myös suurelta osalta englanninkielisten lauseiden, kuten ”this is a plant” toistamiseen esimerkiksi kolme kertaa peräkkäin englanniksi ja kerran siswatiksi. Tutkijat totesivat, että edellä kuvatut opetusstrategiat eivät juuri jätä tilaa lasten omille aloitteille. Vaikka koulutukselliset tavoitteet ovat prosessorientoituneita, tarkkaillut opetusstrategiat keskittyvät tuotokseen. He näkevät, että tämä ei tue tavoitetta oppimaan oppimisesta, kuten osallistumisesta tai oman käyttäytymisen muokkaamisesta tiettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. (Sprey, Dlamini & van Hee, 1997, 288–291.)

Itse huomasin edellä kuvailtujen lähestymistapojen olevan edelleen hyvin juurtuneita, ei ainoastaan opiskelijoiden, vaan myös heitä opettavien opettajien toimintamalleihin. Omasta kouluhistoriasta ja opetusfilosofiasta käsin katsottuna se tuntui hieman vanhanaikaiselta, ja näin silmissäni tulevia lapsia, jotka osaavat toistaa ”this is a plant” kun näkevät kasvin, mutta eivät välttämättä tiedä mitä se tarkoittaa. Seuratessani ja antaessani palautetta opiskelijoiden opetustuokioissa, huomasin kuitenkin, että tätä käytäntöä ei esiintynyt enää niin paljon mainittuani siitä ja pohdittuamme yhdessä sen järkevyyttä ja sillä saavutettavia oppimistuloksia. Tästä näkyikin hyvin selvästi, miten sokeita olemme toisinaan omille käytännteillemme ja miten helposti toistamme opettajiltamme alitajuisesti perittyjä opetustapoja ollessamme itse opettajina. Kuten Sprey & al (1997) toteavat, opettajien tulisi olla tietoisia, että jos halutaan kehittää oppilaiden tietoja, toistoon perustuva oppiminen ei tuota merkityksellistä tietoa (Sprey, Dlamini & van Hee 1997, 29). Painotin tätä asiaa lähes jokaisella tunnillani, sillä koin sen tärkeänä, mutta huomasin opiskelijoiden reaktioista, miten vieras ajatus se heille oli.

3.2.1.2 Englanninkielinen opetus.

Ongelmia tuotti myös englanninkielen käyttäminen opetuksessa. Lähes kaikissa kouluissa nk. akateemiset aineet opetettiin englanniksi. Lapsille opetettiin esimerkiksi laskemista, muotoja, värien nimiä, viikompäiviä ja kasvinosia. Koska kysymykset kysyttiin englanniksi, eivät lapset usein ymmärtäneet mitä edes kysyttiin. Sprey & al näkevät, ettei tämä auta kommunikaatio- taitojen kehittymistä eikä tee lapsia tietoisiksi kielen merkityksestä tai auta yhdistämään koto- na tehtyjä huomioita luokassa tehtyihin. Englanninkielen käyttö pääasiallisena opetuskielenä estää korkeatasoista verbaalista vuoro-vaikutusta ja saattaa haitata konseptien ymmärtämistä ja omien ideoiden ilmaisua. Lopulta se todennäköisesti myös johtaa siihen tilanteeseen, että opettajat käyttävät yksinkertaisempaa opetusohjelmaa ja yksinkertaista kysymys-vastaus opetusmetodia, jolloin lapset lähinnä oppivat yksittäisiä sanoja, kuten nimiä ja numeroita. Lisäksi

englanninkielen käyttäminen ei myöskään edistä swazikulttuurin ymmärtämistä ja arvostamista. Huomionarvoista on myös, että englanninkielen käyttö opetuksen välineenä esikoulussa ei ole edes Swazimaan hallituksen politiikan mukaista, sillä vasta neljännen luokan jälkeen opetuksen kielen tulisi olla englanti. (Sprey, Dlamini & van Hee 1997, 289–290.) En tosin tiedä mikä on tilanne tänä päivänä, mutta tämä politiikka kuulostaisi paljon järkevämmältä, ettei lapsille tule niin suurta muutosta heti pienenä, kun he vasta ovat muodostamassa käsitystään maailmasta. Tämä tosin vaatisi paljon muutoksia opetussuunnitelmiin ja siswatin kielisten oppimateriaalien laatimista, mikä taas vaatisi lisää taloudellisia resursseja.

Itsekin olin kovasti vastaan englanninkielen ylivaltaa esiopetuksessa, mutta toisaalta tehtäväni ei ollut lähteä kritisoimaan vallitsevaa tilannetta, vaan opettaa englanninkielisiä lauluja englanniksi niin kuin minulta oli toivottu. Se harmitti minua ensin kovasti ja tuntui pahalta edistää sellaista asiaa minkä koin jollain tavalla vääräksi. Toisaalta ymmärsin, että lasten oli tärkeää oppia englantia, että he pärjäisivät koulussa. Halusin kuitenkin painottaa opiskelijoille, että on tärkeää opettaa myös swazilauluja ja swazikulttuuria. Pohdin myös, miksi kielikylypypäiväkodit kuitenkin Suomessa toimivat, ettei toisen kielen oppiminen varhaisella iällä ole lähtökohtaisesti paha asia. Toisaalta se aloitetaan jo aivan pienenä, jolloin esikouluikässä lapset ovat jo vallan taitavia kielenkäyttäjiä.

3.2.1.3 *Organisointi*

Tutkijat havaitsivat myös, että organisoimisessa olisi myös paljon parantamisen varaa. Oli todella yleistä, että lapset joutuivat odottamaan pitkiä aikoja, jotta kaikki saivat tietyn aktiiviteetin suoritettua. He ounastelivat, että tämä aiheutti kyllästymistä lasten keskuudessa, eikä todennäköisesti motivoinut lapsia oppimaan ja nauttimaan koulusta. Lisäksi he huomasivat, ettei oppilaille, jotka olivat suorittaneet annetun tehtävän, annettu mitään ylimääräistä tekemistä, kuten piirtämistä paperin toiselle puolelle. (Sprey, Dlamini & van Hee 1997, 289–290.)

3.3 Musiikkikasvatus ja musiikkikäsitys Swazimaassa

Vaikka erilaisilla etnisillä ryhmillä läpi koko Afrikan maanosan on paljon yhteistä heidän tavassaan elää ja muodostaa sosiaalisia rakenteita, heidän tapansa, perinteensä ja uskomuksensa eroavat paljon. (Ewens 1991, 8.) Silti useissa aiheita käsittelevissä lähteissä on yleinen käytäntö puhua yksinkertaisesti ”afrikkalaisesta musiikista” tai ”afrikkalaisesta kulttuurista”

(mm. Ewens, 1991; Nzewi, 1997; Primos 2001). Tällä viitataan kuitenkin Saharan eteläpuoleiseen Afrikkaan, ei koko Afrikan maanosaan (Nzewi, 1997, 31). Tiedostaen eri musiikkikulttuurien erilaisuuden, olen kuitenkin huomannut kirjallisuudessa yleisesti ”afrikkalaisen musiikin” piirteinä kuvattujen asioiden yhtenevän omien havaintojeni kanssa tutustuessani eri puolilta Saharan eteläpuolista Afrikkaa tulevaan musiikkiin ja tapoihin opettaa sitä. En pyri tässä kuvaamaan tarkasti juuri Swazimaan musiikkikulttuurin erityispiirteitä, vaan lähinnä valottamaan musiikkia ja musiikkikasvatusta koskevien ajattelutapojen erilaisuutta länsimaalaiseen ajatteluun nähden. Näin ollen näen yleisesti ”afrikkalaista musiikkia” kuvaavien lähteiden, joihin tässä kappaleessa viitataan, olevan riittävän tarkkoja tähän tarkoitukseen.

3.3.1 Musiikin olemus

Ollessani tekemisissä afrikkalaisten kollegojeni kanssa olen ihailut tapaa, jolla he suhtautuvat musiikin tekemiseen. Vaikuttaa siltä, että heidän tapansa lähestyä musiikkia on jotenkin kokonaisvaltaisempi kuin itselläni. Tämä huomio voi olla selitettävissä afrikkalaisessa tavassa kokea musiikki. Primos (2001) kuvaa musiikkia puhtaimpana hengellisyyden perusolemuksena, osana ihmisen sosiaalista ja sielullista olemusta. Se on erottamaton osa elämän kulkua ja työkalu ruumiin, mielen ja sielun parantamiseen. (Primos 2001, 1.) Nzewi (1997, 23) lisää musiikin olevan tunnetta, yhteisöllistä terapiaa ja ihmisyyden jakamista. Dibangon (1991) mukaan musiikki on erottamaton osa elämää, eikä sitä voi erottaa omaksi alueeksi. Oikeastaan afrikkalaisessa kulttuurissa ei alun perin ole olemassa sellaista asiaa kuin taide. Musiikki ei ole taidetta siinä mielessä missä länsimaalaiset ovat tottuneet niin ajattelemaan ja afrikkalaiset taiteelliset arvot ovat eri kuin länsimaalaiset taiteelliset arvot, eikä afrikkalaista musiikkia pitäisi arvioida länsimaisesta näkökulmasta käsin. Afrikkalaisessa kulttuurissa ei ole taiteilijoita vaan luojia. (Dibango 1991, 6.)

Musiikiesityksiä katsottaessa onnistumisena ei nähdä uudelleentuottamista vaan uudelleenluomista, jota arvioidaan inhimillisyydestä käsin (Primos 2001, 2). Tämän voi huomata konkreettisesti vislausten ja hurraamisen määrästä, jos joku tekee ”virheen” soittaessa tai jos vaikka jonkun esiintyjän hame tippuu kesken esityksen. Tätä inhimillisyyttä kuvaa termi ”Ubuntu”, joka tarkoittaa sitä, että ihminen käsittää olemassaolonsa sen kautta, miten hän on yhteydessä toisiin ihmisiin (Primos 2001, 2). Itsekin sain kokea tämän ”ubuntu” – hengen ihmisten ystävällisyydessä ja tavassa kommukoida, josta meidän kulttuurissamme niin ikään on myös

paljon opittavaa. Primosin (2001, 2) mukaan tämä henki näkyy koko maanosassa myös ihmisten tavassa tehdä musiikkia: jokainen tuo henkilökohtaisen panoksensa musiikilliseen kudokseen ja yhteiseen tapahtumaan. Tämän asian ilmenemistä seurasin ilolla joka kerta kun lauloimme oppilaille tuttuja hengellisiä lauluja, tunnelma oli käsin kosketeltava ja ujoimmatkin oppilaat tanssivat ja huudahtelivat tuoden oman panoksensa yhteiseen hetkeemme. Kritiikki suoriutumisen laadusta on Nzewin (1999) mukaan yleensä suoraa ja spontaania ja tapahtuu sekä esityksen aikana että esityksen jälkeen verbaalisena arviointina, jatkuvana kannustamisena tai sitten huomioimattomuutena. Lasten ryhmille kritiikki on kuitenkin yleensä positiivista. Jos lapsi tekee virheen, häntä kuitenkin kehuetaan yrittämisestä, jonka jälkeen hänelle annetaan neuvoja. Näin lapset eivät koskaan tunne oloaan rajoitetuksi, hermostuneeksi tai lannistuneeksi, eikä heidän tarvitse pelätä arvostelua virheiden vuoksi. Se sijaan he saavat itseluottamusta aikuisten arvostuksen osoituksista ja oppivat ohjaamisen kautta tunnistamaan virheitä ja korjaamaan niitä. (Nzewi 1999, 75.)

3.3.2 Musiikin merkitys

Musiikki on aina ollut yhteydessä sen käyttötarkoituksiin, kuten maissin jauhamiseen, juhliin, initiaatorititeihin, lasten leikkeihin, ympärileikkausseremonioihin, tarinoiden kertomiseen, opetukseen, metsästyksen, palvomiseen, sotaan, häihin, päälliköiden valtaanastujaisiin, parantamiseen ja luonnonkatastrofeista selviytymiseen (Ewens 1991, 14). Musiikin kautta ollaan myös yhteydessä esi-isiin ja henkimaailman olentoihin, mikä herättää kunnioitusta musiikin voimaa kohtaan (Primos 2001, 1.)

Musiikilliset taidot ovat elintärkeitä afrikkalaisen lapsen sosiaaliselle kehitykselle (Primos, 2001). Laululeikkien lisäksi lapsia kannustetaan tekemään omia lauluja omiin tarkoituksiinsa. Musiikillista luovuutta ei siten vain kannusteta varhaisessa iässä, mutta sitä myös odotetaan osana lapsen persoonallista ja sosiaalista kehittymistä. (Primos 2001, 2.)

Musiikilla on myös suuri yhdistävä vaikutus yhteisön jäseniin. Musiikki tarjoaa mahdollisuuden luoda yhdessä ja ottaa osaa musiikkiin yhteisöllisenä kokemuksena (Nketia 1974, 22.) Musiikki on myös sosiaalisesti hyväksyttävä väline itseilmaisuuksiin ja ongelmista voi kommunikoida musiikillisesti ilman pelkoa yhteisön loukkaamisesta, se on väylä jonka kautta voi purkaa yhteisössä olevia ajatuksia ja tunteita. (Primos 2001, 1; Nketia 1974, 22.)

3.3.3 Ymmärrys rytmistä

Afrikkalainen ja länsimaalainen tapa ymmärtää rytmi eroaa toisistaan. Nzewi (1997) muistuttaa, että rytmi on ensinnäkin länsimaalainen konsepti ja termi. Ei ole olemassa mitään universaalia järjestystä, jonka pohjalta voitaisiin ajatella rytmien olevan erillinen osa musiikkia, josta jotain, minkä voi irrottaa musiikista ja opettaa erikseen. Ajatus, että rytmi voisi olla olemassa jotenkin pelkkänä rytminä, omana perkussiivisena osanaan musiikissa, ei kuulu afrikkalaiseen filosofiaan tai musiikin harjoittamiseen. Rummut ja kellot nähdään melorytmisinä instrumentteina, ei perkussioina. (Nzewi 1997, 32–33.) Mietinkin kovasti, onko mitään mieltä opettaa meidän tapamme erottaa rytmi musiikista. Päädyin kuitenkin kokeilemaan, sillä en toisaalta osannut opettaa heidän tavallaan ja itselleni se oli loogista, joten voisi siitä olla heillekin jotain apua.

3.3.4 Musiikin oppiminen

Musiikin oppiminen tapahtuu afrikkalaisessa perinteessä suullisesti ja säilyy muistinvaraisesti, mutta ei täysin samanlaisena, vaan runkona tulevia esityksiä varten (Primos 2001, 2). Tämä lähestymistapa eroaa melkoisesti tavasta johon omassa perinteessämme on totuttu, ja se on aiheuttanut yhteentörmäyksiä afrikkalaisten kollegojeni kanssa tilanteissa, joissa on ollut tarkoitus opettaa ihmisiä, jotka ovat tottuneet siihen, että melodian pitää olla sama jokaisella esityskerralla. Se, että heille opetettava osa on ollut aina vähän erilainen, on aiheuttanut pientä turhautumista. Aluksi turhauduin myös itse, mutta vuosien saatossa olen oppinut arvostamaan tätä ominaisuutta. Huomasin myös Swazimaassa monenlaista varioimista laulujen melodioissa, ja ensimmäinen reaktioni oli korjata, että tämä säveltämäni laulu kyllä menee näin. Mutta koska koko joukko yhdessä tuumin selvästi koki, että laulun pitää mennä jollain muulla tavalla ja se tuntui luontevammalta heille, annoin periksi ja ajattelin, että miksei se voisi mennä noinkin. Oli virkistävää kyseenalaistaa pinttynyt ajatus siitä, että melodian pitäisi aina mennä samalla tavalla. Kuitenkin molemmilla lähestymistavoilla on paikkansa, ja parasta on tietenkin jos molemmat kulttuurit voivat saada jotain uutta toisiltaan.

Musiikkia opettaessa musiikki on erottamaton kehon liikkeistä, joten laulut useimmiten lauletaan seisten (Primos, 2001). Johtaja aloittaa laulun, johon muut yhtyvät välittömästi seuraten laulunjohtajan ohjausta. Myös musiikinopetuksessa ”ubuntu” -henki on läsnä: laulajat laula-

vat toisilleen keskustelunomaisesti, jakaen musiikkinsa ja reagoiden toistensa musisointiin. (Primos 2001, 2.)

Nzewin (1999) mukaan perinteisessä musiikinoppimisessa on kolme vaihetta. Ensimmäinen vaihe on pulssin kokeminen, joka alkaa heti lapsen synnyttyä, kun lasta kantava äiti tai muu hoitaja osallistuessaan päivän askareisiin ja yhteisön tanssitapahtumiin luonnollisesti liikkuu ja tanssii. Näin lapsi oppii passiivisesti yhteisön kulttuuriset rytmit. Toisessa vaiheessa istumaan ja ryömimään oppinut lapsi alkaa myös kehollaan reagoida itsenäisesti musiikillisiin ärsykeisiin. Lasta rohkaistaan seisomaan ja kävelemään rytmikkäillä lauluilla ja taputuksilla. Lapsi myös osallistuu juhliin ja muihin yhteisön musiikillisiin tapahtumiin, jossa hän muita seuraamalla alkaa imitoida tansseja. Heti kun lapsi pystyy kävelemään ja puhumaan, alkaa soittamisen, laulamisen ja tanssimisen opettaminen yhdessä muiden lasten kanssa, jolloin lasta rohkaistaan tuottamaan rytmejä millä tahansa turvallisella esineellä. Hän myös osallistuu yhteisiin lauluihin yhteisön kokoontumisissa. Kolmas vaihe eli yleinen muusikkous alkaa, kun lapsi on käynyt läpi initiaation ja hänet on tunnustettu yhteisön vastuulliseksi jäseneksi. Musiikillisten taitojen opetus on osa kulttuurillista muodollista opetusta, jolloin lapsi oppii kulttuurin melorytmisiä, melodisia ja harmonisia idiomeja. Hän oppii myös muiden kuuntelemista yhteissoitossa, muiden esitysten arvostamista ja luovia taitoja. (Nzewi 1999, 75–76.)

3.3.5 Siirtomaaperinne ja länsimaisuuden vaikutus musiikkikasvatukseen

Primosin (2001) mukaan kaikkialle tunkeutuva länsimainen kulttuuri, kolonialististen rakenteiden perintö, globalisaation vaikutukset ja halu säilyttää afrikkalaiset perinteet ovat nykyajan suuria kysymyksiä opetuksen alalla Afrikassa. Koko maanosassa vallitsee afrikkalaisten ja länsimaalaisten perinteiden yhteiselo, missä ongelmia aiheuttaa perustavanlaatuisesti erilaiset lähestymistavat musiikkikasvatukseen. (Primos 2001, 1.)

Kristityt lähetystyöntekijät pystyttivät koulutuslaitoksia kaikkialle maanosaan ja toivat länsimaalaisen koulutuksen Afrikkaan. Länsimaalaisia perintöjä ovat mm. solmisaationotaation edelleen suosittu käyttö afrikkalaisten kuorosäveltäjien ja – laulajien keskuudessa, tasarytmiset virret SATB-harmonioineen ja homofonisine tekstuureineen. Poliittisesta itsenäisyydestään huolimatta Saharan eteläpuolisen Afrikan valtioissa siirtomaavallan ajan hallinnon perintö vaikuttaa yhä muodolliseen musiikkikasvatukseen. Englantia käytetään opetuksen välineenä ja monet opettajat ovat saaneet koulutuksensa länsimaalaisesti suuntautuneissa oppilaitok-

sisä. (Primos 2001, 3–4). Tämä näkyy myös Swazimaassa. Esikoulujen opetuskieli on englanti, ja lapsille opetetaan enimmäkseen englanninkielisiä lauluja. Perinteisiä lauluja lauletaan vain jos on jokin erityinen kulttuurillinen päivä. (Dlamini, henkilökohtainen tiedoksianto 5.10.2012). Primos (2001, 11) selittää tämän johtuvan siitä, että koska useimmat afrikkalaiset laulut liittyvät johonkin kontekstiin, niiden laulaminen muodollisessa luokkatilanteessa olisi kummallista.

Ongelmia aiheuttaa myös länsimaalaisten vaikutteiden osittainen integrointi. Nzewin (1999, 77) mukaan pedagogiset lähestymistavat ovat parodioita ulkomaalaisista malleista, koska opettajilla ja oppilailta ei ole riittävää kulttuurista taustaa rakentaa omaksutuista malleista ja sisällöistä pedagogisesti mielekkäitä. Tämä tarkoittaa, että päädytään opettamaan joitain asioita, kuten nuottien aika-arvoja, ilman että niitä sovellettaisiin mitenkään oikeaan elämään. Nzewi (1999) lisää myös, että instrumenttien soittoaikin tarjotaan melko vähän ja silloinkin keskitytään keskinkertaiseen ja usein virheelliseen teoreettiseen tietoon ja käytännön taitoihin eurooppalaisista soittimista. Afrikkalaisten soitinten opettelua muodollisesti ei juuri kannusteta. (Nzewi 1999, 77.)

Afrikkalaisuutta saatetaan yrittää liittää opetukseen ottamalla ohjelmistoon afrikkalaisia lauluja tai soittamalla afrikkalaisia melodioita. Primosin (2001, 11) näkemyksen mukaan tämä hyvää tarkoittava ele kuitenkin on vain näennäistä. Itse olen kuitenkin sitä mieltä, että se on joka tapauksessa parempi kuin että niitä ei soitettaisi ollenkaan. Eikä esimerkiksi viikonpäivien lisääminen swazimaalaiseen melodiaan estä laulamasta myös oikeaa versiota.

4 OPETUSSUUNNITELMAN LAATIMINEN

4.1 Mikä on opetussuunnitelma

Opetussuunnitelma voidaan yksinkertaisimmillaan määritellä suunnitelmaksi tiettyjen kasvatukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen (Ornstein & Hunkins 2013, 8; Uusikylä & Atjonen 2005, 51.) Se määrittelee sen, mitä opetuksen aikana on tarkoitus oppia (Ross 2000, 8.) Nämä koulutuksen tavoitteet on myös määritelty laissa (Uusikylä & Atjonen 2005, 51.) Laajemmin ajateltuna kyse ei ole kuitenkaan pelkästä sisällöstä, vaan opetussuunnitelma voidaan sen lisäksi nähdä prosessina. Ronald Dollin (1982) määritelmän mukaan opetussuunnitelma on sekä muodollinen että epämuodollinen sisältö ja prosessi, jonka kautta oppijat saavuttavat tietoa ja ymmärrystä, kehittävät taitoja ja muuttavat asenteita, arvostamisen kohteita ja arvoja koulun tuella. Tämä kattava määritelmä sisältää ajatuksen koulutuksen muodollisesta ja epämuodollisesta puolesta, sen, mitä opitaan ja miten opitaan sekä oppimisen tulokset tiedon, ymmärryksen, taitojen, asenteiden, arvostuksien ja arvojen muodossa. (Doll 1982, 8.) Väljemmin opetussuunnitelmaa voidaan luonnehtia myös vuosien saatossa kerääntyneen järjestetyn tiedon perinteenä, jota säilytetään kouluissa, ajattelun tapoina ja maailmamme ilmiöiden tarkasteluna tai ihmiskunnan kokemuksina. (Doll 1982, 6.)

4.1.1 Sisällöllinen, poliittis-sosiaalinen ja teknis-ammattillinen taso

John Goodland (1979) lähestyy opetussuunnitelman tutkimista kolmelta eri näkökannalta. Ensimmäinen tarkastelun kohde on sisällöllinen taso. Se koskee tavoitteita, sisältöä, materiaaleja, miten sisältö on järjestetty tai arvioitu ja mitä arviointikeinoja käytetään. Olennaisia kysymyksiä ovat myös miten paljon aikaa käytetään mihinkin aiheisiin, milloin ja kuinka pitkään näitä alueita käsitellään uudestaan ja mitä sellaista niissä tehdään, mitä ensimmäisellä kerralla ei tehty. Seuraava taso on poliittis-sosiaalinen. Siinä tarkastellaan niitä inhimillisiä prosesseja, joiden tuloksena joitakin asioita päädytään pitämään toisia asioita tärkeämpinä. Näkökulmat vaihtelevat pienen ihmisryhmän pyrkimysten edistämisestä jalojen tulevaisuuden kuvien vaalimiseen. Kolmas, teknis-ammattillinen taso puolestaan kuvaa ryhmien tai yksilöiden teknisiä, logistisia ja arvioimisen prosesseja, jotka johtavat opetussuunnitelmien paranta-

miseen, täytäntöön panemiseen tai korvaamiseen. Käytännössä näitä asioita ei kuitenkaan voi erottaa toisistaan, vaan ne ovat aina olemassa samanaikaisesti. (Goodland 1979, 17, 28–32.)

4.1.2 Opetussuunnitelman välittymisen viisi eri tasoa

Goodland, Klein ja Tye (1979) esittävät, että opetussuunnitelma on aina erilainen riippuen siitä kuka on kokija. He määrittelevät viisi eri tasoa opetussuunnitelmissa. Ideaali opetussuunnitelma (ideal curriculum) on opetussuunnitelma, jonka sen kehittäjät määrittelevät. On kuitenkin erittäin harvinaista, että sen sisällöt päätyisivät oppilaille asti alkuperäisessä muodossaan. Muodollinen opetussuunnitelma (formal curriculum) on hallituksen ja koululautakunnan hyväksymä. Se sisältää kirjallisia dokumentteja, kuten oppaita ja paikallisia opetusohjelmia. Havaittu opetussuunnitelma (perceived curriculum) on se, minkä opettajat ja vanhemmat uskovat olevan oikea opetussuunnitelma, johon heidän subjektiiviset näkökulmansa opetuksen sisällöstä vaikuttavat. Lisäksi se, miten opettajat kokevat opetussuunnitelman, ja mitä he opettavat, eli heidän toimeenpanemansa opetussuunnitelma (operational curriculum) voivat olla hyvin erilaisia. Viimeisenä ketjussa on vielä oppilaiden kokema opetussuunnitelma (experiential curriculum). (Goodlad, Klein & Tye 1979, 60–64, myös Kosunen ja Huusko 1998 202–203.) Tässä tutkimuksessa tutkittiin erityisesti tätä koettua opetussuunnitelmaa, jota pyrittiin selvittämään kysymällä opiskelijoiden näkemyksiä.

4.1.3 Suunniteltu ja suunnittelematon opetussuunnitelma

Ronald Doll (1982) tuo esille, että jokaisella koululla on kolme erilaista opetussuunnitelmaa: suunniteltu, suunnittelematon ja piilotettu. Suunniteltu ja muodollinen opetussuunnitelma keskittyy opetuksen sisältöihin, jotka on kategorisoitu oppiaineisiin. Suunnittelematon ja epämuodollinen opetussuunnitelma taas käsittelee oppilaiden ja opettajien välistä sosiaalipsykologista vuorovaikutusta, asioita, joita opitaan oppituntien oppisisältöjen ulkopuolella. Eriyisesti nämä liittyvät heidän tunteisiin, asenteisiinsa ja käyttäytymiseen, esimerkiksi kun joku oppii pitämään historiasta tai kiusaamaan vastakkaista sukupuolta. (Doll 1982, 7.) Tämän lisäksi on olemassa piilo-opetussuunnitelma, jolla viitataan ilman opettajan ohjausta saatuihin oppimiskokemuksiin ja koulutuksen ei-toivottuihin vaikutuksiin (Kosunen & Huusko 1998, 203.) Se sisältää myös oppilaiden toiveita, opettajan tottumuksia ja perinteinä näkyviä koulun

käytänteitä (Pässilä, Niinikuru & Rokka 1993, 46.) Pälssilä ym. (1993, 46) näkevät, että on tärkeää olla tietoinen piilo-opetussuunnitelman sisällöistä ja että sen julkistaminen tuo varmuutta kasvatusyhteisöön ja auttaa sitä kehittämään työtään.

4.2 Sisällön valintaa koskevien päätösten tekeminen

4.2.1 Millä perusteilla päätökset tehdään

Kuten Goodland (1979) toteaa, opetussuunnitelman tekeminen on päätösten tekemistä. Päätösten tekemisessä käytetään apuna sosiaalisia olosuhteita ja kehityssuuntia koskevaa tietoa (jonka ovat tuottaneet ekonomit, sosiologit, politiikan tutkijat ja tulevaisuuden tutkijat), yleistä mielipidettä (jonka ovat koonneet kyselyiden tekijät ja mielipidetutkijat), lapsen kehitystä, oppimisen luonnetta ja nuorison ongelmia koskevaa tietoa (jonka ovat tuottaneet käyttäytymistieteilijät, erityisesti psykologit), tietoa eri oppiaineista (jonka ovat tuottaneet eri oppiaineiden erityisosaajat) sekä tehokkuutta koskevaa tietoa (jonka ovat tuottaneet ekonomit ja suunnittelijat). (Goodland 1979, 33–36.) Näin ollen päätösten tekoon parhaimmillaan osallistuu suuri joukko eri alan asiantuntijoita, jolloin päätökset voidaan perustaa olemassa olevaan tietoon. Goodland (1979, 37) kokee kuitenkin, että myös filosofisilla analyyseilla totuuden, tiedon, hyvän elämän ja hyvän yhteiskunnan luonteesta pitäisi olla enemmän sijaa päätösten tekemisessä. Myös Ross (2000) näkee, että kun päätösten tekijät ymmärtävät, että opetussuunnitelman määrittäminen on tietoinen valinta siitä, mikä osa kulttuurista tulee välittää seuraavalle sukupuolelle, tulee mahdolliseksi kääntää prosessi ja päättää millaisen yhteiskunnan haluaa rakentaa. Silloin pitää myös varmistaa, että se näkyy myös opetussuunnitelmassa. (Ross 2000, 11.)

Vaikka tarjolla olisi paljon opetussuunnitelman tekemistä avustavaa tietoa, Goodland (1979, 36) kokee, että päätökset tehdään silti suurelta osin sen perusteella, mitä pidetään yleisesti hyvänä ja miten on aina ollut, mikä on turvallista. Omissa opinnoissani olen kuitenkin ilokseni huomannut, että uudessa opetussuunnitelmassa otetaan hyvinkin huomioon tutkimuksissa saadut tulokset, mutta vierailuni muutamissa kouluissa Etelä-Afrikassa näyttivät, että toisissa maissa koulutus nojaa hyvin vahvasti ikivanhoihin perinteisiin. Pahimmillaan päätökset tekevät muutamat yksilöt, joilla ei ole mitään kosketuspintaa koulun arkeen. Goodland (1979, 33) toteaaakin, että harvoin kysytään prosessin kohteena olevien oppilaiden mielipiteitä opetuksen

sisällöstä. Toisaalta opetuksen suunnittelussa on kuitenkin tullut uusia näkökulmia vuosien myötä, ja myös oppilaiden kiinnostuksen kohteita on alettu ottaa huomioon. On alettu puhua oppilaslähtöisestä oppimisesta. Kestää kuitenkin kauan, että tällaiset uudet suuntaukset todella juurtuvat kouluihin oppilaiden arkeen.

Wragg (1997) muistuttaa, että koulutus ylipäänsä perustuu monille oletuksille. Tällaisia oletuksia on se, että sen lisäksi, että yritetään varustaa lapset sellaisilla tiedoilla ja taidoilla, mitä heidän oletetaan tarvitsevan, usein ajatellaan, että opetuksen pitäisi kouluttaa myös mieltä. Tämä puolestaan perustuu oletuksille, että se mitä opitaan on sovellettavissa uusiin tilanteisiin ja että mieli on loputtomiin venyvä työkalu, jota kannattaa venyttää sen sijaan, että se olisi toimeettomana. (Wragg 1997, 53.) Päätöksiä tehdään usein myös oletusten perusteella.

Ornsteinin ja Hunkinsin (2013, 201–203) listaamia päteviä perusteita sisältöjen valinnoille ovat merkityksellisyys, paikkansapitävyys, opiskelijoiden kiinnostuksen kohteet, käyttökelpoisuus, opittavuus ja soveltuvuus, käytettävissä oleva aika ja resurssit, henkilökunnan taidot, vallitseva lainsäädäntö, poliittinen ilmapiiri, käytettävissä olevien yleisten varojen määrä. Tämän tutkimuksen opetussuunnitelman laadinnassa itselleni tärkeimpiä perusteita olivat opiskelijoiden kiinnostuksen kohteet ja merkityksellisyys. Niitä pyrin selvittämään opiskelijoille tehdyillä kyselyillä. Käyttökelpoisuuden arvioiminen oli vaikeaa, sillä itselläni ei ollut kokemusta Swazimaan esikouluista, enkä voinut tarkkaan tietää, mitkä asiat toimivat siellä. Vaikka olin ollut paljon töissä suomalaisissa päiväkodeissa ja esikouluissa, monet asiat olivat kuitenkin oletettavasti erilaisia swazimaalaisissa esikouluissa. Opittavuutta pystyi arvioimaan vasta kurssin aikana, ja soveltuvuuttakin oli melko vaikea testata, sillä en päässyt seuraamaan heitä tekemässä työtään esikouluissa. Huomasin, että jos koin jonkun asian opittavuuden olevan alhainen, todennäköisyys sen jättämiseen pois oli suuri. Näin kävi esimerkiksi nuottien aika-arvojen teoreettiselle opettamiselle. Sisällön paikkansapitävyys alkoi myös jossain vaiheessa askarruttaa. Huomasin, että olin ottanut monia asioita itsestään selvinä, koska meille oli opetettu niin, enkä todella ollut ottanut selvää, kehittävätkö jotkin harjoitukset tutkitusti lapsen tietyn alueen oppimista. Tällainen asia oli esimerkiksi sanojen taputtaminen, jonka oletetaan helpottavan lasten lukemaan oppimista. Jollakin tavalla huomasin luottavani siihen, että joku on joskus näitä tutkinut, vaikkei asia edes välttämättä ole niin. Käytettävissä oleva aika niin ikään muovasi valintoja, ja esimerkiksi solmisaatiotavujen opetus jäi pois lopullisesta opetussuunnitelmasta, sillä koin sen vievän liikaa aikaa sen hyötyyn nähden. Myös henkilökunnan taidot, eli seuraavan kouluttajan selviytyminen harjoituksista vaikutti paljon siihen,

mitä lopulliseen opetussuunnitelmaan tuli. Vallitseva lainsäädäntö ja poliittinen ilmapiiri eivät niinkään vaikuttaneet suunnitteluuni.

4.2.2 Päätösten taustalla vaikuttavat arvot

Opetussuunnitelman rakentaminen lähtee liikkeelle perustuksen luomisesta. Usein perustuksen kulmakivenä on jokin filosofia, johon liittyy tietyt arvot (mm. Wiles 2009, 2.) Uusikylä ja Atjonen (2005) tuovat myös esille, että sen lisäksi, että kasvatus on vahvasti sidonnainen arvoihin, myös arvot ja kasvatus vaikuttavat toinen toisiinsa. Kasvatuksessa tehtävät valinnat tehdään yhteiskunnan arvojen pohjalta, ja toisaalta näiden yhteiskunnan arvojen omaksuminen on kasvatuksen tulosta, sillä vanhemmat ja opettajat ilmentävät aina toiminnassaan omasta kasvatuksestaan saamiaan arvoja. (Uusikylä & Atjonen 2005, 74.)

Näin ollen kasvatuksen arvoperusta on erittäin syvälle juurtunut ihmisten mieliin, eikä sen muuttaminen ole kovin helppoa, vaikka näkemystä ja tarvetta sille olisikin. Sprey, Dlamini, ja van Hee (1997) tuovat esille, että vaikka esikouluilla olisikin ideaali kehittää aktiivinen, kyseenalaistava ja luova lapsi, voi kulttuurillinen kuva hyvästä lapsesta painottaa passiivisuutta ja tottelevaisuutta. Jos opettajat ovat itse kasvaneet jälkimmäisessä kulttuurissa ja vanhemmat odottavat heidän kasvattavan tällaisia ”hyviä lapsia”, he todennäköisesti mieluummin kannustavat passiivisuutta ja yhdenmukaisuutta kuin innostavat eloisuuteen ja kyseenalaistamiseen, vaikka heidän koulutuksensa olisikin opettanut heille tätä filosofiaa. (Sprey, Dlamini & van Hee 1997, 285.)

Kasvattaja siis tuo väkisinkin omat arvonsa kasvatustapahtumaan, mikä saattaa koitua ongelmaksi, jos tarkoitus on opettaa toisesta kulttuurista olevia ihmisiä, joilla on mahdollisesti erilaiset arvot. Tästä syystä koin todella tärkeäksi olla tietoinen sen organisaation arvoista, jonka puitteissa toimin. Kysyessäni projektin pääkouluttajalta Fikile Dlaminilta kohdemaan arvoista, sain seuraavan vastauksen.

”Swaziland is basically a Christian country so values of respect, honesty etc are encouraged, in our culture children are encouraged to respect especially adults. Children are not really encouraged to express themselves so most Swazi children are shy and are afraid to take initiative and do things for themselves, so that is a problem in our culture.” (Dlamini, henkilökohtainen tiedoksianto 25.9.2012.)

Kristilliset arvot ovat kuitenkin laaja käsite, ja niitä voidaan tulkita eri tavoin eri kulttuureissa, mutta tiedonannossa mainitut kunnioitus ja rehellisyys ovat kuitenkin hyviä lähtökohtia. Lisäksi oli helpottavaa, että koska myös Suomen arvot pohjautuvat paljolti kristinuskolle, eivät omat arvoni eronneet oletettavasti järjestön edustamista arvoista. Dlaminin mukaan lapsia ei kuitenkaan kannusteta ilmaisemaan itseään, minkä vuoksi suurin osa lapsista on ujoja ja pelkäävät tehdä aloitteita.

Kuten Wiles (2009, 14) toteaa, jokainen opetussuunnitelma aina heijastaa sen tekijöiden arvoja. Huomasin joutuvani väistämättä pohtimaan omia arvojani. Päälimmäisiksi huolenaiheiksi muodostuivat oman kulttuurin säilyttäminen ja oman kielen arvostaminen ja lasten oman ajattelun, luovuuden ja aloitekykyisyyden kehittäminen. Tärkeää oli myös opiskelijoiden ja kouluttajien näkemysten selvittäminen. Tarkasteltuani työtäni jälkikäteen, huomasin, että jonkinlaiset tehokkuuteen ja kehittymiseen perustuvat arvot paistoivat suunnitelmastani, jokaisen asian oli jollakin tavalla kehitettävä lasta, ja yritin opetuksessani olla tehokas ja kattaa monta asiaa samoilla harjoituksilla, vaikka yleensä sellaiset yritykset kääntyivät itseään vastaan. Lisäksi tärkeäksi asiaksi nousi suunnitelman läpi vieminen, kaikkien suunniteltujen asioiden käyminen sillä kustannuksella, ettei asioita ehditty oppia kunnolla. Oli yllättävää huomata, että ne arvot, jotka paistavat omasta työstä saattavat ollakin osittain eri arvoja, mitä itse luulee itsellään olevan. Välillä myös mietin, onko oikein, että tuputan omia arvojani, kuten lasten oman ajattelun kehittämistä ja teetän enemmän kuin tarpeeksi luovuutta kehittäviä harjoituksia, vaikkei niitä ollut mainittu alkuperäisissä tavoitteissa lainkaan. Toisaalta opettaja tuskin voi välttää tätä, sillä valinnat tehdään joka tapauksessa omien arvojen pohjalta, jotka tosin pohjautuvat yhteiskunnan arvoille. On kuitenkin äärimmäisen hyvä silloin tällöin kyseenalaistaa arvojaan, kuten sitä, että tarvitseeko koulussa olla joka hetki niin tehokasta ja pitääkö kaikella toiminnalla olla jokin pedagoginen tavoite? Voiko asioita tehdä sen vuoksi että ne ovat hauskoja?

4.2.3 Vieraan kulttuurin ottaminen huomioon

Siirtomaapolitiikan aikana monissa maissa otettiin käyttöön opetussuunnitelmia, jotka siirrettiin suoraan toisesta kulttuurista, vaikka sisällöillä ei ollut paljoakaan tekemistä paikallisten tapojen tai ihmisten kanssa (Cortazzi, 214–215). Näin oli asian laita myös Etelä-Afrikassa, jossa pääsin tutustumaan kouluihin, ja todennäköisesti myös Swazimaassa, joka on myös ollut

Iso-Britannian siirtomaa. Etelä-afrikkalaisten ystäväni kanssa käytyjen keskustelujen perusteella sain sellaisen kuvan, että usein opiskelijat joutuivat opiskelemaan asioita, joilla ei ollut heidän elämässään merkitystä, ja lisäksi, että nämä siirtomaavallan ajalta tulevat tavat järjestää opetusta olivat yhä käytössä. Siltä tosiaan vaikutti seurattessani eräässä yksityiskoulussa luokkaa, joka toisti opettajan jäljessä nuottien aika-arvoja, vaikka kaikki oppilaat eivät edes soittaneet mitään soitinta. Opetussuunnitelmat oli siis alun perin tehty jonkin toisen kulttuurin tarpeista ja arvoista käsin. Mietin usein, millainen paikka Etelä-Afrikka olisi, jos he olisivat saaneet alusta lähtien luoda koulutusjärjestelmän, joka sopisi heidän tarpeisiin ja arvostuksiinsa. Tämä oli juuri ongelma, jota halusin välttää, vaikka tiedostin, että heidän käyttämänsä opetussuunnitelmat perustuivat joka tapauksessa jo brittiläiselle mallille ja tämä suunta on ollut olemassa vuosikausia. Toisaalta minulla oli mahdollisuus kertoa omia näkemyksiäni ja tuoda esiin epäkohtia ja vaihtoehtoisia tekemisen tapoja.

Erityisen paljon mieltäni askarruttava kysymys ja samalla tämän tutkimuksen yksi pääongelmista oli, ovatko omassa kulttuurissani tärkeät asiat relevantteja toisessa kulttuurissa. Onko olemassa joitakin universaaleja opetussisältöjä, jotka on hyvä oppia, vai onko vain kyse länsimaisen kulttuurin oletetusta erinomaisuudesta ja kenties harhaanjohtavasta ihannoimisesta? Erityisesti epäilin sitä, onko meidän tapamme jakaa musiikki eri elementteihin ja erottaa rytmi omaksi osakseen heille ollenkaan luonteva tapa ymmärtää musiikkia.

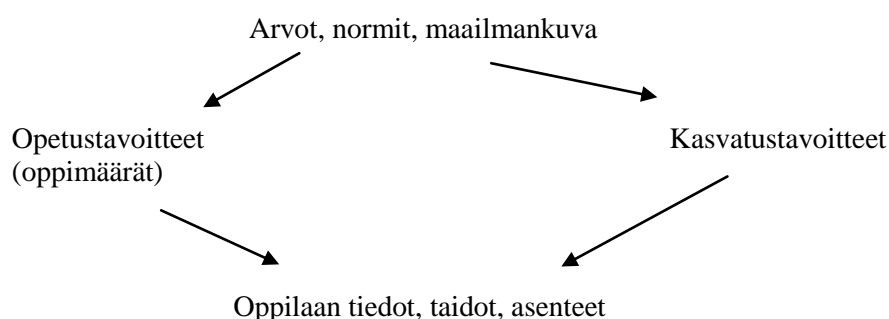
On myös hyvä ottaa huomioon oppimisen eri kulttuurit. Pohdin itse paljon sitä, sopiiko meidän tapamme oppia johonkin toiseen kulttuuriin. Cortazzi (1998) puhuu oppimisen kulttuureista, jotka vaikuttavat siihen, miten opetussuunnitelma otetaan käyttöön. Oppimisen kulttuuri on osa kulttuurista identiteettiä ja siihen kuuluu oletukset ja odotukset siitä mikä on hyvää oppimista ja opettamista, mitä varten kirjat on ja mitä varten puhuminen. Nämä oppimisen kulttuurit ovat hyvin sisäänrakennettuja meissä, eikä niistä usein olla tietoisia. (Cortazzi 1998, 214.) Olen huomannut myös itsessäni, että vanhat koulumuistot vaikuttavat paljon siihen, miten näen oppimisen. Cortazzi (1998) tuo myös esille, että oppimisen kulttuurit ovat osa kulttuurista identiteettiä, jonka vuoksi niitä on hyvin vaikea muuttaa. Hän myös näkee, että opettajille heidän oppimiskulttuurinsa muuttaminen haastaa heidän ammatillisen ja henkilökohtaisen identiteetin. (Cortazzi 1998, 214.) Nämä asiat ovat tietenkin aika pinnan alla ja niitä on vaikea havainnoida, mutta huomasin, että esimerkiksi se, että olin ajatellut monisteiden auttavan opiskelijoita muistamaan mitä tunneilla käytiin ja palaamaan niihin sitten myöhemmin, ei tarkoittanut sitä, että näin tapahtuisi. Monisteita läpi käydessä vaikutti siltä, että toisil-

la oli englanninkielen taitonsa vuoksi vaikeuksia ymmärtää mitä monisteissa sanottiin, jolloin on epätodennäköistä, että he palaisivat niihin myöhemmin. Lisäksi he olivat hyvin tottuneita opettajavetoiseen opetukseen.

Education for All – seminaarissa Jyväskylässä 2013 lopun paneelikeskustelussa Jukka Louhivuori esitti, että paras tapa luoda opetussuunnitelmia vieraissa kulttuureissa on tehdä se dialogissa paikallisten kouluttajien kanssa paikallisista arvoista käsin (Louhivuori, suullinen tiedoksianto, 22.11.2013). Toivon, että edes jollain tasolla kykenin tällaiseen vuorovaikutukseen, vaikka tuntui välillä, että toin paljon esille omia käsityksiäni.

4.3 Tavoitteet

Tavoitteiden asettaminen ohjaa ensinäkin opetuksen suunnittelua ja toteutusta. Toiseksi ne luovat myös perustan opetuksen ja sen tulosten arvioimiselle, onhan mielekästä selvittää, onko asetetut tavoitteet saavutettu. Kolmas tavoitteiden asettamisen tehtävä on ohjata oppijaa keskittymään oikeisiin asioihin. Tämä myös lisää oppimisen mielekkyyttä, kun opiskelija on selvillä kokonaiskuvasta ja siitä miksi jotain asiaa opiskellaan. (Uusikylä & Atjonen 2005, 72–73.) Malinen (1992) lisää, että koulussa on eri tavoitteet opetustyölle, johon liittyvät ainekohtaiset oppimismäärät ja kurssin tavoitteet, ja kasvatustyölle, johon liittyvät arvot, normit ja maailmankuva. Kasvatuksessa pyritään kehittämään oppilaan persoonallisuutta muovaamalla hänen tietojaan, taitojaan ja asenteitaan. Kasvatuksessa voidaan erottaa kolme eri puolta, joita ovat kognitiivinen, psykomotorinen ja sosiaalis-emotionaalinen. (Malinen 1992, 49.)

Kuva 1. Tavoitteiden tulkintaprosessi (Malinen, 1992, 49)

Miettiessäni omia tavoitteitani opetukseeni, turvauduin suomalaisista varhaismusiikkikasvatuksen opetusoppaista löytämiini tavoitteisiin, joita täydensin Swazimaan koulutusta koskevista lähteistä löytämilläni tavoitteilla.

4.3.1 Varhaismusiikkikasvatuksen tavoitteet Suomessa

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2000) listataan alueita, joissa taidekasvatus voi tukea lapsen kehitystä. Tavoitteina on lapsen aistiherkkyuden, havaintokyvyn ja avaruudellisen hahmottamiskyvyn kehittyminen, että lapsi oppii elämäntaitoja sekä ajattelun ja ongelmanratkaisuntaitoja. Lasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään ilmeillä, eleillä, liikkeillä, äänellä ja draaman keinoin. Lisäksi tuetaan lapsen kulttuurisen identiteetin vahvistumista ja hänen ymmärrystään kulttuurien monimuotoisuudesta. Lasta ohjataan myös pitkäjänteiseen taiteelliseen työskentelyyn ja siihen, että hän oppii arvostamaan omaa ja muiden työtä. (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2000, 14.) Lisäksi Laukkanen, Laurila ja Toivonen (1982) listavat tavoitteisiin musiikin tuottamisen yhdessä toisten kanssa, positiivisen minäkuvan kehittymisen musiikin tuottajana, tutustumisen musiikin peruskäsitteisiin ja niiden käyttämisen musiikin tuottamisessa, muistin ja mielikuvituksen kehittymisen sekä keskustelemisen erilaisesta musiikista. Musiikinopetus Suomessa – internet sivuilla (luettu 1.4. 2014) lisätään vielä varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteiksi antaa virikkeitä jatkuvan musiikin harrastuksen syntymiseen, tukea lapsen luovuuden kehittymistä sekä kaikkien kehitysalueiden, emotionaalisen, sosiaalisen, kognitiivisen ja motorisen kehityksen tukeminen. Vuoden 1987 Esiopetuksen opetussuunnitelmassa (1987, 22) on määritelty tavoitteiksi lisäksi rymitäjän, keskittymisen ja kuuntelutaidon kehittäminen.

4.3.2 Koulutuksen tavoitteet Swazimaassa

World Data on Education (2010) listaa Swazimaan kansallisia tavoitteita kehityksessä, jotka tietysti vaikuttavat siihen, millaisia kansalaisia halutaan kasvattaa. Näitä tavoitteita ovat taloudellinen kasvu, kestävä kehitys, itseluottamus, tasa-arvoisuus ja osallistuminen sekä sosiaalinen oikeus ja vakaus. Opetuksen tavoitteita on kehittää lapsen moraalisia, älyllisiä, esteettisiä, emotionaalisia ja käytännöllisiä kykyjä. Lisäksi halutaan valmistaa kansalaisia mukautumaan nopeaan muutokseen sekä monimutkaiseen ja epävarmaan sosioekonomiseen ympä-

ristöön. Tavoitteena on myös synnyttää kansalaistunto ja kasvattaa taitoja joita tarvitaan, jotta voidaan osallistua tehokkaasti demokraattiseen yhteiskuntaan, joka kuvastaa Swazimaan sosiokulttuurista kontekstia. Halutaan myös luoda elinikäisiä oppijoita joilla on luova mieli. (World Data on Education 2010, 2.) Nämä tavoitteet ovat yleviä ja melko abstrakteja, ja on vaikea miettiä, miten opetus voisi tukea näitä tavoitteita. Luulen, että tavoitteiden kirjaamisesta on aika pitkä matka siihen, että ne näkyisivät oikeasti kouluissa. Mielestäni kansalaistunnon synnyttämisestä auttaisi, jos omaa kulttuuria korostettaisiin enemmän ja oman kielen asemaa parannettaisiin. Lisäksi elinikäisiä oppijoita, joilla on luova mieli, ei synny, jos lapset tottuvat vain toistamaan opettajan perässä.

Samassa raportissa (2010, 9) sanotaan, että esikouluille on kehitetty kansallinen opetussuunnitelma. Kuitenkin projektin pääkouluttajan Dlaminin mukaan esikouluille ei ollut olemassa opetussuunnitelmaa, mutta hallitus oli parhaillaan kehittämässä sellaista. (Dlamini, henkilökohtainen tiedoksianto 25.9.2012.) Raportissa (2010) sanotaan, että tämä kansallinen opetusohjelma esikouluille on keskittynyt kielelliseen osaamiseen (englanti ja siswati), akateemisiin ja sosiaalisiin taitoihin, emotionaaliseen kehittymiseen, älylliseen kehittymiseen sekä terveeseen fyysiseen kehittymiseen. Opettajien odotetaan käyttävän erilaisia satukirjoja, lukemista ja laskemaan oppimista valmistavia tehtäviä täydentämään opetussuunnitelmaa. (World Data on Education 2010, 9–10.) Dlaminin mukaan esikouluissa keskitytään valmistautumaan muodolliseen opetukseen esikouluissa, jonka vuoksi opetuksessa on paljon muotojen, numeroiden, viikonpäivien ym. kertausta. Useissa kouluissa on koe, joka pitää läpäistä ennen kuin pääsee ensimmäiselle luokalle, joten opettaja yrittää varmistaa, että lapset varmasti oppivat asiat. (Dlamini, henkilökohtainen tiedoksianto 25.9.2012.)

4.3.3 Esikouluopettajien musiikkikurssin tavoitteet

Oman opetukseni tavoitteiden asetteluun vaikuttivat kouluttajien toiveet, mielikuvani Swazimaan koulutuksen tarpeista lukemani perusteella, Suomen (länsimaalaisen) musiikinopetuksen tavoitteet sekä itse tärkeänä pitämäni asiat. Kouluttajilta saamani tavoitteet oli kuusikohtainen lista:

- To describe the importance and meaning of rhythm and beat
- To describe the objectives and value of song music and dance in preschool

- To demonstrate how to teach a new song
- To apply how to use songs appropriately in themes
- To produce music instruments out of waste materials (e.g. Pringles jar)
- To compile 20 preschool songs, a 5 dances with music

Mielestäni nämä tavoitteet olivat melko vähäisiä 30 tunnin kokonaisuuteen, ja lisäksi ne eivät olleet kouluttajien keksimiä, vaan otettu suoraan Nepalin vastaavanlaisen ohjelman tavoitteista. Sen vuoksi ajattelin, että koulutuksessa voisi olla enemmänkin tavoitteita, eikä kouluttajilla ollut mitään sitä vastaan, vaan he antoivat minulle vapaat kädet. Huomasin myös, että työni olikin monikerroksellinen. Ei riittänyt, että mietin mitä opettajille pitäisi opettaa, vaan sitä ennen pitäisi pohtia, mitä opettajien pitäisi opettaa lapsille.

a) Tavoitteet lasten opetukselle. Ennen kurssin alkua hahmottelin seuraavat tavoitteet, jotka mielestäni olisivat hyviä Swazimaan esikouluihin:

- Lapsi kokee onnistumisen elämyksiä ja iloa. Hän saa musiikillisia kokemuksia, mikä luo pohjan kehittää positiivisen kuvan itsestään musiikin tekijänä.
- Lapsi oppii soittamaan yhdessä muiden lasten kanssa → sosiaaliset taidot
- Lapsi oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti
- Lapsi kehittää musiikillista muistiaan ja mielikuvitustaan
- Opetus tukee lapsen luovuutta ja itseilmaisua
- Opetus tukee lapsen kokonaisvaltaista kehittymistä: emotionaalista, sosiaalista, kognitiivista ja motorista kehitystä ja käytännön taitoja
- Tasa-arvoisuus ja osallistuminen
- Innostaa lasta omatoimiseen oppimiseen → elinikäinen oppiminen

b) Tavoitteet esikouluopettajille. Esikouluopettajille olin hahmotellut ennen kurssin alkua seuraavia tavoitteita:

- Kehittää ryhmänhallintataitoja (käytännössä vaikea toteuttaa omalla opintojaksollani)

- Luovan ajattelun kehittämistä, jotta opiskelijat voivat keksiä omia asioita lauluhin, tehdä omia lauluja tai uusia sanoja ja kehittää lasten luovuutta
- Ymmärtää musiikinopetuksen tärkeys esikouluissa
- Oppia lähestymään musiikkikasvatusta musiikin eri osa-alueiden (rytmi ja pulssi, melodia, dynamiikka ja äänenväri) näkökulmasta ja käyttää niitä rakennuspalikoina lisäämään uusia ideoita lauluihin
- Oppia käyttämään erilaisia keinoja opettaa näitä osa-alueita soittaen, laulaen ja liikkuen
- Oppia opettamaan lauluja ja tansseja
- Oppia uusia lauluja, jotka auttavat lapsia oppimaan aakkoset, numerot, viikonpäivät, värit ym. sekä lauluja muista maista
- Oppia rakentamaan soittimia kierrätysmateriaalista, käyttää kehorytmejä ja ymmärtää, että mitä tahansa esinettä voi käyttää soittimena
- Oppia käyttämään soittimia musiikinopetuksessa

4.4 Sisältö

4.4.1 Varhaisiän musiikkikasvatuksen sisältöjä suomalaisissa opetussuunnitelmissa

Suomalaisessa ja länsimaalaisessa perinteessä yleisesti jaetaan musiikki sen komponentteihin ja tarkastellaan niitä erikseen. Lapsille niitä ei tarvitse selittää, mutta opettajan on hyvä olla tietoinen niistä. Olen tässäkin jakanut sisällöt musiikin eri elementtien mukaan ja niin on tehty myös opetussuunnitelmissa. Sisältöjä olen ottanut kuusivuotiaalle tarkoitettujen sisältöjen lisäksi 4-5 vuotiaalle suunnatuista sisällöistä sekä 1.-2.-luokkalaisille suunnatuista sisällöistä, sillä lapset kehittyvät eri vauhtia, ja lisäksi jos lapset eivät aikaisemmin ole opiskelleet musiikkia tällaisella tavalla, on hyvä lähteä alusta.

4.4.1.1 Rytmitajun kehittäminen

Lapsen rytmitajun kehittämistä perustellaan sillä, että se auttaa myöhemmin lukemistaidon ja kirjoittamistaidon kehittämisessä (Simojoki 1984, 19; Peruskoulun opetuksen opas: Esiopetus 1987, 22; Ruokonen, 2011, 68.) Ruokosen (2011) mukaan se auttaa lasta erottamaan puheesta

äänteet, tavut, sanat ja lauseet. Hän myös esittää tutkimuksiin nojaten, että sanarytmejä kuuntelemaan ja tuottamaan harjaantuneet lapset oppisivat lukemaan muita aikaisemmin. (Ruokonen 2011, 68.) Rytmitajua kehitetään liikkumalla, taputtamalla tai soittamalla lapsille tuttuun laulujen sanarytmiä (melodiarytmiä) tai pulssia, jotka opetellaan myös erottamaan toisistaan. Rytmejä harjoitellaan myös toistamalla opettajan perässä ja opettelemalla taputtamaan oman ja perheen jäsenien nimet sekä käsiteltäviin aihepiireihin liittyviä sanoja. Tutustutaan myös 2- ja 3-jakoiseen rytmiin ja opitaan erottamaan ne toisistaan. Lisäksi tutustutaan neljäs- ja kahdeksasosa nuotteihin ja niitä vastaaviin rytmimerkintöihin ja opitaan lukemaan niitä. (Simojoki 1984, 19; Peruskoulun opetuksen opas: Esiopetus 1987, 23; Peruskoulun opetuksen opas: Musiikki 1987, 10.)

4.4.1.2 Melodia

Simojoki (1984, 20) ehdottaa melodiaan liittyviksi sisällöiksi laulujen laulamisen myös käsi-merkeistä ja nuottikuvasta, laulujen aloituskorkeuden vaihtamisen, sisäisen laulun ja sisäisen kuuntelemisen (laulamisen mielessä, ilman ääntä), laulaen keskustelemisen, uusien melodioiden improvisoimisen tuttuihin loruihin sekä tutustumisen mollisävelmiin. Lisäksi Peruskoulun opetuksen oppaassa (Peruskoulun opetuksen opas: Musiikki 1987, 11) lisätään melodian linjan seuraaminen käden liikkeillä, nousevan ja laskevan ja samalla tasolla pysyvän sävelkulun erottaminen sekä korkean ja matalan äänen erottaminen.

4.4.1.3 Musiikin kuuntelutaito ja keskittymiskyky

Kuuntelutaitoa ja keskittymiskykyä kehittäviä sisältöjä voivat olla ympäristön äänien kuuntelu ja vertailu (samanlainen, erilainen, montako ääntä kuulit), sellaisten laululeikkien laulaminen, jossa esimerkiksi hypätään jossain tietyssä kohdassa ja laulujen säestäminen rytmisoitimmilla sekä 2-3 sävelisten laulujen laulaminen, jotta kaikki oppivat laulamaan melodisesti oikein (Peruskoulun opetuksen opas: Esiopetus 1987, 23; Laukkanen, Laurila & Toivonen 1982, 23).

4.4.1.4 Sointiväri

Sointiväriin liittyviä sisältöjä opetuksessa voivat olla oman äänen käyttäminen eri tavoin, erilaisten äänten tuottaminen, ympäristön ääniin tutustuminen, äänen ja äänilähteen materiaalin tunnistaminen, soittimien tunnistaminen sekä laulun, kertomuksen tai kuvan tunnelman ilmai-

seminen soittimilla ja erilaisilla äänitehosteilla (Peruskoulun opetuksen opas: Musiikki 1987, 9.)

4.4.1.5 Rakenne

Kappaleen rakennetta voidaan oppia hahmottamaan ABA- ja tutti-soolo-muotoisten kappaleiden kautta, melodiarytmin tai melodiakulun avulla, tunnistamalla erilaiset ja samanlaiset säkeet sekä kokemalla erilaisia muotorakenteita leikkien yhteydessä (Peruskoulun opetuksen opas: Musiikki 1987, 13; Peruskoulun opetuksen opas: Esiopetus 1987, 22; Simojoki 1984, 20.)

4.4.1.6 Harmonia

Harmoniaan liittyviin sisältöihin sisältyy lähinnä duurin ja mollin erottaminen. Tätä voidaan harjoitella tekemällä ero iloisen ja surullisen välille tai säestämällä lauluja vapaasti esim. pentatonisia säestysostinatoja käyttäen. (Peruskoulun opetuksen opas: Musiikki 1987, 12; Peruskoulun opetuksen opas: Esiopetus 1987, 22.)

4.4.1.7 Muita sisältöjä

Muita suomalaisissa opetussuunnitelmissa mainittuja sisältöjä olivat hitaan ja nopean erottaminen, hiljaisen ja voimakkaan äänen erottaminen sekä eri maiden musiikkeihin tutustuminen (Laukkanen, Laurila & Toivonen 1982, 23; Peruskoulun opetuksen opas: Esiopetus 1987, 22; Peruskoulun opetuksen opas: Musiikki 1987, 8.)

4.4.2 Esikouluopettajien musiikkikurssille valikoituneet sisällöt

Koska suomalaisten opetusoppaiden tapa jäsentää varhaisiän musiikin opetusta oli minulle tuttu, oli sen sisältöjä helppo käyttää lähtökohtana valitessani sisältöjä pitämälleni kurssille. Harmoniaa lukuun ottamatta yritin sisällyttää lähes kaiken edellä mainitun opetussuunnitelmaani. Monet asiat tippuivat myös myöhemmin pois todettuani ne liian teoreettiseksi tai liian vaikeiksi. Harmoniaakin sivuttiin laulamalla muutamia mollissa meneviä kappaleita, mutta itse harmoniasta ei niinkään puhuttu. Lisäsin myös itse yhdeksi kurssin sisällöksi luovat harjoitukset, sillä luovuuden kehittäminen nousi sekä swazimaalaisista että suomalaisista opetuksen tavoitteista. Tutkimuksen liitteenä (LIITE 6) on opiskelijoille jaetut kurssimateriaalit,

joissa on tarkat kuvaukset kurssin sisällöistä, minkä vuoksi en niitä tässä sen enempää käsittele.

4.5 Toteutus

Opetussuunnitelma muuttuu eläväksi vasta sitä toteuttaessa. Kuten aikaisemmin on todettu, riippuu opettajasta miten toteutus tapahtuu ja sama tuntisuunnitelma välittyy oppilaille erilaila eri opettajien opettamana. Toteuttamiseen vaikuttaa myös paljon olosuhteet. Kuten Wiles (2009) toteaa, meluisa työpaikka, riittämättömät materiaalit, vaikeasti ymmärrettävä opetussuunnitelma ja muut seikat voivat vaikeuttaa hyvää opetusta. Kuitenkin, vaikka kaikki olosuhteet olisivat kohdillaan, voi opettaja selviytyä työstään heikosti, jos hän ei ymmärrä opetussuunnitelmaa tai hänellä ei ole taitoja sen toteuttamiseen. Jos opettajat eivät pysty toteuttamaan opetussuunnitelmaa, se on yksinkertaisesti tuomittu epäonnistumaan (Wiles 2009, 87–88). Tämän tutkimuksen opetussuunnitelmassa oli kolmenlaisia toteuttajia: kurssin laatija, kurssin seuraava opettaja ja kurssilaiset. Näistä pääsin seuraamaan vain omaa toteuttamistani, jota käsittelem perusteellisesti tutkimuksen tuloksia käsittelevässä luvussa.

4.6 Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on mitata oppimista ja toisaalta ohjata opiskelijaa omassa opiskelussaan ja antaa hänelle tietoa edistymisestään. Lisäksi se antaa opettajalle tietoa opetuksen toimivuudesta. Omassa työssäni arviointi jäi melko vähälle, eikä sitä ollut merkitty opetussuunnitelmiin. Tähän vaikutti myös, se, että opiskelijoille ei ollut tarkoitus antaa arvosanaa kurssin jälkeen. Arviointi oli lähinnä vain tiedoksi minulle, miten opiskelijat olivat hahmottaneet opettamani asiat. Arvioinnin välineinä käytin muutamia kirjallisia tehtäviä, joita käsittelem tarkemmin luvussa 6. Lisäksi pyrin arvioimaan heidän oppimistaan seuraamalla heidän suoriutuksiaan tuntien harjoituksissa.

4.7 Opetusmateriaalin hankinta

4.7.1 Laulut ja harjoitukset

Suurin osa materiaalista koostui lauluohjelmistosta ja harjoituksista. Kävin läpi suuren määrän erilaisia varhaismusiikkikasvatuksen teoksia ja valitsin sieltä sopivimmat laulut ja harjoitukset sisältöjen toteuttamiseksi. Käytin myös YouTubea apuna. Tein myös itse muutamia lauluja, joista yhden tein lisäämällä YouTubesta löytämäni swazimaalaiseen melodiaan viikonpäivät englanniksi. Tein myös englanninkielisiä sanoja suomalaisiin ja botswanaalaisiin lauluihin. Lisäksi koulutuksen järjestäjillä oli toiveita laulujen suhteen, ja sain heiltä myös uusia lauluja opetettavaksi. Uusia lauluja tuli myös oppilailta.

4.7.2 Kierrätysmateriaalista tehdyt soittimet

Opetukseni toivottiin sisältävän instrumenttien tekemistä kierrätysmateriaalista. Valitseminen oli vaikeaa, sillä en tiennyt millaisia jätemateriaaleja Swazimaassa olisi ja pääkouluttajalta sain vain ylimalkaisen listan, jota käytin pohjana suunnittelussa. Listassa oli vessapaperirullia, erikokoisia purkkeja, kahvipurkkeja, Pringles-purkkeja, kerma- ja jogurttipurkkeja. Pääperiaatteenani oli tehdä soittimia mahdollisimman helposti löydettävistä materiaaleista. Lisäksi oli tarkoituksenmukaista, että ne oli myös helppo tehdä, eikä niiden tekemiseen tarvinnut liian erikoisia välineitä. Halusin myös opettaa, miten erilaisia esineitä ja omaa kehoaan voi käyttää soittimena.

Etsin soittimia internetistä ja kirjoista. Vaikka harvoja soittimia pystyi suoraan käyttämään opetuksessa, tutustuminen erilaisiin soittimiin antoi paljon ideoita, joita pystyin sitten soveltamaan Swazimaasta löytyviin resursseihin ja soveltaen tekemään omat soittimet. Kierrätyssoitinten suunnittelu oli tärkeää tehdä ajoissa, jotta pystyi ilmoittamaan kouluttajille, mitä opiskelijoiden tulisi kerätä loman aikana. Lisäksi muistutin heitä asiasta ensimmäisellä tunnilla ja pyysin keräämään materiaalia Swazimaassa kehittämiini soittimiin. Vuokraisäntäni tarjoutui keräämään kierrätysmateriaalia ennen Swazimaahan tuloani, josta olikin iso apu, sillä pystyin tekemään niistä prototyypit ja kehittämään soittimia.

Sadeputken ohjeet löysin internetistä (http://www.ehow.com/how_10051965_make-musical-instruments-recycled-items-kids.html), ja pystyin käyttämään sitä suoraan. Koulutuksen johta-

ja oli kuitenkin sitä mieltä, että foliota ei välttämättä löydy kaikkialta, ja ehdotti, että tekisimme sisuksen tavallisesta paperista. Päädyimme kuitenkin siihen, että foliosta tehdyssä sadeputkessa oli huomattavasti parempi ääni, joten päätimme hankkia foliota oppituntia varten. Lisäksi mainitsin, että jos ei ole foliota, sisuksen voi tehdä myös paperista.

Idea tamburiiniin paperilautasesta löytyi sekin internetistä (<http://www.makingfriends.com/music/tambourine.htm>), mutta mallissa olevat kulkuset korvasin tekemällä kulkusen kolmesta säilykepurkin avaajasta. Päädyin kolmeen, koska siitä tuli astetta heleämpi ääni kuin kahdesta, mutta kaksikin kyllä varmaan riittäisi. Tein mallin jo Suomessa ja otin muutaman paperilautasen mukaan varmuuden vuoksi. Koulutuspaikalta löytyi paperilautasia joita sai käyttää.

Toisen tamburiinin idea lähti Dalbyn (1987) kirjasta *Make your own musical instruments*, jossa oli käytetty metallisia pullonkorkkeja tamburiinin helisevinä osina (Dalby 1987, 86–87). Kehikko oli tehty leikkaamalla suuresta peltipurkista, mikä vaati erityisiä työkaluja, poraa ja sahaa. Swazimaassa kehittelin mallia niin, että kehikko tehtiinkin muovisesta kahvipurkin kannesta, johon leikattiin reunaan kolot jokaiselle pullonkorkkiparille. Kehikon voi tehdä myös mistä tahansa muusta muovisesta tai muuten helposti työstettävästä materiaalista, mutta kahvipurkin kansi sattui olemaan ainoa mitä vuokraisäntäni keräämistä materiaaleista löytyi. Yksi opiskelija toi vankemman kannen hieman paksummasta muovista, joka toimi vielä paremmin. Koska tämän soittimen tekemiseen tarvitaan vasaraa, pohdin, pystyvätkö kaikki tekemään näitä soittimia lisää. Sitten huomasin, että kiveäkin voi käyttää vasaran asemesta. Oletin, että naulan ja puupalan hankkiminen tuskin on turhan vaikeaa.

Vessapaperirullaksylofonin idea lähti kysymyksestä, mitä voi rakentaa tyhjästä wc-paperirullista. Eräänä aamuna heräsin ja sain vision xylophonista, jossa olisi eripituisia wc-paperirullaputkia, joista tulisi erikorkuiset äänet. Virittäminen tehtiin laskemalla tarkat pituudet intervallien suhteiden mukaan. Tämä tapahtui ottamalla ensimmäisen palan pituus vertailukohdaksi ja laskemaan muiden palojen pituus kertomalla tämä pituus intervallia vastaavalla suhdeluvulla. Pyöristin luvut millimetrin tarkkuudelle. Nämä suhdeluvut löysin Wikipediasta (<http://fi.wikipedia.org/wiki/Intervalli>)

Sekunti 9:8, terssi 5:4, kvartti 4:3, kvintti 3:2, seksti 5:3, suuri septimi 5:11/8:15

Do: korkeus 29,79

Re: $8/9 \times 29,79 = 26,5$

$$\text{Mi: } 4/5 \times 29,79 = 23,8$$

$$\text{Fa: } 3/4 \times 29,79 = 22,3$$

$$\text{So: } 2/3 \times 29,79 = 19,9$$

$$\text{La: } 3/5 \times 29,79 = 17,9$$

$$\text{Ti: } 8/15 \times 29,79 = 15,9$$

Kun kaikki palat oli leikattu sopivan kokoiseksi, ne liitettiin kahdesta rullatusta sanomalehdestä tehtyyn telineeseen solmimalla langalla ja teippaamalla. Soittimella sai soitettua tunnistettavia melodioita, mutta ääni oli hieman tunkkainen. Soitinta voisi mahdollisesti kehittää maalaamalla tai lakkaamalla tai tekemällä sen paksummasta materiaalista, jolloin tosin saataisi tarvita enemmän työkaluja. Tekemäni ohje toimii vain tietynkokoisille rullille, mutta oheista laskukaavaa käyttämällä voidaan laskea mitat vaikka ensimmäinen pala olisi eripituisen. Tämän olisi voinut liittää ohjeeseen, mutta tajusin sen vasta jälkikäteen.

Melko päteväksi rummuksi osoittautui suuri peltinen kahvipurkki jossa oli muovinen kansi. Vuokraisäntäni oli kerännyt näitä, ja huomasin, että ne sopivat tarkoitukseen. Toinen mahdollinen helppo rumpu olisi ollut Pringles-purkki. Oli hyvä, että hän oli kerännyt niitä useamman, sillä kaikilla opiskelijoilla ei ollut mahdollisuutta saada käsiinsä kahvipurkkia.

Lisäksi halusin vielä kapulat. Kokeilin ensin sanomalehtirullista tehtyjä, mutta niiden ääni oli tunkkainen. Päädyin pyytämään opiskelijoita tuomaan aivan tavalliset oksat, jotka toimivat hyvin. Päiväkotikäytössä olisi ehkä hyvä hioa oksien päitä hiekkapaperilla.

5 TUTKIMUSASETELMA

5.1 Tutkimuksen tausta

5.1.1 Mistä kaikki alkoi

Sain tietooni ennen vaihto-opiskeluani Etelä-Afrikassa, että Swazimaassa oli alkamassa koulutus esikouluopettajille, jonne olisi mahdollisuus mennä opettamaan musiikkia. Otin yhteyttä projektin johtajaan Susanna Ilomäkeen ja sain seuraavan vastauksen:

”Aloitamme 13.8.2012 esikouluopettajien koulutuksen maaseudun naisille. Mikäli sinulla on kiinnostusta tulla tänne vapaaehtoistyöhön ennen opiskelujesi aloittamista Pretoriassa, niin olet tervetullut. Tavoitteena olisi opettaa naisille, miten musiikkia opetetaan esikoulussa, miten kehosoittimia käytetään ja miten kierrätysmateriaalista voi askarrella soittimia. Erilaiset musiikin perusasioiden opettamiseen liittyvät vinkit olisivat myös kullan arvoisia. Ei teoriaa, vaan käytännön harjoituksia. Opetuskieli on englanti, joten kaiken pitäisi olla englanniksi. Meillä ei ole valmista opetussuunnitelmaa tarjota sinulle. Voisit itse koota musiikkipaketin esikouluopettajille. Voisimme sopia tuntimäärän yhdessä esim. 10-20 tuntia viikon aikana. --- Tavoitteemme esikouluopettajien koulutuksessa on tarjota parasta ja kouluttaa naiset päteviksi opettajiksi.”

(Susanna Ilomäki, kirjallinen tiedoksianto, 31.7.2012.)

Päätin tarttua tilaisuuteen ja aloin suunnitella opetusta. Tämä suunnitteluprosessi ja sen herättämät kysymykset muodostavat pohjan tutkimukselleni.

5.1.2 Tutkimusympäristö: EduGate – projekti

EduGate on hanke, jonka tarkoituksena on kouluttaa vuosittain 15 esikoulunopettajaa Swaziin eri kylien asukkaista sekä kunnostaa tai rakentaa vuosittain kolme toimintakeskusta kyliin. Hanke on suomalaisen Havulaakson lapset ry:n ja swazimaalaisen Challenge Ministries Swaziland (CMS) yhteistyöprojekti. CMS on kristillinen järjestö, joka mm. pitää yllä Potter’s Wheel Church – kirkkoa, lastenkoteja Hawanessa, keskuksia hyväksikäytetyille nai-

sille, elämäntaitokoulua, huume- ja alkoholivieroituskeskusta sekä ”In the Community and By the Community” – ohjelmaa (ICBC). Tämän ohjelman tarkoituksena on kylien voimauuttaminen niiden omien resurssien pohjalta ja kyläläisten aktivointi omien elinolojensa parantamiseen. Konkreettisesti tähän malliin kuuluu kirkon rakentaminen, pastorin kodin rakentaminen, kaksi kotia leskille tai orvoille, kylän yhteinen kasvitarha, terveyttä parantamaan pyrkivä kontaktikampanja (outreach project) sekä viimeisimpänä tulokkaana tämä EduGate hanke. (Havulaaksonlapset ry www-sivusto; Potter’s wheel churchin esittelylehtinen).

Hanke on pääosin Suomen Ulkoministeriön rahoittama. Rahoitus on tällä hetkellä myönnetty vuosille 2012–2014, mutta jatkorahoitus on mahdollinen, mikäli projekti osoittautuu tuloksekkaaksi. Lisäksi hanketta rahoittaa osittain myös Havulaakson lapset ry. Hankkeen projektipäällikkö on suomalainen Susanna Ilomäki, mutta muut työntekijät ovat paikallisia. Ensimmäinen kurssi alkoi syksyllä 2012.

Koulutus on maksuton osallistujille, mikä kannustaa juuri vähävaraisia maaseudun asukkaita osallistumaan. Jokaisesta kylästä valitaan kurssille kaksi osallistujaa, joiden on tarkoitus kurssin jälkeen palata omaan kyläänsä esikoulunopettajiksi. Luentoja ja harjoitusten lisäksi opiskelijat pääsevät myös harjoittelemaan swazimaalaisissa esikouluissa. Kurssi kestää kuusi kuukautta, jonka lisäksi opiskelijoilla on vielä parin päivän mittaisia kertauskursseja, joiden aikana kerrataan omaksuttuja taitoja ja käydään läpi kokemuksia opetuksesta.

5.2 Tutkimuksen tavoite

Tutkimukseni tavoitteena oli rakentaa musiikin opetussuunnitelma tuntisuunnitelmineen ja materiaaleineen EduGate hankkeen esikouluopettajien koulutukseen ja muokata siitä omien opetuskokemuksieni ja kurssilaisten palautteen pohjalta sekä kurssin kouluttajien kanssa läpikäymällä sellainen, että se palvelisi mahdollisimman hyvin maan koulutuksen tarpeita.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, mitä Swazimaan esikouluopettajille pitäisi opettaa musiikista ja miten. Pyrin selvittämään asiaa seuraavilla alakysymyksillä:

- Mitä opiskelijat itse halusivat oppia ja millaisia taitoja he kokivat tarvitsevansa työssään?
- Miten opiskelijat oppivat ja ottavat vastaan opetuksen asiasisällön?
- Miten opiskelijat soveltavat opittuja tietoja?

- Miten opetus voisi tukea opiskelijoiden omaa ajattelua ja luovuutta ja ulottuiko tämä luovuuden tukeminen heidän opetukseensa myös heidän työssään?
- Millaisia soittimia Swazimaasta löytyvästä kierrätysmateriaalista voi rakentaa ja miten niiden rakentaminen sujuu opiskelijoilta?
- Mitä kurssilla opetetuista asioista esikouluopettajat pitivät opettamisen arvoisina?
- Mitkä asiat jäivät opetuksessa liian vähälle huomiolle, mitä ei ollut opittu kunnolla, mihin pitäisi keskittyä enemmän seuraavalla kurssilla?
- Millaisia haasteita opiskelijat olivat kokeneet musiikinopetuksessa harjoitusjakson aikana ja mitä olisi pitänyt oppia kurssilla lisää?
- Millaiset opetusmenetelmät ovat toimivia tässä ympäristössä?
- Millaiset materiaalista ja opetussuunnitelmasta tulee muokata, jotta seuraava kouluttaja voi käyttää niitä opetuksessaan?

5.3 Opiskelijoiden luonnehtimista

Tutkimukseeni osallistui 18 tulevaa esikoulunopettajaa, joista kaikki olivat naisia. Naisista nuorin oli 19-vuotias ja vanhin 53-vuotias. Heillä ei ollut aikaisempaa koulutusta, ja heistä viisi oli ollut aikaisemmin töissä esikoulussa.

Kurssin osallistujat olivat erittäin kiitollisia opetettavia. He tulivat kurssille avoimin mielin ja olivat valmiita oppimaan mitä ikinä halusin opettaa. Oli opetettava asia mikä hyvänsä, he suhtautuivat siihen useimmiten ihailtavalla innolla ja ennakkoluulottomuudella. Esimerkiksi ensimmäisinä viikkoina alkulämmittelynä käyttämäni ”improcircle” sai aina riemunkiljahduksia aikaiseksi.

Opiskelijat olivat aluksi hyvin opettajavetoisia ja odottivat, että opettaja opettaa heille asian. Alusta asti halusin osallistaa opiskelijat ja laittaa heidät keksimään itse asioita, jotta he tekisivät samoin omien oppilaidensa kanssa.

5.4 Tutkimusaineiston kerääminen

Toimintatutkimuksessa yleisesti suosittuja tutkimusaineiston keräämismenetelmiä ovat osallistuva havainnointi, havainnoinnin pohjalta kirjoitettu tutkimuspäiväkirja ja haastattelu (Huovinen & Rovio, 2007, 104).

5.4.1 Osallistuva havainnointi ja tutkimuspäiväkirja

Osallistuva havainnointi on laadulliseen tutkimusotteeseen liittyvä tutkimusmenetelmä. Siinä tutkimuksen tekijä toimii itse tutkimuksen kohteiden kanssa ja sosiaaliset vuorovaikutustilanteet ovat tärkeä osa tiedonhankintaa. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 84.) Havainnointia tietysti rajoittaa se, että itse toimii opettajana, jolloin suuri osa keskittymisestä menee omaan toimintaan. Tätä ongelmaa tietenkin olisi helpottanut videoiminen, mutta koin sen tarpeettomaksi tutkimukseni tarkoitukseni varten. Videoiminen olisi tuonut paljon materiaalia, mutta 30 tunnin videoimisen analysointi olisi ollut turhan työlästä tutkimukseni laajuuden ja tarkoituksen huomioiden. Koska tutkimukseni pääasiallinen tavoite ei ollut tarkan tiedon saaminen opiskelijoiden oppimisesta tai tehtävistä suoriutumisesta, vaan opetussuunnitelman rakentaminen ja muokkaaminen, koin tutkimuspäiväkirjan pitämisen antavan riittävästi informaatiota tuntien kulusta. Kirjoitin tutkimuspäiväkirjaa heti jokaisen tunnin jälkeen. Tämä oli hyvä käytäntö, sillä tunnit olivat vielä tuoreessa muistissa. Käytin apuna tuntisuunnitelmaa ja kommentoin jokaiseen kohtaan kokemuksiani asian vastaanottamisesta ja opiskelijoiden reaktioista. Pohdin myös opettamieni relevanttiutta opetusohjelman kokonaisuuden kannalta sekä oppimiseen kulunutta aikaa.

5.4.2 Opiskelijoille teetetyt tehtävät

Omien havaintojeni tukena minulla oli myös muutamia tehtäviä, joita teetin opiskelijoille kurssin kuluessa. Näin pyrin saamaan tietoa opiskelijoiden oppimisesta ja opitun soveltamisesta. Tehtävät olivat seuraavat:

- sanarytmien taputtaminen
- laulun rakenteen merkitseminen ja erilaisen säestyksen keksiminen eri osiin

- oman soittimen keksiminen
- siswatinkieliseen lauluun englanninkielisten sanojen keksiminen

Toinen opitun soveltamista mittaava tiedonlähde oli omiin tunteihini liittymättömät opiskelijoiden omat tuokiot, joita minua sattumalta pyydettiin arvioimaan. Keräsin näistä tuokioista niiden musiikkisisällöt, joiden pohjalta arvioin, miten opiskelijat olivat oppineet soveltamaan tietoa ja kehittämään opetettavaan teemaan sopivia musiikillisia aktiviteetteja.

5.4.3 Kyselyt

Kolmas aineistonkeruumenetelmä oli kyselyiden tekeminen. Tein kolme erilaista kyselyä: esikyselyn ennen kurssia, loppukyselyn kurssin päätteeksi sekä jatkokyselyn kolme kuukautta kurssin päättymisen jälkeen, kun kurssilaiset olivat päässeet harjoittelemaan opettamista esi-kouluissa. Kyselyissä käytin kyselylomakkeita, joissa kaikki kysymykset olivat avoimia kysymyksiä. Ohjeistin heitä ennen jokaista kyselyä ja pyrin selittämään kysymykset ja kehoitin heitä kysymään, jos jotain oli vaikea ymmärtää.

5.4.4 Keskustelu kouluttajien kanssa

Viimeinen tiedonkeruumenetelmä oli keskustelu kouluttajien kanssa ja sen perusteella opetus-suunnitelman muokkaaminen käyttökelpoiseksi tulevaan opetukseen. Keskustelin kouluttajien kanssa myös ennen kurssin alkua, mutta heillä ei ollut paljon sanottavaa, vaan sanoivat luottavansa ammattitaitooni.

5.5 Tutkimuksen kulku

Tutkimus oli moniosainen prosessi, jossa lopputulokseen, eli tutkimuksen kautta aikaan-saatuun opetuskokonaisuuteen päädyttiin monien vaiheiden kautta.

a) Taustatutkimus

- Suomen esiopetuksen ja peruskoulun musiikinopetuksen sisällöt
- Swazimaan koulutuksen tilaan tutustuminen artikkelien ja pääkouluttajan kirjallisten tiedoksiäntöjen pohjalta

- laulujen ja materiaalin hankinta, kierrätyssoitinten rakentamiseen tutustuminen
- b) Esikysely: opiskelijoiden toiveet ja ajatukset siitä, mitä heille olisi hyödyllistä oppia
- c) Opetussuunnitelman, tuntisuunnitelmien ja materiaalin luominen jatkuvassa prosessissa taustatietojen, esikyselyn, opiskelijoiden reaktioiden ja kouluttajien kanssa käytyjen keskustelujen ja heidän toiveidensa pohjalta
- d) Opetussuunnitelman testaaminen
- sisällön toimivuus kontekstissa: omat oppimispäiväkirjamerkinnot jokaisen tunnin jälkeen
 - oppilaiden oppiminen ja opitun soveltaminen:
 - tehtävät
 - tunneilla opettujen asioiden käyttö opiskelijoiden omissa opetustuokioissa
 - opetusmateriaalin toimivuus
 - lukeminen ääneen, ja ymmärtämisen testaaminen pyytämällä opiskelijaa toteuttamaan monisteessa mainitun tehtävän
- e) Loppukysely
- mitä oli opittu
 - mitä olisi haluttu oppia lisää
 - mitä opiskelijat pitivät opettamisen arvoisena
- f) Jatkokysely opiskelijoiden palattua harjoittelujaksolta
- mitä haasteita oli koettu
 - mitä olisi tarvinnut oppia lisää
- g) Tutkimusprosessin kautta syntyneen opetussuunnitelman muokkaaminen käyttökelpoiseksi yhteistyössä tulevan kouluttajan kanssa
- sisällön karsiminen
 - opettajan taidot
 - oppilaiden vastaanotto
 - asian tärkeys käytettävissä olevaan aikaan nähden
 - kyselyiden tulokset
 - opetusmateriaalin ja tuntisuunnitelmien muokkaaminen käyttökelpoisemmaksi
 - materiaalin läpikäyminen yhdessä seuraavan kouluttajan kanssa ja korjausten tekeminen

5.6 Toimintatutkimuksen luonne

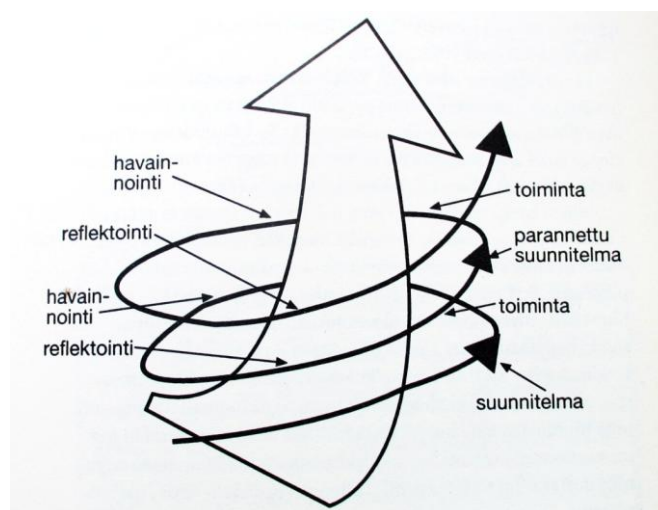
Valitsin tutkimusmenetelmäksi toimintatutkimuksen, sillä se on luonteva menetelmä tämänkaltaisiin opetusta kehittämään pyrkiviin tutkimuksiin. Toimintatutkimus luetaan yleensä kuuluvaksi laadullisiin tutkimusmenetelmiin. Tämän lisäksi se ei ole tarkalleen ottaen tutkimusmenetelmä, vaan ”tutkimusstrateginen lähestymistapa”, jossa tutkimus on kytköksissä toiminnan kehittämiseen. Toiminnan tarkoituksena on sekä tuoda esille uutta tietoa toiminnasta, että tuottaa tietoa käytännön kehittämiseksi paremmaksi järkeä käyttämällä, suunnittelemalla ja kokeilemalla uusia toimintatapoja. Lisäksi projekti on usein ajallisesti rajattu. (Heikkinen & Jyrkämä 1999, 33, 35; Heikkinen 2007, 16–17, 37). Syrjälä (1994) lisää, että toimintatutkimusta voidaan pitää myös arkielämään sidoksissa olevana tieteellisenä toimintana ja ammatillisena oppimisprosessina (Syrjälä 1994, 31). Tällaisena ammatillisena oppimisprosessina olen tutkimuksen tekemisen ja opettamisen todella kokenutkin: analysoimalla omaa toimintaa olen huomannut monia kehityskohteita omassa työskentelyssäni. Aaltola ja Syrjälä (1999) näkevät toimintatutkimuksen olevan myös arvoihin sidonnainen ja ottavan kantaa ihmisten väliseen tasa-arvoon ja oikeudenmukaisuuteen. Sen lisäksi, että toimintatutkimuksessa ollaan kiinnostuneita siitä, miten asiat ovat, siinä esitetään näkemyksiä, miten niiden pitäisi olla. (Aaltola & Syrjälä 1999, 21–22.)

Toimintatutkimus saa kimmokkeensa usein jostain käytännön ongelmasta. Näin ollen se on sidoksissa tilanteeseen ja ympäristöön. (Syrjälä 1994, 31.) Se saa siis sisältönsä kyseessä olevalta kohdealueeltaan (Heikkinen & Jyrkämä 1999, 35.) Oma tutkimukseni lähti myös liikkeelle, kun olin menossa opettamaan musiikkia vieraaseen kulttuuriin ja aloin pohtia, mitä siellä oikein pitäisi opettaa.

Toimintatutkimukselle on ominaista sen prosessiluonne. Heikkinen (2007) kuvaa tutkimusta prosessina, jossa ymmärrys ilmiöstä ja tulkinta siitä lisääntyvät vähitellen, kun pohditaan miten asiat ovat olleet millaiseksi ne ovat muotoutumassa. Prosessiluonteeseen liittyy myös refleksiivisyys. Tällä tarkoitetaan sitä, että ihminen ei kohdista ajatteluaan tavanomaisiin objekteihin, eli ajattelunsa kohteisiin, vaan havainnoi ajatuksiaan ja kokemuksiaan ikään kuin ulkoa päin ja pyrkii näin ymmärtämään omaa ajatteluaan ja toimintaansa (Heikkinen 2007, 36.) Lisäksi kriittisen reflektion tasolla edetään vieläkin syvemmälle ja laitetaan sekä opetus että ympäröivä yhteisö kyseenalaiseksi, eikä ei olla enää kiinnostuneita konkreettisiin tilanteisiin liittyvistä ongelmista, joihin pyritään ottamaan etäisyyttä (Syrjälä 1994, 38.) Omassa työssäni

huomasin kyseenalaistavani näitä molempia. Ensinäkin kyseenalaistin jatkuvasti oman opetukseni oppisisältöä ja yleisesti koulutuksen ja opetuksen tarpeellisuutta. Lisäksi kyseenalaistin monia yhteisön toimintatapoja, kuten sitä, että englanti on ainut kieli, jota esikoulussa puhutaan.

Toinen toimintatutkimukselle ominainen asia on syklisyys (Heikkinen & Jyrkämä, 1999). Sitä voidaan kuvata itsereflektiivisenä kehänä, jossa samat vaiheet toistuvat. Sykli alkaa uuden toimitatavan suunnittelusta ja toteuttamista, jonka jälkeen sitä havainnoidaan ja reflektoidaan. Tämän prosessin pohjalta tehdään uusi suunnitelma ja sykli lähtee alusta. Kun näitä syklejä laitetaan peräkkäin, syntyy etenevä spiraali, joka kuvaa toiminnan ja ajattelun liittymistä toisiinsa näiden neljän peräkkäisen vaiheen sykleinä. (Heikkinen & Jyrkämä 1999, 36–37; Heikkinen 2007, 34.) Omassa tutkimuksessani suunnittelu ja toteuttaminen menivät limittäin, vaikka suurin osa suunnittelusta tapahtuikin ennen kurssin pitämistä. Voisi jopa ajatella, että tämä kehä toistui pienenä liikkeenä koko kurssin ajan päivittäin, joka päivä havainnoin ja reflektoin toimintaani, jonka pohjalta suunnittelin taas seuraavan päivän oppitunnin. Toisaalta koko opetusperiodi voidaan nähdä yhtenä syklinä, jolloin suunnittelu, toteuttaminen ja havainnointi tapahtui kurssin aikana ja reflektointi kurssin jälkeen opiskelijoiden palautteen ja kouluttajan kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta. Tässä en vain itse päässyt enää toteuttamaan parannettua suunnitelmaa, vaan joku toinen jatkoi siitä mihin jäin.

Kuva 2. Toimintatutkimuksen spiraali (Heikkinen & Jyrkämä 1997, 37)

5.6.1 Tutkijan rooli

Toimintatutkimuksessa tutkija toimii aktiivisesti ja vaikuttaa tutkimuksen kohteisiin ja tutkimuksen etenemiseen, eikä hän edes pyri olemaan ulkopuolinen tai neutraali (Heikkinen 2007, 19–20.) Tällaisessa tutkimuksessa ulkopuolisuus olisikin mahdotonta ja tutkija väistämättä vaikuttaa tutkittaviin. Kuten Heikkinen (2007, 20) toteaa, tutkimuskohteen tarkkailu sisältäpäin vaikuttaa väistämättä siihen, miten tutkija suhtautuu aineistoon ja sen analysoimiseen. Huomasin omassa tutkimuksessa, että tutkimuksesta tuli helposti melko henkilökohtaista, enkä tutkinut enää vain opetuksen sisältöä tai opiskelijoiden reagoitua, vaan aloin myös reflektoida omia toimintatapojani ja persoonallisuuteni vaikutusta niihin. Opettaja toimii paljon omasta persoonastaan käsin, tekee valinnat omien arvojensa perusteella ja toteuttaa suunnitelmat omien vuorovaikutustaitojensa puitteissa, mikä vaikuttaa myös lopputulokseen, eli siihen, miten oppilaat ottavat vastaan opetettavat asiat. Heikkinen (2007, 20) lisää, että tutkijalle oma kokemus onkin yksi osa aineistoa. Tuntien jälkeen kirjoitetut päiväkirjamerkinnot osoittautuivatkin todella tärkeiksi apuvälineiksi kurssin analysoimiseen.

Huovinen ja Rovio (2007) tuovat esille vielä toisen näkökulman toimintatutkijan roolista. Heidän mukaansa toimintatutkimusta voidaan karkeasti ajateltuna lähestyä kahdesta näkökulmasta. Tutkija voi olla joko toimija-tutkija tai tutkija-toimija. Toimija-tutkija kehittää omaa työtään tutkivalla otteella, ja hänellä on useimmiten kokemusta tutkimuskohteestaan. Tutkijan halu kehittää yhteisöään toimii kimmokkeena tutkimuksen aloittamiselle. Tutkija-toimija taas tuntee tutkimusaiheensa kirjallisuuden ja aikaisemman tutkimuksen pohjalta. Hän suunnittelee taustatietojensa pohjalta toimintamallin, jolla pyrkii vaikuttamaan yhteisön toimintaan, ja kokeilee mallin toimimista käytännössä. Hän toimii yhteisön ulkopuolisena asiantuntijana. Kuitenkin useimmiten mukana ovat molemmat lähtökohdat. (Huovinen & Rovio 2007, 94–95.) Näistä vaihtoehdoista oman roolini voisi katsoa olevan tutkija-toimija, vaikka aikaisempi tutkimus ja kirjallisuus aiheesta oli lähes olematonta ja toimintamallin etukäteissuunnittelu oli haastavaa. Vaikka suunnittelu tapahtuikin lähes käsikädessä toiminnan kanssa edellisiin tunteihin perustuen, voidaan se silti katsoa toimintamallin suunnitteluksi ja sen kokeilemista käytännössä.

5.7 Reliabiliteetti ja validiteetti

Yksi tutkimuksen tärkeitä osia on sen luotettavuuden arviointi reliabiliteetin ja validiteetin näkökulmasta. Huttunen, Kakkori & Heikkinen (1999) tuovat kuitenkin esille näiden käsitteiden ongelmallisuuden toimintatutkimuksen kontekstissa. Reliabiliteetilla tarkoitetaan sitä, miten samana tutkimustulos pysyy toistettaessa sitä. Tämä on kuitenkin erityisen keho käsite arvioimaan toimintatutkimuksen luotettavuutta, sillä tutkimuksen tarkoituksena on toisinaan muuttaa asioita. Sama tulos ei ole mitenkään edes teoriassa ole saavutettavissa uudestaan, sillä tutkimuksen jälkeen tutkimuskohteen tilanne on jo eri. Validiteetilla taas kuvataan sitä, millä tavalla tutkimustulos kuvaa asioiden tilaa ajassa ja paikassa. Tämän termin ongelmallisuus on taas tutkimuksen subjektiivisuudessa, mikä on asian todellinen tila, ja kuka sen määrittelee. (Huttunen, Kakkori & Heikkinen 1999, 113–114.) Myös Heikkinen ja Jyrkämä (1999, 46) näkevät toimintatutkijan tulkitsevan tilannetta omasta näkökulmastaan, minkä vuoksi tutkimuksessa saatu tieto ei voi olla objektiivista.

Koska reliabiliteettia lienee tämäntyyppisen tutkimuksen tapauksessa turha arvioida, keskityn pohtimaan tutkimukseni validiteettia. Koko tutkimuksen ajan olen tiedostanut oman subjektiivisuuteni päiväkirjamerkintöjä kirjoittaessani ja opiskelijoiden vastauksia analysoidessani. Se, mitä näen tunnilla, korreloi vahvasti sen kanssa, mitä toivon näkeväni. Lisäksi tulkitse heidän reaktioitaan omasta kulttuuritaustastani käsin, ja on hyvin mahdollista että olen ymmärtänyt väärin monia asioita tulkitessani opiskelijoiden käyttäytymistä. Lisäksi se, että kysyy yleisesti opiskelijoiden mielipiteitä, usein tuottaa tietoa vain äänekkäimpien ja innokkaimpien yksilöiden mielipiteistä, ja harvemmin saa tietää, mitä hiljaisemmat opiskelijat ajattelevat. Myöskään opiskelijoiden sanarytmien taputtamista testaava tehtävä ei kerro, että he osaisivat taputtaa sanarytmien sujuvasti pulssissa, vaikka tietäisivätkin missä kohtaa taputtaa.

Vaikka selitin kysymykset ja olin paikalla vastaamassa opiskelijoiden kysymyksiin, saattoi osa opiskelijoista ymmärtää kysymykset erilailla kuin mitä olin tarkoittanut. Tämä näkyi myös selkeästi osasta vastauksia. Syynä tähän saattoi olla osittain opiskelijoiden puutteellinen englanninkielen taito, ja osittain jonkin käsitteen tai sanan merkityksen erilainen ymmärtäminen. Lisäksi koska saman opiskelijan vastausten vertailun mahdollistamiseksi pyysin heitä laittamaan nimensä kyselylomakkeisiin, on mahdollista, että opiskelijat halusivat miellyttää tutkimuksen tekijää, eivätkä olleet täysin rehellisiä. On myös otettava huomioon, että kulttuurillinen tapa vastata, että osaa jotakin, ei välttämättä tarkoita, että asia olisi niin käytännössä.

Se, että joku vastaa jonkun olevan helppoa, ei välttämättä tarkoita, että tämä henkilö osaisi tehdä asian. On myös vaikea sanoa, mikä on opiskelijoiden todellista kokemusta asioiden hyödyllisyydestä, ja missä määrin vastaukset ovat ulkoa opitun toistamista. On erittäin todennäköistä, että he kokivat tärkeinä asiat, joita oli kurssilla painotettu paljon, toisin sanoen asiat joita itse painotin, joita itse pidin tärkeänä. Loppukyselylomake oli myös pitkä, ja kesti tunnin vastata, joten opiskelijat saattoivat olla väsyneitä loppupuolella ja vastata kysymyksiin eri tavalla kuin jos ne olisivat olleet alussa.

5.8 Tutkimuksen etiikka

Tutkimuksen eettisyyden kannalta on tärkeää, että tutkittavia informoidaan riittävästi tutkimuksen merkityksestä ja heidän osastaan siinä. Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston Internet-sivujen mukaan on tutkittaville annettava tutkijan yhteystiedot, minkä toteutin antamalla sähköpostiosoitteeni ja ilmoittamalla, että jos on jotain kysyttävää, tähän osoitteeseen voi lähettää kysymyksiä. Lisäksi on kerrottava tutkimuksen tarkoitus ja on myös hyvä kertoa, millaista uutta tietoa tutkimuksella halutaan saada (Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston internet-sivut, 22.8.2013.) Kerroin opiskelijoille ensimmäisellä tunnilla, että opetusperiodini on samalla tutkimus, jonka tarkoituksena on parantaa koulutusohjelmaa, jotta se vastaisi mahdollisimman hyvin koulutuksen tarpeita. Kehotin heitä myös antamaan palautetta ja kertomaan omia ideoitaan myös kurssin aikana. Kerroin heille, että tutkimuksen tuloksia käytän myös opinnäytetyöni aineistona. Kerroin tämän saman asian kaikkien kolmen kyselyn yhteydessä.

Tutkimukseen osallistuminen on myös aina vapaaehtoista ja tutkittaville tulisi kertoa, mitä tutkimukseen osallistuminen edellyttää heiltä. (Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston internet-sivut, 22.8.2013.) Koska tutkimus oli osana opetusohjelmaa ja oppitunteja, ei tutkimukseen osallistuminen vaatinut opiskelijoilta ylimääräistä aikaa. Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston internet-sivujen mukaan erillisen tutkimusluvan pyytäminen ei ole useinkaan välttämätöntä, ja kirjoituspyyntöihin vastaaminen voidaan tulkita vapaaehtoiseksi suostumukseksi tutkimukseen osallistumisesta. (Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston internet-sivut, 22.8.2013.) Opiskelijoilta kysyttiin suullisesti lupa heidän vastaustensa, heidän tekemiensä laulujen ja heistä otettujen kuvien käyttöön valmiissa opinnäytetyössä. Heille kerrottiin myös, että kaikki nämä esitettäisiin nimettömänä. Suostumus saatiin.

Eettiseen tutkimukseen kuuluu myös tietojen suojaaminen ja anonymiteetti (Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston internet-sivut, 22.8.2013.) Tämä varmistettiin numeroimalla opiskelijat ja käyttämällä näitä numeroita viittaamaan tiettyyn opiskelijaan, jolloin yksittäisen vastaajan henkilöllisyyttä ei pysty ulkopuolinen selvittämään.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

6.1 Esikyselyn vastaukset

6.1.1 Mitä opiskelijat halusivat oppia kurssilla

Kysyttäessä opiskelijoiden toiveita opetuksen sisällön suhteen, kuusi opiskelijaa halusi oppia, miten musiikkia voisi opettaa. Viisi opiskelijaa halusi myös oppia säveltämään mikä oli ilahduttavaa, koska sen asian esille tuominen oli ollut myös minun mielessäni. Kahdeksan oli kiinnostunut soittamista: neljä halusi oppia rakentamaan niitä neljä kaipasi neuvoja niiden käyttämiseen, joista kolme erityisesti rumpujen soittoon. Lisäksi haluttiin oppia rytmiin liittyviä asioita (4), laulamista (3), uutta materiaalia (2) sekä liikkeitä lauluihin (1). Neljällä opiskelijalla oli myös kova luottamus opettajan taitoihin, ja he halusivat oppia kaiken tai mitä ikinä opettaja halusi opettaa.

”I don’t think I can specify something because I know nothing. So I’m ready learn everything about music. Please teach everything. (o17)”

6.1.2 Millaisia musiikillisia taitoja opiskelijat ajattelivat tarvitsevänsä työssään

Kysymys siitä millaisia musiikillisia taitoja opiskelijat ajattelivat tarvitsevänsä työssään oli tarkoituksella hieman päällekkäinen edellisen kysymyksen kanssa ja sen tarkoitus oli saada opiskelijat ajattelemaan tulevaa työtänsä ja pohtimaan vielä hieman tarkemmin mitä he itse kokevat tarvitsevänsä tunneilta. Tämän kysymyksen vastaukset eivät kuitenkaan suoraan kerro, kokevatko he itse osaavansa mainitsemansa asiat, joten päätin analysoida vastaukset erikseen. Oletettavasti tämän kysymyksen vastaukset kuitenkin sisältävät myös toiveita siitä, mitä opiskelijat haluaisivat oppia kurssilla.

Yhdeksän opiskelijaa näki tarvitsevänsä rummunsoittotaitoja (joista kolme samoja kuin edellisessä kysymyksessä), viisi kitaransoittotaitoja ja viisi pianonsoittotaitoja. Tärkeänä koettiin myös laulutaito (4), (joista yksi sama kuin edellisessä kysymyksessä) erilaisten laulujen osaaminen (2), ajanhallintaan liittyvät taidot (2), kärsivällisyys (2), taputtaminen (1), laulujen

tekeminen (2) ja tanssiminen (2). Yksi opiskelija oli myös ymmärtänyt luovuuden ja oman ajattelun tärkeyden työssään:

”The creativity and imagination skills. I need more thinking and to be creative (o13)”

6.1.3 Opiskelijoiden muut toiveet

Kyselyn lopuksi kysyin vielä muista toiveista, jos vaikka jollakin opiskelijalla olisi tullut vielä joitakin asioita mieleen kyselyä täyttyessä. Tämäkin kysymys on siis hieman päällekkäinen kahden edellisen kysymyksen kanssa, minkä vuoksi käsittelen sitä tässä enkä kyselylomakkeessa olleen järjestyksen mukaisessa paikassa.

Neljä opiskelijaa halusi oppia soittamaan kitaraa ja neljä halusi oppia soittamaan pianoa (yksi sama kuin edellisessä kysymyksessä). Neljä opiskelijaa mainitsi haluavansa oppia laulamaan (kaikki olivat vastanneet niin myös jommassa kummassa edellisessä kysymyksessä.) Kaksi opiskelijaa halusi oppia tanssimaan. Muiden toiveiden joukossa oli myös halu oppia tekemään soittimia (4), opettaa ylistyslauluja (1), oppia enemmän lauluja (2), oppia tekemään lauluja (2), sekä käyttämään soittimia (1). Myös tähän kysymykseen kaksi opiskelijaa vastasi haluavansa oppia kaiken (2), joista toinen koki tämän tuovan itsevarmuutta työskennellä lasten kanssa.

”I wish to get all the information while the teacher is teaching me. So that I can teach my children with confidence.” (o6)

6.1.4 Yhteenvetoa kolmesta opiskelijoiden toiveita koskevasta kysymyksistä

Oli mielenkiintoista huomata, miten se, että kysyttiin kolmella eri kysymyksellä samaa asiaa, antoi paljon enemmän tietoa. Esimerkiksi ensimmäisen kysymyksen perusteella vain kolme opiskelijaa kaipasi lauluopetusta, mutta todellisuudessa tällaisia opiskelijoita olikin seitsemän, kun samaa asiaa kysyttiin useita kertoja. Yhdistettynä mainintojen määrät eri opiskelijoilta kaikissa kolmessa kysymyksessä, nousi eniten mainintoja saaneiksi halu oppia soittamaan kitaraa (9), pianoa (8) ja rumpuja (8) sekä omien laulujen tekeminen (8). Seuraavaksi tärkeimpiä soitinten rakentaminen (7), laulaminen (6), uusi materiaali (6), miten opettaa musiikkia (6) ja soitinten soittaminen (5). Lisäksi mainittiin tanssi (4), ajan hallinta (2) ja kärsivällisyys (2).

6.1.5 Suhtautuminen musiikinopetuksen tärkeyteen esikouluissa

Kysyttäessä onko musiikinopetus tärkeää esikoulussa ja miksi tai miksi ei, kaikki opiskelijat näkivät musiikinopetuksen tärkeäksi. Perustelujen monipuolisuus näytti, että he ymmärsivät myös miksi. Tämä näkyi myös opiskelijoiden asenteessa musiikinopetusta kohtaan ja he olivatkin erittäin motivoituneita ja kiitollisia opettavia.

Kahdeksan opiskelijaa näki musiikin edistävän kielen oppimista. Suosittelevia perusteita musiikinopettamiselle olivat myös, että se kehittää lapsen fyysisiä taitoja ja kehoa (7), on hauskaa ja saa lapset virkistymään ja innostumaan (7), auttaa rakentamaan sosiaalisia taitoja (6), auttaa ilmaisemaan tunteita ja opettamaan itseilmaisua (6), kehittää lapsen itsetuntoa (5) sekä helpottaa oppimista (4). Vastauksissa mainittiin myös lasten musiikillinen kehittyminen (2), rauhoittuminen (1), keskittyminen (1), uusien oppilaiden toivottaminen tervetulleiksi (1) sekä lasten luovuuden näkyminen (1). Yksi opiskelija oli oivaltanut, että musiikinopettaminen auttaa lasta myös pitämään koulusta:

”it makes the children get excited and they develop the love of school (o5)”

6.1.6 Kokemus kierrätyssoitinten rakentamisesta

Saadakseni selville, millaisia soittimia opiskelijat olivat jo rakentaneet ja välttääkseni päällekkäisyyksiä, kysyin asiaa esikyselyssä. Suurinosa vastaajista (17) oli tehnyt jonkin näköisen rummun kahvipurkista tai joitain helistimiä. Tosin kaikista vastauksista ei ollut selvää oliko kyseessä rumpu vai helistin. ”Yes. drum (with a toilet paper role and stones) (o7)”. Yksi opiskelija oli myös hahmottanut jalkojen tömistyksen ja taputukset soittimiksi.

6.2 Opetuksen suunnittelu

Yksi tutkimukseni kohteista oli myös itse kurssin suunnittelemisen prosessin tutkiminen. Etukäteissuunnittelu osoittautui vaikeaksi kun ei ollut tietoa opiskelijoiden tasosta, ajatusmaailmasta tai esikoulun arjesta Swazimaassa. Pieniä palasia sain kerättyä lukemalla artikkeleita ja kyselemällä pääkouluttajalta, mutta vastauksia oli jostain syystä vaikea saada ja vastaaminen saattoi kestää kauan. Nämä informaationpalaset kuitenkin antoivat jonkinlaisia suuntaviivoja

opetuksen suunnitteluun, pystyin etsimään lauluja ja tansseja sekä suunnittelemaan soittimia kierrätysmateriaalista. Olin tehnyt alustavan suunnitelman, jossa olin pohtinut mahdollisia sisältöjä suomalaisten opetussuunnitelmien ja sisältöjen pohjalta, mutta suurimman osan suunnittelusta tein kuitenkin vasta Swazimaassa edellisten tuntien pohjalta. Suunnittelu oli siis hyvin läheisesti sidoksissa opetuksen kulkuun ja materiaalin työstäminen ja opetusmonisteen luominen ja tuntien suunnittelu tapahtui usein edellisenä päivänä ennen kyseistä tuntia.

Pääsin seuraamaan ennen ensimmäistä tuntiani toisen kouluttajan pitämää tuntia, jolloin sain käsitystä siitä, millaisia opiskelijat ovat, millaisia asioita heille muutoin opetetaan sekä yleisiä opetuskäytäntöjä. Tämä auttoi huomattavasti ensimmäisen tuntini suunnittelussa. Huomasin odotusteni mukaisesti, että opiskelijat ovat hyviä laulajia. Heidän piti ryhmänä keksiä alkuperäisiä rituoita ja esitellä se luokalle. Eräs ryhmä oli tehnyt oman laulun, ja siitä huomasin, että ainakin osa opiskelijoista oli hyvin luovia. Huomasin myös, että he saattoivat sanoa, että lauletaan laulu, ja sitten he lausuiivat lorun. Jo sillä tunnilla laitoin myös merkille Swazimaassa ja ilmeisesti joissain muissakin afrikkalaisissa maissa yleisessä käytössä olevan itselleni hyvin vanhanaikaiselta tuntuvan metodin: opetus painottui hyvin paljon toistolle. Opettaja sanoo jonkun lauseen ja pyytää opiskelijoita toistamaan tietyn sanan: ”Today we are talking about bilateral movement, can you all say bilateral movement”.

6.2.1 Esikyselyn vastausten vaikutus opetussuunnitelmaan

Suurin osa esikyselyn vastauksissa mainituista asioista oli sellaisia joita olin aikonut opettaa muutenkin, mutta opiskelijoilta tulleet toiveet tietenkin vahvistivat näitä päätöksiä. Alue, johon esikyselyn tulokset vaikuttivat eniten, oli sävellyksen ja luovuuden opettaminen. Koska viisi opiskelijaa oli toivonut säveltämisen oppimista ja kaksi eri henkilöä mainitsivat tarvitsevänsä luovuuteen liittyviä asioita työssään, rohkaisi tämä tulos lopullisesti ottamaan omien laulujen tekemisen osaksi opetusohjelmaa. Toinen esille noussut asia oli rummunsoittotaidot. Ajattelin käyväni tämän asian läpi instrumenttisoiton yhteydessä, mutta siihen mennessä olin unohtanut asian lähes kokonaan, eikä erityisesti rummunsoittamiseen keskitytty kovinkaan paljon. Toiveet pianon tai kitaran soittotaidon oppimisesta koin epärealistisiksi kurssin ajan ja resurssien puitteissa, joten sitä en edes ajatellut opettavani.

Kymmenen opiskelijaa oli ilmaissut kyselyssä laulamiseen liittyviä toiveita. Kuitenkin kuunnelllessani heitä ensimmäinen ajatukseni oli, että näille opiskelijoille ei ainakaan tarvitse opet-

taa laulutekniikkaa, vaan lähinnä uusia lauluja ja laulunopettamista. Toisella viikolla kuitenkin tajusin, että vaikka ryhmä kuulostaa hyvältä, osa yksilöistä kaipaisikin opastusta, ja että tämä toive olisikin kannattanut huomioida paremmin opetussuunnitelmaa laadittaessa. Yritin korjata virhearviointini pitämällä ylimääräisiä muutamia epävirallisia äänenkäyttötuokioita niille, jotka kokivat kaipaavansa sellaisia.

Vastaukset soitinrakennusta koskevaan kysymykseen antoivat sellaisen kuvan, että opiskelijat osasivat tehdä helistimiä, joten päätin jättää helistinten teon pois ja sen sijaan mainita miten niitä voi rakentaa ja mitä kaikkea sinne sisään voi laittaa. He voisivat sitten myöhemmin katsoa opetusmateriaalista vinkkejä, jos haluaisivat rakentaa helistimiä.

6.3 Opetuksen kulku ja opiskelijoiden reagointi opetettaviin asioihin

Yksi tutkimukseni tavoitteista oli tutkia, miten opiskelijat suhtautuvat opettamiini asioihin ja miten asioita voisi opettaa niin, että he parhaiten ymmärtäisivät, eli mitkä opetusmenetelmät toimivat parhaiten. Oppitunneilla testattiin kunkin asiakokonaisuuden sopimista opetussuunnitelmaan. Halusin nähdä, miten opettamani asiat otetaan vastaan, ja käyttää näitä huomioita apuna pohtiessani sopivaa sisältöä koulutuksen jatkoa ajatellen. Tämän osion tutkimuksen aineistona ovat jokaisen tunnin jälkeen kirjaamani päiväkirjamerkinnot tunnin kulusta sekä tehtävät, joita teetin opiskelijoilla. Vaikka tutkimuspäiväkirjamerkinnot ovat vääjäämättä subjektiivisia ja saattavat usein perustua toiveisiin tai oletuksiin, antavat ne kuitenkin ainakin yhden ihmisen näkökulman tuntien kulusta. Tässä osiossa käyn läpi osa-alueittain opetuksen sisältöä, enkä niinkään oppitunneittain.

Tuntien aikana kosketettiin harmoniaa lukuun ottamatta jokaista aluetta, joka tutkimissani suomalaisissa opetustavoitteissa mainittiin. Nämä tavoitteet olivat paljon korkeammat, kuin ne viisi lausetta, mitä pääkouluttaja oli kirjannut, mutta koska olin saanut vapaat kädet suunnitella, halusin opettaa mahdollisimman paljon ja antaa opiskelijoille virikkeitä, joista he voisivat sitten tarttua niihin, mitkä heitä kiinnosti eniten. Tuntien osa-alueet olivat seuraavat:

- miksi musiikin opettaminen esikouluissa on tärkeää
- musiikin elementit
 - pulssi, rytmi, nuottien kesto, tempo, tahtilajit 2/2, 4/4 ja 3/4
 - melodia ja sävelkorkeus
 - dynamiikka

- muoto
- äänenväri
- instrumentit
 - rakennus kierrätysmateriaalista sekä esineiden ja kehon käyttö instrumentteina
 - kuinka käyttää instrumentteja musiikinopetuksessa
- kuinka opettaa laulamista
 - solmisaatiotavut
- liikkeet musiikinopetuksessa

6.3.1 Miksi musiikin opettaminen on tärkeää esikouluissa

Kuten esikyselyn vastauksistakin huomasi, musiikin opettamisen tärkeyttä ei tarvinnut erikseen korostaa, sillä opiskelijat pitivät sitä jo valmiiksi tärkeänä, ja heillä oli paljon mielikuvia ja tietoa asiasta. Kysyin ensin mitä he ajattelevat asiasta, ja kaikki monisteeseen kirjaamani asiat tulivat esille ajattelutaitoja lukuun ottamatta. Opiskeiljoilta saatuja vastauksia olivat ”language learning”, ”learning to cooperate with others”, ”joy”, ”excitement”, ”they like school” (asia, joka ei ollut tullut itselleni mieleen), ”self-esteem”, ”learning to use their bodies”, ”finding talents among the children”, ”motoric skills”, ”rhythm ja concentration”. Koin tämän lähestymistavan hyväksi aktivoimaan opiskelijoita opiskeltavaan aiheeseen ja lisäksi se antoi paljon tietoa opiskelijoiden näkemyksistä. Huomasin myös käyttäväni paljon sanaa ”kindergarten” mikä aiheutti kummastuneita ilmeitä ja vaihdoin nopeasti sanaan ”preschool”.

Tämän jälkeen jaoin opiskelijoille monisteet ja aloin käydä sitä läpi lukemalla kohta kohdalta. Halusin, että opiskelijat ymmärtäisivät asiat kokemisen kautta, ja käytin paljon esimerkkejä jokaisessa kohdassa. Laulettaessa ”Head and shoulders” -kappaletta huomasin, että heillä on ihan eri melodiat, mutta annoin heidän laulaa ja itse vain hyräilin pienesti mukana.

Thinking skills kohdassa olin valinnut rakenteen hahmottamista koskevaan kohtaan ”Old macdonald had a farm” -laulun, mikä oli kuitenkin huono valinta, sillä heidän käsityksensä laulun rakenteesta oli eri kuin minun, joten se ei oikein tukenut esimerkkiä.

Demonstroidakseni kielen oppimista laulun avulla tein itse laulun oppimistani siswatinkielisistä lauseista: ”Sawbona, yebo, igama lamingu Jaana. Unjani? Njapila. Njabonga salagathle.” (Hei! Hei! Nimeni on Jaana. Mitä kuuluu? Hyvää. Kiitos näkemiin.) Laulu sai osakseen hyväksyviä äännähdyksiä. Sitten esittelin idean, että sanalistoihin voi tehdä omia melodioita ja lauloin itse tekemäni laulun kuukausien nimistä. Olin myös tehnyt viikonpäivälaulun YouTu-

besta löytämäni swazimaalaiseen melodiaan ja opiskelijat innostuivat siitä todella ja alkoivat laulaa heti mukana. Näiden laulujen esittelemisen tarkoitus oli istuttaa innostuksen siemen omien laulujen tekemiseen, joko kehittämällä oma melodia tai keksimällä sanat valmiiseen melodiaan.

Tämän opetuskokonaisuuden opettamisen koin onnistuneeksi, vaikka huomasin, että tempo oli aika nopea. Se ei kuitenkaan haitannut tässä tapauksessa, sillä kyseessä oli esittelytunti ja tarkoitus oli vain käydä pintapuolisesti läpi asioita ja motivoida opiskelijoita. Käytin asian läpikäymiseen yhden oppitunnin. (Ensimmäinen kerran ensimmäinen oppitunti meni esittelyihin ja esikyselyn täyttämiseen).

6.3.2 Musiikin elementit

6.3.2.1 Rythmi ja pulssi

Melodian ja rytmin erilaisuuden hahmottamiseksi tehtiin toisella oppitunnilla ”impro circle” -harjoitus, jossa pidettiin jaloissa sama pulssi ja taputettiin käsillä eri rytmejä vuorotellen, jonka jälkeen muut toistivat. Toisella kierroksella laulettiin melodioita. Tämä harjoitus opetti myös pulssin ja rytmin eroa: pulssi oli se tasaisesti jatkuva liike, mikä oli jaloissa ja rytmi ne erimittaiset taputukset mitä taputettiin käsillä. Tämän jälkeen keskusteltiin, miltä harjoitus oli tuntunut ja yritin saada kuvan siitä, miten opiskelijat kokivat nämä erilaiset tavat tehdä asioita. Pulssia kuvattiin sellaisilla ilmauksilla kuin ”kuin veri kiertää”, ”hyvää liikuntaa” ja ”hyvä liike”. Rytmistä huomattiin, että kyse oli erilaisista kuvioista (pattern) ja että lapset oppivat käyttämään käsiään ja melodiasta, että se oli jotain mikä liikkui. Kävin monistetta läpi itse antamatta sitä heille, ja lopulliseen versioon yritin kuvata asioita niin kuin he olivat niitä ilmaisseet.

Yrittäessäni havainnollistaa, miten rytmi eroaa melodiasta tein saman rytmin eri tavoilla ja kysyin onko kyseessä rytmi vai melodia. Taputtaminen oli kaikkien mielestä rytmi, samoin kuin rytmisoittimella soitettu. P-konsonantilla tehtynä rytmi jakoi jo mielipiteitä, osa mielestä se oli melodia, koska se tehtiin suulla. Rythmi puhuen pa-tavulla oli samaten osan mielestä melodia, koska se tehtiin suulla. Sen sijaan sama rytmi pa-tavulla laulettuna samalta korkeudelta oli kaikkien mielestä melodia ja laulettuna käyttäen eri säveltasoja kaunis melodia. Näytti siltä, että tämä ajatus rytmin erottamisesta omaksi osakseen oli todella vieras, mikä oli

tietysti odotettavissa, sillä kuten aikaisemmin (luku 3.3) todettiin, se ei sisälly perinteiseen afrikkalaiseen tapaan ajatella musiikkia.

Aloitin pulssin opettamisesta. Selitin, että se oli jotain tasaista, joka pysyi muuttumattomana. Pulssia harjoiteltiin taputtamalla reisiin eri tavoin (ks. LIITE 6). Tätä harjoiteltiin myös seuraavan päivän tunnin ”welcome” -piirissä, jossa ”what is your name and what do you want to do” sijaan kysyttiin ”what is your name and how is your beat”. Tämä ”welcome circle” toimi yhtenä keinona nähdä, miten oppilaat olivat omaksuneet käsitteitä ja miten he osasivat toteuttaa niitä käytännössä. Kiinnitettiin huomiota, että nimenomaan taputettiin pulssia, ja pyysin opiskelijoita huomauttamaan, jos joku yritti taputtaa rytmiä. Useimmat tekivät pelkän pulssin ja vain muutamat yrittivät tehdä rytmiä, ja muut huomauttivat kyllä heille.

Samalla tunnilla opetin myös rytmistä. Alun perin suunnitelmissani oli opettaa taa ja titi, mutta huomasin opettaessani, ettei konsepti tuntunut lainkaan toimivan ja miten olisikaan toiminut, kun asian sisäistäminen vaatii aikaa. Sitten aloin miettiä, tarvitseeko heidän todella tietää niistä, vai riittääkö vain, että on pitkiä ja lyhyitä aika-arvoja. Päädyin jättämään ne toistaiseksi ja keskittyä sanarytmien opettamiseen. En sitten koskaan palannut niihin, kun en tiennyt, kuinka paljon aikaa niiden omaksuminen veisi, ja oliko se todella tärkeää vai kenties liian teoreettista. Tulin siihen tulokseen, että koska se ei ole suoraan sovellettavissa päiväkodin arkeen, heidän ei tarvitse osata sanoa, mikä rytmi on, kunhan he osaavat tuottaa erilaisia rytmejä ja sanoa sanarytmit.

Sanarytmin ja pulssin erottaminen osoittautui haasteeksi monelle. Sanarytmejä harjoiteltiin ensin sanomalla oma nimi ja taputtamalla se, mikä tuotti joillekin hankaluuksia, esimerkiksi Patience nimen viimeinen äänne (s) tarvitsi joidenkin mielestä oman taputuksen. Useimmat kuitenkin taputtivat nimensä oikein. Sitten keksittiin omia lauseita ja taputettiin ne ja sekin tuotti ongelmia. Asiaa käsiteltiin myös toisella tunnilla perinpohjaisesti, mutta myöhemmin keskittyminen muihin asioihin vei tilaa sanarytmien opettelemiselta ja prosessi jäi monilta puolitiehen. Lisäksi opiskelijoiden oppimista oli vaikea kontrolloida, sillä ryhmässä taputtamisessa joku voi hyvinkin vain taputtaa mitä sattuu ilman että sitä huomataan. Sanarytmien paremmin oppimiseksi jatkossa voisi aina uuden laulun opettamisen yhteydessä opettaa myös sanarytmin. Huomasin myös jälkeenpäin, että käsitelin sanarytmejä kaikkiaan viidellä tunnilla yhteisesti kaikkien kanssa. Lisäksi asenteeni oli kenties sellainen, että ne pitäisi jo osata, enkä ehkä antanut tarpeeksi tilaa stressittömälle oppimisprosessille.

Sanarytmiin ja pulssiin palattiin useammilla tunneilla ja opetus rakentui kertauksen varaan lisäämällä aina elementtejä mukaan. Voi olla, että yhdellä tunnilla tuli liikaa asiaa, olisi myös voinut keskittyä pelkkään peruspulssiin, mutta toisaalta sanarytmien taputtamisen harjoittelu on hyvä aloittaa mahdollisimman aikaisin.

Sanarytmien taputtamisen oppimisen testaus. Kahdennellatoista tunnilla, kun sanarytmejä oli käsitelty viidellä tunnilla sitä ennen, annoin opiskelijoille tehtäväksi valita laulun ja laittaa sanojen alle pisteet siihen kohtaan missä taputtaa. Kolme opiskelijaa teki virheettömästi, 8 opiskelijalla oli yksi tai kaksi virhettä ja 6 opiskelijalla oli useita virheitä. Tämä kertoi, että sanarytmien taputtaminen oli selvästi vieras konsepti monille. Muutenkin englanninkielessä asia ei ehkä ole niin yksinkertainen kuin suomenkielessä. Lisäksi, vaikka joku oli kirjoittanut sanarytmin oikein, hän ei välttämättä osannut toteuttaa sitä luokan edessä. On siis vielä eri asia osata taputtaa laulunmukaisessa rytmissä pulssin päälle, vaikka osaisikin taputtaa tavut.

6.3.2.2 Tahtilajit

Kolmannella tunnilla yksi tunnin aiheista oli tahtilajit. Ensin tavoitteenani oli opettaa mikä on tahti. Yritin havainnollistaa tätä runon ”listen to the sun” avulla: ”Listen to the sun, listen to the sun, listen to the sun shine, listen to the sun”. Pyysin heitä taputtamaan sykettä ja kysyin, montako kertaa piti taputtaa, ennen kuin tuli seuraava ”listen”. Useat vastasivat neljä, monien mielestä kolme, koska siinä oli tauko. Muistutin, että syke oli sellainen, että se jatkuu samantyyppisenä koko ajan, siinä ei ole taukoja. ”Listen to the sunshine” oli helpompi hahmottaa, useimmat vastasivat siihen neljä. Sitten kirjoitin taululle pisteet sanojen alapuolelle siihen kohtaan missä piti taputtaa kysyen asiaa opiskelijoilta. Se ei ollut ihan yksinkertaista, mutta yhdessä keskustelemalla oikeat paikat sitten löytyivät. Sitten painotettiin ensimmäistä iskua taputtamalla ja pyysin laskemaan, kuinka monta iskua oli ennen seuraavaa taputusta. Selitin, että tätä yksikköä kutsutaan tahdiksi. Tämä toimenpide ei saanut kovinkaan paljon vastakaikua opiskelijoilta, tuntui, että puhuin heille jotain käsittämätöntä ja jäi sellainen olo itselle, ettei tahdin käsite oikein tullut selväksi. Seuraavana päivänä kysyessäni asiaa kukaan ei muistanut mikä oli tahti. Yritin taas selittää saman asian, mutta tuntui, etteivät oppilaat oikein ymmärtäneet vielääkään. Pohdin taas sitä, kannattaako asioita edes yrittää selittää paperilla, vai pitäisikö vain keskittyä tekemiseen ja kokemuksen kautta oppimiseen. Tuntui, että asia meni jälleen liian teoreettiseksi ja oppilaat tuskastuivat. Päädyin siihen, että tämäkään asia ei vält-

tämättä ollut päiväkodin arjen kannalta olleellinen. Päätin, että heille riittää ymmärtää, että voi taputtaa eri tahdissa, laskien neljään, kahteen tai kolmeen.

Tämän kokeilun jälkeen aloimme tehdä asioita käytännössä ja harvemman ja tiheämmän pulssin ero näytti selkiintyvän. Harjoittelimme muutamilla lauluilla pulssin vaihtamisesta hitaasta (2/2) nopeampaan 4/4. Seuraavaksi esittelin myös kolmijakoisen pulssin. Laulettiin laulu ”Bear went over the mountain” ensin normaalisti, sitten kolmijakoisesti ja sitten vaihdellen eri osissa. Otettiin mukaan liike, jossa tehtiin kolmijakoista rytmiä kehorytmiikalla: taputus, rinnus, rinnus. Sitten opetin valssin askeleet ja tanssittiin valssia pareittain. Esittelin myös muutamia variaatioita, käden ali menemistä ja yhdessä ympärimenemistä molempien käsien alta, sekä muita mahdollisia mitä vain tuli mieleen. Valssin tanssiminen näytti olevan heille jotain uutta ja he näyttivät nauttivan siitä kovasti. Kysyttäessä miltä se tuntui, vastattiin ”more exercise”, ”nice” ja ”ballroom dancing”.

Kuva 3. Opiskelijat opettelemassa valssia

Seuraavan päivän tunnilla (4. tunti) asiaa käsiteltäessä päädyin selittämään asioita termeillä (hidas) kävely (2/2), marssi (4/4), juoksu (8/8) sekä valssi (3/4). Erilaisten pulssien vaihtamista harjoiteltiin ”Welcome” -laulussa, jossa tällä kertaa vaihdettiin tahtilajia kuuden opiskelijan välein niin, että ensimmäisten kuuden opiskelijan piti tehdä pulssi marssina, seuraavien kävelynä ja viimeisten valssina. Opiskelijat näyttivät ymmärtäneen tehtävänannon hyvin, erityisesti kun olimme käyneet sen tarkasti läpi ensin yhdessä. Erityisesti valssiryhmän jäsenet kehittivät hienoja kuvioita, joita en itse edes ollut näyttänyt.

6.3.2.3 *Tempo*

Tempoa opiskeltiin laulamalla lauluja hitaasti ja nopeasti, vaihtamalla nopeutta kesken kappaaleen, kiihdyttämällä tai hidastamalla. Ensin laulettiin minun johtamanani, näytin esimerkkejä kaikista monisteen kohdista (ks. LIITE 6). Sitten pyysin opiskelijoita kokeilemaan vuorotellen. Osa oli innokkaita, osaa piti suostutella. Muutamalle opiskelijalle oli vaikeaa vaihtaa tempoa, ja he vaihtelivat sen sijaan dynamiikkaa. Näitä opiskelijoita pyysin tekemään ensin hitaasti ja sitten nopeasti, jonka jälkeen he suoriutuivat tehtävästä ongelmitta.

6.3.2.4 *Melodia ja sävelkorkeus*

Vaikka melodia oli varsinaisesti aiheena vasta neljännellä oppitunnilla, siitä oli puhuttu rytmien yhteydessä, ja sitä oli käsitelty impropiirissä. Huomasin, että melodian erottaminen rytmistä oli todella haastavaa. Yritin esitellä melodian jonkinlaisena liikkuvana osasena, lihana rytmiluurangon ympärillä. Jälkeenpäin ajateltuna tämä oli mahdollisesti hieman ontuva kuvaus ja edelleenkin vieras ajattelutapa. Huomasin, miten vaikeaa todella on yrittää selittää mitä melodia on ja eri musiikin ammattilaisillakin voi olla hieman eri käsityksiä siitä.

Olin antanut jo kolmanneksi tunniksi kotitehtäväksi keksiä lauseen, taputtaa sen sanarytmi ja laulaa se. Monet opiskelijat onnistuivat taputtamaan sanarytmin, mutta lauloivat sen sitten aivan eri rytmillä. Tämä kertoi siitä, miten vaikeaa opiskelijoille oli lähestyä melodiaa tästä näkökulmasta. En tiedä, oliko kyseessä harjoituksen puute, vai onko tämä jotenkin epäintuitiivinen tapa käsitellä asiaa ylipäänsä. Ehkä olisi voinut laulaa sen ensin yhdellä sävelellä ja sitten muokata melodiaa.

Yrittäessäni toteuttaa harjoitusta, jossa melodian suuntaa piti näyttää kädellä, huomasin, että tämä ei luonnistunut suurimmalta osalta opiskelijoita lainkaan. Vaikka on hyvä olla tietoinen melodian suunnasta, ei sen näyttäminen välttämättä ole niin tärkeä taito esikoulussa. Lisäksi ajattelin, että solmisaatioharjoitusten tekeminen jatkossa varmasti kehittää heidän ymmärrystään siitä, meneekö melodia ylös vai alas. Asiaa yritettiin selkiyttää myös laulamalla muutama laulu, jossa melodia menee selvästi ylös ja alas askeleittain, mutta en tiedä, kokivatko opiskelijat asian niin. Lähinnä yritin vain vakuuttaa heille, että kyllä, tässä menee ylös ja tässä alas. Sen sijaan olisin voinut kysyä heiltä enemmän heidän kokemuksiaan, niin olisin tiennyt olivatko he yhtään ymmärtäneet mitä yritin selittää.

Tehtiin myös harjoitus, jossa opiskelijoiden piti keksiä joku ohje tai käsky, mitä lapsille sanotaan esikoulussa ja sanoa se melodian kanssa, eli laulaa. Tässä harjoituksessa tuli paljon va-

pautuneempia melodioita kuin aikaisemmissa. Luulen, että oli helpompaa, kun ei tarvinnut miettiä rytmejä, tai sitten opiskelijat olivat jo laulaneet melodioita, ja se alkoi tuntua luonnollisemmalta. Tämän asian hyödyllisyydestä en ollut kuitenkaan varma, toimisiko tämä päiväkodissa, että opettajat vain laulaisivat ”menkään käsien pesulle”, ehkä tehokeinona silloin tällöin. Toisaalta itse olen kokeillut sitä joskus päiväkodissa ja lapset ovat kyllä tykänneet kun on ollut vähän erilaista, ja joskus tottelematon lapsi hämääntyy ja tekeekin vahingossa yhteistyötä.

6.3.2.5 Muoto

Viidennellä tunnilla uutena asiana oli muoto. Tämä asia tuntui olevan opiskelijoille hyvin vieras ja vaikutti, etteivät opiskelijat ollenkaan ymmärtäneet, mistä puhuin. Lauloimme laulua, jossa A osa laulettiin kaksi kertaa ja B osa kaksi kertaa. Huomasin, että ryhmällä oli kollektiivisesti vaikeuksia lopettaa B osan laulaminen ja palata A osaan. Asiaa piti harjoitella useaan kertaan ja kolmannella kerralla lähes kaikki osasivat palata A osaan. Asiaa voi selittää se, että perinteisesti afrikkalaisessa musiikkikulttuurissa on totuttu sykliseen ajatteluun laulujen rakenteessa, eli osaa toistetaan niin monta kertaa kun tuntuu hyvältä. Näin ollen voi olla vaikeaa tottua siihen, että joku osa toistetaankin vain kaksi kertaa. Kuudennella tunnilla kerrattiin asiaa, ja käytiin eri kappaleita läpi, miten niitä voi jakaa eri osiin. Muotoa käsiteltiin myös musiikkiliikunnan yhteydessä ottamalla eri liikkeet A- ja B-osiiin.

Laulujen rakenteen ymmärtämisen testaaminen ja oman sovituksen tekeminen. Kuudennella tunnilla annoin kotitehtäväksi valita laulun, jossa on eri osia, ja valita eri soittimet eri osiin. Kukaan ei kuitenkaan ollut tehnyt tehtävää, liekö ollut liian vaikeaselkoinen, joten annoin sen uudelleen tehtäväksi paremmalla ohjeistuksella. Tämän tehtävän tarkoituksena oli mitata, miten opiskelijat ovat ymmärtäneet A ja B osan käsitteet ja toisaalta laittaa heidät suunnittelemaan, mitä soittimia voisi soittaa missäkin osassa. Osa oli jopa miettinyt sointiväriin sopivuutta laulettaviin sanoihin. Esimerkkejä tästä oli sadeputken käyttäminen osassa jossa puhuttiin maidon lypsämisestä tai Jumalan suuruuden kuvaaminen rummunlyönnillä. Yleinen huomioni tästä tehtävästä oli, että suurin osa ei ollut ymmärtänyt A ja B osaa sillä tavalla, kun olin yrittänyt sitä opettaa, mutta toisaalta heillä oli omat luovat tapansa jakaa laulu erilaisiin osiin. Opiskelijoiden esitysten jälkeen esitin vaihtoehdoisen tavan käsittää kyseisen laulun rakenne, mutta painotin, että asioita voi ajatella monella tavalla. Toisaalta tämän asian esittely kuitenkin varmasti avasi heidän ajatteluaan analysoimaan lauluja tarkemmin muodon näkökulmasta.

Kirjoitin myös kurssin lopuksi antamaani laulukirjaan lauluihin, miten laulujen eri osia voi ajatella. Mielenkiintoista oli kuitenkin huomata, että ensin ajattelin, että ei sitä laulua noin voi jakaa, mutta sitten ymmärsin, että koulutukseni on tehnyt ajattelustani mustavalkoista joissakin asioissa. Jotkin ratkaisut olivat hauskoja ja erittäin luovia, mutta niiden varjopuoli on, että ne olivat liian monimutkaisia lasten kanssa käytettäväksi.

Kuusi opiskelijaa oli ymmärtänyt tehtävän, niin kuin olin alun perin tarkoittanut, ja heidän ratkaisunsa perustuivat muutokseen laulun melodiassa. Toinen yleinen tapa käsittää laulun rakenne, oli jakaa se osiin sanojen mukaan ja käyttää samaa soitinta aina kun sama lause lauletaan (9). Yksi opiskelija oli ratkaissut tehtävän ABCD rakenteella, jossa kaikki osat olivat yhden lauseen mittaisia ja A, B, ja C soitettiin eri soittimilla ja D-osassa kaikki soittivat yhtä aikaa. Toinen opiskelija taas oli tehnyt sovituksen, jossa kaikki muut osat soitettiin rummulla, paitsi sana ”serve”, joka soitettiin tamburiinilla.

6.3.2.6 *Dynamiikka*

Dynamiikkaa käsiteltiin laulamalla eri lauluja kovaa ja hiljaa. Asiaa harjoiteltiin niin, että jokainen sai johtaa ja yrittää saada ryhmän laulamaan hiljaa ja kovaa. Oli mielenkiintoista huomata, miten monet intuitiivisesti yhdistivät korkean ja kovan ja matalan ja hiljaisen. Monet yrittivät saada ryhmää laulamaan hiljaa liikuttamalla käsiä alhaalla.

6.3.2.7 *Äänenväri*

Äänenväriä tutkittiin kokeilemalla millaisia ääniä eri soittimilla ja esineillä voi tehdä. Puhuttiin myös siitä, että valitessa soittimia voi myös miettiä, mistä laulu kertoo ja valita sopivan soittimen sen mukaan. Tämä kokonaisuus linkittyi vahvasti instrumentteihin, joten tästä asiasta ei yksinään puhuttu juurikaan enempää.

6.3.3 *Instrumentit*

Instrumenttien käsittely aloitettiin kuudennella tunnilla. Asiaa pohjustettiin äänenväristä puhumisella ja tehtävällä, jossa jokaisen piti tuoda joku esine, jota voi käyttää soittimena (ks. luku 6.4.3). Soitimme laulun ”Colours of the rainbow” soittimilla vuorotellen niin, että jokainen opiskelija sai soittaa neljä tahtia omalla soittimellaan. Samalla he oppivat laulun. Sitten soitimme niin, että luokka jaettiin puoliksi ja näytin aina mikä ryhmä sai soittaa milloinkin. Erityisesti tämä harjoitus vaikutti olevan opiskelijoille todella mieluista ja sai aikaan paljon

hymyjä ja naurua. Tämän jälkeen myös opiskelijat saivat kokeilla johtamista, mikä toimi hyvin ja opiskelijat näyttivät pitävän siitä.

Instrumenttien käytön opettamisessa lähestymistapani oli kokeilemaan rohkaiseva. Halusin ensinakin opettaa, että ei tarvitse olla paljon resursseja, että pystyy soittamaan soittimilla, vaan melkein mitä tahansa voi käyttää soittimena. Toiseksi halusin painottaa, että lapsille tulisi antaa tilaa kokeilla millaisia ääniä soittimista tulee ja keksiä erilaisia soittotapoja.

Instrumenttien yhteydessä puhuimme myös kehosoittimista. Niitä oli toki harjoiteltu aikaisemminkin impropiirissä ja ”welcome” -piirissä rytmien ja pulssin käsittelyn yhteydessä. Nyt kävimme asiaa systemaattisemmin läpi. Teimme kierroksen, jossa jokaisen piti ottaa sanapari, taputtaa rytmi, ja sitten tehdä sama rytmi kehosoittimilla. Harjoitus toimi hyvin ja opiskelijat osasivat muuttaa taputukset kehosoittimiksi. Osalla oli yhä ongelmia rytmien taputtamisessa.

Kokeilimme myös omaa ääntä soittimena. Ensin lauloimme laulua niin, että puolet opiskelijoista säesti ”dmm – tss” – beat box – säestyksellä ja puolet lauloi. Tämä harjoitus sujui myös ihan hyvin, vaikka opiskelijat eivät innostuneet siitä niin paljon kuin muista harjoituksista. Lisäksi esittelin ajatuksen lapsille opettavien äänneiden opettelemisesta rytmien avulla. Teimme impropiiriharjoituksen äänneillä. Lopuksi teimme vielä äänimattoharjoituksen (kaikki tekevät jotain ääntä yhtä aikaa) niin, että yritimme kuulostaa viidakolta. Siitä opiskelijat vaikuttivat pitävän todella paljon ja eläytyivät harjoitukseen ilahduttavasti. Se kuulosti myös todella hyvältä ja autenttiselta.

Varsinaisella instrumenttien soittoa käsittelevällä tunnilla (7. tunti) aloitimme kahvipurkista tehdyn rummun soittamisella. Lauloimme ”Ants came marching”-laulun, jossa jokainen sai vuorollaan kehittää jonkin säestystavan rummulla. Oppilaat keksivät kivoja rytmejä, joku keksi sivellä kahvipurkin kylkeä kynällä, lyötiin pohjaa ja kantta, kynällä ja ilman. Seuraavaksi kokeiltiin soittaa paperilla. Myös tässä opiskelijat saivat keksiä omia tyylejään. Lisäksi kokeilimme soittaa rytmejä pullonkorkeilla.

Sen jälkeen esittelin idean, että laulujen eri osissa voi soittaa eri soitinta. Meillä oli laulu ”caterpillar”, jonka ensimmäinen osa ”meak little caterpillar crawling by” soitettiin muovipusseja rapistamalla ja toinen osa ”turn around you’re a butterfly” soitettiin heiluttamalla paperia. Tämä toimi hyvin ja varmasti toimisi myös päiväkodissa pienen harjoituksen jälkeen.

Seuraavalla tunnilla (8. tunti) katsoimme ensin muutamia kohtauksia ”Stomp” – elokuvasta, minkä koin myös hyväksi ja inspiroivaksi. Opiskelijat katsoivatkin videota lumoutuneena.

Sen jälkeen kävimme läpi yhdessä monistetta ” How to use instruments in music education”. Pyysin heitä laittamaan silmät kiinni ja arvaamaan, mistä ääni tuli. Sitten keskustelimme miten saa aikaan erilaisia ääniä instrumenteilla, esimerkiksi mikä voisi kuulostaa sadeputki (sadeputki) tai linnulta (opiskelijat tekivät erilaisia lintuääniä). Tämän jälkeen kävimme läpi esimerkkirunon ”Humpty Dumpty”, jonka lauseiden perään tehtiin lauseen sisältöä kuvaava ääniefekti. Tästä opiskelijat näyttivät nauttivan ja keksivät innoissaan erilaisia ääniä. Kävimme läpi myös muita runoja samalla periaatteella.

Harjoittelimme myös pulssin ja sanarytmin soittamista eri instrumenteilla. Haastavin variaatio oli, että toinen ryhmä soittaa pulssia eri instrumentilla (esimerkiksi rummulla) ja toinen sanarytmiä toisella instrumentilla (esimerkiksi kahdella pullonkorkilla). Luultavasti tämä harjoitus ei ainakaan heti sovi esikouluun, sillä lapset yleensä tekevät samaa kuin aikuiset ja vaatii harjoittelua, jotta lapset pystyvät tekemään jotain itsenäisti, etenkin, jos samalla toinen ryhmä tekee toista asiaa.

Erityisen hyvin toimi harjoitus, jossa eri ryhmille annettiin eri soittimet ja jokaista soitinta vastasi joku liike. Osallistujat olivat piirissä ja piirin keskellä olija teki aina jotain sovitusta liikettä, ja soittajat reagoivat niiden mukaisesti soittamalla aina kun näki omaa soitinta vastaavan liikkeen. Sama tehtiin kääntäen: kun keskellä olija soitti tiettyä soitinta, piirissä olijoitten piti liikkua tietyllä tavalla. Tästä harjoituksesta opiskelijat nauttivat silmännähdessä, erityisesti keskellä olijat olivat vallan innoissaan ja tekivät liikkeitä antaumuksella.

6.3.3.1 Soitinrakennus

Olin alun perin suunnitellut tekeväni opiskelijoiden kanssa seuraavat soittimet:

- tamburiini purkinavaajista
- tamburiini pullonkorkeista
- sadeputki
- vessapaperirullaksylofoni
- yksinkertainen rumpu (joko pringles purkista tai jostain paikallisesta materiaalista)
- clavesit (puukepeistä)
- helistin pilttipurkista ja riisistä

Soitinrakennus aloitettiin vasta seitsemännellä tunnilla, mikä tuntui opetusohjelman kannalta loogiselta ajankohdalta tehdä soittimia, sillä edellisellä tunnilla oli käyty läpi äänenväriä ja keskusteltu instrumenteista. Toinen instrumentinrakennuskerta ajoittui 12. ja 13. tunneille. Suunnitelmistani soittimista kaikki saivat lopulta rakennettua tamburiinin pullonkorkeista,

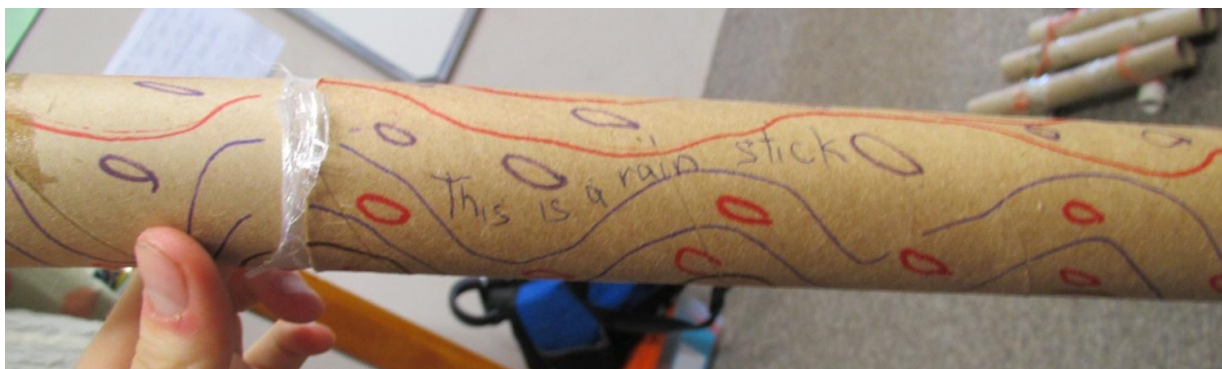
sadeputken sekä vessapaperirullaksylofonin. Lisäksi kaikki hakivat lähimetsästä itsellensä puukepit ja kaikille saatiin myös rummut kahvipurkista. Toinen tamburiineista jäi tekemättä suurimmalta osalta ajan puutteen vuoksi, mutta kaikki saivat kuitenkin ohjeet siihen. Helistimistä mainitsin, että purkkeihin voi laittaa erilaisia asioita, esimerkiksi kiviä tai siemeniä ja oletin, että he osaavat kyllä halutessaan rakentaa sellaisia itsekin ilman erityisiä ohjeita, erityisesti, kun alkukyselyn perusteella he olivat sellaisia jo rakentaneet.

Soitinrakennus vei enemmän aikaa kuin olin odottanut. Ensimmäisellä soitinrakennuskerralla rakennettiin sadeputki ja tamburiini. Ryhmä jaettiin kahtia, vasaroiden määrän vuoksi viisi opiskelijaa aloitti tamburiineista ja loput sadeputkista. Organisointi toimi hyvin ja kaikki saivat soittimensa valmiiksi tunnissa. Nopeimmat ehtivät myös koristella sadeputkiensa. Nämä soittimet toimivat hyvin ja olivat tarpeeksi helppoja rakentaa. Huomattiin myös, että tamburiiniin ei tarvitse tehdä vasaralla reikiä, vaan neula menee muovista läpi, mikä tekee soittimen rakentamisesta nopeampaa seuraavalla kerralla.

Kuva 4. Tamburiini säilyketölkinavaajista

Kuva 5. Tamburiini pullonkorkeista

Kuva 6. Sadeputki

Kuva 7. Rumpu kahvipurkista

Vessapaperirullaksylofonin rakentamiseen meni lähes kaksi tuntia. Rakentaminen oli organisoitu niin, että puolet ryhmästä rakentaa sitä toisen kouluttajan kanssa ja puolet ryhmästä opiskelee laulunopettamista, jossa jokainen sai kokeilla yksin laulunopettamista eri metodeilla. Loppujen lopuksi meni siis neljä tuntia siihen, että kaikki olivat saaneet soittimensa valmiiksi ja että kaikki olivat saaneet henkilökohtaista palautetta laulun opettamisesta. Ensimmäisen ryhmän kanssa oli ongelmia mittaamisen tarkkuudessa, olin laittanut ohjeeseen mitat millimetrin tarkkuudella, ja osalla putken pituus saattoi olla muutaman sentin liian lyhyt tai pitkä aiheuttaen sen, että asteikko ei enää muistuttanut duuriasteikkoa. Seuraavalle ryhmälle painotin tarkkuuden merkitystä ja kaikki tekivätkin tarkkaa työtä. Soitinta opeteltiin soittamaan niin, että ensin laulettiin laulu solmisaatiotavuilla muutaman kerran ja sitten soitettiin soittimella, jonka paloihin oli kirjoitettu solmisaatiotavut dosta dohon.

Kuva 8. Vessapaperirullaksylofoni

Jos soitinta haluaisi käyttää esikoulussa, olisi kuitenkin ehkä parempi käyttää värejä, sillä lapset eivät vielä osaa lukea. Tämä voisikin olla mukava soitin käyttää esikoulussa, ja siitä voisi olla hyötyä värien harjoittelemisessa ja keskittymisen ja tarkkuuden harjoittelemisessa. Sen valmistus oli kuitenkin ehkä liian hankalaa, ja loppukyselyn perusteella vain kaksi aikoi rakentaa niitä lisää. Lisäksi sen soittamisen opettaminen olisi todennäköisesti liian haastavaa, sillä ensin heidän pitäisi itse oppia soittamaan sitä ja sen jälkeen vielä ohjeistaa lapsia soittamaan sitä. Päädyimme kouluttajien kanssa siihen, että tämä veisi lopulta liikaa aikaa ja jouduimme jättämään vessapaperirullaksylofonin pois koulutusohjelmasta.

6.3.4 Laulamisen ja äänenkäytön opetus

6.3.4.1 Laulujen johtaminen

Ennen varsinaisia laulunopetusta käsitteleviä tunteja olimme sivunneet asiaa harjoittelemalla johtamista kuudennella tunnilla. Laulujen aloitus vaikutti osalle opiskelijoista hankalalta, he ollettivat, että muut alkavat laulaa, vaikeivät he olleet antaneet lähtöääntä tai eivätkä edes alkaneet laulaa muiden mukana. Aina ei tiedetty, mikä laulu on kyseessä, kun johtaja sanoi sen niin hiljaa. Jotkut opiskelijat olivat jopa hieman aggressiivisia ja vihaisia toisille kun he eivät laulaneet, vaikka usein ongelma oli siinä, että heidän ohjeistuksensa oli epäselvää. Toisen huomionarvoinen asia oli, että vaikka ohjeistin, että pienet liikkeet tarkoittavat hiljaista, monet yrittivät saada muut laulamaan hiljaa tekemällä liikkeet alhaalla. Mietin, onko kulttuurisidonnaista yhdistää liikkeiden korkeus ja voimakkuus suuruuden ja voimakkuuden sijaan.

Tässä harjoituksessa huomasin oman osani hankaluuden ja sen, miten hankalaa on puuttua toisten tapaan tehdä asioita. Jos omasta mielestäni joku asia toimisi paremmin, jos opiskelija muuttaisi jotain pientä tekemisessään, tietysti minun tulee opettajana siitä sanoa. Toisaalta jos opiskelija ei vain halua muuttaa toimintatapoja, ei voi kovin kauaksi aikaa jäädä siihen junaamaan, varsinkin, jos huomaa, että toinen on todella kiusaantunut ja haluaisi mieluummin olla jossain muualla. Toisaalta tuntuu epäjohdonmukaiselta antaa periksi jonkun opiskelijan kohdalla, jos on muilta vaatinut onnistumista.

6.3.4.2 Äänenkäyttö

Ennen laulunopetusta puhuin opiskelijoille äänenkäytöstä. Tämä oli aiheena yhdeksännellä tunnilla. Tähän mennessä minulle oli valjennut, että jotkut opiskelijat olivat melko epävarmoja omasta äänestään ja kaipasivat ohjausta. Tästä syystä aloin pitää ruokatunneilla erillisiä laulutuokioita niille, jotka sitä kaipasivat. Tämä oli ylimääräistä tuntien ja kurssin ulkopuolista toimintaa, joten en dokumentoinut näitä tuokioita ja tyydyn tässä vain mainitsemaan niistä. Opiskelijat olivat yleisesti innostuneita ääniharjoituksista (ks. LIITE 6) ja heittäytyivät niiden tekemiseen ilolla.

Yksi harjoituksista oli äänimatto. Teimme maatilan äänimaiseman äänitelemällä ja se kuulosti hienolta. Sitten teimme harjoituksen, jossa äänellä seurattiin johtajan käden liikkeitä. Hauska huomio oli, että kun näytin kädellä ylös, korkeammalle laulamisen sijaan he lauloivatkin kovempaa, mikä näkyi myös aiemmin heidän johtamisessaan. Heille näytti olevan vaikea hahmottaa mitä tarkoittaa, että melodia menee ylöspäin, vaikka näytin esimerkkiä. Keskustelimme myös siitä, mitä syitä voi olla siihen, että lapset eivät laula. Vastauksiksi tuli että laulu on tylsä tai että lapset eivät osaa sanoja tai melodiaa. Lisäsin, että laulu pitää myös olla sopivan korkuinen lapsille ja että kannattaa muuttaa aloituskorkeutta. Yritimme harjoitella sitä, ehdotin että he voisivat laulaa asteikkoa ylöspäin jotta löytäisivät korkeamman aloitusäänen. Tämä asia oli kuitenkin todella vaikea. Harjoittelimme sitä myös erillisillä lauluopetustuokioilla, mutta tämä asia olisi vaatinut enemmän harjoitusta onnistuakseen.

6.3.4.3 Laulun opettaminen

Itse laulun opettamista käsittelimme tarkemmin kymmenennellä tunnilla. Esittelin kolme kirjallisuudesta löytämäni metodia: sanojen opettaminen ensin, melodian opettaminen ensin sekä leikistä aloittaminen. Lisäksi mainitsin ”salaisen opettamisen”, jossa seuraavaksi opetettavaa laulua hyräillään sillä aikaa kun lapset puuhailevat jotain muuta.

Myös 11. tunnilla harjoittelimme laulunopetusta. Selvensin opetusmetodia, että helpottaa, kun näyttää itseään kun laulaa itse, ja ryhmää sitten kun on heidän vuoronsa laulaa. Tämäkin löytyi useammasta kirjasta ja tuntui jotenkin selkeältä. Seuraavilla kahdella tunnilla jokainen sai yksitellen kokeilla opetusta ja annoin palautetta. Osa teki todella hyvin ja osan kanssa tuntui koko ajan, että oli jotain korjattavaa ja keskeytti koko ajan. Oli todella haastavaa tietää missä menee raja. Tuntui, että haluaa korjata, jos toinen esimerkiksi taputtaa rytmin väärin tai tekee jotain minkä voisi tehdä jotenkin selkeämmin. Toisaalta vain sääli opiskelijaa ja halusi päästää tämän pätkähästä, mutta toisaalta halusi olla johdonmukainen ja korjata kaikkien tekemisiä samalla tavalla. Nämä sessiot tuntuivat pitkiltä ja välillä vähän tuskallisiltakin.

6.3.4.4 Solmisaatiotavut

Solmisaatiotavujen ottaminen mukaan opetusohjelmaan oli yksi minua eniten pohdituttavista asioista. Pääkouluttaja kuitenkin rohkaisi ja sanoi, että opiskelijat varmasti nauttivat niistä. Siinä hän oli kyllä oikeassa, mutta lopulta päädyin siihen, että ollakseen hyödyllisiä opiskelijoiden pitäisi oppia ne kunnolla, että voisivat käyttää niitä opetuksessaan. Kurssilla aika riitti lähinnä niihin tutustumiseen ja niillä kokeilemiseen, mutta prosessi jäi puolitiehen. Jälkeenpäin ajateltuna niiden oppimiseen menee kuitenkin aika paljon aikaa. Lisäksi jos niitä opettaa lapsille, on hyvä jos pystyy korjaamaan jos lapset laulavat väärin. En usko, että kovin moni oppi solmisoimisen niin, että pystyivät käyttämään sitä työssään, mutta pyrin antamaan mahdollisimman paljon tukimateriaalia, jos joku innostui ja halusi jatkaa opettelua. Kirjoitin jokaisen kappaleen sanojen alle myös solmisaatiotavut, jotta joku halutessaan voisi niitä käyttää. Lisäksi tein cd:n, johon lauloin kaikki opettamani laulut sekä solmisaatiotavuilla että ilman. Loppuun lauloin vielä jokaisesta solmisaatiotavuyhdistelmästä (so-mi, la-so-mi, jne.) monia eri versioita rytmitettyinä eri tavoin ja laulettuna eri järjestyksessä. Sen jälkeen lauloin pienen melodian ja sen jälkeen saman lisäten siihen jonkun runon.

Yleisesti opiskelijat vaikuttivat olevan kiinnostuneita solmisaatiotavuista ja harjoittelivat käsimerkkejä keskittyneinä. Kesti hetken että päästiin yksimielisyyteen äänen korkeuksista, monet lauloivat helposti stemmaaääntä kvintin tai terssin päästä ja kehotin ryhmää keskittymään enemmän, ja sitten yhteinen ääni löytyikin. Laulettiin yhdessä käsimerkeistä so:lla ja mi:llä. Sitten opiskelijat pääsivät kokeilemaan. Kun puolet olivat kokeilleet, otimme mukaan la:n. Samalla tunnilla kokeilimme vielä do:ta ja re:tä, mikä oli ehkä liikaa. Annoin myös kotitehtäväksi keksiä oman melodian käyttämällä solmisaatiotavuja, mutta odotettavasti suurin osa ei

osannut laulaa solmisaationimillä, koska olimme vasta harjoitelleet niitä yhden tunnin. Seuraavalla (viidennellä) tunnilla kertasimme niitä ja lauloimme niillä paljon, mutta sen jälkeen niitä käsiteltiin vasta kymmenennellä tunnilla, joten tämän asian opettaminen ei ollut kovin systemaattista.

Solmisaation opettamista puolsi kuitenkin tällä kurssilla sen hyöty vessapaperirullaksylofoninsoiton oppimisessa. Koska sen paloihin oli kirjattuna solmisaatiotavut, oli tietenkin helpompaa oppia soittamaan, kun opiskelijat jo olivat vähän sisäistäneet solmisoimista. Toinen syy solmisoimisen opettamiseen oli sen käyttökelpoisuus omien melodioiden keksimisessä runoihin, mutta toisaalta sen voi kokea myös rajoittavana ja melodian keksiminen onnistuu varmaan muullakin tavalla.

6.3.5 Musiikki ja liikunta

Liikuntaa käsiteltiin virallisesti 14. tunnilla, mutta liikettä oli sivuttu pitkin kurssia pulssin opettamisen yhteydessä ja welcome-piirissä, sekä lauluissa, joihin sisältyi liikettä. Lisäksi aloitin tanssin opettamisen jo 11. tunnilla. Liikuntaa käsiteltiin motorisen kehittymisen sekä tanssin ilon näkökulmasta. Kantavana ajatuksenani oli myös, että tietyt liikkeet aktivoivat lasten aivoja ja liikkeiden tekeminen auttaa muodostamaan hermoratoja, jotka myöhemmin auttavat muiden taitojen oppimisessa, joten näin liikkeiden lisäämisen lauluihin hyödyllisenä myös tältä kannalta tarkasteltuna. Lisäksi katsoin asiaa luovuuden ja keksimisen näkökulmasta. Kirjallisuuteen tutustuessani olin myös oppinut, että lapsi oppii paremmin, mitä useampia aisteja hän käyttää oppimistilanteessa, käyttäen kokonaisvaltaista oppimista. Lisäksi näin liikkumisen hyötynä lasten energian purkautumisen ja keskittymiskyvyn lisääntymisen.

Ensimmäisellä tunnilla käsiteltäessä aihetta miksi opettaa musiikkia esikoulussa, puhuttiin liikkeiden tekemisen vaikutuksesta. Erityisesti painotettiin kehon molempien puolien käyttöä yhtä aikaa sekä keskilinjan ylitystä. Nämä näkyivät käytännössä pulssin taputuksessa reisiin liikuttaen käsiä eri tahtiin tai laittamalla kädet ristiin.

14. tunnilla esittelin idean sanojen opettelemisesta liikkeiden kanssa. Olin myös aikaisemmin yrittänyt markkinoida ajatusta, että esimerkiksi jos he laittavat lapsia toistamaan jotain, voisivat edes lisätä siihen jonkun liikkeen. Toisaalta välillä myös epäilin itseäni. Pohdin, oppivatko lapset todella paremmin, että tämä on lehti, jos he saavat liikkua samalla kun he sanovat sen.

Toisaalta kyse voi olla myös oppimisen tekemisestä mieluiseksi ja hauskaksi, oppimisesta leikin kautta. Lisäksi käytiin läpi erilaisia tapoja taputtaa.

Samalla tunnilla käsiteltiin myös tanssia. Tarkoituksena oli antaa erilaisia rakennuspalikoita omien tanssien kehittelyyn. Jos olisi ollut aikaa, olisin halunnut myös antaa opiskelijoille tilaisuuden kehitellä omia tansseja, mutta ajan puutteen vuoksi jouduin tyytymään valmiisiin. Olin aloittanut tanssien opettamisen jo 11. tunnilla. Ensin opetin laulun ”Rock around the mulberry bush”, jossa liikuttiin piirissä ristiaskeleella ja tehtiin sanojen mukaisia liikkeitä. Sitten opetin ”Liiolii” -laulun kanssa tanssin, jossa muodostettiin tunneli ja mentiin pareittain läpi. Se meni ihan hyvin ja opiskelijat näyttivät nauttivan siitä. Sitten teimme lankakerän, eli yksi jäi seisomaan paikoilleen ja muut kiersivät häntä käsi kädessä, kunnes oli muodostunut spiraali. Sitten tietyn kohdan ihmiset tekivät kujan nostamalla kädet pystyyn ja ensimmäinen meni kujasta vetäen koko letkaa perässä ja purkaen näin lopulta spiraalin. Tämän ohjeistaminen oli haastavaa, mutta lopulta kuvio onnistui ja opiskelijat pitivät siitä niin paljon että halusivat tehdä sen uudestaan. Sitten tanssimme vielä tanssin ”Go round and round the village” (ks. LIITE 6). Ensimmäinen kerta oli lähes kaoottinen, eivätkä opiskelijat pysyneet ollenkaan omissa piireissään, vaikka ohjeistin niin. Mietin, miten tämä tanssi ikinä onnistuisi päiväkodissa. Otimme tanssin uudelleen vielä 14. tunnilla, jolloin se alkoikin sujua. Opetin myös tanssin lauluun ”Shoe fly don’t bother me”, jossa A-osassa liikuttiin piirissä ja B-osassa liikuttiin keskelle ja tehtiin tähti-poseeraus. Tämä onnistui paremmin, koska oli aika yksinkertainen koreografia. Lisäksi opetin heille vielä letkajenkan, jota tanssittiin lauluun ”Vesivehmaan jenka”, josta olin tehnyt englanninkielisen version ”Happy dance from Finland”, johon vaihdettiin aina eri maita. Tämä oli helppo oppia, kun ensin opeteltiin laulu ja sitten askeleet hitaasti runon ”right, right, left, left, forward, backward, one, two, three” kanssa.

Yleisesti tuntui silti, että opiskelijat tarvitsivat harjoitusta enemmän kuin olin olettanut. Välillä jopa vähän tuskastuin, kun asiat, jotka omasta mielestäni aikuisilta pitäisi sujua, kuten kahteen jonoon meneminen, parin löytäminen tai omassa jonossa pysyminen eivät onnistuneetkaan vaivatta. Toisaalta näin jälkeenpäin tarkasteltuna ymmärtää, että jos sellaisia asioita ei ole koskaan harjoiteltu, eivät ne voikaan heti sujua. Näitäkin tansseja olisi kannattanut tanssia enemmän ja aloittaa niiden opiskelu aikaisemmin, niin opiskelijat olisivat sisäistäneet ne paremmin ja olisivat ehkä pystyneet käyttämään niitä myös omilla tunneilla.

6.3.6 Luovuusharjoitukset ja opitun soveltaminen

Yksi opiskelijoiden toiveista ja omista kantavista ajatuksista oli luovuuden ja oman ajattelun kehittäminen. Tätä asiaa pyrin kehittämään systemaattisesti ottamalla jokaisella tunnilla joitakin harjoituksia, joissa opiskelijoiden tuli keksiä jotain itse. Jälkeenpäin mietin, että ne veivät ehkä liikaakin aikaa, mutta toisaalta ei ikinä voi tietää, mikä niiden vaikutus opiskelijoiden oman keksimisen kehittymiseen oli. Tämä asia ei kuitenkaan ollut tutkimukseni pääkysymyksiä, joten en ole tässä sitä systemaattisesti pyrkinyt tutkimaan tai mittaamaan. Tämän luvun tarkoitus on lähinnä kuvata niitä tapoja, joilla pyrittiin tukemaan oman keksimisen kehittymistä, sekä opiskelijoiden reaktioita näihin luovuusharjoituksiin.

Ensimmäinen luovuusharjoitus oli tervetuloپیiri. Laulettiin ”Welcome welcome, everyone welcome. Welcome welcome and what is your name, and what do you want to do” ja jokaisen piti keksiä joku liike. Lähes kaikki keksivät jonkun eri tekemisen, muutama halusi tanssia, mutta kaikilla oli erilaiset liikkeet. Into, jolla he keksivät liikkeensä, oli todella ilahduttavaa ja kaikki näyttivät nauttivan. Tätä harjoitusta käytin joka tunti ensimmäisen viikon aikana, mutta vaihdoin aina tekemistä tunnin teeman mukaan, joskus piti keksiä oma pulssi tai rytmi, jolloin laulu loppui ”how is your beat/rhythm”.

Toisella tunnilla esittelin improپیiriin, jossa jokainen tekee vuorollaan rytmin tai melodian, jonka muut toistavat. Tämä harjoitus otettiin vastaan innolla, se jopa aiheutti riemunkiljahduksia oppilaissa ja sitä tehtiinkin jokaisella tunnilla.

Omien melodioiden kehittäminen aloitettiin myös toisella tunnilla. Otin esimerkiksi runon ”Rain rain go away” ja lauloin sitä peräkkäin useilla eri melodioilla. Sitten kaikki saivat kokeilla laulaa runoa omalla melodiallansa niin, että kaikki lauloivat yhtä aikaa. Sitten kysyin, uskaltaisiko joku laulaa yksin, ja yksi opiskelija uskalsikin, jonka jälkeen kaikki vuorollaan spontaanisti lauloivat omiansa. Kaikki laulut toistettiin. Tämä harjoitus toimi ilahduttavan hyvin ja huomasi, kuinka toisten rohkeus rohkaisi muitakin. Ei voi kuitenkaan olettaa, että tämä toimiisi kaikkialla, tai edes samassa kulttuurissa eri ryhmän kanssa.

Annoin myös toisen tunnin päätteeksi kotitehtäväksi keksiä lauseen, taputtaa sen rytmi ja laulaa siihen melodia. Muutama opiskelija oli tehnyt tehtävän. Osalla oli todella hyviä, yhdellä opiskelijalla jopa kokonainen laulu. Sitten sanottiin lauseet ja taputettiin niihin. Aina ei ollut selvää, miten taputtaa, jolloin otimme yhdessä jonkin taputuksen siihen lauseeseen ja pyysin

laulamaan melodian. Usein he kuitenkin lauloivat sen eri rytmissä. Huomasin olevani hieman liian tarkka tässä asiassa ja yritin korjata heitä, vaikka pääasia oli, että he saisivat jonkun melodian laulettua. Rytmien löytämisen oli kuitenkin tarkoitus vain helpottaa melodian lisäämistä. Näin ei kuitenkaan useinkaan ollut, vaan näytti helpommalta keksiä melodia suoraan ilman rytmiä.

6.3.6.1 Omat soittimet

Kuudennella tunnilla ennen soitinosiota pyysin kaikkia tuomaan seuraavaksi kerraksi (seitsemäs tunti) jonkun itse tehdyn soittimen, joka sai olla mitä vain. Osa osoitti ilahduttavaa luovuutta soitinten keksimisessä, mutta suurin osa tyytyi tuomaan jonkinlaisen helistimen. Tosin helistimissä oli variaatioita ja käytetty omaa ajattelua sisällön suhteen (pullonkorkkeja, muutama helmi) tai soittotavan suhteen (2 tai 3 eri ääntä). Esineistä valmistettuja soittimia oli viivotin ja kynä, kirja, pullonkorkkien lyöminen yhteen sekä kahvikuppi ja lusikka, jota soiteetaan liikuttelemalla kahvikupin sisällä. Yksi opiskelija oli myös yhdistänyt oman äänen käytön soittimeen: hänen soittimensa oli vessapaperirulla jonka sisään äännellään. Tämän harjoituksen tarkoituksena oli laittaa opiskelijat itse ajattelemaan ja miettimään soittimia luovasta näkökulmasta. Se, että 13 opiskelijaa toi joko rummun tai helistimen, tuo ajatuksen, että he eivät ole jaksaneet miettiä asiaa kovin paljon ja antaa kuvan yleisestä asenteesta, että he eivät välttämättä ole tottuneet keksimään omia ideoita. Tämä oli myös asia, jonka pääkouluttaja mainitsi tiedonannossaan Swazimaan koulutuksen haasteeksi.

6.3.6.2 Opiskelijoiden omat englanninkieliset sanoitukset siSwatinkielisiin lauluihin

Koska halusin, että opiskelijat opettaisivat lapsille myös lauluja omasta kulttuuristaan, annoin tehtäväksi keksiä englanninkieliset sanat siSwatinkielisiin lauluihin. Itse olin malliksi sovittanut viikonpäivät swazimaalaiseen melodiaan. Opiskelijat olivat kuitenkin yhtä lukuun ottamatta päättäneet kiertää tehtävän tuomalla hengellisen laulun, johon oli olemassa valmis englanninkielinen käännös. Vain yksi toi perinteisen laulun swazimaalaisesta kulttuurista, johon oli keksinyt englanninkieliset sanat. Pyysin heitä kuitenkin kirjoittamaan sanat ylös mahdollisen tulevan käytön varalle, jos vaikka olisin keksinyt itse niistä jotain esikouluissa käytettäväksi. Tehtävä vei paljon aikaa, kun laulut kestivät pitkään ja sain koko ajan olla toppuuttelemassa ja sanomassa, että otetaan seuraava laulu, vaikka opiskelijat olisivat halunneet laulaa pidempään. Toisaalta opiskelijat nauttivat laulamisesta ja opinhan itsekkin paljon uusia lauluja. Tehtävän vastaanotto saattoi myös kertoa, että tehtävä oli vaikea. Ehkä ei voi olettaa, että ih-

miset tuosta vain keksisivät uusia sanoja lauluihin. Kysyin asiaa pääkouluttajalta ja hän sanoi, että [eurooppalaiseen kirkkokuntaan kuuluvat] kristityt saattavat kokea kiusallisena perinteisten laulujen laulamisen, sillä ne yleisesti yhdistetään esi-isien ja henkien palvontaan. Tämän tehtävän tarkoituksena oli nostaa oman kulttuurin arvostusta ja luoda swasikulttuurille sijaa tekemällä niistä perinteisistä lauluista opettavaisia lauluja, joita voi käyttää esikoulussa.

6.3.6.3 Lasten osallistaminen uusien säkeistöjen keksimiseen

Annoin opiskelijoille tehtäväksi miettiä valitsemaansa lauluun, miten he voisivat osallistaa lapsia sen opetukseen: mitä sellaista lauluun voi lisätä, mihin voi kysyä ideoita lapsilta. Suurin osa (12) oli keksinyt uusia säkeistöjä vaihtaen aina eläimen, kehonosan, perheenjäsenen tai muun vastaavan mistä säkeistössä lauletaan ja heidän ideansa oli kysyä lapsilta lisää teemaan liittyviä sanoja. Näistä 5 käytti laulua, jossa jo valmiiksi vaihdettiin sanoja eri säkeistössä, kuten ”if you´re happy and you know it clap your hands”. Seitsemän oli valinnut laulun, jonka perinteiseen esittämistapaan ei kuulunut uusien säkeistöjen keksiminen eri asioita vaihtamalla, esimerkiksi ”Baa baa blacksheep” -lauluun vaihdettiin ”Hello hello little boyd have you any fruit” tai ”Mary had a little lamb” lauluun vaihdettiin ”Mary had a little calv”. Kaksi oli keksinyt kokonaan uudet säkeistöt lauluihin, eivätkä niinkään olleet omaksuneet lapsilta kysymisen ideaa. Yksi oli ottanut erilaisia liikkeitä. Kaiken kaikkiaan tämä tehtävä vaikutti hankalalta ja kun harjoiteltiin, miten lapsilta kysytään mitä voisi lisätä, monet kysyivät ensin lapsilta, mitä tähän voi lisätä, ilman että olivat antaneet esimerkkejä. Tämänkin asian olisi ehkä voinut pohjustaa paremmin, ja näyttää itse jo ihan alkumetreillä, miten lapsilta kysytään ideoita lauluihin kysymällä heiltä. Ehkä harjoituksen myötä ja niin monen toiston jälkeen tämä idea jäi kuitenkin muhimaan opiskelijoiden ajatuksiin ja he löytävät käytännön työssään luontevan tavan toteuttaa asiaa. On myös melko todennäköistä, että opiskelijat kokevat tämän asian vaikeaksi toteuttaa, koska lapset tuskin heti alkavat antaa omia ideoitansa, varsinkaan, jos eivät vieraan kielen vuoksi ymmärrä mitä heiltä kysytään. Opiskelijat saattavat kokea tämän epämotivoivaksi ja luopua koko ideasta.

6.3.6.4 Opiskelijoiden omien opetustuokioiden musiikkisisältö

Sain tilaisuuden seurata ja arvioida opiskelijoiden opetustuokioita, joita he pitivät vuorollaan muille ryhmän jäsenille, jotka esittivät olevansa lapsia. Ensimmäistä tuntia seurattessani huomasin ilokseni, että opiskelija oli ottanut tuokioonsa laulun muuttamalla hengellisen laulun sanat teemaansa sopivaksi. Hänen jälkeensä myös monet muut opiskelijat innostuivat keksi-

mään uusia sanoja tuttuihin melodioihin, ja ideat olivat niin hyviä, että kokosin kaikki laulut ja liitin ne lauluvihkoon lisämateriaaliksi. Otin myös tavaksi kommentoida ja keskustella opiskelijoiden kanssa lauluista omilla tunneillani, jolloin ideoita usein kehiteltiin vielä eteenpäin yhdessä.

Yhteensä 16 opiskelijaa oli ottanut jonkun laulun opetustuokioonsa, ja 12 heistä oli muuttanut sitä jollain tavalla sopimaan teemaansa. Yksi oli jopa tehnyt oman laulunsa. Vain kaksi oli ottanut laulun muuntelematta sitä juurikaan. Yksi opiskelija oli ottanut perinteisen swazimailaisen laulun, mikä oli todella ilahduttavaa. Laulujen lisäksi kolme opiskelijaa oli kehitellyt rytmiin liittyviä tehtäviä opetustuokioihinsa. Useimmilla opiskelijoilla lauluihin liittyi jokin liike.

Seuraavassa on kuvattu opiskelijoiden musiikkituokioiden sisältöjä siinä järjestyksessä, jossa he tuokionsa pitivät.

a) Hengellinen laulu, johon opiskelija oli muuttanut muutaman sanan sopimaan liikenteeseen. (o18)

”Before I go, go, go I stop (X2)
Before I go I stop
I look to the left and right
Before I go go go I stop”

b) Oppilaat istuivat ringissä ja jokaisen piti sanoa “weather is loaded with letter w” ja tehdä sen jälkeen joku rytmi kehosoitinilla. Opiskelija oli kivasti omaksunut lasten itse keksimisen periaatteen. Vaikka kaikki joutuivatkin toistamaan lauseen “weather is loaded with letter w”, saivat he kuitenkin kehitellä sen jälkeen jotain omaa. Ehdotin, että kaikkien lasten ei tarvitsisi sanoa samaa lausetta, vaan voisi vaihtaa muutaman lapsen välein muita säähän liittyviä sanoja ja niiden alkukirjaimia. Opiskelija oli myös tehnyt itse uudet sanat ”Twinkle twinkle” -laulun melodiaan. (o5)

“Sunny, rainy, cloudy and windy
are the different types of weather”

c) Tuttu laulu, johon oli vaihdettu sanat. Alkuperäinen laulu: "If you're happy and you know it clap your hands." (o10)

“If you’re hungry and you know it eat your fruit (clap clap)
 If you’re hungry and you know it eat your fruit (clap clap)
 If you’re hungry and you know and you really want to show it
 If you’re hungry and you know it eat your fruit (clap clap) “

Lopussa hierottiin vatsaa ja sanottiin ”nam nam nam”. Ehdotin, että lauluun voisi lisätä ne hedelmien nimet, jotka käytiin tunnilla lasten kanssa läpi.

d) Laulettiin tunnilla opittu laulu ”Caterpillar”. Osa lapsista sai perhostoukkakortit ja osa perhostoukkakortit. Loput tekivät liikkeitä, jotka opiskelija oli keksinyt itse: ensin sormet ryömii kädelä kuvaten perhostoukkaa ja sitten pyörähdetään ympäri ja lennetään kuin perhoset. Hän oli lisännyt lauluun vielä muitakin eläimiä, kuten että muurahainen muuttuu heinäsiirkaksi. Alkuperäinen laulu: “Meak little caterpillar crawling by. Turn around you’re a butterfly.” (o8)

e) Opiskelija oli tehnyt omat sanat valmiiseen melodiaan. (o4)

”The farmer plant a tree
 The farmer plant a tree
 e-o-e-o
 The Farmer plant a tree”

Opiskelijoiden kanssa keksimme lisäehdotuksia:

- the tree has roots
- the tree has a trunk
- the tree has leaves (heilutetaan käsiä)
- the tree has flowers (tehdään käsillä kukkaset)
- the free has fruits

f) Tuttu laulu, johon oli vaihdettu teemaan sopivat sanat. Alkuperäinen laulu: ”Where is thumbkin.” (o9)

“Where is grandfather, where is grandfather
 here I am, here I am
 how are you this morning very well I thank you
 run away run away”
 Seuraavat säkeistöt:

- father
- mother
- brother
- sister

g) Tuttu laulu, johon opiskelija oli vaihtanut sanat. Teemana oli erilaiset swazimaalaiset perinneasut. Alkuperäinen laulu: “If you are born in January come in and dance.” (o6)

“If you are wearing Indlamu come in come in
If you are wearing Indlamu come in come in
and dance and dance and dance and dance
and show your happiness”

Seuraavat säkeistöt:

- emahiya
- emajobo
- luvadla

h) Tuttu laulu, johon opiskelija oli vaihtanut sanat. Alkuperäinen laulu: We clap our hands together. (o17)

“We want to see the Lion
We want to see the elephant
We want to see the tiger
as children like to do

Let us go to the jungle
Let us go to the jungle
Let us go to the jungle
as children like to do”

i) Tuttu laulu, johon opiskelija oli vaihtanut sanat. Hän antoi kaikkien valita hedelmän, ja kun laulussa tuli oma hedelmä, sai tanssia. Alkuperäinen laulu: If you are born in January come and dance. (o2)

“If you like an apple, come in, come in
If you like an apple, come in, come in
and dance and dance and dance and dance
and show your happiness”

Seuraavat säkeistöt:

- an orange
- strawberry
- banana

j) Tuokiossa laulettiin kaksi laulua. Teemana oli perhe, ja alkulauluna laulettiin laulu ”We are family”. Sitten oppilaiden piti mennä ryhmiin sitä mukaan millaisesta perheestä oli: nuclear, one parent, extended. Jokaiselle ryhmälle oli erilaisia taputuksia. Niiden jotka oli nuclear fa-

miliy ryhmässä piti taputtaa rytmissä ”nuclear family”, one parent family ryhmän piti tömistellä, ja viimeisellä ryhmällä oli tanssi. Opiskelija oli myös vaihtanut sanat tuttuun lauluun. Säkeistöissä piti aina liikkua laulun sanojen mukaan. (o16)

”The father is in the crow [ilmeisesti opiskelija tarkoitti tallia tai muuta rakennusta]
The father is in the crow
e o eo
the father is in the crow”

Seuraavat säkeistöt:

- The father is milking the cow...
- The mother is in the house...
- The mother is cooking us food...
- The son is playing a ball...
- The baby is crawling on the floor...

k) Laulettiin tunnilla opittu laulu ”Lion is courageous”. Teemana oli eläimet, ja laulussa vaihdettiin leijonan paikalle muita eläimiä. (o14)

l) Tuttu laulu, johon oli vaihdettu sanat. Alkuperäinen laulu: ”If you’re happy and you know it clap your hands.” Opiskelijan teemana oli vaatteet ja eri säkeistöissä laulettiin eri vaatekappaleista. Eri lapsilla oli eri vaatekappaleita päällensä. (o7)

”If you really like summer clap your hands (X2)
If you really like summer and you really want to show it,
if you really like summer clap your hands”

Seuraavat säkeistöt:

- If you really like a dress stamp your feet...
- If you really like shorts nod your head...
- If you really like a vest turn around...
- If you really like summer do it all...

m) Tunnilla opittu laulu ”Going to the market place”. Laulua laulettiin eri hedelmien nimillä. (o13)

n) Itse tehty laulu sateenkaaresta, myös melodia oli oma. (o11)

”Red yellow pink green
purple orange and blue
I can sing a rainbow, sing a rainbow
sing a rainbow too.”

- o) Tunnilla opittu laulu “hop hop hop, go and never stop”. Ei omia variaatioita. (o1)
- p) Taputettiin vaatteiden nimet. Lisäksi laulettiin perinteinen swazimaalainen laulu. (o3)

6.3.7 Hyväksi koetut opetustavat ja opetusjärjestelyt

Koin hyväksi käytännöksi kerrata tunnin alussa mitä edellisellä tunnilla oli tehty. Erityisesti rytmin, erilaisten pulssien ja aika-arvojen sekä melodian kertaamiseen käytin aloituslaulua, jonka lopussa kysyttiin alun perin ”what is your name and what do you want to do?”. Sitten aina edellisen tunnin teeman mukaan vaihtelin kysymystä ”how is your beat?”, tai ”how is your melody?”

Ensimmäisille tunneille tein monisteen aina sitä tuntia varten, jolloin asia oli varsinaisena aiheena. Sittenmin hyväksi käytännöksi osoittautui tehdä ensin alustava moniste itseä varten ja käydä asia läpi ensin ilman monistetta antaen opiskelijoiden kokea asiat ikään kuin nämä olisivat lapsia kysyen sitten heidän kokemuksiinsa ja etsien heidän omia sanojaan kokemilleen asioille. Tämän pohjalta tein sitten parannellun version monisteesta ja jaoin sen seuraavana päivänä opiskelijoille.

Toinen omasta ja ohjaajien mielestä toimiva tapa oli laittaa opiskelijat lukemaan paperista ääneen vuorotellen, ja kysyä, miten he ymmärsivät ja pyytää näyttämään kuvatus aktiviteetin. Samalla sain kuvaa siitä, oliko kirjoittamani teksti heille käsittämätöntä, vai pystyivätkö he luetun perusteella toteuttamaan itse monisteessa kuvatut asiat. Lisäksi se aktivoi opiskelijoita. Keksinkin tämän vasta yhdeksännellä tunnilla, joten en kovin pitkään sitä ehtinyt hyödyntää.

Teimme muutaman kerran niin, että jokainen opiskelija sai vuorollansa ohjata muita opiskelijoita. Tätä käytettiin laulun opettamisessa ja laulun johtamisessa. Vaikka tämä oli aikaa vievä prosessi, tiedän omasta kokemuksesta, että oppimista tapahtuu myös seuraamalla muita. Lisäksi se toi yhteisöllisyyttä, kun kaikki joutuivat käymään läpi saman asian, sekä toi esille yksilöitä, ja pystyi antamaan henkilökohtaisia neuvoja ja palautetta.

6.4 Loppukyselyn vastaukset

6.4.1 Mitä opiskelijat olivat oppineet kurssilla

Opiskelijoista 11 mainitsi oppineensa jotain rytmistä, melodiasta tai pulssista (käytän sitä suomenkielisenä vastineena sanalle beat). He olivat oppineet, että musiikissa on eri osa-alueita (7) sekä yhdistämään rytmin musiikkiin (4). Tässä viitattiin todennäköisesti erilaisiin tapoihin taputtaa pulssia samalla kun laulaa. Yksi mainitsi oppineensa, että rytmin pitää sopia melodian kanssa yhteen, eli opiskelija oli sisäistänyt melodian ja sanarytmin yhteyden.

”I’ve learnt about that a rhythm has to match with a tune of a song” (o18)

Kurssilla oli opittu myös uusien asioiden opettamista kuten miten opettaa uusia lauluja (2), miten käyttää lauluja laskemisen opettamisessa (1) ja opettamaan niin, että lapsilla on hauskaa ja että he voivat ilmaista itseään ja kasvattaa itsetuntoaan (1). Opiskelijoille uusia näkemyksiä oli myös, että lapset voi osallistaa opetukseen kysymällä heiltä ideoita lauluihin (3).

“I didn't know that music must be taught to children carefully know the words, let them part take, ask how they can add something to the song, movements, beat, make sounds of animals “(o1)

Kurssilla opittiin myös rakentamaan soittimia (8), käyttämään kehoa (erilaisia liikkeitä tai kehorytmejä) musiikinopetuksessa (6), uusia lauluja (3), käyttämään solmisaatiotavuja (2), laulamaan suomeksi (2) sekä omien laulujen tekemistä (3). Yksi opiskelija oli myös ymmärtänyt, että laulujen tekeminen on helppoa jos rakastaa laulamista.

“I’ve learned that you should like/love singing so that it can be easy for you to compose this” (o9)

6.4.2 Mitä opiskelijat olisivat halunneet oppia enemmän

Seitsemän opiskelijaa olisi halunnut oppia enemmän laulamista, ja yksi heistä enemmän suomalaisia lauluja. Lisäksi neljä opiskelijaa mainitsi tässä yhteydessä sanan ”melody”, mikä voi tarkoittaa, että olisivat halunneet oppia laulamaan melodiaa tarkemmin tai ymmärtää paremmin, mikä on melodian ja rytmin ero. Yhteensä siis 10 eri opiskelijaa jäi kaipaamaan lisää opetusta laulamiseen liittyvissä asioissa. Itsekin huomasin tämän alueen jääneen liian vähälle

huomiolle. Kolmelle oli myös vielä jäänyt hieman epäselväksi rytmin, pulssin ja melodian ero, kaksi jäi kaipaamaan lisäoppia sanarytmien taputuksessa ja kolme kaipasi lisää opastusta soitinten käyttöön. Yksittäiset opiskelijat olisivat halunneet oppia myös lisää lauluja, liikkeitä ja ksylofoninsoittoa, sekä enemmän solmisaatiotavujen käytöstä. Ilmeisesti opiskelijat olivat kurssin aikana unohtaneet halunsa oppia kitaran ja pianon soittoa, sillä vain yksi kaipasi enää kitaransoiton opetusta ja yksi pianon.

6.4.3 Minkä opiskelijat kokivat vaikeana

Kysymys ”Mitä koet vaikeana?”, kysyttiin sen vuoksi, että näkisin, mitkä asiat tuli selitettyä ehkä vähän huonosti ja mitkä asiat kaipaisivat lisäopetusta. Kuten olin odottanut, vaikeina koettiin asiat, joihin olin myös omasta mielestäni käyttänyt liian vähän aikaa. Näitä oli eri musiikillisten käsitteiden erottaminen toisistaan (4), melodian laulaminen laulussa (3) ja solmisaatiotavut (5), mikä ei ollut mikään yllätys, sillä itsellenikin oli sellainen tunne, ettei niitä oltu harjoiteltu kovin paljon. Lisäksi yksittäiset ihmiset pitivät vaikeina suomen kielellä laulamista, laulun eri osien erottamisen toistaan, ihmisten edessä laulamisen, sekä tietyn motorisen tehtävän suorittamisen.

6.4.4 Mitä opiskelijat kokivat opettamisen arvoisina

Kysyttäessä mitä opiskelijat kokivat opettamisen arvoisina ja miksi, suurin osa opiskelijoista näytti yleisesti pitävän lähes kaikkea opettamisen arvoisena. Sen lisäksi, että halusin saada selville opiskelijoiden kokemuksia opettamieni asioiden mielekkyydestä, halusin tietää, ovatko he ymmärtäneet miksi tiettyjä asioita tehdään. Kyselylomakkeessa pyydettiin laittamaan viiva, jos ei pitänyt jotain asiaa tärkeänä, ja sanoin sen vielä ääneenkin, mutta silti joidenkin opiskelijoiden perustelut eivät aina kertoneet, olivatko he ymmärtäneet kysymyksen oikein. Toisinaan perustelut olivat jotain aivan muuta mitä itse olin ajatellut, enkä aina nähnyt yhteyttä kysymyksen ja vastauksen välillä. Osa opiskelijoista oli myös vastannut kertomalla mitä kyseinen aktiviteetti tarkoittaa, jolloin ei voi olla ihan varma, pitääkö hän asiaa tärkeänä, vai toistaako vain mitä on oppinut tai onko hän ymmärtänyt kysymyksen väärin. Otsikkojen perässä on suluissa opiskelijoiden määrä, jotka vastasivat kysymykseen jotain.

6.4.4.1 *Sanarytmin taputtaminen (15)*

Opiskelijoiden näkemyksen mukaan sanarytmin taputtaminen auttaa lapsia keskittymään (4), oppimaan tavuja (5), saa lapset innostumaan (2), seuraamaan ohjeita (2), oppimaan laulun nopeammin (1) sekä ymmärtämään sanat nopeammin (1). Kaksi vastaajaa vastasi tähän kysymykseen ”beat”, mistä tulee sellainen mielikuva, ettei nämä vastaajat välttämättä tiedä rytmin ja sanarytmin eroa, mutta se ei välttämättä kuitenkaan tarkoita sitä, etteivät he pitäisi sitä tärkeänä.

6.4.4.2 *Pulssin taputtaminen eri tavoilla (molemmat kädet reisiin yhtä aikaa, kädet ristiin, kädet vuorotellen)(16)*

Opiskelijat kokivat, että pulssin taputtaminen eri tavoilla auttoi keskittymisen harjoittelussa (6), kehitti lasten aivoja (5) ja motorisia taitoja (3), teki laulusta mielenkiintoisemman (3) sekä auttoi muistin kehittymistä (1).

6.4.4.3 *Pulssin taputtaminen eri aika arvoissa laskien 2,4,8 ja kolmeen (kävely, marssi, juoksu ja valssi) (16)*

Tämän kysymyksen vastaukset olivat erittäin mielenkiintoisia, ja kertoivat, että tätä asiaa ei selvästi oltu perusteltu kurssilla. Yli puolet vastaajista (10) oli sitä mieltä, että se auttoi laskeamisen opettelussa, mitä en ollut maininnut opetuksessani. Oli mielenkiintoista, että niin moni oli päätenyt samaan vastaukseen, vaikka voi olla, että kysymyksen asettelussa käytetty sana ”laskea” sai aikaan tämän mielikuvan. Kolmannes vastaajista (6) taas näki tämän aktiiviteetin hyväksi liikunnan tai motorisen kehityksen kannalta. Yksi vastaaja koki että se tekee lauluista mielenkiintoisia ja hauskoja ja kahden vastaajan mielestä se helpotti laulujen oppimista.

6.4.4.4 *Solmisaatiotavuilla laulaminen (16)*

Kolmannes opiskelijoista (6) koki solmisaatiotavuilla laulamisen auttavan jollakin tavalla melodian suunnan hahmottamista ja oikeisiin ääniin keskittymistä. Neljä opiskelijaa näki sen helpottavan laulun oppimista, ja yksi laulun muistamista. Kaksi opiskelijaa oli mahdollisesti sekoittanut solmisaatiotavut sanojen tavuihin, sillä he näkivät sen auttavan erottamaan kuinka monta tavua sanoissa oli. Yksi opiskelija oli myös sisäistänyt, että näillä tavuilla voi tehdä omia lauluja.

6.4.4.5 Yksinkertaisten melodioiden lisääminen runoihin (15)

Tämän kysymyksen vastaukset olivat melko sekalaisia. Suurta osaa vastauksista en täysin ymmärtänyt, enkä ollut varma oliko kysymys ymmärretty oikein. Neljä vastaajaa näki sen auttavan jollain tavalla laulamissa: auttavan ”laulamaan järjestyksessä”, ymmärtämään laulun helposti ja tekevän laulusta helpon. Näillä ehkä tarkoitettiin sitä, että jos melodia on helppo, laulu on helpompi laulaa. Kolme opiskelijaa näki, että tämä auttaa lapsia muuttamaan tai kehittämään erilaisia melodioita ja yksi opiskelija jopa koki sen tekevän lapsista säveltäjiä. Lisäksi aktiviteetin nähtiin tekevän runoista eloisia, saavan lapset pitämään opetettavasta asiasta, kehittävän heidän muistiaan sekä rakentamaan heidän itsetuntoaan.

6.4.4.6 Instrumenttien soittaminen ja niiden lisääminen lauluihin (16)

Eniten mainintoja tämän kysymyksen vastauksissa sai yksinkertaisesti se, että se on hauskaa ja nautinnollista (9). Soittamisen hyötynä nähtiin myös se, että se saa kappaleet kuulostamaan mukavilta (6) ja että se auttaa lapsia keskittymään (3). Lisäksi yksittäisiä vastauksia tähän kysymykseen oli, että se kehittää lasten motorisia taitoja, vuorovaikutusta ja itsetuntoa, auttaa tunteiden ilmaisemisessa, opettaa laulun rakenteesta, että on kaksi eri osaa sekä saa lapset osallistumaan. Tämä oli kysymys oli ilahduttavan hyvin ymmärretty, eikä ollut epäselvää, etteikö tätä olisi pidetty tärkeänä.

6.4.4.7 Erilaisten esineiden käyttäminen soittimina ja niiden keksiminen yhdessä lasten kanssa. (16)

Seitsemän opiskelijaa näki tämän aktiviteetin tarkoitukseksi luovuuden opettamisen tai lasten ajattelun laajentamisen, mikä tosin saattoi myös johtua kysymyksessä olevasta ”creating”-sanasta. Ainakin yksi oppilas oli omaksunut, mitä halusin painottaa tätä asiaa opettaessani:

“encourages the children to see that everything makes a good sound to a music (18)”

Esineiden käyttämisen soittimina nähtiin myös käytännöllisesti säästävän rahaa (2), saavan lapset osallistumaan ja olemaan aktiivisia (3), nauttimaan (2), huomioimaan, että soittimilla on erilaisia ääniä (1) ja ilmaisemaan itseään (1).

6.4.4.8 Eri soitinten tai liikkeiden käyttö laulun eri osissa (A ja B) (17)

Tämän aktiviteetin markkinointi oli selvästi onnistunut hyvin, sillä lähes kaikki kokivat sen olevan hyödyllinen. Sen nähtiin opettavan keskittymistä (6), olevan hauskaa (3), ymmärtä-

mään paremmin laulua (5) (mahdollisesti näillä kommentteilla tarkoitettiin, ymmärtävän, että laulussa on eri osia) sekä kehittymään älyllisesti (1). Arvossa pidettiin myös sosiaalisuuden harjoittelemista, vuorottelua ja osallistumista (4).

6.4.4.9 Liikkeet ja tanssiminen (17)

Myös liikkeiden ja tanssin arvo oli kiistaton vastaajien keskuudessa. He olivat lähes yhtämielisiä siitä, että suurin hyöty on fyysisessä kehitymisessä (13), mutta myös virkistäminen ja hauskuus koettiin tärkeäksi (5). Lisäksi liikkeiden ja tanssimisen nähtiin auttavan oppimista (2), koska lapset oppivat kaikilla viidellä aistilla, auttavan verenkiertoa ja ruoansulatusta (1), sekä antavan lapsille tilaisuuden näyttää taitonsa (1).

6.4.4.10 Lasten ideoiden kysyminen (mitä liikkeitä, eläimiä ym. lauluihin voisi lisätä)(18)

Tätä ideaa olin painottanut kurssilla jokaisessa mahdollisessa kohdassa niin paljon, että kaikki näyttivät pitävän sitä tärkeänä. Vaikka samassa yhteydessä painotin aina, että se on tärkeää siksi, että lapset oppisivat ajattelemaan itse ja keksimään itse omia ideoita, vain viisi opiskelijaa oli vastannut jotain siihen suuntaan: kolme näki sen kasvattavan lasten luovuutta ja kaksi kehittävän ajattelua. Enemmän mainintoja oli saanut itsetunnon kehittyminen (6) ja lasten osallistaminen (6). Kaksi opiskelijaa näki sen parantavan keskittymistä. Neljässä vastauksessa kysymys oli ymmärretty erilalla kun olin tarkoittanut ja oli annettu esimerkkejä siitä, mitä lauluihin voi lisätä.

6.4.4.11 Sanojen opettaminen ennen laulun opettamista (18)

Myös sanojen opettaminen ennen laulun opettamista näytti olevan kaikkien mielestä tärkeä asia. Enemmistö (8) vastasi sen auttavan lapsia tietämään mitä he laulavat; tietämään, mitä sanat tarkoittavat tai tietämään tarkasti mitä laulaa ja oppimaan sanat oikein. Tämän aktiviteetin nähtiin myös helpottavan laulun oppimista (2), kehittävän kielenoppimista (2) ja olevan hyvä keino opettaa asioita, esimerkiksi sateesta kertovan laulun kautta voi opettaa, mitä sade on (1). Kaksi opiskelijaa vastasi myös jotain solmisaatiotavuihin liittyvää tähän kysymyseen, mistä huomaa, että kysymys on ymmärretty eri tavalla kuin se oli tarkoitettu.

6.4.5 Mitä musiikillisia opetuskeinoja opiskelijat käyttäisivät työssään ja miksi

Kurssilla käytiin läpi myös musiikin käyttämistä opetuksen tehostamisena. Tällaisia musiikillisia opetuskeinoja olivat esimerkiksi ohjeiden laulaminen, uusien sanojen opettaminen taputtamalla tavut sekä äänteiden opetteleminen tekemällä niistä rytmejä.

6.4.5.1 Ohjeiden laulaminen (16)

Tämän opetuskeinon nähtiin tekevän opetuksessa jännittävämpää (4), herättävän lasten huomion (3) ja saavan lapset osallistumaan (1). Kolme vastaajaa antoi esimerkkejä, miten he toteuttaisivat opetuskeinon konkreettisesti. Lisäksi viisi vastaajaa vastasi mitä soittimia he käyttäisivät. He olivat ehkä ymmärtäneet kysymyksen tarkoittavan mitä apukeinoja he käyttäisivät ohjeiden laulamiseen. Tästä ei siis suoraan voi päätellä, että kaikki 16 laulaisivat ohjeistuksen työssään, sillä vastaajista vain 8 selvästi perusteli, miksi tekisi niin.

6.4.5.2 Uusien sanojen opettaminen taputtamalla rytmi (17)

Rytmin taputtamisen koettiin auttavan lapsia sanojen oppimisessa (6); tietämään, kuinka monta tavua sanassa on tai oppimaan ääntämystä. Sen nähtiin myös tekevän oppimisesta helpompaa (7), sillä lapset oppivat tekemällä, se auttaa muistamisessa ja auttaa keskittymään. Yksi vastaaja koki sen myös tuovan järjestystä luokkaan. Myös tähän kysymykseen neljä vastaajaa mainitsi instrumenttien nimiä, luultavasti samasta syystä kuin edellisessäkin kysymykseen. Samalla perusteella kuin edellisessä kohdassa, vastaajista 14 voi potentiaalisesti olettaa todella käyttävän tätä keinoa työssään.

6.4.5.3 Äänteiden harjoittelu rytmien avulla (14)

Tämän metodin esittelemisen opetusohjelmassa oli oikeastaan opiskelijoiden opetustuokioiden inspiroima. Jotkut opettivat äänteitä pyytämällä lapsia toistamaan ”Weather is loaded with the letter [u]”, josta mainitsin, että olisi hyvä käyttää käsitteitä kirjain ja äänne oikein. Ja muutenkin mietin, ymmärtääkö pieni lapsi tuollaista lausetta. Yritin sitten keksiä keinon, jolla tällainen äänteiden opettaminen voisi olla mielekkäämpää lapsille. Idea olikin mahdollisesti hyvä, mutta sen kehittäminen jäi puolitiehen. Muutama (3) opiskelija näki tämän opetuskeinon tekevän opiskelusta mielenkiintoisempaa ja hauskeempaa ja sen nähtiin myös auttavan sanojen ääntämisen opettelussa (6). Tässäkin kysymyksessä kolme vastasi mitä apukeinoja käyttäisivät (suuta, ääntä).

6.4.6 Soitinrakennus

Kysyttäessä mitä soittimia he osaisivat rakentaa itse, oliko jotkin soittimet vaikeita rakentaa ja tarvitaanko joihinkin soittimiin lisäohjeita, yhdeksän kurssilaista vastasi, että pystyisivät rakentamaan kaikki, eivätkä olisi kaivanneet lisää ohjeita. Kolme vastasi osaavansa rakentaa tamburiinin, yksi sadeputken ja yksi molemmat ja yksi opiskelija olisi kaivannut lisää ohjeita kaikkiin soittimiin. Neljä opiskelijaa mainitsi ksylofonin olleen vaikea rakentaa, mutta mahdollisesti muutkin viisi, jotka eivät vastanneet, että osaisivat rakentaa sen, kokivat niin.

Kysyttäessä aikovatko he tehdä joitain soittimia enemmän, kaksi vastasi tekevänsä kaikkia, joista toinen vieläpä suunnitteli tekevänsä jokaiselle lapselle omat. Kuusi opiskelijaa aikoi tehdä helistimiä. Sadeputkia suunnitteli tekevänsä viisi henkilöä ja tamburiineja samoin viisi henkilöä. Neljä henkilöä suunnitteli tekevänsä rumpuja. Tämän lisäksi oli muutamia ilahduttavia vastauksia, jotka kertoivat, että opiskelijat olivat innostuneita kehittelemään omia soittimiaan, esimerkiksi ksylofoni käyttämällä sarvea, tamburiini litchin siemenistä (voi olla että hän tarkoitti shakeria) ja kitara kenkälaatikosta ja kuminauhasta.

6.4.7 Omien laulujen tekeminen

Tämä kysymys olisi vaatinut jatkokysymyksen, sillä kaikki opiskelijat vastasivat kysymykseen kyllä. Se oli tietenkin erittäin kannustava palaute, sillä se oli yksi tavoitteistani kurssin suhteen ja kertoi, että opiskelijat ainakin suhtautuivat positiivisesti ajatukseen. Kaksi opiskelijaa selvensi vastaustaan, että pystyisivät tekemään oman laulun muuttamalla jotain alkuperäisestä. Luulen, että tämä on mahdollisesti asianlaita monen muunkin opiskelijan tapauksessa, minkä näinkin tapahtuvan kurssin aikana heidän omien tuokioidensa aikana.

6.4.8 Ideoita kurssin kehittämiseksi

Kysyttäessä ideoita kurssin kehittämiseksi kolmannes vastaajista koki kurssin puutteeksi ajan vähyden (6) ja siihen liittyen sen, että he eivät ehtineet oppia kaikkia asioita. Tämän voi myös tulkita mahdollisesti niin, että opetettavia asioita oli liikaa ja että kävin ehkä asioita läpi liian nopeasti. Henkilökohtaisia parannusmahdollisuuksia sain liian hiljaisesta äänenkäytöstä (2). Neljä opiskelijaa olisi halunnut oppia tekemään enemmän instrumentteja, joista kaksi

olisi halunnut oppia rakentamaan kitaran. Kaksi opiskelijaa olisi halunnut oppia, minkälaisia asuja käytetään tietyn musiikkityylin kanssa. Viisi opiskelijaa oli täysin tyytyväisiä, eivätkä nähneet mitään korjattavaa. Opetus oli auttanut paljon, oli opittu, miten käyttää instrumentteja laulussa, luovuus ja uusien laulujen tekeminen tuttuihin melodioihin oli ollut vaikuttavaa ja oltiin iloisia, koska opittiin paljon siitä, miten opettaa lauluja.

6.5 Opiskelijoiden ajatuksia opetusperiodin jälkeen

Palasin Swazimaahan 26.4.2013 tekemään jatkokyselyn opiskelijoille. Pidin myös kaksi oppituntia, jossa kertosimme opiskelijoiden toivomia asioita. Kyselyssä kysyin, mitä haasteita he olivat työssään kohdanneet, missä asioissa he olisivat kaivanneet lisäopetusta, sekä ovatko he kysyneet lasten omia ideoita, tehneet uusia lauluja, käyttäneet instrumentteja ja ovatko he käyttäneet ksylofonia ja millaisia kokemuksia heillä on ollut näistä asioista. Vasta kyselyiden läpikäymisen jälkeen tuli mieleeni, että kyselemällä heiltä kahden kesken haastatteleamalla olisin ehkä saanut enemmän tietoa heidän todellisista kokemuksistaan, sillä he vastasivat kyselyyn melko harvasanaisesti.

6.5.1 Mitä haasteita opiskelijat olivat kohdanneet opettaessaan musiikkia lapsille

Kysyttäessä mitä haasteita opiskelijat olivat kohdanneet työssään opettaessaan musiikkia lapsille, suurin osa raportoi kieleen liittyvistä ongelmista (14). Lapset eivät osanneet lausua sanoja tai eivät ymmärtäneet sisältöä. Kaksi opiskelijaa oli kokenut haasteeksi käsien taputtamisen, yksi sen, että lapset eivät osanneet seurata pulssia instrumenttien kanssa ja yksi sen, että lapset eivät osanneet laulaa ensimmäisellä kerralla, mutta jatkoi, että seuraavana päivänä lapset kuitenkin yrittävät laulaa. Kolme opiskelijaa oli kuitenkin huomannut asioiden helpottuvan ajan myötä; lapset yrittivät laulaa mukana, lapset pitivät laulujen hauskoista osista ja käyttettyään rumpuja, helistimiä ja taputuksia jonkin aikaa lapset olivat ymmärtäneet ja tehneet mukana. Kahdella oli myös konkreettisia ratkaisuja ongelmaan: jos lauseet puhutaan ensin englanniksi ja hyräillään kun opettaja laulaa, lapset oppivat nopeasti ja toinen oli yksinkertaisesti selittänyt sanat siswatiksi.

Lisäksi kysellessäni omalla kertausoppitunnillani ryhmältä yleisesti asioita, nousi edellä mainittujen lisäksi suurena haasteena se, että ryhmät olivat isoja, niitä oli vaikea pitää kasassa. Joku sanoi myös, että kun lapsille antaa instrumentit, he keskittyvät pelkästään niihin, ja syntyy levottomuutta. Nämä olivat erittäin päteviä kommentteja ja todella ymmärrettäviä haasteita, enkä oikein osannut edes antaa neuvoja. Neuvoin heitä olemaan tiukka lapsille ja asettamaan selkeät säännöt.

6.5.2 Mitä opiskelijat olisivat halunneet oppia lisää kurssilla

Vaikka kysyin jo loppukyselyssä, mitä opiskelijat olisivat halunneet oppia lisää kurssilla, oletin saavani erilaisia vastauksia kysyessäni asiaa sen jälkeen, kun he todella ovat työskennelleet esikoulussa. Kahdeksan opiskelijaa kaipasi lisäoppia pulssiin ja rytmiin liittyvissä asioissa. Kaksi heistä halusi oppia erottamaan rytmin ja pulssin, kolme halusi oppia enemmän pulssista, joista kaksi kehon käyttämisestä yhdistettynä pulssiin ja kolme melodian yhdistämistä pulssiin.

Kuusi opiskelijaa vastasi jotain laulamiseen liittyvää, joista neljä olisi halunnut oppia enemmän lauluja. Kolme opiskelijaa vastasi ”tunes of the songs”, joka voidaan tulkita niin, että joko he halusivat oppia lisää lauluja, tai sitten oppittujen laulujen melodiat tarkemmin. Yksi heistä tarkensikin unohtaneensa osan melodioista. Yksi opiskelija vastasi ”melody” minkä tulkitsen liittyvän samaan kategoriaan. Koin hieman turhauttavana tällaisen palautteen saamisen, sillä olimme juuri tästä syystä tehneet jokaiselle oman kopion nauhoittamastani cd:stä, johon olin nauhoittanut kaikki opettamani laulut. Tämä tuli esille myös pitämälläni tunnilla, jolla kyselin haasteista ja tämä kyseinen henkilö vastasi, että koska hänen DVD soittimensa ei toiminut, hän ei voinut kuunnella CD:tä. Opiskelijatoverit olivat sitä mieltä, että hän olisi voinut kuunnella jonkun toisen soittimella tai jonkun tietokoneella.

Kolme opiskelijaa olisi halunnut oppia tekemään uusia lauluja. Näistä kuitenkin kaksi oli vastannut loppukyselyyn oppineensa tekemään lauluja, mutta kolmas oli kaivannut tätä jo loppukyselyssä. Toisaalta juuri tämä kyseinen opiskelija tuli kahden kesken sanomaan minulle, kuinka inspiroitunut hän oli siitä mallista, jonka annoin omien laulujen tekemiseen. Hän oli ymmärtänyt, että kuka tahansa voi tehdä lauluja, eikä siihen tarvita mitään erityistä.

Yksi opiskelija olisi halunnut oppia enemmän kuinka opettaa lapsia käyttämään instrumentteja. Tämän voi tulkita joko niin, että hän halusi nimenomaan oppia, miten lapsia opete-

taan soittamaan tai sitten muistella, miten eri soittimia voi käyttää. Jälkimmäistä kävimme mielestäni aika paljonkin läpi, mutta sen sijaan emme kovin paljon puhuneet itse lasten opettamisesta ja siitä, miten pitää tilanne hallinnassa. Tähän voisi tietenkin jatkossa kiinnittää enemmän huomiota, mutta ongelmana taitaa olla se, että myöskään kouluttajilla ei ole kovin paljoa kokemusta itse esikoulussa työskentelemisestä. Toinen opiskelija koki, että esikoulussa on vaikea luoda aikaa laulamiselle ja instrumenttien käytölle ja kaipasi neuvoa siihen, miten luoda enemmän aikaa musiikinopetukselle. Puhuimme tästä myös ryhmässä ja sanoin, että musiikkia voi käyttää myös siirtymähetkissä ja käyttää opetuskeinona opettaessa muita asioita. Lisäksi laulun laulaminen opetustuokion aikana ei vie kovin paljoa aikaa. Aina ei myöskään tarvitse luoda erityisiä musiikkituokioita, että voi tehdä musiikkia.

6.5.3 Opiskelijoiden kokemuksia lasten ideoiden kysymisestä

Selvittääkseni, olivatko opiskelijat kysyneet lasten ideoita lauluhin olin muotoillut kysymyksen näin: ”Have you tried asking children’s ideas to the songs and if yes, how have you experienced it?”. Olin selvästi olettanut, että opiskelijat olisivat kokeilleet tätä, mutta ainoastaan kolme opiskelijaa vastasi kokeilleensa. Yksi opiskelija näki tämän saavan lapset tuntemaan itsensä tärkeiksi ja antavan heille itsevarmuutta, toinen taas oli yrittänyt, mutta lapset eivät olleet ymmärtäneet häntä englanninkielen vuoksi. Kolmas opiskelija sanoi lasten säveltäneen omia lauluja siswatiksi ja tanssineen kivoja tansseja. Lisäksi yksi opiskelija vastasi kysymykseen ”not yet”, mikä antoi olettaa, että hän tulisi mahdollisesti kokeilemaan sitä myöhemmin. Ehkä asia oli näin myös jonkun muunkin kohdalla. Ensin olin pettynyt, kun asia, jota olin koko kurssin ajan yrittänyt painottaa niin paljon, ei näyttänyt vaikuttaneen opiskelijoihin ollenkaan. Toisaalta on hienoa, että edes kolme oli yrittänyt, mikä tarkoittaa sitä, että asia kannatti opettaa. Lisäksi kysyessäni asiaa yleisesti, joku toinenkin vastasi, että oli yrittänyt, mutta lapset eivät olleet ymmärtäneet. Siihen, että lapset eivät ymmärrä kieltä, ehdotin, että he voisivat näyttää lapsille kuvia josta lapset voisivat näyttää ja siten valita itse.

6.5.4 Opiskelijoiden omat laulut

Koska loppukyselyssä kysyessäni, osaisivatko opiskelijat tehdä itse lauluja, kaikki olivat vastanneet siihen vain ”kyllä”, harmittelin, etten ollut kysynyt tarkemmin, miten he tekisivät

omia laulujaan. Siksi kysyin, olivatko he tehneet omia lauluja, ja jos kyllä, miten. Kaksi opiskelijaa vastasi myöntävästi. Toinen oli tehnyt kehonosista ”touch your head, touch your nose, etc.” ja toinen oli tehnyt laulun ”this is the way we wash our clothes”, mikä ilmeisesti tarkoitti, että hän oli tehnyt uudet sanat lauluun ”this is the way we wash our hands”. Yksi opiskelija vastasi unohtaneensa jonkin laulun melodian ja keksineensä uuden. Lisäksi kaksi opiskelijaa vastasi ”not yet”.

6.5.5 Opiskelijoiden kokemukset soittimien käytöstä lasten kanssa

Kysyin opiskelijoilta olivatko he käyttäneet instrumentteja lasten kanssa ja miten ja mitä instrumentteja. Kysyin myös erikseen vessapaperiksylofonin käytöstä, koska olimme koulutajien kanssa pohtineet ksylofonin kohtaloa tulevassa opetusohjelmassa, pitäisikö se säilyttää vai jättää kokonaan pois.

Seitsemän opiskelijaa raportoi käyttäneensä instrumentteja. Rumpua mainitsi käyttäneensä neljä opiskelijaa, helistintä neljä, tamburiinia kaksi ja xylofonia kaksi opiskelijaa. Toinen heistä vastasi, että lapset eivät soittaneet oikeita ääniä ja toinen, että oli käyttänyt sitä ”Baa baa black sheep” laulun kanssa. Kaksi opiskelijaa vastasi, etteivät vielä ole käyttäneet, joista toinen oli ajatellut käyttävänsä sitä seuraavalla lukukaudella. Lisäksi yksi opiskelija vastasi tähän kysymykseen käyttäneensä vain helistintä, vaikka oli edelliseen kysymykseen vastannut, ettei ollut käyttänyt instrumentteja. Hän myös lisäsi lasten nauttineen siitä. Yksi opiskelija perusteli sitä, ettei ollut käyttänyt ksylofonia sillä, että luokassa oli 18 lasta ja he aloittivat opetuksen myöhään. Neljä opiskelijaa vastasi kieltävästi, mutta sanoivat käyttäneensä kehoa.

Tämänkään kysymyksen vastaukset eivät ole täysin luotettavia, sillä paljon tietoa jää kysymysten ulkopuolelle. Opiskelijan vastauksesta, että ei ole käyttänyt instrumentteja, mutta seuraavassa kysymyksessä vastaa käyttäneensä helistintä, tulee mieleen, että ehkä kaikki opiskelijat eivät ole ymmärtäneet kysymystä. Myös yleisesti jutellessamme yksi opiskelija sanoi kokeilleensa instrumentteja, vaikka paperissa hän oli vastannut kieltävästi.

6.6 Opetusprosessin kautta syntyneen opetussuunnitelman muokkaus

6.6.1 Kyselyjen tulosten tulkinta ja niiden vaikutus opetussuunnitelman sisältöihin

Kysyttäessä mitä opetetuista asioista opiskelijat pitivät hyödyllisinä, sai kuvan, että melkein kaikki pitivät kaikkea opetettua hyödyllisenä. Kuitenkin, vaikka opiskelijat vastaisivat pitävänsä jotain asiaa hyödyllisenä, todellisuus asian soveltamisen suhteen heidän työssängä saattaa olla toinen. On vaikea tietää, kuinka rehellisiä vastaukset ovat, ovatko opiskelijat vain omaksuneet minun mielipiteeni asioista vai kokevatko he oikeasti asian niin. Lisäksi omasta kokemuksesta tiedän, että usein kurssin jälkeen on todella innoissaan kaikesta, mitä kursilla on opetettu, mutta sitten kun menee työelämään, saattaa käyttää vain murto-osaa oppimistaan asioista ja toisaalta vasta työelämässä selviää, mitkä asiat ovat oikeasti hyödyllisiä. Toisaalta taas eri ihmisiä kiinnostavat eri asiat, mikä tekee perustelluksi opettaa monia erilaisia asioita ja antaa virikkeitä, joista jokainen voi ottaa juuri sen mitä haluaa. Kaikki ei voi olla kaikille hyödyllistä kuitenkaan.

6.6.1.1 *Laulu.*

Alkukyselyssä kuusi opiskelijaa ilmaisi halunneensa oppia laulamaan ja yhtä lukuunottamatta nämä samat henkilöt vastasivat loppukyselyssä halunneensa oppia enemmän laulamista. Lisää lauluja loppukyselyssä vastasi kaipaavansa vain yksi, mutta jatkokyselyssä, oltuaan harjoittelussa, vastasikin jo neljä muuta kaivanneensa lisää lauluja. Kolme opiskelijaa vastasi ”tunes of the songs”, mikä viittaa myös tarpeeseen lisätä laulamista opetussuunnitelmaan.

6.6.1.2 *Solmisaatiotavut*

Koska solmisaatiotavut eivät ole mitenkään välttämätöntä opettaa lapsille päiväkodeissa, eivät ne ole kovin keskeinen osa opetussuunnitelmassa. Opiskelijat vaikuttivat innostuneilta niistä, mutta jotta niistä olisi jotain hyötyä heidän opetuksessaan, niitä pitäisi opetella paljon kauemmin. Ne olivat myös saaneet eniten mainintoja vaikeina koetuista asioista (5) ja vain yksi opiskelija olisi halunnut oppia niistä lisää. Jatkokyselyssä kukaan ei maininnut niitä. Kuitenkin 16 oli pitänyt niitä hyödyllisenä, joten varmasti niilläkin voisi olla paikkansa. Koska kuitenkin joitain asioita oli karsittava, ja tämä vaikutti olevan vähiten hyödyllinen edellä mainituista syistä, päädyimme ottamaan tämän asian pois opetusohjelmasta.

6.6.1.3 *Laulujen tekeminen*

Laulujen tekemistä haluttiin oppia jo alkukyselyn perusteella (8), loppukyselyssä vain yksi mainitsi enää haluavansa oppia tekemään lauluja, ja jatkokyselyssä kolme opiskelijaa vastasi näin. Oppilaiden opetustuokioiden perusteella näytti kuitenkin siltä, että suuri osa oli inspiroitunut laulujen tekemiseen ja näistäkin kolmesta opiskelijasta vain yksi ei ollut jo tehnyt omia sanoja olemassa olevaan lauluun. Ehkäpä nämä opiskelijat olisivat halunneet tehdä kokonaan uusia lauluja. Kolme opiskelijaa mainitsi loppukyselyssä oppineensa tekemään lauluja. Kuitenkin vain kaksi opiskelijaa vastasi jatkokyselyssä tehneensä lauluja, ja toiset kaksi, etteivät vielä ole tehneet lauluja, mutta se ei tarkoita, etteivätkö muutkin saattaisi intoutua myöhemmin. Tuloksista voi kuitenkin päätellä, että 12 opiskelijaa suhtautui myönteisesti laulujen tekemiseen, mikä puoltaa laulujen tekemisen pitämistä opetusohjelmassa. Tämä liittyy vahvasti myös muuhun luovuuteen, joten tällä perusteella pitäisin myös muut luovuusharjoitukset ohjelmassa, sillä ne tukevat musiikillista keksimistä.

6.6.1.4 *Lasten luovuuden kehittäminen*

Lasten luovuuden kehittämistä edusti vahvimmillaan kannustamiseni lasten ideoiden kysymiseen. Alussa näytti, että tämä idea ei millään uppoa opiskelijoihin ja tuntui, että sitä piti todella markkinoida paljon ja että ajatus vaikutti todella oudolta. Loppukyselyssä kuitenkin kaikki olivat vastanneet pitävänsä sitä hyödyllisenä. Kuitenkin jatkokyselyn perusteella vain kolme oli kokeillut sitä opetuksessaan ja yksi vastasi, ettei ollut vielä kokeillut. Se, että asiaa pidettiin hyödyllisenä, voi hyvinkin johtua siitä, että olin niin voimakkaasti tuonut sitä esille, joten ei voi tietää, miten he oikeasti kokevat asian. 14 opiskelijaa oli kuitenkin perustellut vakuuttavasti, joten he luultavasti olivat oikeasti sitä mieltä. Toisaalta oli kyseessä vasta heidän ensimmäinen harjoittelunsa päiväkodissa, ja ei voi olettaa, että he heti alkaisivat kokeilla kaikkia ideoita, jos on vielä hankaluuksia vaikkapa musisointitilanteen hallitsemisessa ylipäänsä. Ja se, että jokin asia ei siirry käytäntöön ei välttämättä tarkoita sitä, että idea olisi huono, vaan myös opetusmetodit saattoivat olla huonosti toimivia. Asia pitäisi ehkä alun perin opettaa niin kuin itse opettaisi lapsia: tehdä ensin muutaman esimerkin itse, ja kysyä sitten opiskelijoilta ideoita. Vaikka idea ei vielä käytännössä näyttänyt päätyvän opiskelijoiden opetustyöhön, vastasivat he silti pitävänsä asiaa opetettavan arvoisena. Lisäksi pidän sitä itse erityisen tärkeänä asiana, minkä vuoksi pitäisin sen kyllä opetusohjelmassa.

6.6.1.5 Instrumentit

Instrumentit näyttivät herättävän paljon kiinnostusta opiskelijoiden keskuudessa. Alkukyselyssä 5 opiskelijaa halusi oppia soittamaan soittimia, rumpuja 8, kitaraa 9 ja pianoa 8. Loppukyselyssä soitinten käyttöön kaipasi lisäopastusta kolme samaa opiskelijaa kuin alkukyselyssä ja jatkokyselyssä yksi, mutta rumpujen soiton oppia kukaan ei enää raportoinut kaipaavansa. Vaikka pianon- ja kitaransoittoa kurssilla ei ollut opetettu, sitä kaipasi loppukyselyssä enää kaksi opiskelijaa.

Vaikka 16 opiskelijaa oli vastannut loppukyselyssä pitävänsä instrumenttien soittoa hyödyllisenä, vain seitsemän raportoi käyttäneensä sitä opetuksessaan. Lisäksi kaksi vastasi, etteivät ole vielä käyttäneet. Suurimpana syynä oli todennäköisesti instrumenttien soiton mahdollinen ja koettu kaoottisuus. Toinen syy oli puutteelliset taidot, sillä yksikään lisäopetusta kaivannut ei ollut käyttänyt soittimia opetuksessaan. Mielenkiintoista oli kuitenkin, että ne opiskelijat, jotka eivät olleet vastanneet pitävänsä instrumenttien käyttöä hyödyllisenä, olivat vastanneet kokeilleensa niitä. Syynä instrumenttien vaisuhkoon käyttöön saattoi olla myös, että niitä pitäisi sitten rakentaa lisää, jos haluaisi tehdä kaikille lapsille omat.

Alkukyselyssä seitsemän opiskelijaa vastasi haluavansa oppia rakentamaan instrumentteja. Lisää instrumenttien rakentamista toivoi kurssin lopuksi vielä neljä opiskelijaa, joista kuitenkin vain yksi raportoi käyttäneensä niitä opetuksessa. Päätimme kouluttajien kanssa jättää ksylofoni pois koulutusohjelmasta, sillä vain kaksi opiskelijaa oli kokenut sen hyödylliseksi, ja se oli niin hidas rakentaa. Lisäksi sen soiton opettelu vaati paljon aikaa. Muut soittimet päätimme säilyttää, sillä puolet opiskelijoista oli käyttänyt tai tulisivat käyttämään niitä opetuksessaan.

6.6.1.6 Rythmi, pulssi ja melodia

Koska musiikillisten parametrien erottaminen toisistaan oli suurimmalle osalle aluksi vieras asia, ei kukaan varsinaisesti toivonut tämän asian opettamista. Loppukyselyssä neljä opiskelijaa koki tämän yhä vaikeaksi, mutta kolme oppilasta olisi halunnut oppia niistä lisää. Lisäksi jatkokyselyssä kaksi opiskelijaa halusi oppia erottamaan rytmin ja pulssin ja kolme melodian yhdistämistä pulssiin. Ainakin kuusi opiskelijaa siis toivoi näitä asioita enemmän. Lisäksi seitsemän opiskelijaa raportoi oppineensa, että musiikissa on eri osia ja neljä oppineensa yhdistämään rytmin musiikkiin. Tästä voi päätellä, että jonkinlainen kiinnostus asiaa kohtaan oli herännyt.

15 opiskelijaa piti sanarytmien taputtamista hyödyllisenä, joista 13 osasi perustella vakuuttavasti ja 16 opiskelijaa näki pulssin taputtamisen eri tavoilla opettavan arvoiseksi asiaksi. Näiden pitämistä opetussuunnitelmassa puoltaa myös se, että niiden hallitseminen auttaa myös soitinten soitossa. Lisäksi 2 opiskelijaa oli toivonut lisää sanarytmien opetusta. Sen sijaan pulssin taputtaminen eri aika-arvoissa laskien 2, 4, 8 ja kolmeen vaikutti hankalammalta perustella, vaikka 16 opiskelijaa näytti pitävän sitä hyödyllisenä. Myös itseni oli vaikea perustella, miksi on tärkeää oppia taputtamaan rytmiä eri aika-arvoilla, mutta en silti välttämättä jättäisi sitä pois opetusohjelmasta, vaikkei se kaikkein keskeisimpiä asioita vaikuta olevan.

6.6.1.7 Rakenne

Rakenteeseen liittyvät opit eivät myöskään ole mielestäni aivan välttämättömiä, mutta ne tuovat mukavaa vaihtelua ja ovat varmasti kehittäviä ja hauskoja lapsille. Tämä asia vaikutti hankalalta oppia ja opettaa, mutta kyllä opiskelijat sen tavalla tai toisella ymmärsivät. Tätäkin asiaa voisi pohjustaa paremmin, että vaikka jokaisessa laulussa olisi valmiit liikkeet tai soittimet eri osille, jotta opiskelijoilla olisi edes jotain mistä lähteä liikkeelle. Sitten he voisivat alkaa kehittää omia asioitaan. 17 opiskelijaa näytti kyselyn perusteella kokeneen tämän hyödylliseksi ja vastaukset oli perusteltu hyvin. Säilyttäisin tämän opetusohjelmassa, mutta jos jotain pitäisi vielä karsia, niin tämä asia varmaankin olisi seuraava mahdollinen.

6.6.1.8 Liike ja tanssi

Liike ja tanssi koettiin yleisesti positiivisena. 17 opiskelijaa koki sen olevan hyödyllistä, 4 opiskelijaa toivoi esikyselyssä niiden oppimista, ja 6 raportoi oppineensa käyttämään omaa kehoa musiikinopetuksessa.

6.6.1.9 Opiskelijoiden esiintuomat asiat

Jatkokyselyn perusteella opiskelijat olivat kokeneet kaikkein haastavimmaksi kieleen liittyvät asiat. Tätä voisi varmasti käydä myös läpi musiikintunneilla, voisi käsitellä vieraalla kielellä opettamista ja kehitellä keinoja auttaa lapsia ymmärtämään kieltä, esimerkiksi tehostamalla sanoja mimiikalla. Itse en myöskään näkisi vääränä, jos he vähän puhuisivat siswatiakin lapsille välillä, niin kuin yksi opiskelija oli asian ratkaissut. Oppilailta oli myös ollut hankaluuksia soiton organisoimisessa, josta voisi niin ikään puhua kurssilla enemmän.

6.6.1.10 Opetettävien asioiden määrä

Kuten kurssin kehittämideoiden vastauksista ja myös 2. ja 3. kysymyksestä voi nähdä, moni koki, ettei oppinut kaikkia asioita, että aikaa oli liian vähän. Tästä voi myös päätellä, että ehkä opetettavia asioita oli liikaa kurssin aikatauluun nähden. Koska tuntien määrää ei voinut lisätä, oli asioiden määrää pienennettävä. Muutenkin olin opetuksen myötä ja erityisesti jälkikäteen pohtiessani ja kyselyitä analysoidessani ymmärtänyt, että mieluummin opettaa vähemmän asioita, mutta niin, että opiskelijat todella omaksuisivat ne kunnolla. Oma opetustyylini oli ehkä turhan suureen virikkeiden määrään painottuva, mikä ei toiminut tässä ympäristössä, jossa tarvittiin enemmän perustaitojen omaksumista.

6.6.2 Opetussuunnitelman muokkaaminen kouluttajien kanssa

Sen lisäksi, että halusin teettää opiskelijoilla jatkokyselyn ja kerrata heidän kanssaan opittuja asioita, toinen ja tärkein syy toiseen vierailuuni oli kuitenkin se, että halusin jättää jälkeeni jotain konkreettista, josta olisi oikeasti apua seuraavia opiskelijoita kouluttaessa. Se, että olisin vain muokannut opetussuunnitelmaa kyselyn tulosten perusteella, ei olisi vielä taannut sitä, että opetusohjelma olisi koskaan kohdannut tulevia opiskelijoita. Sen vuoksi näin tärkeäksi käydä tuntisuunnitelmat läpi sen kouluttajan kanssa, joka tulisi opettamaan musiikkia minun jälkeeni, jotta voisin varmistaa, että hän ymmärsi siinä olevat asiat ja pystyi opettamaan niitä. Myös toinen kouluttaja osallistui suunnitteluun ja sanoi omia mielipiteitään siitä, mikä oli toiminut ja mikä ei.

6.6.2.1 Opettajien musiikilliset taidot ja kiinnostuksen kohteet

Sen sijaan, että opetussuunnitelman sisältö olisi täysin valikoitunut tärkeäksi kokemieni tai opiskelijoiden tärkeiksi ja mukaviksi kokemien asioiden pohjalta, huomasin, että oikeastaan tärkein asia lopullista opetusohjelmaa suunniteltaessa on tulevan opettajan taidot ja persoona. Jos opettaja ei itse suoriudu jostain tehtävästä, sitä on turha laittaa opetusohjelmaan, tai jos opettaja ei koe omien laulujen tai melodioiden keksimistä, impropiirin vetämistä tai lauseiden laulamista puhumisen sijaan luontevana tai omanaan, ei varmasti tunnu kovin miellyttävältä tai houkuttelevalta ottaa niitä opetukseensa. Yritin kovasti perustella hänelle, miksi se olisi tärkeää ja teimme muutamia improvisaatio harjoituksia hänen kanssaan, mutta jos ei koe oloaan kotoisaksi keksiessään musiikillisia asioita, tai jos yksinkertaisesti ei vain ole tehnyt sitä

paljoa, ei voi odottaa kovin suurta paloa näiden asioiden opettamiseen. Toisaalta joskus ihmiset saattavat vain tarvita rohkaisua ja harjoitusta ja pian he alkavat nauttia tekemisestään.

Kuten opiskelijoilla, myös kouluttajilla oli vaikeaa taputtaa sanarytmejä, eivätkä he aina tienneet, mitkä rytmit ovat tärkeitä. Olisin kovasti halunnut pitää valssin opetusohjelmassa, mutta kumpikaan kouluttajista ei vain hahmottanut sitä. Tajusin, että minulla on nyt mahdollisuus vaikuttaa siihen, oppivatko 60 esikoulun lapset valssin vai ei. Ja sitten toisaalta miettii, mikä on tärkeää ja mikä ei. Onhan se sääli, että lapsille jää yksipuolinen kuva rytmistä, mutta opetusohjelmaan on turha laittaa asioita, joita kouluttajat eivät itse pysty toteuttamaan. Myös muiden aika-arvojen taputtaminen oli haastavaa, emmekä saaneet niitä opittua. Lähetin hänelle esimerkkilauluista versiot, jossa on kaikki eri taputukset, josta hän voi sitten harjoitella. Tällaisissa tapauksissa alkaa miettiä helposti, miksi pitää ylipäänsä opettaa eri aika-arvoja tai valssia.

6.6.2.2 Tuntisuunnitelmaan ja materiaaliin tulleet muutokset

Keskustelimme monisteista ja kävimme läpi mikä oli selkeää ja mikä ei. Kouluttajan ehdotuksesta lisäsimme paljon esimerkkejä ja mietimme yhdessä, mikä oli toiminut opiskelijoiden kanssa ja mikä ei. Esimerkkien lisääminen oli mielestäni todella hyvä parannus, ja auttaa varmasti opiskelijoitakin ymmärtämään asiat paremmin. Lisäksi samoja asioita tulee harjoiteltua useamman kerran, jolloin ne varmasti omaksutaan paremmin. Lisäsimme myös mahdollisia kotitehtäviä ja tunneilla tehtäviä ryhmätehtäviä.

Uuteen tuntisuunnitelmaan lisäsimme paljon lauluja, ja kirjasimme jokaiseen tuntisuunnitelmaan tunneilla opetettavat laulut varmistaaksemme, että uusia lauluja tulee varmasti opetettua tarpeeksi. Laulut olivat esimerkkejä ja niitä sai vaihdella vapaasti, jos tuli parempia mieleen, tärkeintä oli, että niitä oli tarpeeksi paljon. Lisättiin myös yksi kokonainen tunnin aihe: aihealueiden opettaminen laulujen avulla. Tällä tunnilla oli tarkoitus pohtia, miten musiikkia voi yhdistää opetustuokioihin ja koota eri opetettaviin teemoihin sopivia lauluja.

Rytmin käsittely jaettiin useammalle tunnille. Nyt yksi tunti käsiteltiin pelkästään pulssia ja erilaisia tapoja taputtaa sitä ja sanarytmit otettiin vasta seuraavalla tunnilla. Lisäsimme myös sanarytmejä opetukseen. Teimme jopa listan, missä eri aihealueiden sanat olivat tavutettuina, jotta niitä voisi sitten käyttää opetuksessa. Huomasin listaa tehdessäni, ettei itsellenikään kaikkien sanojen tavutus ole itsestään selvää, vaan jouduin välillä kysymään apua kollegaltani, joka puhui englantia äidinkielenään. Rytmin käsittelyyn lisättiin myös äänteiden ja kirjain-

ten opetteleminen sanomalla niitä erilaisissa rytmeissä erään opiskelijan opetustuokiossaan käyttämän harjoituksen innoittamana.

Laulunopetukseen tuli muutoksia niin, että lauluja opeteltiin laulamaan ilman sanoja jo aikaisessa vaiheessa, sillä oltiin huomattu, että asiat piti ensin opettaa opiskelijoille, ennen kuin voi opettaa heitä opettamaan lapsia. Melodian käsittelyssä lisättiin monisteeseen, mitä eroa on melodialla ja rytmillä, joka aikaisemmin oli käyty vain suullisesti. Laitettiin myös lauluesimerkkejä nousevasta ja laskevasta sävelkulusta.

Rakennetta koskevaan osioon lisättiin paljon lauluesimerkkejä, joissa oli selkeästi ilmaistu laulun eri osat. Lisäksi laulun eri osiin oli kirjoitettu esimerkit eri liikkeistä. Soittamista kertovaan osioon oli sama asia tehty laittamalla lauluun esimerkit erilaisista tavoista soittaa.

Poistimme opetusohjelmasta kokonaan solmisaatiotavuihin liittyvät asiat ja ksylofonin rakennuksen. Myös yritykset selittää tahtia ja nuottien aika-arvoja jäivät pois. Tahtilajeista jäi pois valssi, koska kouluttaja ei sitä osannut toteuttaa. Lauluvihoista poistettiin solmisaatiotavut laulujen sanojen alta.

Teimme tuntisuunnitelmat vain kymmenelle tunnille, sillä ilmeisesti tuntien määrä oli vähentynyt kolmeentoista ja oli muutenkin jaoteltuna erilailla pitkin jaksoa. Jäljelle jäävät tunnit oli tarkoitus käyttää asioiden kertaamiseen tarpeen mukaisesti.

Muutokset tekivät opetussuunnitelmista ja materiaalista aiempaa selkeämmät ja käyttökelpoisemmat. Olin tyytyväinen prosessiin ja syntyneeseen materiaaliin ja kouluttajakin vaikutti kiitolliselta, että hänellä oli nyt jotain konkreettista mitä käyttää opetuksessaan. Olisin kuitenkin itse jättänyt materiaaliin kolmijakoisuuden.

Koin keskustelut kouluttajien kanssa antoisina ja hedelmällisinä materiaalin muokkaamiseksi käyttökelpoisemmaksi. Kävimme läpi kaiken materiaalin ja muotoilimme yhdessä monia lauseita sellaisiksi, että ne olivat hänelle loogisia. Poistimme asioita joiden opettamista hän ei kokenut omakseen. Kuitenkin välillä tuntui siltä, että yritin puskea joitain asioita läpi ja kouluttaja kohteliaisuuttaan hyväksyi ne opetussuunnitelmaan, vaikka ei ollut erityisen inspiroitunut opettamaan niitä. Lisäksi tätä prosessia olisi voinut käydä läpi jo ollessani opettamassa siellä.

6.7 Johtopäätöksiä koko opetussuunnitelmantekoprosessista

Tämän tutkimuksen opetussuunnitelmantekoprosessissa aihetta lähestyttiin kaikilta kolmelta Goodlandin mainitsemalta tasolta. Ensimmäistä tasoa edusti sisällön suunnittelu, materiaalin teko, sisällön järjestäminen, sisällön hallinnan testaaminen. Sisällön hallinnan testaaminen jäi vähemmälle huomiolle, sillä tutkimuksen tavoite oli enemmän siinä, mitä kannattaisi oppia kuin että mitä oli opittu. Myös tässä tutkimuksessa olennaisia kysymyksiä oli, miten paljon aikaa käytettiin mihinkin aihealueisiin ja milloin niitä käsiteltiin uudestaan ja kuinka paljon ja mitä niihin lisättiin. Poliittis-sosiaalista tasoa sivusi ajatukset siitä, miksi valitsin tiettyjä asioita opetussuunnitelmaan. Viranomaiset olivat päättäneet, että Swazimaan lastentarhoissa opetus on annettava englanniksi, mikä ohjasi opetussuunnitelman laatimista. Piti valita englanninkielisiä lauluja, ja huomio kiinnittyi siihen, miten lapset voisivat mukavimmin oppia englantia musiikin avulla. Tärkeässä osassa oli sanalistoja opettavat laulut. Tämän vuoksi myös painottui sanojen tavujen taputus, sillä uskoin sen olevan avuksi sanojen oppimiselle. En tietenkään voi tietää, onko asia näin, ja vasta jälkeenpäin aloin tutkia asiaa ja etsimään artikkeleja aiheesta, enkä todella arvannut että siitä olisi muodostunut niin keskeinen osa. Myös jotenkin lasta kehittävät aktiviteetit näyttivät nousevan tärkeiksi. Omia tavoitteitani oli taas lasten oman ajattelun kehittäminen ja lasten osallistaminen. Teknis-ammattillinen taso oli läsnä koko prosessin ajan, kun suunnittelin kurssia ja muokkasin sitä oman koulutukseni antamien valmiuksien puitteissa.

Länsimaisen kulttuurin ja afrikkalaisen kulttuurin erilaiset tavat hahmottaa musiikkia tulivat selkeästi esille myös oppitunneilla. Ajatus rytmin ja melodian erottamisesta toisistaan oli selvästi vieras ja aiheutti päänvaivaa sekä opiskelijoille että opettajalle. Oli myös huomionarvoista, miten laulu muuttui erilaiseksi, kun he lauloivat joitain itselle tuttuja ylistyslauluja verrattuna lastenlaulujen laulamiseen.

7 PÄÄTÄNTÖ

Kun opetusperiodin jälkeen pohdin, mitä tulikaan tehtyä, oli päällimmäinen ajatus, että miksi en tajunnut tehdä tuota ja tuota asiaa erilailla. Ymmärsin kuitenkin, että se on juuri prosessien tarkoitus, että aloittaa jostain ja prosessin myötä kehittää tekemistään. Tuntuu huimalta ajatella sitä työmäärää, mikä on tämän uuden kurssisuunnitelman takana, mutta koska sitä oli mukava tehdä ja tiesi, että työ oli tarpeellista, se ei tuntunut niin kovalta työltä.

Jos nyt lähtisin tekemään samaa asiaa jossakin toisessa kulttuurissa, tekisin monta asiaa toisin. Ensinäkin olisi hyvä viettää muutama viikko observoiden paikallisen esikoulun arkea, jotta tietäisi millaisia lapset ovat ja millaista muu opetus on. Itse pääsin vasta viimeisenä päivänä vierailemaan paikallisessa päiväkodissa, jossa huomasin, että jotkut opettamani asiat eivät todellakaan toimisi siellä. Vielä parempi olisi jos pääsisi opettamaan itse vähän aikaa päiväkodissa.

Toinen tärkeä huomio oli, että minulla oli itselläni paljon oletuksia siitä, millaisia ihmisten musiikilliset taidot pitäisi lähtökohtaisesti olla, ja tämä kuva oli myös värittänyt opiskellessani musiikin kanssa pitkään tekemisissä olleiden ihmisten kanssa. Huomionarvoisin tällaisista oletuksista oli, että sanojen tavujen taputtaminen rytmissä on helppoa kenelle tahansa, eikä sitä tarvitsisi opettaa. Myöhemmin sain huomata, ettei se ollut itsellenikään kaikissa englanninkielen sanoissa niin selvää kuin suomenkielessä on. Toinen hämmentävä asia oli huomata, miten vaikea oppilaiden oli toistaa A ja B-osia tietty määrä. Kuitenkin he ovat todennäköisesti omassa kulttuurissaan tottuneet, että lauluissa on syklinen rakenne, eli osia toistetaan niin pitkään kuin tuntuu hyvältä. Huomasin pitäväni monia asioita itsestään selvänä, vaikkeivät ne opiskelijoille sitä olleetkaan.

Kolmas sudenkuoppa opetuksessani oli se, että yritin mahduttaa ohjelmaan liian monta asiaa. Tunneilla oli kyllä hauskaa ja opiskelijat ottivat innolla vastaan kaiken mitä opetin, mutta parempi olisi ollut keskittyä pienempään määrään asioita ja opettaa ne hyvin. Halu antaa opiskelijoille paljon virikkeitä, joista he voisivat sitten valita itselleen hyödylliset kääntyy helposti itseään vastaan ja lopulta opiskelijoille ei jää käteen mitään konkreettista. Tähän liittyy oletus, että opiskelijoilla oli perustaidot hallussa, ja he kaipaavat lisää ideoita musiikinopetukseen, vaikka he kaipaaisivatkin enemmän perusasioiden oppimista kunnolla. Variaatiomahdollisuuksia ei voi käyttää, ellei ole mitä varioida. Huomasin myös, että halusin antaa opiskelijoille paljon rakennuspalikoita, jotta he voisivat tehdä omia lauluja ja tansseja. Tässäkin voi-

si kuitenkin olla parempi tarjota jotain konkreettista, mistä lähteä liikkeelle ja lähteä sitten laajentamaan.

Huomasin myös, että kaipuu koherenttiuteen ja siihen, että asiat käsitellään loogisessa järjestyksessä, helposti kaatuu nokkeluuteensa, sillä viimeisenä käsiteltävät asiat, kuten tässä tapauksessa liike ja tanssi, eivät saaneet niin paljon huomiota kuin olisivat tarvinneet. Vaikka on teemat jokaiselle tunnille, se ei tarkoita, ettei asiaa voisi sivuta aikaisemmin. Esimerkiksi jos opettaa laulun, siihen sopivan tanssin voi ihan hyvin opettaa, vaikka tanssikerta tulee myöhemmin.

Olisin myös enemmän halunnut hälventää musiikkitunnin ja muiden tuntien eroja ja tuoda esille, että musiikkia voi käyttää muillakin tunneilla. Lorua lukiessa voi hyvin värittää lorua keksimällä lasten kanssa äänneitä. Välillä tuntui siltä, että oli todella innokas kehrittelemään kaikenlaisia systeemejä, miten musiikkia voisi lisätä lähes jokaiseen asiaan. Ideoita tuli todella paljon ja välillä joutui toppuuttelemaan itseään ja miettimään, mitkä ideat todella voisivat toimia. Aloin miettiä, tarvitseeko ihan kaikkeen liittää musiikkia, mutta toisaalta kyse on myös siitä, mikä on mukavin ja helpoin tapa oppia asioita. Oppivatko lapset paremmin että ”tämä on lehti” jos he saavat liikkua samalla kun sanovat sen?

Huomatessani, että joku asia vaikutti hankalalta oppia tai en osannut selittää sitä, aloin nopeasti kyseenalaistaa koko asian tarpeellisuuden. Tajusin, että kun opettaa, pitää pystyä seisomaan opettamiensa asioiden takana ja pystyä perustelemaan, miksi niitä on tärkeä oppia, jo ihan opiskelijoidenkin motivoimisen kannalta. Joidenkin asioiden hyödyllisyys ei ollut itsellenikään selvä, vaan olin vain ottanut ne mukaan, koska olin jostain lukenut, että ne kuuluvat opetussuunnitelmaan, tai koska opetusoppaissa lukee niin. Toisaalta jostain on pakko lähteä liikkeelle. Jostain syystä vain olin vakuuttunut, että on hyvä osata taputtaa sanarytmit, koska rytmien taputtaminen auttaa lapsia sanojen oppimisessa. Myös valssin kohdalla mietin tätä asiaa paljon, että onko välttämätöntä opettaa kolmijakoisuutta.

Opettajien kouluttamiseen tuo lisähaastetta se, että sen lisäksi, että opettaa asioita, pitäisi myös opettaa, miten heidän tulisi opettaa. Keksinkin kurssin jälkeen, että heitä olisi kannattanut opettaa samoin kuin opettaisi itse lapsia aluksi. Sen jälkeen voisi purkaa ja keskustella asioista ja opiskelijoiden kokemuksista. Koska opiskelijat olivat oppineet musiikkia hyvin eri tavalla kuin länsimaisessa kulttuurissa opitaan, asiat, joita me opetamme lapsille, olivatkin haastavia heille. Sen sijaan, että olisin opettanut opettamista, päädyinkin opettamaan lasten oppisisältö-

jä. Tässäkin lähdin liikkeelle monien oletusten kanssa yrittäen opettaa, miten he voivat opettaa näitä itsestään selviä asioita, vain huomatakseni etteivät ne olleetkaan itsestään selviä. Myös itse päädyin kyseenalaistamaan monia itsestään selvänä pitämiäni asioita.

Huomasin, että omat tavoitteeni olivat erilaiset kuin opiskelijoiden tavoitteet. En myöskään tehnyt selväksi, mitä oletin heidän kurssilla oppivan. Toisaalta kurssin tavoite oli myös saada selville, olivatko tavoitteet ylipäänsä relevantteja heille. Yritin ottaa opiskelijat mukaan tavoitteiden asetteluun tekemällä kyselyn, jossa kysyin mitä he haluaisivat oppia ja millaisia musiikillisia taitoja he uskoisivat tarvitsevänsä työssään, mutta suurimmaksi osaksi määrittelin itse tavoitteet. Tavoitteiden esittäminen kurssin alussa olisi kuitenkin ollut vaikeaa, sillä tavoitteet ja lopullinen sisältö muotoutuivat vahvasti vielä kurssin aikana. Seuraavalla kurssilla esittäisin kyllä tavoitteet opiskelijoille ennen kurssin alkua.

Molemmat kouluttajat osallistuivat suurimmalle osalle tunneistani. En kuitenkaan ajatellut kovin paljoa sitä, että toinen heistä opettaa musiikkia minun jälkeeni, ja että se olisi ollut oiva tilanne jo kouluttaa häntäkin. Olisi voinut käydä tunnin jälkeen hänen kanssaan läpi mitä tunnilla käsiteltiin, ja kysellä mikä jäi hänelle epäselväksi. Lisäksi olisin voinut vaatia kouluttajia lähtökohtaisesti osallistumaan kaikkiin harjoituksiin, mutta jotenkin heitä piti vähän aina taitutella ja he tietyllä tavalla pitivät itsensä ryhmän ulkopuolisina. He ehkä halusivat pitää jonkinlaisen statuseron oppilaisiin nähden. Opiskelijat kuitenkin aina muistuttivat, että myös heidän pitää tehdä yksilöharjoitukset, ja usein he tekivätkin.

Koko opetukseni ajan pohdiskelin jatkuvasti, mitä kannattaa opettaa ja miksi ja mistä tiedän, että opettamani asiat ovat tärkeitä. Joku toinen voisi painottaa ihan eri asioita. Erityisesti mietin, onko musiikin jakaminen eri osa-alueisiin, erityisesti rytmin ja melodian erottaminen toisistaan tarkoituksenmukaista kulttuurissa, jossa musiikki käsitetään niin erilaisilla. Toisaalta opettaessani välitän niin paljon enemmän asioita kuin pelkän opetuksen sisällön, kuten tapoja opettaa ja olla vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Vaikka sisältö ei vaikuttaisi mielekkäältä opiskelijalle, voi hän saada silti paljon irti opettajan tavasta opettaa ja olla. Loppujen lopuksi en voi hallita sitä, mitä opiskelijat tunneiltani omaksuvat, eri ihmisille eri asiat ovat käyttökelpoisia. Tietyllä tavalla ajattelen, että jos yksikin ihminen on saanut kipinän jostain opettamastani asiasta, sen opettaminen on ollut hyödyllistä.

En löytänyt täydellistä vastausta kysymykseeni mitä pitäisi opettaa ja miten, mutta ainakin sain selville jotain, mitä ei välttämättä tarvitse opettaa. Tutkimus jäi tietyllä tavalla kesken,

koska en koskaan päässyt kokeilemaan uuden ryhmän kanssa, miten tämä opetussuunnitelma toimisi. Jatkotutkimusta olisi myös tarvittu selvittämään, miten opiskelijat käyttivät oppimisaan taitoja työssään. Lisäksi olisi ollut mielenkiintoista nähdä, miten uusi kouluttaja toteuttaa yhdessä luotua opetussuunnitelmaa käytännössä, ja miten uudet oppilaat omaksuvat sen opit.

Kun on nähnyt paljon vaivaa ja yrittänyt parhaansa, haluaa saada palautetta ja nähdä, että omalla toiminnalla on jokin merkitys. Käydessäni läpi jatkokyselyn vastauksia pintapuolisesti, tuli kuitenkin sellainen olo, että eihän kukaan ole käyttänyt mitään opettamaani asiaa, että suurin osa opetuksesta on mennyt täysin hukkaan, eikä ole ollenkaan kohdannut opiskelijoiden maailmaa. Useinmiten kuitenkin vain pieni osa oman työn vaikutuksista ikinä tulee omaan tietoon ja pitää vain luottaa siihen, että se siemen kannattaa kylvää, vaikkei ikinä saisi nähdä kukkaa. Eräs opiskelija tuli sanomaan toisen vierailuni lopussa, että pitää opetustyylistäni ja haluaa opettaa lapsia samalla tavalla. Tämä yksi pieni keskustelu ilahdutti valtavasti ja sai ajattelemaan, että todennäköisesti joku muukin opiskelija on kokenut niin. Lisäksi oli todella hienoa kuunnella kun toinen kouluttaja opetti opiskelijoille tekemääni kuukausilaulua hieman varioituna. Tuntui, että oma työ jäisi elämään ja tämä toinen henkilö muokkaisi siitä taas itsensä näköisen. Mutta ennen kaikkea tuntui hienolta, että oli pystynyt käyttämään koulutuksessa omaksumiaan taitoja ja luomaan jotain konkreettista, josta on hyötyä isolle joukolle ihmisiä.

LÄHDELUETTELO

- Aaltola, J. & Syrjälä, L. (1999). Tiede, toiminta ja vaikuttaminen. Teoksessa H. Heikkinen, R. Huttunen & P. Moilanen (toim.) *Siinä tutkija missä tekijä. Toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja*. (11–24). Juva: Atena kustannus.
- Albinson, F. (1996). Training for Development. Teoksessa G. Rydström (toim.) *Adult education in Tanzania. Swedish Contributions in Perspective*. (s. 37–87). Linköping: Centre for Adult Educators.
- Angula, N. (1993). Aid in Education: Namibia as a case study. Teoksessa A. Tjeldvoll (toim.) *Education as Development Aid – A Seminar Report*. (s. 11–16). University of Oslo.
- Association for the Development of Education in Africa. (2003). *The Challenge of Learning: Improving the Quality of Basic Education in Sub-Saharan Africa*. Pariisi: International Institute for Educational Planning.
- Campbell, P.S. & Kassner C.S. (2009). *Music in Childhood: From Preschool through the elementary grades*. Boston: Schirmer.
- Cortazzi, M. (1998). Curricula across cultures: contexts and connections. Teoksessa J. Moyles & L. Hargreaves (toim.) *Primary Curriculum: Learning from International Perspectives*. (s. 205–216). Lontoo: Routledge.
- Dalby, S. (1987). *Make your own musical instruments*. Lontoo: Batsford.
- Dibango, M. (1991). Teoksessa G. Ewens (toim.) *Africa O-Ye! A celebration of African music*. (s. 6–7). Middlesex: Guinness Publishing Limited.
- Education for all Global monitoring report. (2007). Haettu sivulta www.unesco.org
- Education for all Global monitoring report. (2012). Haettu sivulta www.unesco.org
- Elster, A. (2002). Why play games? *Canadian Music Educator*, 44(2), 38.
- Ewens, G. (1991). *Africa O-Ye! A celebration of African music*. Middlesex: Guinness Publishing Limited.
- Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. (2000). Opetushallitus. Helsinki: Yliopistopaino.
- Forrai, K. (1990). *Music in preschool*. (2. painos) Budapest: Corvina.

- Fraee, J. (1987). *Discovering Orff. A curriculum for music teachers*. New York: Schott Music Corporation.
- Greata, J. (2006). *An introduction to music in early childhood education*. New York: Thomson Delmar Learning.
- Halme, A. (2005). *Maua Mazuri yapendeza : laululeikkien tarkastelua Tansanian musiikki- ja kulttuuriperinteen valossa*. Pro- gradu-tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Heikkinen, H. (2007). Toimintatutkimuksen lähtökohdat. Teoksessa H. Heikkinen, E. Rovio & L. Syrjälä (toim.) *Toiminnasta tietoon. Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat*. (s. 15–38). Vantaa: Dark Oy.
- Heikkinen, H. & Jyrkämä, J. (1999). Mitä on toimintatutkimus? Teoksessa H. Heikkinen, R. Huttunen & P. Moilanen (toim.) *Siinä tutkija missä tekijä. Toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja*. (25–62). Juva: Atena kustannus.
- Hietaniemi, S. & Pesola, L. (1989). *Musiikin oheismateriaali Kaustisen peruskoulun alasteelle paikallisen perinteen ja kansanmusiikin pohjalta : oheismateriaalin kokeilu koulussa*. Pro- gradu-tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Hongisto-Åberg, M., Lindeberg-Piiroinen, A., Mäkinen, L. (1993). *Hip hoi, musisoi! : musiikki varhaiskasvatuksessa*. Espoo : Fazer musiikki.
- Huovinen, T. & Rovio, E. (2007). Toimintatutkija kentällä. Teoksessa H. Heikkinen, E. Rovio & L. Syrjälä (toim.) *Toiminnasta tietoon. Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat*. (s. 94–113). Vantaa: Dark Oy.
- Huttunen, R., Kakkori, L. & Heikkinen, H. (1999). Toiminta, tutkimus ja totuus. Teoksessa H. Heikkinen, R. Huttunen & P. Moilanen (toim.) *Siinä tutkija missä tekijä. Toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja*. (111–136). Juva: Atena kustannus.
- Koivisto, H. (2013) Miksi oppi ei uppoa? *Opettaja* 24–25/2013, 23–25.
- Kosunen, T. & Huusko, J. 1998. Koulukohtaiset opetussuunnitelmat – väline reflektiivisyyden opettajan työssä. Teoksessa Julkunen, M-L. (toim.) *Opetus, oppiminen, vuorovaikutus*. (s. 202–224). Juva: WSOY.
- Laukkanen, R., Laurila, E. & Toivonen, E. (1982). *Kunnan opetussuunnitelma*. Vantaa: Kunnallispaino.

- Lehtinen, J. (1997). *Äänitystekniikan kurssin kehittäminen lukioon : toimintatutkimus Vantaanjoen lukiossa vuosina 1991-1996*. Lopputyö. Helsinki : Sibelius-Akatemia.
- Lipponen, L. (2012). Tutkiva oppiminen varhaispedagogiikassa. Teoksessa E. Hujala & L. Turja (toim.) *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Linnankivi, M., Tenkku, L. & Urho, E. (1988). *Musiikin didaktiikka*. Porvoo ; Hki ; Juva : WSOY.
- Malinen, P. (1992). *Opetussuunnitelmat koulutyössä*. Helsinki: VAPK-kustannus.
- Malkavaara, H. (1990). *Koulutus kehitysyhteistyömuotona*. Pro-gradu-tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- McDonald, D., Simons, G. (1989). *Musical growth and development : birth through six*. New York : Schirmer.
- McGrath, S. (1998). Education, development and assistance: the challenge of the new millennium. Teoksessa K. King & L. Buchert (toim.) *Changing international aid to education: global patterns and national contexts*. Pariisi: UNESCO Publishing
- Mead, V. (1994). *Eurythmics in today's music classrooms*. New York: Schott Music Corporation.
- Nash, G., Jones, G., Potter, B. & Smith, P. (1977). *The Child's way of learning. Handbook for building creative teaching experiences*. CA: Alfred publishing Co., Inc.
- Nketia, J. H. (1974). *The music of Africa*. New York: W.W.Norton.
- Nzewi, M. (1997). *African Music: Theoretical content and creative continuum*. Oldershausen: Institut für Didaktik populärer Musik.
- Nzewi, M. (1999). Strategies for Music education in Africa: Towards a meaningful progression from Tradition to modern. *International Journal of music education*, 33, 71–87.
- Ornstein, A. & Hunkins, P. (2013). *Curriculum. Foundations, Principles and Issues*. (6. painos). New Jersey: Pearson Education, Inc.
- Peruskoulun opetuksen opas: Esiopetus (1987). Helsinki: Valtion painatuskeskus.
- Peruskoulun opetuksen opas: Musiikki. (1987). Helsinki: Valtion painatuskeskus.
- Pihkanen, T. (2011). *Opas lasten laulamiseen*. Tampere: Tammerprint.

Potter's Wheel Church. esittelylehtinen.

Primos, K. (2001). Africa. Teoksessa D. Harvgreaves (toim.) *Musical Development and Learning –The International Perspective*. (s. 1–13). London and New York: British Library Cataloguing-in-Publication Data.

Pässilä, T., Niinikuru, L. & Rokka, P. (1993). Koulun opetussuunnitelmatyön prosessi. Teoksessa T. Pässilä, L. Niinikuru, P. Rokka, T. Ojanen, T. Lousa, I. Mäkitalo & O-P. Juoperi (toim.) *Opetussuunnitelma uusiksi*. (s. 46–50). Järvenpää: Visionääri.

Ross, A. (2000) *Curriculum: Construction and Critique*. Lontoo: Falmer Press. 2000.

Ruokonen, I. (2000). Musiikki lapsen minuuden vahvistajana ja maailmanrakentajana. Teoksessa S. Karppinen, A. Puurula & I. Ruokonen (toim.) *Elämysten alkupoluilla*. (s. 73–86).

Helsinki: Finn Lectura.

Ruokonen, I. (2012). Lapsen musiikillinen maailma. Teoksessa E. Hujala & L. Turja (toim.) *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. (s. 122–135). Jyväskylä: PS-kustannus.

Ruokonen, I. (2001). Äänimaisemia ja ilmaisuuden iloa musiikin kielellä. Teoksessa S. Karppinen, A. Puurula & I. Ruokonen (toim.) *Taiteen ja leikin lumous*. (s. 120–143). Helsinki: Finn Lectura.

Ruokonen, I. (2011). Musiikin monet kielet. Teoksessa M. Nurmilaakso ja A. Välimäki (toim.) *Lapsi ja kieli: Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa*. (s. 62–69). Helsinki: Unigrafia Oy –Yliopistopaino.

Rusell-Bourie, D. (1989). *Music is Everywhere, A Thematic Approach to Teaching Music*. Australia: Educational Supplies

Simojoki, M. (1984). Päiväkodin musiikkikasvatussuunnitelma. Teoksessa O. Pesola-Bernhardt (toim.) *Kapo, kapo karhunpoika. Musiikki päiväkodissa*. (s. 4–22). Kaustinen: Kansanmusiikki-instituutti

Takala, T. (2001). *Koulutus kaikille –tavoitteet ja kehitysmaiden todellisuus*. Tampere: City-officet oy.

Tuomi, J. & Sarajarvi, A. (2002). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Typpö, M. (2008). *Umuntu ungumuntu ngabantu : suomalaisena musiikinopettajana monen kulttuurin Etelä-Afrikassa*. Pro- gradu-tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Uusikylä, K. & Atjonen, P. (2005). *Didaktiikan perusteet*. Porvoo ; Helsinki : WSOY.

Wiles, J. (2009). *Leading Curriculum Development*. California: Corwin Press.

Wragg, E. C. (1997). *Cubic curriculum*. Lontoo: Routledge.

World Data on Education. (2010). 7th edition, 11/2010. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation, International Bureau of Education

Yatvin, J. (1992). *Developing a whole language program for a whole school*. Pro- gradu-tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Internet -lähteet

Havulaakson lapset ry. (2012). Toimintakeskuksilla tapahtuu: EduGate 2012-2014. Haettu 4.9.2013 sivustolta www.havulaaksonlapset.fi, osoitteesta

<http://www.havulaaksonlapset.fi/tapahtuu/tapahtuu5.html>.

Jones, K. How to Make Musical Instruments From Recycled Items for Kids. Haettu 1.10.2012 osoitteesta

http://www.ehow.com/how_10051965_make-musical-instruments-recycled-items-kids.html

MakingFriends.com. (2010). Tambourines. Haettu 1.10.2012 osoitteesta

<http://www.makingfriends.com/music/tambourine.htm>.

Musiikinopetus Suomessa. (2007). Varhaisiän musiikkikasvatus Haettu 23.10.2012 sivustolta www.musiikinopetus.fi, internetosoite

http://www.musiikinopetus.fi/fi/jarjestelma/varhaisian_musiikkikasvatus

The Government of the Kingdom of Swaziland. Haettu 13.11.2012 sivustolta www.gov.sz, internetosoite

http://www.gov.sz/index.php?option=com_content&view=article&id=423&Itemid=369

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. (2007). Tutkittavien informointi. Haettu 22.8.2013 sivustolta <http://www.fsd.uta.fi>, internetosoite www.fsd.uta.fi/fi/lakijaetiikka/keruuohjeet.html

LIITTEET

LIITE 1 Esikyselylomake

A Pre-questionnaire

Name _____

1. Have you taught in a preschool earlier? How many years?

2. What would you like to learn in these music lessons?

3. What kind of musical skills you think you would need in your work?

4. Do you think teaching music in preschool is important? Why/why not?

5. Have you built any instruments yourself? What kind of instruments?

6. How would you explain

a)Rhythm _____

b)Melody _____

7. Other wishes

Thank you for your answers!

LIITE 2 Loppukyselylomake

Final questionnaire

Name _____

1. What have you learned during this music course? _____

2. What would you have liked to learn more? _____

3. Which things did you find difficult? _____

4. Explain:

rhythm _____

beat _____

melody _____

5. Which of the following activities you find important and worth teaching to the children and **why**? If you don't find something important, mark -

a) clapping the word rhythm

b) tapping the beat of the song in different ways (first to thighs, then one right-left, crossing hands)

c) tapping the beat of the song counting to two, four, eight or three (walking, marching, running, walzing)

d) singing with solfege syllables (do, re, mi, fa...)

e) adding simple melodies to poems (so mi, so so mi)

f) playing instruments, adding instruments to songs

g) using different objects as instruments and creating them with children (paper, book, shoes)?

h) having different instruments/movements in different parts of the song (A and B)

i) movements and dancing

j) after showing a few examples yourself, asking children what can we add to this song (movement, animals..)

k) teaching the words before teaching the song

6. Which of the following musical teaching aids do you think you would use in your work and **why**?

a) singing the instructions

b) teaching new words with clapping the rhythm

c) practising sounds with rhythms

7. Which instruments do you think you can build on your own (tambourine from bottle stoppers, xylophone from toilet paper rolls, rain stick? Were there instruments that would need more instructions or were difficult?

8. Will you do more some of the instruments and if yes, which ones?

9. Ideas to develop the course and teaching, to add to the course?

10. General evaluation

excellent

very good

good

poor

very poor

LIITE 3 Jatkokyselylomake

A FOLLOW-UP QUESTIONNAIRE

Name _____

1. What kind of challenges have you faced in your work when teaching music to the children?

2. What would you have needed to learn more in the course?

3. Have you tried asking children's ideas to the songs and if yes, how have you experienced it?

4. Have you made new songs yourself and if yes, how?

5. Have you used instruments with the children and how and which instruments?

LIITE 4 Alkuperäiset tuntisuunnitelmat

7.1.Lesson 1: The importance of music education

- introducing myself
- telling about the course
- asking their names and asking them to tell something about themselves
- saying names with movements and others repeating, then saying names with melodies and others repeating
- Pre-questionnaire
- going through the handout Why teaching music is important:

-Aesthetic values

- teaches the child to understand and appreciate beauty

-Emotional skills

- experiencing self-esteem and self-confidence when succeeding in musical tasks
- the child learns to handle disappointments when he/she is not chosen to be the one in the middle or can not play the instrument he/she wanted to play
- the child learns to recognise feelings and name them (If you´re happy)

→ *singing the song*

-Social skills

- children feel it´s nice to be a part of a group and do things together
- children learn to cooperate with eachother and understand that everyone´s input is important and everyone must do their part
- making music together builds the group spirit because it forces the members to have contact with eachother
- children learn to follow the rules of the musical games.
- children learn to appreciate other children´s wishes and parts in musical games
- the children learn to respect eachother´s ideas and create things together
- bringing ethical principles in the poems, stories and in the lyrics of the songs builds the moral of the child: increases the knowledge of caring about others and the sense of justice
- getting to know to other cultures through music makes children understand and respect other cultures and other ways of doing things

→ *sing a finnish song mörrimöykky tanssii and ask how did they feel about it*

-Motoric skills

- gross motor development: dancing, jumping, clapping, standing, sitting, kneeling, crawling, walking, running
- fine motor development: finger plays (Where is thumbkin, Itsy Bitsy Spider) and interactive songs can support small muscles development, that are later used for writing and drawing
- balance: standing on one leg, swaying or shifting the weight from one foot to the other
- body awareness: the children get to know to different parts of their bodies (Head, sholders, knees and toes)

→ *sing the song*

- using both sides of the body together (bilateral coordination): using both sides of the the

body together needs both sides of the brain to communicate to make the movement happen. It makes the connection between the both sides of the brain stronger, which develops thinking skills

→ *old macdonald had a farm with bilateral movements*

- crossing the midline of the body: when a part of the body is used in the space of the other part of the body, e.g., touching right foot with left hand. Crossing the midline is very important in learning skills like reading and writing and is even used to help children with problems in these areas.

→ *same with crossing the hands*

-Thinking skills

- children learn forms and concepts: up and down, come and go, on and off, in and out, open and shut

- counting

→ *asking if they know any, example 5 little ducks*

- observation of differences: different sounds, loud and soft, fast and slow, high and low

→ *demonstrating*

- memory

- patterns: every song has a structure. Learning to expect patterns and place objects in an order builds early math and reading skills.

→ *Old macdonald*

-Learning a new language

- children don't necessarily understand all the instructions given in a new language. Music education doesn't need spoken instruction so much, children learn by mirroring the adult and gives them the feeling of understanding what's going on

- music helps to remember lists of words (months, days of the week, alphabets)

→ *oma esimerkki oma swazilaulu, alphabets: abc, chickamy (asking about alphabets/numbers etc in an interesting way), months by JV, 7 days a week swati melody*

- learn to connect certain words to certain movements and body parts

- differing long and short sounds also helps them to differ long and short sounds in language

Other ways music can help in the everyday of kindergarten

- music can be used in waiting situations to make things run more easily and get the children to co-operate
- music relaxes and gives joy!

-discussing about the course, instrument, explain the toiletpaper roll xylophone, asking which instruments they would like to build and telling them what they need for them.

The song go well and safely with the dance

8.1. Lesson 2: Beat and rhythm

-welcome circle: "welcome welcome" -song (name and what do you want to do)

-ask by singing: what will children learn through music?

Would anyone like to tell me?

-impro circle

-discussing, what they learned

-what was this (beat on the feet)

-what were these (rhythm in the hands)

-what was this (melody)

-“As you noticed music has different elements. And for the couple of next lessons we are concentrating on them. Today we are talking about the rhythm and the beat. If there is something you don't understand, ask.”

-Trying to distinguish rhythm from melody

-clapping

-kkkk pppp

-papapa (speaking)

-papaapapa (singing in the same tune)

-papaapapa (melody)

-what is a sound what is a tone? Discussing.

-going through part beat, rhythm, duration and tempo from the handout Elements of music:

-Exploring the beat

-Beat is the basic element of music, that builds the basis. It gives the music its flow and magic. Our own heart beat, ticking of a clock or the waves of the ocean are good examples of something that continues firm and steady. Beat can be also called a steady pulse.

-Sense of rhythm is also part of other skills like reading and writing

-To learn to feel the beat in the music, ask the children to

- tap their thies in different ways:
 - both hands at the same time
 - left-right-left-right (separately)
 - palms up-palms down
 - left palm up, right palm down- left palm down,right palm up
 - left palm up-right palm down- left palm down-right palm up (separately)
 - thie-thie-clap/left-right-clap
 - ask the children invent their own patterns- you will be surprised
- ➔ *go through with students asking them how these ways are performed*
- clap their hands, pat their sholders, stomp their feet
- play it with any instrument
- walk in the puls
 - ➔ *sing five little ducks in normal way, then tell that you can change the song: and this is how they swim (change the way of tapping the beat) and how did they swim? (ask the students to change the tapping of the beat)*
 - ➔ *Ten little indians, lemons, elephants.. and what do they do and how?*
 - ➔ *Trying out different ways to pat the rhythm*

-Exploring the rhythm and duration

- Ways to explore the rhythm:

- echo games: clap a rhythm and ask the children clap after you. Use easy patterns with taa and titi that are easy to follow. Remember that you can also use pauses. When this goes well, ask the children to do their own rhythms.
- ➔ *try, make them do the same*
- clapping the children's names
- ➔ *clapping their names*
- clapping the word rhythm of the song (when they are already doing well with the beat)
- after they have learned to clap, the children can also stomp, tap or play the rhythm with an instrument.
- ➔ *try with incy wincy spider, rain rain go away*
- try putting word rhythm and beat together: stomp at the same time as you clap the word rhythm.
- ➔ *try with incy wincy spider, rain rain go away*

-homework: bring a sentence, clap the rhythm, make a melody to the rhythm

9.1. Lesson 3: tempo and time signatures

-Welcome circle (change the melody every now and then):

welcome every one welcome, welcome welcome and what's your name, and how is your beat? (something that we used yesterday)

-check that the students don't do rhythms, ask students to say if they notice someone is making a rhythm instead of beat

-Impro circle

-going through homework

-the beat counting 1-2-3-4

-how many times you beat before you say the next listen?

- so there are 4 beats

- how about listen to the sun shine?

-write 4 dots on the board under the words by asking where to put them

- stress the first beat and ask how many beats there are before the clap and tell that this unit is called a bar.

-rhythm: write with students above the words where you clap the rhythm. Then observe which rhythms are within the same beat.

-Fast and slow. Don't have to clap on every beat, you can also clap on every second (or then very fast)

rytmi- kirjoita sanojen yläpuolelle missä taputat rytmin. sitten katsottiin mitkä rytmin on saman beatin sisällä.

-Song clap clap calp your hands, own versions, going around in lallalalla part. Sing the same

song by clapping on every beat and then on every second beat. Same with feet.

- ➔ the children experience there are different lengths of notes, some notes are fast and some notes are slow.

-Introducing 3/4 time signature. Song: "Bear went over the mountain", first in a normal way and then counting to three. Then changing. Same with the song "shoofly don't bother me"

-combine movement with body percussions.

-teach the steps to waltz

-variations: under arms, sway

-Exploring the tempo

-Ways to explore the tempo:

- sing the same song in different speeds *sing 10 little indians*
 - change the speed during the song (itsy-bitsy spider) *sing*
 - Sing the same song every time faster (head and shoulders) *sing*
 - start slowly and slowly add more speed *sing 10 little indians*
 - sing in a normal tempo and slow down in the end (this is a good way for the children to know that the song is ending)
- ➔ *Show how to change the tempo in the middle of the song and have students try*

7.1 10.1. Lesson 4: Melody and dynamics

-welcome circle with different counts. (What is your name, and how is your beat?) Reminding the 3 different ways to count the beat. Find out together how to clap the beat to the song with counting to four, two and three. First six students count to four, next six students to two and the last six to three. Take your time to think.

-impro circle. Slow enough rhythm.

-discussion about conducting based on yesterday's experience

-homework (the same as yesterday)

-Revising: going through what we did yesterday, now with the handout.

-Melody: Go through from the handout the part "ways to explore the melody":

- After speaking the poem you can sing it with a high tone or a low tone. You can ask children if they want to sing high or low. This makes repeating the poem more interesting and it develops the children's voices. *demonstrate*
- when singing follow the melody line with your hand in the air
- ➔ *twinkle, twinkle, five little ducks, incy wincy, first with me, then without teacher*
- experiencing melody that goes first up and then down you can sing "walking walking stop"
- ➔ *sing that and also abc and months by JV*
- echo games: teacher sings different melodies and the children repeat

- Instruct the children with melodies –chickamy, chickamy, ”let’s start the song” ? *ask each student to sing instruction*
- introduce them do-re-mi-fa-so-la-ti-do starting with simple patterns and adding more tones.
 - so-mi
 - so-la-so-mi
 - do-mi-so
 - do-re
 - do-re-mi
 - do-re-mi-so
 - do-re-mi-fa-so-la

-As an introduction sing ”do a dear” from sound of music.

-practice so-mi with hand signs. Everyone can try, and then add la and same thing.

- take 3 different patterns and sing with different patterns rain rain go away and listen to the sun. Have all try and choose any poem.

-listen to the sun

Listen to the sun

Listen to the sun

listen to the sun shine

Listen to the sun

Shine in your heart

Shine in your song

Shine in your garden

all day long

-forte and piano. Conducting, everyone can try.

-Remind on the instruments. They need: needles, straw, toiletpaper rolls, any plastic lid and a coffee container. Same reminding tomorrow.

11.1 Lesson 5: Form

-welcome circle alkupiiri- kysytään nyt saa valita ottaako march, walk, waltz vai run, pitää ottaa eri kuin edellisellä. Jos ottaa saman, niin muut sanoo.

-impro circle, rhythm and solfege, first with voice.

-homework so-mi-so-la, show melody with hand

-form

-Songs have different parts. These parts make the form. If there are two similar parts in the beginning and in the end, and a different one in the middle, the form would be ABA.

-Example: Twinkle twinkle

Twinkle twinkle little star, how I wonder what you are <-A

Up above you shine so bright, like a diamond in sky <-B

Twinkle twinkle little star, how I wonder what you are <-A

-Different forms:

- ABA (Twinkle twinkle, the Bear went over the mountain) *sing*
- AABB (Where have you been Maboieisa, We're going to the market place) *sing with the dance and the game*
- AB (Clap clap clap your hands) *sing*
- solo-tutti (tutti means everyone)(Lion hunt, Liioii) *sing both, in Liioii have each student invent her own words*

-homework: bring any instrument, try to make a creative one

-Remind on the instruments. Also a jar and something in the jar that makes noise.

14.1. Lesson 6: Form, Dynamics and Tone colour

-Song: ants go marching, to each verse different movement (the students choose how they want to tap the beat) and then we have to think how to show the action("tie his shoe etc..") in each verse.

-Repetition of aspects of music in total

-Form repetition with the handout, going through what we did on Friday, asking about different forms

-Dynamics

-Dynamics can be also experienced as sizes, big and small (big and small Incy wincy spider)

-Ways to explore dynamics

- conduct the song changing the size of your hand movements. Big movements mean loud and little movements mean soft. Ask children to follow the movements. *have rest of the group conduct changing dynamics*
- sing the same thing twice, first soft, then loud (walking walking stop) *sing*
- teach the children to appreciate silence. Try to organise some silent moments to your day, because silence teaches to listen, which is important both in music and in interaction between people.
- Remember that music start always from silence.

-Tone colour

-Every instrument and voice have a different sound. This is called tone colour.

➔ *song: the colours of the rainbow*

-homework: student's own instruments

-accompany colours of the rainbow with instruments in turns, 4 bars/student, then together, then following the leader (you can only play when the leader shows)

-then other instruments: body percussions, trying out what you can do with your own body

- take a couple of words, clap it and do the same rhythm with body percussions
 - own voice
- half of the group does dum -tss and the other half sings a song
- you can practice phonetics with rhythms with the children, impro circle with favourite phonetics
- voice landscape: jungle

- homework: choose a song with two different parts or a song that has some kind of change and choose a different kind of accompaniment in each part

15.1. Lesson 7: Instruments: introduction and building

- experimenting with drums, sounds you can get
- ants go marching: different rhythms with drums, every student makes their own accompaniment to a verse
- Discussion: what can you use as instruments
- other things that can be used as instruments:
 - paper: experimenting, accompanying in the song "Lion" in different ways
 - bottle stoppers: lion and the rhythms of the months, the song "months of the year"
 - plastic bag: the song "caterpillar" changing to paper when singing "turn around you're a butterfly"
- encouraging the students to be creative and creating own instrument. Singing the song "Lion" with accompanying with shoes.
- Building the instruments: 2 groups:
 - 6 start making the tambourine form bottle stoppers, 12 rainsticks
 - if time, someone can start the other tambourine or decorate the rainstick
- homework: bring 2 sticks, previous homework again

16.1. Lesson 8: Instruments: How to use instruments in music education

- watching clips from "stomp"
- homework
- going through the handout "how to use instruments in music education" demonstrating each part (not giving the handout to students)
- going through students songs from their practice lesson and asking and giving suggestions

17.1. Lesson 9: Teaching singing

- asking students to write down their songs from yesterday marking the different parts and the instruments they used in each part
- going through the handout "how to use instruments in music education" with students reading on their own and asking them to say if they don't understand something
- going through students songs from their practice lesson and asking and giving suggestions

- preach about creativity

- going through the handout: "How to teach singing"

18.1. Lesson 10: Teaching singing and appreciating different cultures

-start the lesson by talking in Finnish to give the students the feeling how it feels if you don't understand. Singing mörrimöykky tanssii and weekdays in Finnish with the Swati melody.

-preach how important it is to bring their own culture and be proud of it, using your own melodies, and putting English words to it. Sing the song "7 days a week" with the Swati melody

-going through the handout: "How to teach singing" with students reading it one by one and asking after each section the student to perform the action mentioned in the paper.

-practicing solfège

-homework: choose a song in SiSwati and make new English words to it

21.1. Lesson 11: SiSwati songs

-rock around the mulberry bush

-going through students' songs from their practice lesson and asking and giving suggestions

-the song "abc liolii" with the dance

-going through students' SiSwati songs

-revising teaching singing: opetusmetodin tarkentaminen:

-copycat, echo method: I-you, try again with couple of students

-discussing about how you can activate children and ask them to give their own ideas to the songs

-the song "go round and round the village" with the dance

-homework: take a song where you can add children's ideas (adding new verses, movements, etc.) Practice how to sing it

22.1. Lesson 12: Practicing teaching a song and building instruments 1

-group 1: building xylophone from toilet paper rolls and tambourine from can openers with the other teacher

- group 2: practicing teaching the songs and involving children with Jaana

-write down the lyrics

-draw a dot under the words in the places you clap when you clap the word rhythm

-write how you could involve children

-in turns have each student try with the group

23.1. Lesson 13: Practicing teaching a song and building instruments 2

-going through students' songs from their practice lesson and asking and giving suggestions

-preach about the importance of measuring well the tubes for the xylophone

-sing the song "dog"

-sing the song "Johnny works with one hammer"

-group 1 does what group 2 did yesterday and vice versa.

24.1. Lesson 14: Movement in music education

- the song "happy dance from finland" with the steps of letkajenkka
- going through students songs from their practice lesson and asking and giving suggestions
- the rest of the solfege syllables: revising do-re-mi, new syllables: fa and ti, low so
- practicing to play the xylophone from toilet paper rolls
 - singing "twinkle twinkle" with solfege syllables
 - playing and singing
 - playing without singing
 - couple of other songs from the "songs for preschool"
- discussing about the importance of movement
- going through the handout "movements in music education" everyone reading in turns and asking the students what it can mean
- rainbow song: Students are in group of colours and each group jumps when their colour comes
- revise round and round the village

25.1. Lesson 15:

- final questionnaire
- revising according to student's wishes

LIITE 5 Muutetut tuntisuunnitelmat

Lesson development in detail
<u>Competence area:</u> Music education
<u>Lesson:</u> 1. The importance of music education in preschools
<u>Objectives:</u> -the students understand that teaching music builds the child in a holistic way - introducing songs: Welcome welcome walking walking stop hokey pokey where is thumbkin itsy bitsy spider the wheels on the bus abc Go well and safely head and shoulders - the students learn to think musical activities and songs in terms of how it develops the child
<u>Materials:</u> -pre-questionnaire -handout "Why teach music in preschool?"
Time: 14-16
Content (clear summary of what has to be in the lesson) -introducing ourselves -saying names a) doing a movement at the same time b) singing the name -a beginning song welcome welcome with "what do you want to do", everyone says their names and adds movements -pre-questionnaire to know the backgrounds and to help planning - going through the handout "Why teach music education in preschool" and introducing songs -ending song "Go well and safely" with the dance
<u>Ideas of how to present this lesson.</u> -after singing the song welcome welcome with students movements ask them how they felt about it. Point out that for children it is important to get to use their creativity. - asking students thoughts about why they think music education is important and writing them on board. Then putting them in same categories as in the handout - going through the paper "why teach music education in preschool" by demonstrating with songs and examples and involving the students. -"gross motor development: dancing, jumping, clapping, standing, sitting, kneeling, crawling, walking, running" sing the song "walking walking stop" adding different gross motor movements (walking, running, crawling, dancing, clapping, standing..) You can even do all the movements presented above -fine motor development: finger plays (Where is thumbkin, Itsy Bitsy Spider with finger play) songs: where is thumbkin, itsy bitsy spider with finger play "balance: standing on one leg, swaying or shifting the weight from one foot to the other" song: Hokey pokey

"body awareness: the children get to know to different parts of their bodies (Head, sholders, knees and toes)"

sing head and shoulders

"using both sides of the body together (bilateral coordination): using both sides of the the body together needs both sides of the brain to communicate to make the movement happen. It makes the connection between the both sides of the brain stronger, which developes thinking skills "

take any of the songs you sang this lesson and sing it doing bilateral movements. Tapping your thighs first with both hands at the same time then left and right in turns. Ask students to give examples of other movements that use both sides of the body and sing the song with them

"crossing the midline of the body: when a part of the body is used in the space of the other part of the body, e.g., touching right foot with left hand. Crossing the midline is very important in learning skills like reading and writing and is even used to help children with problems in these areas."

same thing as above with crossing the hands. Give couple of examples and ask students to give examples of movements that cross the midline. (tapping chest, thighs, shoulders, waist, doing simultaneously, doing left and right in turns)

"children learn forms and concepts: up and down, come and go, on and off, in and out, open and shut"

->**songs: the wheels of the bus**

"counting"

ask the students if they know any (5 little ducks, ten indians (very good because you also count backwards)

"memory"

ask how do you use your memory when you learn music (remembering words, melodies, the order of animals in Old macdonald)

"patterns: every song has a structure. Learning to expect patterns and place objects in an order builds early math and reading skills. "

for example "walking walking stop" has a stop in the end and children learn to expect that.

Learning a new language

"music helps to remember lists of words (months, days of the week, alphabets)"

Ask if the students know any songs of this kind. Songs: 7 days a week (swati melody), months of the year (by JV or with ten little indians melody), abc

"learn to connect certain words to certain movements and body parts"

head and shoulders, if you´re happy

-introduce the instruments you are going to make in the course and ask them to start collecting the things they need for the instruments

- sing Go well and safely

Ideas of practical assignments that can go with the content of this lesson

"homework", things they can do independently on their own of in a group to apply what they have learned in the classroom

-have students make their own examples on points presented in the handout

Literature about this topic:

Parlakian, R.: Beyond Twinkle, Twinkle: Using Music with Infants and Toddlers

Stamm, J., Spencer, P.: Bright from the Start: The Simple, Science-Backed Way to Nurture Your Child.

Remarks

name developer

Jaana Vahermaa

Lesson development in detail
<u>Competence area:</u> Music education
<u>Lesson:</u> 2. Elements of music: beat, walk march and run
<u>Objectives:</u> -the students get a rough idea, that music can be divided in different elements and each of these elements can be observed separately and be used to create own musical ideas. -getting students used to the idea of singing sentences instead of saying them -the students learn what is beat and how they can express the beat in songs (tapping thighs in different ways, tapping different body parts, using sticks and bottle stoppers) -the students learn that beat can be slow, fast or fastest (walk, march and run)
<u>Materials:</u> -handout: "Elements of music –different ways to explore music" -songs for pre-school -sticks to everyone -bottle stoppers to everyone -colour pictures -picture of the rainbow
<u>Time:</u> 14-16
<u>Content</u> (clear summary of what has to be in the lesson) -song "welcome welcome" -going through what was learned on lesson 1. -impro circle -songs: rainbow weekdays (swazimelody) five little ducks ten little indians abc -going through part "Beat" and "walk march and run" from handout "Elements of music –different ways to explore music"
<u>Ideas of how to present this lesson.</u> -asking the students by singing: "What can children learn through music? Would anyone like to tell me" If the students answer by speaking repeat it singing it and have the others repeat it. If the students sings the answer have others repeat it. The aim of this exercise is to make the gap between singing and speaking smaller and get the students use to the idea that singing could be as normal as speaking. -impro circle: the purpose of this exercise is to learn to distinguish between the concepts of beat and rhythm and enhance students' creativity. Have the students form a circle and take the beat on the feet. Make first examples yourself using body percussion and have the students repeat them. Then have each student do their own rhythms in their time and have others repeat them -discussion. Ask the students how did the beat feel (stable, like heart pumping), how did the rhythm feel in comparison to beat (different patterns). How did it feel to make up own things and have others repeat? -have pupils read through the elements of music part
go through quickly and explain that you will go back to them and that today you will be concentrating on

beat**-beat and rhythm**

go through as put in the hand out

-duration: is the sound long or short

ask students to make long and short sounds, doooo do

-tempo: How fast or slow the song is

-> demonstrate singing Incy wincy spider slow and fast

-Exploring the beat:

-teach the song **rainbow** using the technique of teaching first the words:

go through the words with children with echo method in small pieces (you say first and students repeat). Say first one word at the time trying to clarify the meaning of the word either mimicking or showing a picture.

Remember to show yourself when it's your turn and the students when it's their turn

then say the words with the beat (say them in the same rhythm as in the song without melody)

sing with melody

-add the beat following the order in the hand out

both hands at the same time

left-right-left-right (separately)

thighs, clap

palms up-palms down

left palm up, right palm down- left palm down, right palm up

left palm up-right palm down- left palm down-right palm up (separately)

thie-thie-clap/left-right-clap

crossing hands

->clap their hands, pat their sholders, stomp their feet

now ask the students invent their own patterns- you will be surprised

-change the song to **weekdays**

teach it first in the same way as in rainbow (so that students get used to the idea of teaching the song this way)

play it with sticks (hitting eachother and sweeping eachtoher)

play it with bottle stoppers

play it with shoes/other "strange" instrument

-walk in the beat:sing both songs walking in the beat (in a cricle)

-> sing the song "five little ducks" first normally. Then tell that you can make changes to the song to make it more exciting and more challenging

Five little ducks

Went out one day over the hills and far away

Mother duck said"Quack, quack, quack, quack."

But only four little ducks came back.

-1,2,3,4, And they swimmmed like this! -> clap the beat to thighs

-1,2,3, And they swimmmed like this! -> left-right-left-right (separately)

-1,2, And they swimmmed like this! -> thigh, clap

-1, and he swimmmed like this -> palms up, palms down

-mother duck: cross the hands -> cross the hands

-sing it again, but this time:

-1,2,3,4 and how did they swim? -> ask someone

-1,2,3 ... go until the end of song asking the students

-walk, march, run
 teach ten little indians, sing it first clapping slow, fast and fastest (as in the example)
 sing rainbow tapping your thighs slow, fast and 2 times fast
 sing weekdays clapping slow, fast and 2 times fast
 sing abc playing sticks slow, fast and 2 times fast
 -sing go well and safely

Ideas of practical assignments that can go with the content of this lesson
 "homework", things they can do independently on their own or in a group to apply what they have learned in the classroom
 -divide students into three groups: walk (slow), march (fast), run (double fast)

name developer Jaana Vahermaa

Lesson development in detail

Competence area: Music education

Lesson: 3. Elements of music: Rhythm and tempo

Objectives:

-the students start practicing word rhythms
 -songs:
 good morning
 incy wincy spider
 weekdays
 moths of the year, both songs
 rainbow
 where is thumbkin (+ where is grandfather)

Materials:

-sticks to everyone
 -bottle stoppers to everyone
 -word list with syllables

Time: 14-16

Content (clear summary of what has to be in the lesson)

-starting song good morning
 - impro circle with rhythms (clapping or tapping different parts of the body)
 -going through what was done last time
 -going through "exploring rhythm and duration" and "exploring tempo" from the handout Elements of music
 -practicing clapping the rhythms of different words (this can even be added to other lessons)

Ideas of how to present this lesson.

-good morning with walk, march and run
 -after the impro circle have discussion to remind how beat and rhythm are different (the beat is stable and stays the same all the time, like heart pumping or clock and the rhythm is different patterns).
 -have the students read the hand out
 -duration: to help students to understand the difference between short and long notes, you can first give examples doooo-long do-short. Then say in-cy win-cy spi-der clapping the whole verse fast (without pauses) (incywincyspiderwentupthewaterspout) then do it clapping the correct way, so the student see that some notes are longer and some are shorter, because otherwise it would sound like the first example. Do the same with the second example.

-“each word has it’s own rhythm”

take examples, some words from the list.

wa-ter-me-lon

me-lon

ba-na-na

ap-ple

pine-ap-ple

paw-paw

gra-na-dil-la

-have student choose a word from the list and clap it

-echo games: demonstrate and make a round with students (students clap their own rhythms)

-use rhythms to learn phonetics and letters: go through all alphabets so that every students says one letter.

Notice that some letters have two different phonetics and do them both

-clap the student’s names

-practice clapping the word rhythms to songs. First clap one or two words at a time, then a phrase, then the whole song (to show how it should be done with children). You can also ask them to follow from the “songs for pre-school” and explain that every time there is a word (or an article) or a new syllable they should clap.

incy wincy spider

weekdays

moths of the year, both songs

rainbow

where is thumbkin (+ where is grandfather)

-“after they have learned to clap, the children can also stomp, tap or play the rhythm with an instrument.” for example do incy wincy stomping, weekdays tapping on thighs, moths with sticks.

-take poems and give examples how to clap the rhythm with body percussions

-exploring the tempo: go through the examples using any songs learned so far

-have the students conduct a song changing tempos

-practice word rhythms for the poems (e.g. rain rain go away, listen to the sun). Give some examples how to clap the rhythm with different body percussions

Ideas of practical assignments that can go with the content of this lesson

“homework”, things they can do independently on their own or in a group to apply what they have learned in the classroom

-divide the class into groups of three (four). After having practiced enough the rhythms to the poems have the groups invent how they can clap the rhythm with body percussions

name developer Jaana Vahermaa

Lesson development in detail

Competence area:Music education

Lesson:4. Elements of music: Melody and pitch

Objectives:

-students understand the difference between melody and rhythm

-students create own melodies

-students learn to sing songs only with melody without lyrics

-songs:

good morning

abc liolii

<p>this old man clap clap clap your hands hen walking walking stop even more songs depending how the lesson goes</p>
<p><u>Materials:</u></p>
<p>Time: 14-16</p>
<p>Content (clear summary of what has to be in the lesson) -good morning good morning -impro circle with melody -going through what was done the last time -going through the part “melody and pitch” from the hand out “elements of music”</p>
<p><u>Ideas of how to present this lesson.</u> -impro circle. Do first with rhythms and then with melody. Ask how does the beat feel, how does the rhythm feel and how did the melody feel (something that was moving). -teach the song “hen” teaching only the melody first with do. first one line at a time (you first, children repeat. Repeat as many times as needed that students sing it correct) then two lines then the whole song then add the words -ask the students how the melody goes in each section -sing walking walking stop without words and also ask the same questions -to make the step to sing poems easier have the students sing their own names first -“After speaking the poem you can sing it” e.g rain rain go away -echo games: sing a melody and have them repeat. Have the students make own melodies. If they are shy encourage them and whatever they are trying say it’s a good beginning -“give examples of instructing children with melodies.” Have each student think of instruction and sing it.</p>
<p>name developer Jaana Vahermaa</p>

<h2>Lesson development in detail</h2>
<p><u>Competence area:</u> Music education</p>
<p><u>Lesson:</u>5. Elements of music: Form and dynamics</p>
<p><u>Objectives:</u> -students learn that in songs there are different parts and you can do different things in different parts -students learn to plan different movements to different parts of the song -students learn that you can sing loud or soft -songs: the bear went over the mountain going to the market place maboleisa clap your hands hokey pokey abc o liiolii shoo fly don’t bother me</p>
<p><u>Materials:</u></p>

Time: 14-16
<p>Content (clear summary of what has to be in the lesson)</p> <ul style="list-style-type: none"> -beginning song -impro circle with rhythm and melody -going through what was done last time -going through the parts "form" and "dynamics" from the hand out "elements of music"
<p>Ideas of how to present this lesson.</p> <ul style="list-style-type: none"> -teach the new songs by teaching the words first as in previous lessons -go through "Form" and "dynamics" from the hand out elements of music -teach the bear went over the mountain (first words slowly) sing it doing the things in the example -teach clap your hands and do the examples -sing rainbow with example -teach maboleisa and have different movements to A and B -teach hokey pokey and note that there are also two parts "you put your.." and "hi hokey pokey.." (see the songs for preschool) -teach going to the market place (remember that the end goes bananas and strawberries litchis and pineapples and doesn't end with "wonder what they sell today) -teach abc o liolii -teach shoe fly don't bother me -show examples of conducting with dynamics -have students conduct a song one at a time
<p>Ideas of practical assignments that can go with the content of this lesson "homework", things they can do independently on their own or in a group to apply what they have learned in the classroom</p> <ul style="list-style-type: none"> -divide the group in groups of three and have each group choose a song with different parts and create a different action or movement in the other part (give max 10 min) -ask students to bring for the next lesson (remind on the day before): coffee cans, pringles jars, plastic bag
<p><u>name developer</u> Jaana Vahermaa</p>

<h2>Lesson development in detail</h2>
<p><u>Competence area</u>: Music education</p>
<p><u>Lesson</u>: 6. Tone colour and instruments</p>
<p><u>Objectives</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> -the students understand that different objects make different sounds (they have different tone colours) -the students get inspired to use different objects as instruments and create their own instruments -songs: insect (caterpillar) the bear went over the mountain going to the market place maboleisa clap your hands hokey pokey

<p>abc o liiolii shoo fly don't bother me</p> <p>-students start making instruments</p>
<p>Materials:</p> <p>-the hand out "instruments"</p> <p>-coffee cans, tin jars, pringles jars, bottle stoppers, sticks</p> <p>- notebooks that have spiral binding, papers for everyone, plastic bag (to demonstrate what you can use as instruments)</p> <p>-all the materials you need to build the instruments you are starting to build</p>
<p>Time: 14-16</p>
<p>Content (clear summary of what has to be in the lesson)</p> <p>-welcome welcome</p> <p>-impro circle (with body percussions)</p> <p>-going through what was done last time, singing all the songs through and doing the different movements in different parts, if something left unfinished, finishing it</p> <p>-going through to the part "tone colour" in the hand out "elements of music"</p> <p>-going through "instruments"</p> <p>-start making instruments.</p>
<p>Ideas of how to present this lesson.</p> <p>going through what was done last time, singing all the songs through and doing the different movements in different parts, if something left unfinished, finishing it</p> <p>-talk about tone colour according to the part "tone colour" in the hand out "elements of music"</p> <p>-" make a sound when children are having their eyes closed and let them guess how the sound was made" -> do some examples and have students do also</p> <p>-go through the hand out "instruments"</p> <p>introduce the instruments you are going to build from waste material</p> <p>introduce body percussions and sing some of the songs with them</p> <p>go through the part own voice and demonstrate the examples</p> <p>-start making instruments. Depending on which instruments you are making you can either do the whole group the same thing or divide the group. If you are making the tambourine from bottle stoppers it is a good idea to have half of the students make it (because of the limited amount of hammers)</p>
<p>Ideas of practical assignments that can go with the content of this lesson</p> <p>"homework", things they can do independently on their own of in a group to apply what they have learned in the classroom</p> <p>-ask the students to think what they can use as an instrument. Then do a round letting everyone introduce their instruments. Tell that the most creative one will be rewarded.</p> <p>-ask the students to make a shaker and try out how different things sound inside</p>
<p><u>name developer</u></p>

<p>Lesson development in detail</p>
<p>Competence area:Music education</p>
<p>Lesson:7. Making instruments and How to use instruments in music education</p>
<p>Objectives:</p> <p>-students learn how to make instruments</p>

<p>-students learn to use instruments in their teaching</p> <p>-songs: old macDonald had a farm (had a band) maboleisa abc o liiolii caterpillar the bear went over the mountain baa baa black sheep lion</p>
<p><u>Materials:</u> materials for making the instruments</p>
<p>Time: 14-16</p>
<p>Content (clear summary of what has to be in the lesson)</p> <p>-making the instruments -going through the part “how to use instruments” in the handout “instruments”</p>
<p><u>Ideas of how to present this lesson.</u></p> <p>-let the students read the hand out and after reading an example demonstrate each example with a song -play the syllables of the words with sticks. Have students take the “word list with syllables” and play through e.g. months, weekdays.. -when doing the “movement and sound” have students come to the middle and do their things</p>
<p>Ideas of practical assignments that can go with the content of this lesson “homework”, things they can do independently on their own or in a group to apply what they have learned in the classroom</p> <p>-have the student (or little groups) choose a song and plan which instruments should be played in A and which in B parts (as done in the examples)</p> <p>-have students choose a poem and put voice effects (like in the example humdy dumdy)</p>
<p><u>name developer Jaana</u></p>

<h2>Lesson development in detail</h2>
<p><u>Competence area:</u>Music education</p>
<p><u>Lesson:</u>8 Teaching singing</p>
<p><u>Objectives:</u></p> <p>-student learn to teach songs in pieces (first the melody or first the words)</p> <p>-songs: Bingo tortoise head, sholders if you’re happy</p>
<p><u>Materials:</u></p>
<p>Time:</p>
<p>Content (clear summary of what has to be in the lesson)</p> <p>-welcome welcome -impro circle with melodies -going through the paper teaching songs</p>
<p><u>Ideas of how to present this lesson.</u></p>

<p>-go through the paper. Have students read in their turns.</p> <p>-have students sing their names and others repeat</p> <p>-do soundlandscape with the group: say we are in a jungle and ask them to make voices that you can here in the jungle. Try the same with traffic.</p> <p>-teach songs using the methods mentioned in the paper:</p> <p>word by word: -the farmer plant a tree, Bingo, weekdays</p> <p>singing the melody: the tortoise</p> <p>playing the game: if you're happy and you know it</p> <p>-have each student teach a song both word by word and then singing the melody. Stress that if the children sing wrong, they have to sing the same line (or repeat the words) as long as the children are doing it correctly. Sometimes sing intentionally wrong so that the student has to pay attention to listen that everyone is singing correctly.</p> <p>-this is a long session and maybe can be done in two halves: either take others the following day or then have others build an instrument (do something else) while teaching others</p> <p>-secret teaching: you can also use secret teaching yourself in other lessons</p> <p><u>name developer:</u> Jaana Vahermaa</p>
--

Lesson development in detail
<u>Competence area:</u> Music education
<u>Lesson:</u> 9. Movements and dance
<p><u>Objectives:</u></p> <p>-students learn to use movements and dance in their songs</p> <p>-students learn to create their own movements to songs</p> <p>-dances:</p> <p>go round and round the village</p> <p>shoo fly don't bother me</p> <p>abc o liolii with the tunnel</p> <p>maboleisa</p> <p>rock around the mulberry bush</p> <p>weekdays with the traditional swazidance (see youtube: Kids Singing Swazi Song Turning Around - YouTube)</p>
<u>Materials:</u>
<u>Time:</u> 14-17
<p>Content (clear summary of what has to be in the lesson)</p> <p>-going through the hand out movement</p> <p>-learning the dances mentioned above</p>
<p><u>Ideas of how to present this lesson.</u></p> <p>-go through the paper and demonstrate</p> <p>-teach the dances mentioned above</p>
<p>Ideas of practical assignments that can go with the content of this lesson</p> <p>"homework", things they can do independently on their own or in a group to apply what they have learned in the classroom</p> <p>-have students (in groups of 2/3) invent their own movements to a song</p>
<u>name developer</u>

Lesson development in detail

<u>Competence area</u> :Music education
<u>Lesson</u> :10. Teaching themes with songs
<u>Objectives</u> : -students learn to incorporate music in their teaching sessions
<u>Materials</u> : -pictures of animals, colours
<u>Time</u> :
Content (clear summary of what has to be in the lesson) -going through themes usings songs: alphabets numbers Me and my body (head and shoulders, Our Clothes (going to the market place with songs) Me and my Family People who help us (Miss Molly had a dolly, Susie is a carpenter) Transportation Communication Emotions Animals (wild & domestic) Food (Vegetables, Fruit)
<u>Ideas of how to present this lesson</u> . -take theme at a time, clap word rhythms, have pictures
<u>name developer</u>

Lesson development in detail
<u>Competence area</u> :Music education
<u>Lesson</u> :11-13. Songs, practicing
<u>Objectives</u> : -to repeat what has been learned during the course
<u>Materials</u> :
<u>Time</u> :
Content (clear summary of what has to be in the lesson)
<u>name developer</u>

LIITE 6 Alkuperäiset opetusmateriaalit

Why teach music in preschool?

Aesthetic values

- teaches the child to understand and appreciate beauty

Emotional skills

- experiencing self-esteem and self-confidence when succeeding in musical tasks
- the child learns to handle disappointments when he/she is not chosen to be the one in the middle or can not play the instrument he/she wanted to play
- the child learns to recognise feelings and name them (If you're happy)

Social skills

- children feel it's nice to be a part of a group and do things together
- children learn to cooperate with each other and understand that everyone's input is important and everyone must do their part
- making music together builds the group spirit because it forces the members to have contact with each other
- children learn to follow the rules of the musical games.
- children learn to appreciate other children's wishes and parts in musical games
- the children learn to respect each other's ideas and create things together
- bringing ethical principles in the poems, stories and in the lyrics of the songs builds the moral of the child: increases the knowledge of caring about others and the sense of justice
- getting to know to other cultures through music makes children understand and respect other cultures and other ways of doing things

Motoric skills

- gross motor development: dancing, jumping, clapping, standing, sitting, kneeling, crawling, walking, running
- fine motor development: finger plays (Where is thumbkin, Itsy Bitsy Spider) and interactive songs can support small muscles development, that are later used for writing and drawing
- balance: standing on one leg, swaying or shifting the weight from one foot to the other
- body awareness: the children get to know to different parts of their bodies (Head, shoulders, knees and toes)
- using both sides of the body together (bilateral coordination): using both sides of the the body together needs both sides of the brain to communicate to make the movement happen. It makes the connection between the both sides of the brain stronger, which develops thinking skills
- crossing the midline of the body: when a part of the body is used in the space of the other part of the body, e.g., touching right foot with left hand. Crossing the midline is very im-

portant in learning skills like reading and writing and is even used to help children with problems in these areas.

Thinking skills

- children learn forms and concepts: up and down, come and go, on and off, in and out, open and shut
- counting
- observation of differences: different sounds, loud and soft, fast and slow, high and low
- memory
- patterns: every song has a structure. Learning to expect patterns and place objects in an order builds early math and reading skills.

Learning a new language

- children don't necessarily understand all the instructions given in a new language. Music education doesn't need spoken instruction so much, children learn by mirroring the adult and gives them the feeling of understanding what's going on
- music helps to remember lists of words (months, days of the week, alphabets)
- learn to connect certain words to certain movements and body parts
- differing long and short sounds also helps them to differ long and short sounds in language

Other ways music can help in the everyday of kindergarten

- music can be used in waiting situations to make things run more easily and get the children to co-operate
- music relaxes and gives joy!

References:

Parlakian, R.: Beyond Twinkle, Twinkle: Using Music with Infants and Toddlers

Ruokonen, I. (2000). Musiikki lapsen minuuden vahvistajana ja maailmanrakentajana in S. Karppinen, A. Puurula & I. Ruokonen (toim.). Elämysten alkupuulla. Finn Lectura.

Stamm, J., Spencer, P.: Bright from the Start: The Simple, Science-Backed Way to Nurture Your Child.

Elements of music –different ways to explore music

Music consists of different **sounds**. Anything you hear is a sound. If a sound has a certain height (that you can sing for example) it's called a **tone**.

There are many ways to explore music. One way is to concentrate on the different elements of music at a time. These elements can be thought as building blocks of music, that you can use to create your own music and add more ideas to the songs. The elements are:

- **rhythmic elements**: Beat, (word) rhythm, duration and tempo

-**melody and pitch**: how high or low the tone is, does it move up or down

-**dynamics**: is the music loud or soft

-**tone colour**: the sound of different instruments, different human voices, different ways of making sounds

- **form**: does the song have different parts, how are these parts organised

- **harmony**: two or more different tones sang together

Beat, rhythm, duration and tempo

beat: a steady puls that stays the same the whole song Incy wincy spider went up the water spout
| | | | | | | |

(word) rhythm:rhythm that changes according to the Incy wincy spider went up the water spout
syllables of the words | | | | | | | | | |

duration: is the sound long or short

tempo: How fast or slow the song is

Exploring the beat

-Beat is the basic element of music, that builds the basis. It gives the music its flow and magic. Our own heart beat, ticking of a clock or the waves of the ocean are good examples of something that continues firm and steady. Beat can be also called a steady pulse.

-Sense of rhythm is also part of other skills like reading and writing

-To learn to feel the beat in the music, ask the children to

- tap their thighs in different ways:
 - both hands at the same time

- left-right-left-right (separately)
- palms up-palms down
- left palm up, right palm down- left palm down, right palm up
- left palm up-right palm down- left palm down-right palm up (separately)
- thie-thie-clap/left-right-clap
- ask the children invent their own patterns- you will be surprised
- clap their hands, pat their shoulders, stomp their feet
- play it with any instrument
- walk in the puls

-after you see most children are doing well, give them more challenge, they love it. But always remember to say that if they can't do it, **they can always do the rhythm they were doing already** and when they are comfortable, they can try the new rhythm. The children also love to invent their own ways of tapping.

Exploring the rhythm and duration

-In the music the sounds have different **duration**, which means that the sounds can be short or long. Putting long and short sounds together creates the rhythm. The long sound is called taa and can be thought as a mother bear who walks slowly. The short sound is called titi and can be thought as a little bear who walks fast. (or an elephant and a mouse, make your own examples!)

-Each word has its own rhythm. Clapping the rhythm of the words means clapping on each syllable.

- Ways to explore the rhythm:

- echo games: clap a rhythm and ask the children clap after you. Use easy patterns with taa and titi that are easy to follow. Remember that you can also use pauses. When this goes well, ask the children to do their own rhythms.
- clapping the children's names
- clapping the word rhythm of the song (when they are already doing well with the beat)
- after they have learned to clap, the children can also stomp, tap or play the rhythm with an instrument.
- try putting word rhythm and beat together: stomp at the same time as you clap the word rhythm.

Exploring the tempo

-Songs can be sang fast or slow. Tempo means the speed in which the songs are sang.

-Ways to explore the tempo:

- sing the same song in different speeds
- change the speed during the song (itsy-bitsy spider)
- Sing the same song every time faster (head and shoulders)
- start slowly and slowly add more speed

- sing in a normal tempo and slow down in the end (this is a good way for the children to know that the song is ending)

March, walk and waltz

-The beats are organised in units, boxes. This unit is called a bar. Songs have different numbers of beats in each bar. For example when you count 1-2-3-4-1-2-3-4, every number 1 starts a new bar. Children songs usually have 2 or 4 beats in each bar, which means that you count to 2 or 4. That gives a feeling of a marching or walking. When you count to three, it gives a feeling of waltzing: swaying or dancing ballroom dances.

-Ways to explore march, walk and waltz:

- clap (tap, walk, stamp) the beat first in every beat. Then clap the beat only in every second beat.
(for example the bear went over the mountain: "the bear went over.." with clapping to every beat and "all the he could see")
- make a waltz (count to three) from a song where you usually count to two or four. (the bear went over the mountain, waltzing spider, waltzing little indians...)
- change from march or walk to waltz in the middle of the song, sing first part as a march or a walk and second part as a waltz.
- add "ballroom dancing" to the song, take pairs and dance together 1-2-3, 1-2-3. You can also make variations, going under others arms or both going under arms.

Melody and pitch

-Pitch means the level of the tone, is it high or low. The way the tone moves, is called melody. You can sing the melody or play it with an instrument. When you speak the words of the song, it is still rhythm, but when the words are sang, it's called melody. The simplest melody is when you sing the rhythm with a same note. We can say that the rhythm is the skeleton of the song and the melody is the flesh.

-when exploring the melody, the child learns to listen if the note is high or low, how the melody moves, is it going up or down, does it stay the same or does it jump. Later he learns to play with the melody himself.

-ways to explore the melody:

- After speaking the poem you can sing it with a high tone or a low tone. You can ask children if they want to sing high or low. This makes repeating the poem more interesting and it develops the children's voices.
- when singing follow the melody line with your hand in the air, this is helpful especially when you teach the song
- experiencing melody that goes first up and then down you can sing "walking walking stop"
- echo games: teacher sings different melodies and the children repeat
- Instruct the children with melodies
- introduce them do-re-mi-fa-so-la-ti-do starting with simple patterns and adding more tones.

- so-mi (these are the easiest to sing for the children)
- so-la-so-mi
- do-mi-so
- do-re
- do-re-mi (see more in the paper how to teach to singing with the hand signs)

Form

-Songs have different parts. These parts make the form. If there are two similar parts in the beginning and in the end, and a different one in the middle, the form would be ABA.

-Example: Twinkle twinkle

Twinkle twinkle little star, how I wonder what you are <-A

Up above you shine so bright, like a diamond in sky <-B

Twinkle twinkle little star, how I wonder what you are <-A

-Different forms:

- ABA (Twinkle twinkle, the Bear went over the mountain)
- AABB (Where have you been Maboieisa, We're going to the market place)
- AB (Clap clap clap your hands)
- solo-tutti (tutti means everyone)(Lion hunt, Liolii)
- ABACADA (rondo) (welcome welcome,)

-Ways to explore the form

- have a different movement in each part
- Put the children in two groups and give each group different instrument. Then ask the other group to play in the part A and the other group to play in the part B.

Dynamics

-Dynamics means the volume of the song, is it loud or soft.

-Dynamics can be also experienced as sizes, big and small (big and small Incy wincy spider)

-Ways to explore dynamics

- conduct the song changing the size of your hand movements. Big movements mean loud and little movements mean soft. Ask children to follow the movements.
- sing the same thing twice, first soft, then loud (walking walking stop)
- growing louder- becoming softer (crescendo-diminuendo): start poem (group of words, song) and then one by one (or in little groups) children join and when everyone is in, children (groups) stop one by one. Keep a stable tempo. (e.g. spring, summer, autumn, winter)

- teach the children to appreciate silence. Try to organise some silent moments to your day, because silence teaches to listen, which is important both in music and in interaction between people.
- Remember that music start always from silence.

Tone colour

Every instrument and voice have a different sound. This is called tone colour.

-Ways to explore tone colours:

- try what kind of sound different instruments make
- try what kind of sounds different things make (paper, chair, bottle, shoes...)
- ask children to make different sounds with their voices (see "Instruments" –paper)
- make a sound when children are having their eyes closed and let them guess how the sound was made

References:

Forrai, K. (1990). *Music in preschool*. (2. edition) Budapest: Corvina.

Hongisto-Åberg, M., Lindeberg-Piironen, A., Mäkinen, L. (1993) *Hip hoi, musisoi! : musiikki varhaiskasvatuksessa*. Espoo : Fazer musiikki

Linnankivi, M., Tenkku, L. & Urho, E. (1988). *Musiikin didaktiikka*. Porvoo ; Hki ; Juva : WSOY.

Nash, G., Jones, G., Potter, B. & Smith, P. (1977). *The Child's way of learning. Handbook for building creative teaching experiences*. CA: Alfred publishing Co., Inc.

Ruokonen, I. (2012). Lapsen musiikillinen maailma. Teoksessa E. Hujala & L. Turja (toim.). *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. (s. 122–135) Jyväskylä: PS-kustannus.

Ruokonen, I. (2001). Äänimaisemia ja ilmaisun iloa musiikin kielellä. Teoksessa S. Karppinen, A. Puurula & I. Ruokonen *Taiteen ja leikin lumous*. (s. 120–143). Helsinki: Finn Lectura.

Rusell-Bourie, D. (1989). *Music is Everywhere, A Thematic Approach to Teaching Music*. Australia

Instruments

Intruments from waste material

- drums: coffee cans, pringles jars
- shakers: any jar, the smaller the better. Put stones, seeds, bottle corks, pieces of folium, out-sides of the nuts, sand, anything little that makes sounds and glue the cover. You can also make shakers with children and compare the sounds of different things inside the jar.
- paper plate/plastic cover tambourine
- plastic straw pipe
- rain stick
- claves: any sticks from the nature (the thicker, the bigger sound)
- toilet paper roll xylophone (paper rollofone)

Body percussions

- clapping
- rubbing hands together
- snapping your fingers
- tapping your thighs
- tapping your chest
- tapping your back
- stamping your feet

Own voice

- whispers, tongue clicks, voices sliding up and down, shouts, moans, teeth sounds...
- beat-boxing: dmm, ppp, ts
- phonetics
- playing animals
- ask the children to try their own sounds

Things that can be used as an instrument

-Almost anything can be used as an instrument. Here only the imagination is the limit. Some examples:

- paper: scrunch it, rip it quickly, tear it slowly, tap it, hit two pieces together, wave it quickly backwards and forwards...
- shoes
- slide a pen or a stick along the back of a notebook that has a spiral binding
- two bottle stoppers
- a brush
- a book
- a pen and a ruler
- a plastic bag

How to use instruments in music education

General guidelines

-Take time with introducing new things. Start with really simple things and slowly add more when you notice that children are doing good.

-Be always encouraging and have patience. If somethings don't work out immediately, keep on practising.

-If you want the children to listen, give instruction first, then the instrument.

Exploring sounds

-When you give children a new instrument, start by letting them to experience, what different sounds the instrument makes.

-Use different sounds of the instruments to create sounds of rain, thunder, birds, trafic, safari, forest, etc. Use these sounds to accompany stories and poems. Ask also the children how does something sound. An example of a poem accompanied by sounds:

Humpty Dumpty sat on a wall (sigh – in a relaxed way)
 Humpty Dumpty had a great fall (voice falls - 'ahhhhh')
 All the kings horses (tongue clicks in galloping rhythm)
 And all the kings men (clear throaths with authority)
 Couldn't put Humpty together again (say oooo)
 (Example from Frazee, J: Exploring Orff, p. 56)

Examples of sounds:

- rain-snapping fingers, tapping drum/floor with your fingertips, rainstick
- pouring rain - hit your thighs with your hands in turns fast
- thunder - hit your thighs with your hands in turns fast and stamp your feet
- elephant - drum, stamp your feet, hit shoes together
- snake - a shaker that has sand, sssss with your mouth

Other poems:

- rain rain go away
- listen to the sun (listen to the the rain, the wind)
- brush your teeth

Playing instruments with songs:

-use rhythm instruments to play the **beat** of the song: slow, fast, waltz (walking, marching or dancing)

- use different beats in different parts (for example: slow beat in A and fast beat in B)

-make a rhythm that accompanies the song, but not too complicated, so that children can sing at the same time

- play the **word rhythm** of the song (easiest with clapping, tapping the knees, sticks or bottle stoppers)

-have other group playing the beat and other the word rhythm, use **different instruments** with each group, you can also try putting them together: do the beat with your legs and clap the rhythm with sticks, but **only** when they can do both well separately.

-use different instruments in different parts of the songs (for example: divide the children into two groups: one plays drums in A and the others play shakers in B)

-be a conductor: children sing and play and when you show stop they stop playing but continue singing. When you show them to continue they start playing again. You can also point one group to play at the time. This develops the childrens concentration skills

Using instruments to learn words

-when teaching words to children, they learn them better when you clap the syllables, because then their whole body is involved in the learning. You can play it with instruments also (stick or bottle stoppers are good and interesting for the children. You can even give them names like "learning sticks" or let the children choose if they want to learn with hands, sticks or bottle stoppers)

-examples:

- months, weekdays
- shapes, colours
- animals, fruits, clothes
- themes

Listening to the instruments

-make a sound with children eyes closed and let them guess how the sound was made/which instrument was playing

-play echo games: you play something and the children try to play the same. Give the also the children the chance to show their rhythms.

-movement and sound. The teacher does certain movements and the children react to the movement playing their instruments only in the right time. Walking-drum, sliding-the back of the notebook, tip-toeing-shakers. Then do the other way round: play an instrument and children move accordingly

References:

Fraze, J. (1987). *Discovering Orff. A curriculum for music teachers*. New York: Schott Music Corporation.

<http://www.perkoila.net/>

Hongisto-Åberg, M., Lindeberg-Piironen, A., Mäkinen, L. (1993) *Hip hoi, musisoit! : musiikki varhaiskasvatuksessa*. Espoo : Fazer musiikki

Peruskoulun opetuksen opas: Musiikki. (1987). Helsinki: Valtion painatuskeskus.

Rusell-Bourie, D. (1989). *Music is Everywhere, A Thematic Approach to Teaching Music*. Australia

How to teach singing

Developing the voice and singing technique

-To sing well you have to be relaxed. Here are some exercises for relaxing your body:

- stretching cat
- shaking dog (dog that comes from water and tries to get dry)
- a horse (have your head, cheeks and yawn relaxed and wave your head from side to side and add prrr with your lips)

-Also good breathing is important. Breathe with your whole body. Here are some exercises to practice breathing:

- candles (pretend you are blowing candles)
- a dog who sees a bone (breathe like an enthusiastic dog)

-To have a voice that has good resonance (how your body vibrates) you can practice with these voices:

- a dog who is whimpering, "a puppy voice"
- a cow who says moo
- ng (for example in the word "sing" and "song")

- Expanding the voice: making siren-like sound effects, imitate sound of the ghost or call "yoo-hoo". This helps the child to hear and feel how their voices can go beyond their normal speaking height.

-Experiencing with the possibilities of the voice:

- have the children sing their names in creative ways and ask others to repeat
- do sound landscapes with children (a jungle, a traffic, a forest..)
- have the children follow the movements of your hand with their voices

- Sometimes you can give the children opportunities to sing on their own, so they can hear themselves sing. Ask them to cup their hands over their ears to hear their own singing better.

General guidelines

-Use a clear natural voice and be brave, but avoid too strong singing with children. When the children know the song, make your own voice quieter and let the children sing on their own.

-Know the song well and like it, before you teach it to children.

-If the children don't sing with you, ask yourself:

- is the melody too high or low to the children's voices
- do they know the words

-Depending on the song the children need to repeat the song 6-8 times before they can remember all the details.

-When teaching the song, try to use pictures, that the children combine the pictures with the words and learn the meaning of the words. Also songs like "clap your hands", "walking walking stop" are good tools to learn words.

Choosing the song

-Why do I choose the song? (objectives of the lesson, relaxing, freshing up, excercise, fun, starting the day)

-What can I do with the song? (adding instruments, body percussion, movements, new verses)

-How can I engage children? (letting children decide a different movement to different verses, choosing which animals you are counting in ten little indians..)

-What is the level of children's language skills? (Remember that when they start the preschool, they don't know so many words, so start with simple songs that are repeating the words and where their meaning is clear)

How to teach a song

There are different methods you can use to teach a song. Try them all out and see what works best for you and your children.

1. Start from the words

-go through the words with children with echo method in small pieces (you say first and children repeat)

-then say the words with the beat (say them in the same rhythm without melody)

-clap the word rhythm

-sing with melody

-a good method when you want the children to learn specific words through songs

2. Start from the melody

-practice the melody first with any syllable (duu, laa) in small parts.

- first one line at a time (you first, children repeat. Repeat as many times as needed that children sing it correct)
- then two lines
- then the whole song

-then add the words

-a good method when you want to concentrate on the quality of singing, children learn to sing the right notes

3. Start from the playing

-sometimes playing is more important in the songs than the song. Then you can start directly doing them both together and the children will learn the song slowly during the playing.

4. Use secret teaching

-while the children are doing other chores hum or sing a song that you are soon going to teach them

-when the children have sang the song a couple of times, add body percussions (tapping the thighs, clapping, stomping, etc) or instruments to play the **beat**. When the children can sing the song well play the **word rhythm**.

Starting and ending the song

-When you begin, you can give the tone where you want the children to start. "Here we go, ready to sing: this old man.."

-try out which the right height to start, if you think the song is too low, try sing a bit higher.

-when you end the song you can slow down the tempo, so that the children know that the song is now ending

Evaluating the singing

-To improve children's singing you have to listen, if they are singing correctly. When you notice, something is wrong, correct it, not the whole, just the part that was sung incorrectly. Things you can observe:

- is the melody line correct?
- is the rhythm right?
- are the children understanding what they are singing, are they saying the words correctly

Elaborating the songs

-Sing in different ways: quiet, loud, happily, sadly, slowly, fast

-add more verses

-ask children for their ideas

References

*Compiled by Jaana Vahermaa

Campell, P.S. & Kassner C.S. (2009). *Music in Childhood: From Preschool through the elementary grades*. Boston: Schirmer.

Hongisto-Åberg, M., Lindeberg-Piironen, A., Mäkinen, L. (1993) *Hip hoi, musisoit! : musiikki varhaiskasvatuksessa*. Espoo : Fazer musiikki

Mead, V. (1994). *Eurythmics in today's music classrooms*. New York: Schott Music Corporation.

Pihkanen, T. (2011). *Opas lasten laulamiseen*. Tampere: Tammerprint.

Rusell-Bourie, D. (1989). *Music is Everywhere, A Thematic Approach to Teaching Music*. Australia

How to teach singing with the hand signs

-Show with your hand slowly. First sing with the children and then let them sing without you. Stay in the same tone until all the children are singing the same tone. If they are not singing the right way, correct them.

-Show the sings in the same level, or higher note higher (not for example re higher than so, because that will be confusing).

-You can show the "so" below the first do putting the hand lower and the upper do putting the hand up.

-Start with simple patterns and slowly add more tones

- so-mi
- so-la-so-mi
- la-so-mi-do
- do-re
- do-re-mi
- do-re-mi-so-la
- do-re-mi-fa-so
- do-re-mi-fa-so-la
- do-re-mi-fa-so-la-ti
- or take the ti below the first do (e.g. so-mi-do-ti-do)

Assorted Phrases

The image shows three staves of musical notation in treble clef, each with five measures. Below the notes are solfège syllables:

Staff 1: s m | l s m | l s m r | s m r d | l s m r d

Staff 2: s m r d s, | l s m r d l, | l s m r d l, s,

Staff 3: d' l s m r d | s f m r d | d' t l s f m r d

Forrai, K. (1990). *Music in preschool*. (2. painos) Budapest: Corvina.

-sing poems with the patterns. For example:

rain rain go away
so mi so so mi

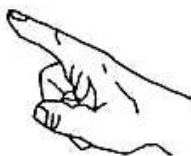
listen to the sun
so la so mi so

Brush, brush brush your teeth
do do do re mi

- Sing from different heights.

do'

ti

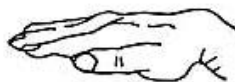
la

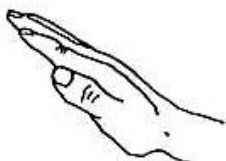
so

fa

mi

re

do

Movements in music education

-It is very important to remember that a variation for an adult may be a totally different task for the child. That's why you should always start from simple things and slowly add more. Encourage the children to try, but say they can continue doing the easy one if this is too hard.

-Remember that practicing makes perfect and don't give up if something doesn't work right away

-Always add movements to songs, because it makes them fun and when children are enjoying, they learn better

- Create an atmosphere that praises for good effort and accepts mistakes as part of the learning process

-Remember that movements that need crossing the midline (when a part of the body is used in the space of the other part of the body, e.g., touching right foot with left hand) develop the children's brains and help students in learning skills like reading and writing.

Learning words with movements

- tri-angle (clap-thigh-thigh)
- rectangle (hands clapping to the sides to the hands of the children who are standing next to the child-knees-clap)
- circle (make a circle)
- square (jump four times turning a bit each time to make a square)

-have children suggest movements to words

Different ways of clapping

- tap into the other palm with one or two fingers of the other hand
- strike a fist into the open palm
- sweep one palm against the other on long notes
- change hands after each phrase. The left hand claps into the right hand on phrase one and the right hand claps into the left hand on phrase two

Building blocks to create own dances

circle

- holding hands
 - moving (4 steps) to left, moving (4 steps) to right
 - moving forward (lifting the hands up), moving backward (putting the hands down)
 - step to the left, then bring right leg over the left leg, then step again to the left (rock around the mulberry bush)
- without holding hands
 - walking as a line in circle (clapping or doing other movements at the same time)
 - walking in two lines (go round and round the village)

tunnel

- have the children form a tunnel with two lines facing each other and raising their hands. Then have the first pair go through the tunnel, then the next one and so on. Don't be too fast.
- have the children form a tunnel with two lines facing each other and clapping hands. Have the children go through the tunnel in different styles

in pairs

- dance waltz (1,2,3, 1,2,3), go under the arms, sway with your hands
- turning around clockwise and counter clockwise (like in "where have you been Maboieisa")

different steps

- jumping, galloping, walking, stomping, tiptoeing, jumping with one leg

References

Chaney, C. 1968. *Motoric aids to perceptual training*. Ohio: Charles E Merrill Publishing Company.

Hongisto-Åberg, M., Lindeberg-Piiroinen, A., Mäkinen, L. (1993) *Hip hoi, musisoit! : musiikki varhaiskasvatuksessa*. Espoo : Fazer musiikki

Mead, V. (1994). *Eurythmics in today's music classrooms*. New York: Schott Music Corporation.

Perkiö, S. *Musiikkia tanssien*.

Fowsell, C., Vinden, D. (2008). UK: Jolly Learning Ltd

Traugh, S. (2000). *Music and movement in the classroom*. CA: Creative Teaching Press, Inc.

Dances

Go round and round the village

*traditional English singing game song and kids song.

1. Gather students in the middle of the room.
2. Have the children form two circles.

Go round and round the village,
 Go round and round the village,
 Go round and round the village,
 As we have done before.

(All children in the outer circle skip around the inner circle)

Go in and out the window,
 Go in and out the window,
 Go in and out the window,
 As we have done before.

(Inner circle raises joined hands to make windows. Players on the outside weave to the right, in and out the windows, finishing inside the circle on the last note)

Now shake hands with your partner,
 Now shake hands with your partner,
 Now shake hands with your partner,
 As we have done before.

(Players now in the outer circle shake hands with a partner from the inner circle)

Of we go to Mmbabane,
 Of we go to Mmbabane,
 Of we go to Mmbabane,
 As we have done before.

(Children walk in circle with their pairs)

Go round and round the village,
 Go round and round the village,
 Go round and round the village,
 As we have done before.

(All children in the outer circle skip around the inner circle)

Happy dance from Finland

*a folk song from Finland. Original song: Vesivehman jenkka

Do you know the happy dance the

left left

happy dance from Finland the

right right

happy dance from Finland the

forward backward

happy dance from Finland

one two three (jump three times forward)

Do you know the happy dance the

left left

happy dance from Finland the

right right

happy dance they dance on a

forward backward

summer night

one two three

Where have you been Mmaboleisa

A

Where have you been Mma-bo-lei-sa

clap clap clap

I've been sear-ching Mma-bo-le-isa

clap clap clap

Where have you been Mma-bo-lei-sa

clap clap clap

I've been sear-ching Mma-bo-le-isa

clap clap clap

B

O i-le i-le Mma-bo-lei-sa

turn to right with your partner

I've been sear-ching Mma-bo-le-isa

turn to leftt with your partner

O i-le i-le Mma-bo-lei-sa

turn to right with your partner

I've been sear-ching Mma-bo-le-isa

turn to leftt with your partner

Lio-lii

1. Have the children form a tunnel with two lines facing each other. Have them put their hands up.
2. Have the children clap and have them go through the tunnel in pairs with individual styles.

This is how you dance this dance o liolii (one pair goes through the tunnel)
 This is how you dance this dance o liolii (next pair goes through the tunnel)
 Lii lii lio lio liolii (next pair goes through the tunnel)
 Lii lii lio lio liolii (next pair goes through the tunnel)

-make up own words!

Shoo fly

-have children form a circle and hold their hands

A

Shoo fly don't bother me (children kick with their feet to right and left)

Shoo fly don't bother me

Shoo fly don't bother me for I belong to some body

B

I feel I feel I feel like a morning star (go to the middle and make a star pose)

I feel I feel I feel like a morning star (come back to circle)

Go well and safely

-form a circle and hold hands

Go well and safely (go to the middle of the circle and raise your hands)

Go well and safely (come back)

Go well and safely (put first your right hand and then left hand in front of you)

may peace be ever with you (cross your right hand and then your left hand over your chest)

Instruments from recycled materials

Rainstick

You need:

- aluminum foil (or paper, but the foil makes better sound)
- cardboard tube (it can also be a potato chips tube)
- rice

Instructions:

-Tear off a long sheet of aluminum foil. You can use the length of the tube to determine the length of foil you need.

-Twist this long piece of foil into a spiral shape.

-Insert the twisted foil into the cardboard tube and seal off one end of the tube with a piece of paper and a rubber band or tape.

-Pour rice (a cup or two is ideal) into the other end of the tube and then seal that end off in the same way you did the first end.

-Have kids decorate the tube with stickers or markers and then turn slowly to listen to the sounds of the rain.

http://www.ehow.com/how_10051965_make-musical-instruments-recycled-items-kids.html

A Xylophone from toilet paper rolls

You need:

- 17 toilet paper rolls, if you want to make all the pieces, you can also make only from do to la.
- tape
- ruler and a pencil
- scissors
- two long sticks (40cm) or newspaper that you roll
- thread

- 1.** Make sure, that all your toiletpaperrolls are the **same size**.
- 2.** Take 3 rolls and tape them together. Do it **three** times, so you will have three larger tubes of three rolls.
- 3.** Take 2 rolls and tape them together. Do it **five** times, so you will have five larger tubes of two rolls.
- 4.** Now we tune the instrument (measures for the normal toiletpaper rolls with the diameter of 3,8cm):

Do: 3 rolls, no cutting

Re: 3 rolls, measure with a ruler carefully, **put marks with the pencil at least to four places**, so that the length of the tube is exactly 26,5 cm. This is very important, because otherwise the instrument is not in tune.

Mi: 3 rolls, the length is 23,8. Cut it carefully so you can use the leftovers in the next piece

Fa: 2 rolls, tape the leftovers from "mi"-piece to two rolls, and mark again, so that the length is 22,3. Cut it carefully, that you can use the leftovers in the next piece.

So: 2 rolls, no cutting.

La: 2 rolls, cut it so that the length is 17,9 cm.

Ti: 2 rolls, cut is so that the length is 15,9 cm.

Do´(upper do): 2 rolls, cut is sot that the length is 14,9 cm.

- 5.** take two long sticks (about 40 cm) or make two tight rolls from news paper (tie them with tape) and tie the tubes to them in right order (from longest to shortest). After tying you can also fix them with tape to make sure that they won't escape.

Mark at least 4 marks with a pencil

Make two knots

Make two knots

6. Write the correct names to each tubes.

7. Take a stick and play twinkle twinkle little star: do do so so la la so, fa fa mi mi re re do.

A Tambourine from paper plate and can openers

You need:

- 2 paper plates
- can openers (21 or less)
- thread
- scissors

1. Put the can openers in the groups of three, put a thread through them and make a knot.
2. Tie the knot in a way that it gives enough space for the can openers to ring. Now you have "a bell".
3. Count how many "bells" you have and make holes in even distances (leave also space for holding the instrument)
4. Tie the bells through the holes to the plate
5. Cut extra thread to make it look neat and put some tape to make it last better

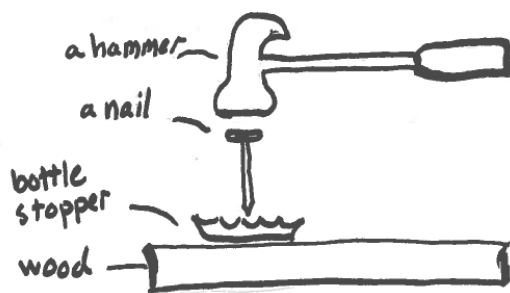
Tambourine from bottle stoppers

You need:

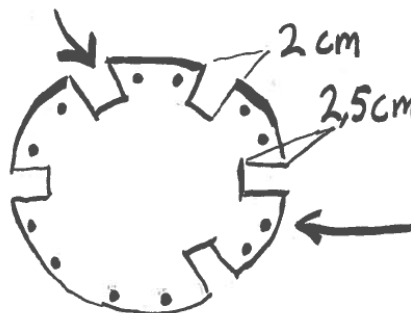
- 10 bottle stoppers
- string and a needle
- a plastic lid

- piece of wood
- a hammer/stone and a nail

① Make a hole in the middle of each bottle stopper

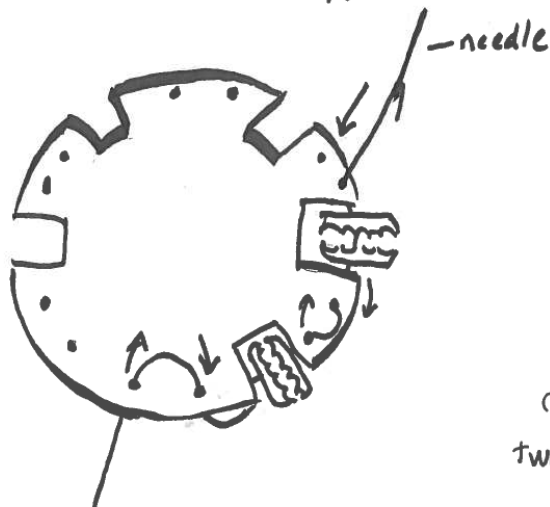

② Cut 5 holes to the lid like this

③ Make 12 holes with the hammer and the nail to these places close to the frame

④ Put the bottle stoppers in their places with thread

⑤ Finally knot the ends of the threads

Songs for preschool

Instructions

Solfege syllables: do re mi fa so la ti do

- so with * (*so) means the so below the do. So you can't play that with the toilet paper roll xylophone

-do with ' (do') means the upper do

-tap the word rhythm first and then add the singing syllables below the words

songs that are marked with this symbol you can play with the toilet paper roll xylophone

Adding ideas

-Give a couple of examples first yourself and then ask the children to add more

-Change words to the songs according to your theme what you want to teach

-Do the tapping of the beat in different ways, tapping the thighs crossing hands, stomping.. See the paper elements of music: exploring the beat. **Always start from easy ones!**

-add movements according to the words of the song (if it's about elephants move like an elephant)

-do small and big movements, loud and soft verses

Alphabets

ABC

(melody: twinkle twinkle)

A B C D E F G

do do so so la la so

H I J K L M N O P

fa fa mi mi re re re re do

Q R S T U V

so so fa mi mi re

W X Y and Z

so so so fa mi mi re

Now I know my a b c, 26 let-ters from A to Z

do do so so la la so fa fa fa mi mi mi re re do

A song for asking alphabets, numbers

*traditional chant

Chick-a-my chick-a-my cra-ney crow

do do do do do do do la do

what is this let-ter let me know (what is this number)

do do do do do do la do

-A she said and A it is

-W she said but M it is

.

ABC o liolii

Let us practise alphabets o lio lio X2

lii lii lio lio lio lio X2

ABCDEFGH o lio lio X2

lii lii lio lio lio lio X2

HIJKLMN o lio lio

OPQRSTU o lio lio

VWXYZ o lio lio

Colours

Rainbow

*A.J. Jenkins

A

Red oran-ge yel-low green

do do re mi mi so

blue purp-le pink X2

re mi re do

B

It's a rain-bow, it's a rain-bow,

do' ti la fa do' la so mi

beau-ti-ful rain-bow in the sky

so so so la so fa mi re

it's a rain-bow, it's a rain-bow

do' ti la fa do' la so mi

beau-ti-ful rain-bow in the sky

mi mi mi re re mi re do

What's her name?

She has on a white shirt,

so so la la so mi

she has on brown pants,

so so la so mi

brown shoes, brown socks,

so mi so mi

what's her name?

so mi do

Her name is (child's name)

mi so mi do do

Nash, G., Jones, G., Potter, B. & Smith, P: *The Child's way of learning. Handbook for building creative teaching experiences*

Fruits, clothes, vegetables

We're going to the marketplace

*from Botswana. Lyrics in tswana mean: We are coming from thabala, you can see we are selling, you can see we are advertising

A

We're going to the mar-ket-place

so so so so do' la la so

won-der what they sell to-day X2

do' do' do' so mi re do

B

Ba-na-nas and straw-ber-ries

do so so so la la so

lit-chies and pine-ap-ples X2

so so fa mi re do

-add the fruits you want to teach
-when the children remember the words take the game in circle

Weekdays

7 days a week

*a swati melody

Mon-day tues-day wednes-day

do do re do mi mi

thurs-day fri-day

so mi mi re

sa-tur-day sun-day

re re mi re do

se-ven days a week

re re do *la do

Months of the year

Months of the year

*melody: ten little indians

Ja-nu-a-ry, feb-ru-a-ry,
march and ap-ril.
May, june, ju-ly and au-gust.
Sep-tem-ber, oc-to-ber,

no-vem-ber, de-cem-ber.
These are the months of the year.

Months of the year

* Jaana Vahermaa

Ja-nu-a-ry, feb-ru-a-ry,

do do do do re re re re

march, ap-ril,

mi re so

may, june and ju-ly.

la mi mi la so

Au-gust, sep-tem-ber,

fa fa fa fa mi

oc-to-ber, no-vem-ber,

re mi mi mi mi re

de-cem-ber and then we clap our hands.

do re re do ti re do ti do

-clap for a while and then sing the next verse with clapping the hands
-stamp our feet, jump up high, do like this
-end this song

Beginning and ending

Welcome welcome

Wel-come wel-come eve-ry-one wel-come
wel-come wel-come and what's your name?
And what do you want to do?

Go well and safely

*traditional zulu song

Go well and safe-ly

mi mire mi do do

Go well and safe-ly

re redo re mi so

Go well and safe-ly

mi mire mi do do

may peace be e-ver with you

do re mi fa mi re do

Stay well and safely X3
May peace be every with you

Original words:
Hambani kahle X3
Inkoni mayi penani

Numbers

Ten little indians

*trad

One lit-tle, two lit-tle, three lit-tle in-di-ans

do do do do do do mi so so mi mi do

four lit-tle, five lit-tle, six lit-tle in-di-ans

re re re re re re *ti re re do do *so

se-ven lit-tle, eight lit-tle, nine lit-tle in-di-ans

do do do do do do do mi so so mi mi do

ten lit-tle in-di-ans wal-king.

so fa fa mi mi re do do

Ten lit-tle, nine lit-tle...

-butterflies, elephants (or what you have been teaching in your lesson)

Ask the children:

What should we count next?

And how are they moving?

Butterflies flying, mangos dancing..

Five little ducks

Five little ducks

Went out one day

Down the river far away

Mother duck said

"Quack, quack, quack, quack."

But only four little ducks came back.

1,2,3,4

-And they swam like this!

-And how did they swim? (when the children know the song, ask their ideas)

Four little ducks..

Three little ducks..

Two little ducks..

... and only one little duck came back.

-And how did **he** swim?

One little duck

Went out one day

Down the river far away

Mother duck said

"Quack, quack, quack, quack."

But none of the five little ducks came back.

0

-and how did mother duck swim?

Sad mother duck /Mother duck she

Went out one day

Down the river far away

The sad mother duck said

"Quack, quack, quack."

And all of the five little ducks came back.

Field Mice

*Traditional

A

Down in the mea-dow where the long grass grows,

there were five lit-tle field mice wash-ing their clothes,

with a rub-a-dub here and a rub-a-dub there, that's the way the field mice wash their clothes.

B

With a squeak, squeak, squeak, boo-gie woo-gie.

Squeak, squeak, squeak, boo-gie woo-gie

Squeak, squeak, squeak, boo-gie woo-gie.

That's the way the field mice wash their clothes.

-four

-three

-two

- Down in the mea-dow where the long grass grows,

there was one lit-tle field mouse wash-ing his clothes

with a rub-a-dub here and a rub-a-dub there,

that's the way the field mouse wash-es his clothes.

With a...

-big elephants, with a trööö trööö

-ask children more ideas

Johnny works with one hammer

*traditional english song

John-ny works with one ham-mer

do do do mi so mi mi

one ham-mer one ham-mer

re so so mi do do

John-ny works with one ham-mer

do do do mi so mi mi

then he works with two

re re mi re do

-Johnny works with two hammers

(take the other hand with)

-three hammers(take a leg with)

-four hammers (take another leg with)

-five hammers (take the head with)

-This old man

-Ants came marching (litNet)

-One, two buckle my shoe

Body parts

Clap clap clap your hands

A

Clap, clap, clap your hands

do do so fa mi

Clap your hands to-get-her

mi mi re mi *so *so

Clap, clap, clap your hands

do do so fa mi

Clap your hands to-get-her

mi mi re mi do do

B

La la la la la la

la la la la la la

la la la la la la

Clap your hands to-get-her

Stamp, stamp stamp your feet

Tap, tap tap your toes

Blink, blink, blink your eyes

Beep, beep, beep your nose

Reach, reach, reach the sky

Dig, dig, dig the ground

See, see, see the moon

Where is thumbkin

Where is thumb-kin, where is thumb-kin

do re mi do do re mi do

Here I am, here I am

mi fa so mi fa so

How are you to-day sir? Ve-ry well I thank you

so la so fa mi do so la so fa mi do

Run a-way, run a-way.

do *so do do *so do

Mörrimöykky dances

*from Finland, translation Jaana Vahermaa

Mörrimöykky tanssii ja ruokopilli soi

ruokopillin tahdissa tanssiakin voi

käännä korvat, käännä korvat näin

peikkotanssi tanssitaan korvat nurinpäin.

Mörrimöykkö dances and the reedpipe plays

When the reedpipe's playing I could dance the whole day

Turn your hands, turn your hands this way

When the reedpipe's playing I could dance the whole day

-If you're happy and you know it

-Head and sholders

-Hokey Pokey

Others

Bingo

There was a man who had a dog,
And Bingo was his name-o!

B I N G O

B I N G O

B I N G O

And Bingo what his name -o!

I'll sing and clap with my new friend, and
Zanele is her name oh!

Z-A-N-E-L-E ,Z-A-N-E-L-E

Z-A-N-E-L-E

And Zanele is her name, oh.

- create a colour clapping game, food clapping game..

Walking walking stop

Wal-king wal-king wal-king wal-king

do do re re mi mi fa fa

wal-king wal-king stop

mi mi re re do

jumping, dancing, running, clapping,
flying, talking, singing.. ask children's ideas!

-> do the same thing both soft and loud

The Bear went over the Mountain

A

The bear went o-ver the moun-tain

do mi mi mi re mi fa mi

The bear went o-ver the moun-tain

mi re re re do re mi do

The bear went o-ver the moun-tain

do mi mi mi re mi fa la

to see what he could see.

la so so fa mi do

B

But all that he could see

mi so so la la so

but all that he could see

mi so so la la so

A

The ot-her side of the moun-tain

mi mi mi mi re mi fa mi

the ot-her side of the moun-tain

mi re re re do re mi do

the ot-her side of the moun-tain

do mi mi mi re mi fa la

was all that he could see

la so so fa mi do

Liiolii

*traditional song from Finland. Lyrics mean:

The wedding

of the mouse was celebrated

A

Hii-ren häi-tä vie-tet-tiin lii-o lii X2

do re mi fa so so re fa mi re do

B

Lii lii li-o li-o li-o lii X2

so do' soso fafa mire do

Where have you been Mmaboileisa

*From Botswana

Baby o ile Mmaboileisa

Kgale re mmona Mmaboileisa

Ao ile ile Mmaboileisa

Kgale re mmona Mmaboileisa

A

Where have you been Mma-bo-lei-sa

so so fa mi re do re re

I've been sear-ching Mma-bo-le-isa

*so fa mi re do ti do do

B**O i-le i-le Mma-bo-lei-sa**

do mido fami re do re re

I've been sear-ching Mma-bo-le-isa

*so fa mi re do ti do do

Happy dance from Finland*from Finland. Original song: Vesivehman
jenkka

Do you know the happy dance the
happy dance from Finland the
happy dance from Finland the
happy dance from Finland
Do you know the happy dance the
happy dance from Finland the
happy dance they dance on a summer night

...from China -on a autumn night
... from Swaziland -on a winter night
...from Taiwan on a spring night
-ask children which countries they know

Go round and round the village**Go round and round the vil-lage,**

so* so* mi mi fa mi re

Go round and round the vil-lage,

re so* re re mi re do

Go round and round the vil-lage,

do so* mi mi fa mi re

as we have done be-fore.

re so so fa re do
-Go in and out the windows
-Now shake hands with your partner
-Of we go to Mbabane
-Go round and round

Going On A Lion Hunt

solo-tutti

Go-ing on a li-on hunt. -> children repeat

mi mi mi mi so so mi

Go-ing to catch a big one.

mi mi mi mi mi so mi

I'm not a-fraid.

la so so mi

Look, what's up a-head?

Gate!

Can't go o-ver it.

Can't go un-der it.

Can't go around it.

Gotta go through it. (make gate-opening ges-
tures)

Going on a lion hunt...

Grass!

Can't go over it...

Gotta go through it. (rub hands together slow-
ly)

Going on a lion hunt...

Mud!

Can't go over it...

Gotta go through it. (make sloshing sounds
and move hands as if slogging)

Going on a lion hunt...

Sticks!

Can't go over it...

Gotta go through it. (snap fingers)

Going on a lion hunt...

Trees!

Can't go over it.

Gotta go through it. (make gestures climbing
up and down)

Going on a lion hunt...

River!

Can't go over it..

Gotta go through it. (make swimming ges-
tures)

Goin' on a lion hunt..

Cave!

Can't go over it..

Gotta go in. (act like you are feeling your way
in a dark cave)

Oh, oh What's this?
 Something soft.
 Something hairy.
 With a long soft thing on it's end!
 With two sharp things!
 A LION!
 Run for your life!

Run out of the cave!
 Swim across the river!
 Run around the trees!
 Jump over the sticks!
 Slosh through the mud!
 Crawl through the grass!
 Run through the gate!
 Run into the house!
 Close the door!
 Run up the front stairs!
 Crawl under mom's bed!

Shoo fly, don't bother me

A

Shoo fly, don't both-er me.
 mi do re mi fa re

Shoo fly, don't both-er me.
 re ti do re mi do

Shoo fly, don't both-er me for
 mi do re mi fa re re

I be-long to some-bo-dy.
 so so so fa mi re do

B

I feel, I feel
 *so mi *so mi

I feel like a mor-ning star
 *so mi mi mi fa mi re

I feel, I feel
 *so mi *so mi

I feel like a mor-ning star
 *so so so fa mi re do

Ka bona bona selo eng

*from botswana

Ka bona bona selo eng?
 Ka bona bona selo eng?

Lyrics mean: I've seen something, what is it?

School in a Briefcase (LitNet)

Lion -corageous

The li-on is co-ra-geous

*so do do do mi do do

co-ra-geous is he

*so do do mi so

I am co-ra-geous with

fa fa so mi re do

Je-sus in me

ti do re do

Tortoise -perservering

The tor-toise walks a slow slow pace;

*so do mi do *so do mi do

slow and stea-dy wins the race.

do re mi re do ti do re

The tor-toise walks a slow slow pace;

*so do mi do *so do mi do

slow and stea-dy wins the race.

do re mi re do do ti d

Cow -peaceful

cow is so peaceful,
 so peaceful is he
 I'm also peaceful with
 Jesus in me

Ant -hard-working**The ants came march-ing one by one**

la la la la ti do ti do

hur-rah, hur-rah

la so mi so

The ants came march-ing one by one

so la la la ti do ti do

hur-rah, hur-rah

re mi do mi

The ants came march-ing one by one and the

mi mi mi mi do re re re ti ti

lit-tle on stopped to have some fun and they

do do do do la ti ti ti do re

all came march-ing

mi re do ti

down to the earth to get

la so so la so so

out of the rain boom

la so so la

boom boom boom boom boom boom the..

-two by two: to tie his shoe

-three by three: to scratch his knee

-four by four: to shut the door

-five by five: to take a dive

-six by six: to pick up sticks

-seven by seven: to look to heaven

-eight by eight: to stand up straight

-nine by nine: to look behind

-ten by ten: to say, "THE END"

Dog -obediant

Obey your parents this is good.

Say yes I will just as you should

Obey your teacher

Obey your Jesus

We are obedient (Wetsembekile Jesu)

We are obedient oh, Lord X2

Every day and every hour

We are obedient oh Lord

You are faithful, oh Lord X2

Every day and every hour

You are faithful, oh Lord

Spider -patient**In-cy win-cy spi-der climbed**

do do do re mi mi mi

up the wa-ter spout

re do re mi do

down came the rain and washed the spi-der outmi mi fa so so fa mi fa so
mi**out came the sun and dried up all the rain**

do do re mi mi re do re mi do

in-cy win-cy spi-der climbed up the wa-ter spout a-gaindo do do re mi mi mi re do re mi do
do do

-hatsi batsi spider (big)

-hasty spider (beginning of the sentence normally, the end quickly)

Fish -trustworthy**Fin-ny Fish was a trust-worth-y fish**

do do do *so*so*la do do*so

he swam in the shal-low wa-ter.

*so do do do re re mi do

Mot-her Fish trust-ed Fin-ny fish to

do do do *so *so *la do do*so

take good care of her daugh-ter

so fa mi re re do do

Insect -meek**Meek lit-tle ca-ter-pil-lar**

do *so* so *la* la *so* so

craw-ling by

*do * so *la

turn a-round you're a

*so*la *ti do do

but-ter-fly

re so do

Rabbit -gentle**Gent-le rab-bit**

do re mi so

hop hop hop,

mi re do

wrink-le your nose 'til

re re mi fa so

'til I say ... STOP!

mi re do

(wink your eye, wiggle your ears, twich your tail)

Hen -loving**A****Hop hop hop**

do mi so

go and ne-ver stop

so fa mi re do

B**Scratch-ing stones and scratch-ing sticks**

re re *ti *so so so re *ti

hen finds food for all her chicks

re re *ti *so so so re *ti

A**hop hop hop hop hop**

do re mi fa so

hen will ne-ver stop

so fa mi re do

Rhymes

Lis-ten to the sun

Lis-ten to the sun

lis-ten to the sun shine

Lis-ten to the sun

Shine in your heart

Shine in your song

Shine in your gar-den

all day long

listen to the rain fall

listen to the wind blow

Rain rain go a-way

come a-gain a-not-her day

Brush, brush brush your teeth,

brush them eve-ry-day

Fat-her, mot-her, brot-her and sis-ter

brush them eve-ry-da

-comb comb comb your hair

-wash wash wash your body

LIITE 7 Muutetut opetusmateriaalit

Elements of music –different ways to explore music

Music consists of different **sounds**. Anything you hear is a sound. If a sound has a certain height (that you can sing for example) it's called a **tone**.

There are many ways to explore music. One way is to concentrate on the different elements of music at a time. These elements can be thought as building blocks of music, that you can use to create your own music and add more ideas to the songs. The elements are:

- **rhythmic elements**: Beat, (word) rhythm, duration and tempo

-**melody and pitch**: how high or low the tone is, does it move up or down

-**dynamics**: is the music loud or soft

-**tone colour**: the sound of different instruments, different human voices, different ways of making sounds

- **form**: does the song have different parts, how are these parts organized

Beat, rhythm, duration and tempo

beat: a steady puls that stays the same the whole song In-cy win-cy spi-der went up the wa-ter spout
| | | | | | | |

(word) rhythm: rhythm that changes according to the In-cy win-cy spi-der went up the wa-ter spout
syllables of the words | | | | | | | | |

duration: is the sound long or short

tempo: How fast or slow the song is

Exploring the beat

-Beat is the basic element of music, that builds the basis. It gives the music its flow and magic. Our own heart beat, ticking of a clock or the waves of the ocean are good examples of something that continues firm and steady. Beat can be also called a steady pulse.

-To learn to feel the beat in the music, ask the children to

- tap their thighs in different ways:
 - both hands at the same time
 - left-right-left-right (separately)
 - thighs, clap

- palms up-palms down
 - left palm up, right palm down- left palm down, right palm up
 - left palm up-right palm down- left palm down-right palm up (separately)
 - thie-thie-clap/left-right-clap
 - crossing hands
 - ask the children invent their own patterns- you will be surprised
- clap their hands, pat their sholders, stomp their feet
 - play it with any instrument
 - walk in the pulse

-after you see most children are doing well, give them more challenge, they love it. But always remember to say that if they can't do it, **they can always do the rhythm they were doing already** and when they are comfortable, they can try the new rhythm. The children also love to invent their own ways of tapping.

-after the children sing the song well add the tapping of the thighs to make the song more interesting. This can be used in any song.

Walk, march and run

-The beat can be slow or fast. If the beat is slow, you clap less and if the beat is fast, you clap more. There are three different ways to think of the beat:

-walking: slow

-marching : faster

-running: fastest

Walk:

one lit-tle two lit-tle three lit-tle in-di-ans

| | | |

March:

one lit-tle two lit-tle three lit-tle in-di-ans

| | | | | | | | | |

Run:

one lit-tle two lit-tle three lit-tle in-di-ans

| | | | | | | | | | | | | | | |

-Ways to explore walk, march, and running:

- sing the song clapping slower and faster

Exploring the rhythm and duration

-In the music the sounds have different **duration**, which means that the sounds can be short or long. Putting long and short sounds together creates the rhythm.

In-cy win-cy spi-der went up the wa-ter spout

| | | | 0 | | | | | 0

(| = short, 0= long)

one lit-tle two lit-tle three lit-tle in-di-ans

0 | | 0 | | 0 | | | | 0

-Each word has it's own rhythm. Clapping the rhythm of the words means clapping on each syllable. Clapping the words is a very good way for children to learn the words and it also helps them when they learn to read and write.

- Ways to explore the rhythm:

- echo games: clap a rhythm and ask the children clap after you. Use easy patterns that are easy to follow. Remember that you can also use pauses. When this goes well, ask the children to do their own rhythms.
- use rhythms to learn phonetics and letters. Also always show how the letter looks like
-[pp p], letter p
-[uu u], letter w
-[i iii], letter e; [e ee], letter e
- clapping the children's names
- clapping the word rhythm of the song (when they are already doing well with the beat)
-ja-nu-ary, feb-ru-ary, march, ap-ril, may, june and ju-ly
-mon-day, tues-day, wednes-day, thurs-day, fri-day, sa-tur-day, sun-day, se-ven days a week
- after they have learned to clap, the children can also stomp, tap or play the rhythm with an instrument

Exploring the tempo

-Songs can be sang fast or slow. Tempo means the speed in which the songs are sang.

-Ways to explore the tempo:

- sing the same song in different speeds
- sing first slow and then fast or sing first fast and then slow (itsy-bitsy spider)
- Sing the same song every time faster (head and shoulders)
- start slowly and slowly add more speed
- sing in a normal tempo and slow down in the end (this is a good way for the children to know that the song is ending).

Melody and pitch

-Pitch means the level of the tone, is it high or low. The way the tone moves, is called melody. You can sing the melody or play it with an instrument.

-the difference between melody and rhythm:

the rhythm: sa-tur-day

- clap the rhythm without saying the word (rhythm)
- do the rhythm with a consonant (p-p-p) (rhythm)
- hum the rhythm (melody)
- sing the rhythm (melody)

-When you speak the words of the song, it is still rhythm, but when the words are sang, it's called melody.

-When exploring the melody, the child learns to listen if the note is high or low, (sing laa high and then laa low), how the melody moves, is it going up or down, does it stay the same or does it jump. Later he learns to play with the melody himself.

examples:

hop hop hop (jumps) hen will never stop (going down)
scratching stones and scratching sticks (jumps)
hop hop hop hop hop (up)hen will never stop (down)

walking walking walking walking (up)
walking walking stop (down)

-ways to explore the melody:

- After speaking the poem you can sing it
- echo games: teacher sings different melodies and the children repeat
- Instruct the children with melodies (go to your seats, wash your hands..)

Form

-Songs have different parts. These parts make the form. If there are two similar parts in the beginning and in the end, and a different one in the middle, the form would be ABA.

-Example: Twinkle twinkle

Twinkle twinkle little star, how I wonder what you are <-A

Up above you shine so bright, like a diamond in sky <-B

Twinkle twinkle little star, how I wonder what you are <-A

-Different forms:

- ABA (Twinkle twinkle, the Bear went over the mountain)
- AABB (Where have you been Mabileisa, going to the market place, abc o liolii)
- AB (Clap clap clap your hands, Down in the valley, Hokey Pokey, rainbow,)

-Ways to explore the form

- have a different movement in each part
- Put the children in two groups and give each group different instrument. Then ask the other group to play in the part A and the other group to play in the part B.

Examples:

The Bear went over the Mountain (ABA)

A

The bear went o-ver the moun-tain <- walk in a marching tempo/clap your thighs
 The bear went o-ver the moun-tain
 The bear went o-ver the moun-tain
 to see what he could see.

B

But all that he could see <- look around you/clap your hands
 but all that he could see

A

The ot-her side of the moun-tain <- walk in a marching tempo /clap your thighs
 the ot-her side of the moun-tain
 the ot-her side of the moun-tain
 was all that he could see

Clap clap clap your hands

A

Clap, clap, clap your hands <- clap your hands/stamp feet/do accordingly to the song
 lyrics
 Clap your hands to-get-her
 Clap, clap, clap your hands
 Clap your hands to-get-her

B

La la la la la la <-turn around with a partner or alone or dance
 la la la la la la
 la la la la la la
 Clap your hands to-get-her

Rainbow

A

Red oran-ge yel-low green
blue purp-le pink X2

<-group of children play a shaker

B

It's a rain-bow, it's a rain-bow,
beau-ti-ful rain-bow in the sky
it's a rain-bow, it's a rain-bow
beau-ti-ful rain-bow in the sky

<- other group plays a tambourine

Abc

A

Let us practice alphabets o liolii 2X

<-clap hands/march/walk in a circle

B

Lii lii liolio liolii 2X

<-jump/turn around/go in the middle and back

A

abcdefg o liolii 2X

<- clap hands/march/walk in a circle

B

lii lii liolio liolii 2X

<-jump/turn around/go in the middle and back

Dynamics

-Dynamics means the volume of the song, is it loud or soft.

-Dynamics can be also experienced as sizes, big and small (big and small Incy wincy spider)

-Ways to explore dynamics

- conduct the song changing the size of your hand movements. Big movements (spread your hands wide open) mean loud and little movements (have your hands close to your body) mean soft. Ask children to follow the movements.
- sing the same thing twice, first soft, then loud (walking walking stop)
- Common rule: music starts always from silence.

Tone colour

Every instrument and voice have a different sound. This is called tone colour.

-Ways to explore tone colours:

- try what kind of sound different instruments make (for example drum and shaker make a different sound)
- try what kind of sounds different things make (paper, chair, bottle, shoes...)

- ask children to make different sounds with their voices (see "Instruments" –paper)
 - whispers, tongue clicks, voices sliding up and down, shouts, moans, teeth sounds...
 - beat-boxing: dmm, ppp, ts
 - phonetics (l, w, r, s..)
 - playing animals (lion, sheep, cow, goat)
 - ask the children to try their own sounds
- make a sound when children are having their eyes closed and let them guess how the sound was made

References:

Forrai, K. (1990). *Music in preschool*. (2. edition) Budapest: Corvina.

Hongisto-Åberg, M., Lindeberg-Piironen, A., Mäkinen, L. (1993) *Hip hoi, musisoi! : musiikki varhaiskasvatuksessa*. Espoo : Fazer musiikki

Linnankivi, M., Tenkku, L. & Urho, E. (1988). *Musiikin didaktikka*. Porvoo ; Hki ; Juva : WSOY.

Nash, G., Jones, G., Potter, B. & Smith, P. (1977). *The Child's way of learning. Handbook for building creative teaching experiences*. CA: Alfred publishing Co., Inc.

Ruokonen, I. (2012). Lapsen musiikillinen maailma. Teoksessa E. Hujala & L. Turja (toim.). *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. (s. 122–135) Jyväskylä: PS-kustannus.

Ruokonen, I. (2001). Äänimaisemia ja ilmaisun iloa musiikin kielellä. Teoksessa S. Karppinen, A. Puurula & I. Ruokonen *Taiteen ja leikin lumous*. (s. 120–143). Helsinki: Finn Lectura.

Rusell-Bourie, D. (1989). *Music is Everywhere, A Thematic Approach to Teaching Music*. Australia

How to use instruments in music education

General guidelines

-Take time with introducing new things. Start with really simple things and slowly add more when you notice that children are doing good.

-Be always encouraging and have patience. If some things don't work out immediately, keep on practicing.

-If you want the children to listen, give instruction first, then the instrument.

-Have rules: when you are talking, no instrument is playing

Exploring sounds

-When you give children a new instrument, start by letting them to experience, what different sounds the instrument makes.

-Use different sounds of the instruments to create sounds of rain, thunder, birds, traffic, safari, forest, etc. Use these sounds to accompany stories and poems. Ask also the children how does something sound. An example of a poem accompanied by sounds:

Humpty Dumpty sat on a wall (sigh – in a relaxed way)
 Humpty Dumpty had a great fall (voice falls - 'ahhhhh')
 All the kings horses (tongue clicks in galloping rhythm)
 And all the kings men (clear throats with authority)
 Couldn't put Humpty together again (say oooo)
 (Example from Frazee, J: Exploring Orff, p. 56)

Examples of sounds:

- rain-snapping fingers, tapping drum/floor with your fingertips, rainstick
- pouring rain - hit your thighs with your hands in turns fast
- thunder - hit your thighs with your hands in turns fast and stamp your feet
- elephant - drum, stamp your feet, hit shoes together
- snake - a shaker that has sand, sssss with your mouth

Other poems:

- rain rain go away
- listen to the sun (listen to the the rain, the wind)
- brush your teeth

Playing instruments with songs:

-use rhythm instruments to play the **beat** of the song: slow, fast (walking, marching or running)

- use different beats in different parts (for example: slow beat in A and fast beat in B)

- play the **word rhythm** of the song (easiest with clapping, tapping the knees, sticks or bottle stoppers)

-use different instruments in different parts of the songs (for example: divide the children into two groups: one plays drums in A and the others play shakers in B)

example:

A

Where have you been Mma-bo-lei-sa <-play drum

I've been sear-ching Mma-bo-lei-sa X2

B

O i-le i-le Mma-bo-lei-sa <-play shaker

I've been sear-ching Mma-bo-le-isa X2

Meek lit-tle ca-ter-pil-lar craw-ling by <-make sound with the plastic bag

turn a-round you're a but-ter-fly <- shake paper

-be a conductor: children sing and play and when you show stop they stop playing but continue singing. When you show them to continue they start playing again. You can also point one group to play at the time. This develops the children's concentration skills

Using instruments to learn words

-when teaching words to children, they learn them better when you clap the syllables, because then their whole body is involved in the learning. You can play it with instruments also (stick or bottle stoppers are good and interesting for the children. You can even give them names like "learning sticks" or let the children choose if they want to learn with hands, sticks or bottle stoppers)

-examples:

- months
- weekdays
- shapes
- animals, fruits, clothes
- colours
- seasons

Listening to the instruments

-make a sound with children eyes closed and let them guess how the sound was made/which instrument was playing

-play echo games: you play something and the children try to play the same. Give the also the children the chance to show their rhythms.

-movement and sound. The teacher does certain movements and the children react to the movement playing their instruments only in the right time. Walking-drum, sliding-the back of the notebook, tip-toeing-shakers. Then do the other way round: play an instrument and children move accordingly.

References:

Fraze, J. (1987). *Discovering Orff. A curriculum for music teachers*. New York: Schott Music Corporation.

mikko perkoilan nettisivu

Hongisto-Åberg, M., Lindeberg-Piiroinen, A., Mäkinen, L. (1993) *Hip hoi, musisoi! : musiikki varhaiskasvatuksessa*. Espoo : Fazer musiikki

Peruskoulun opetuksen opas: Musiikki. (1987). Helsinki: Valtion painatuskeskus.

Rusell-Bourie, D. (1989). *Music is Everywhere, A Thematic Approach to Teaching Music*. Australia

How to teach singing

Developing the voice and singing technique

-To sing well you have to be relaxed. Here are some exercises for relaxing your body:

- stretching cat
- shaking dog (dog that comes from water and tries to get dry)
- a horse (have your head, cheeks and yawn relaxed and wave your head from side to side and add prrr with your lips)

-Also good breathing is important. Breathe with your whole body. Here are some exercises to practice breathing:

- candles (pretend you are blowing candles)
- a dog who sees a bone (breathe like an enthusiastic dog)

-To have a voice that has good resonance (how your body vibrates) you can practice with these voices:

- a dog who is whimpering, "a puppy voice"
- a cow who says moo
- ng (for example in the word "sing" and "song")

- Expanding the voice: making siren-like sound effects, imitate sound of the ghost or call "yoo-hoo". This helps the child to hear and feel how their voices can go beyond their normal speaking height.

-Experiencing with the possibilities of the voice:

- have the children sing their names in creative ways and ask others to repeat
- do sound landscapes with children (a jungle, a traffic, a forest..)
- have the children follow the movements of your hand with their voices

- Sometimes you can give the children opportunities to sing on their own, so they can hear themselves sing. Ask them to cup their hands over their ears to hear their own singing better.

General guidelines

-Use a clear natural voice and be brave, but avoid too strong singing with children. When the children know the song, make your own voice quieter and let the children sing on their own.

-Know the song well and like it, before you teach it to children.

-If the children don't sing with you, ask yourself:

- is the melody too high or low to the children's voices
- do they know the words

-Depending on the song the children need to repeat the song 6-8 times before they can remember all the details.

-When teaching the song, try to use pictures, that the children combine the pictures with the words and learn the meaning of the words. Also songs like “clap your hands”, “walking walking stop” are good tools to learn words.

Choosing the song

-Why do I choose the song? (objectives of the lesson, relaxing, freshing up, excercise, fun, starting the day)

-What can I do with the song? (adding instruments, body percussion, movements, new verses)

-How can I engage children? (letting children decide a different movement to different verses, choosing which animals you are counting in ten little indians..)

-What is the level of children’s language skills? (Remember that when they start the preschool, they don’t know so many words, so start with simple songs that are repeating the words and where their meaning is clear)

How to teach a song

There are different methods you can use to teach a song. Try them all out and see what works best for you and your children.

5. Start from the words

- go through the words with children with echo method (you say first and children repeat)
- when teaching songs try to have a picture or mimic the meaning of the word
- clap the word rhythm
- then say couple of words at the time
- then say the whole sentence (repeat until children get it correctly)
- then say the words with the beat (say them in the same rhythm without melody)
- clap the word rhythm
- sing with melody
- a good method when you want the children to learn specific words through songs

6. Start from the melody

- practice the melody first with any syllable (duu, laa) in small parts.
 - first one line at a time (you first, children repeat. Repeat as many times as needed that children sing it correct)
 - then two lines
 - then the whole song
- then add the words
- a good method when you want to concentrate on the quality of singing, children learn to sing the right notes

7. Start from the playing

- sometimes playing is more important in the songs than the song. Then you can start directly doing them both together and the children will learn the song slowly during the playing.

8. Use secret teaching

-while the children are doing other chores hum or sing a song that you are soon going to teach them

-when the children have sang the song a couple of times, add body percussions (tapping the thighs, clapping, stomping, etc) or instruments to play the **beat**. When the children can sing the song well play the **word rhythm**.

Starting and ending the song

-try out which the right height to start, if you think the song is too low, try sing a bit higher.

-when you end the song you can slow down the tempo, so that the children know that the song is now ending

Evaluating the singing

-To improve children's singing you have to listen, if they are singing correctly. When you notice, something is wrong, correct it, not the whole, just the part that was sung incorrectly. Things you can observe:

- is the melody line correct?
- is the rhythm right?
- are the children understanding what they are singing, are they saying the words correctly

Elaborating the songs

-Sing in different ways: quiet, loud, happily, sadly, slowly, fast

-add more verses

-play instruments

-ask children for their ideas

References

Campell, P.S. & Kassner C.S. (2009). *Music in Childhood: From Preschool through the elementary grades*. Boston: Schirmer.

Hongisto-Åberg, M., Lindeberg-Piironen, A., Mäkinen, L. (1993) *Hip hoi, musisoi! : musiikki varhaiskasvatuksessa*. Espoo : Fazer musiikki

Mead, V. (1994). *Eurythmics in today's music classrooms*. New York: Schott Music Corporation.

Pihkanen, T. (2011). *Opas lasten laulamiseen*. Tampere: Tammerprint.

Rusell-Bourie, D. (1989). *Music is Everywhere, A Thematic Approach to Teaching Music*. Australia

Movements in music education

-It is very important to remember that is a variation for an adult may be a totally different tasks for the child. That's why you should always start from simple things and slowly add more. Encourage the children to try, but say they can continue doing the easy one if this is too hard.

-Remember that practicing make's perfect and don't give up if something doesn't work right away

-Always add movements to songs, because it makes them fun and when children are enjoying, they learn better

- Create an atmosphere that praises for good effort and accepts mistakes as part of the learning process

-Remember that movements that need crossing the midline (when a part of the body is used in the space of the other part of the body, e.g., touching right foot with left hand) develop the childrens brains and help students in learning skills like reading and writing.

Learning words with movements

- tri-ang-le (clap-thigh-thigh)
- rec-tang-le (hands clapping to the sides to the hands of the children who are standing next to the child-knees-clap)
- circ-le (make a circle)
- square (jump four times turning a bit each time to make a square)

-have children suggest movements to words

Different ways of clapping

- tap into the other palm with one or two fingers of the other hand
- strike a fist into the open palm
- sweep one palm against the other on long notes
- change hands after each frase. The left hand claps into the right hand on frase one and the right hand claps into the left hand on frase two

Building blocks to create own dances

circle

- holding hands
 - moving (4 steps) to left, moving (4 steps) to right
 - moving forward (lifting the hands up), moving backward (putting the hands down)
 - step to the left, then bring right leg over the left leg, then step again to the left (rock around the mulberry bush)

- without holding hands
 - walking as a line in circle (clapping or doing other movements at the same time)
 - walking in two lines (go round and round the village)

tunnel

- have the children form a tunnel with two lines facing each other and raising their hands. Then have the first pair go through the tunnel, then the next one and so on. Don't be too fast.
- have the children form a tunnel with two lines facing each other and clapping hands. Have the children go through the tunnel in different styles

in pairs

- go under the arms, sway with your hands
- turning around clockwise and counter clockwise (liken in "where have you been Maboaleisa")

different steps

- jumping, galloping, walking, stomping, tiptoeing, jumping with one leg

References

Chaney, C. 1968. *Motoric aids to perceptual training*. Ohio: Charles E Merrill Publishing Company.

Hongisto-Åberg, M., Lindeberg-Piiroinen, A., Mäkinen, L. (1993) *Hip hoi, musiso!* : *musiikki varhaiskasvatuksessa*. Espoo : Fazer musiikki

Mead, V. (1994). *Eurythmics in today's music classrooms*. New York: Schott Music Corporation.

Perkiö, S. *Musiikkia tanssien*.

Fowsell, C., Vinden, D. (2008). UK: Jolly Learning Ltd

Traugh, S. (2000). *Music and movement in the classroom*. CA: Creative Teaching Press, Inc.

Alphabets

ABC

(melody: twinkle twinkle)

A B C D E F G

H I J K L M N O P

Q R S T U V

W X Y and Z

Now I know my a b c, 26 let-ters from A to Z

ABC o liolii

Let us practise alphabets o lio lio X2

lii lio lio lio lio lio lio X2

ABCDEFGH o lio lio X2

lii lio lio lio lio lio lio X2

HIJKLMN o lio lio

OPQRSTU o lio lio

VWXYZ o lio lio

Colours

Rainbow

*A.J. Jenkins

A

Red oran-ge yel-low green

blue purp-le pink X2

B

It's a rain-bow, it's a rain-bow,

beau-ti-ful rain-bow in the sky

it's a rain-bow, it's a rain-bow

beau-ti-ful rain-bow in the sky

-divide children into 7 groups and give each group a card of one colour. When their colour comes, they should jump or lift up the card. Sing slowly. In B part have the children make a rainbow with their cards.

Weekdays

7 days a week

*a swati melody

Mon-day tues-day wed-nes-day

thurs-day fri-day

sa-tur-day sun-day

se-ven days a week

Months of the year

Months of the year

*melody: ten little indians

Ja-nu-a-ry, feb-ru-a-ry,

march and ap-ril.

May, june, ju-ly and au-gust.

Sep-tem-ber, oc-to-ber,

no-vem-ber, de-cem-ber.

These are the months of the year.

Months of the year

* Jaana Vahermaa

Ja-nu-a-ry, feb-ru-a-ry,

march, ap-ril,

may, june, ju-ly.

Au-gust, sep-tem-ber,

oc-to-ber, no-vem-ber,

de-cem-ber and then we clap our hands.

-clap for a while and then sing the next verse
with clapping the hands
-stamp our feet, jump up high, do like this
-end this song

Beginning and ending

Welcome welcome

Wel-come wel-come eve-ry-one wel-come

wel-come wel-come and what's your name?

And what do you want to do?

Good morning

Good mor-ning good mor-ning and how do
you do

I'm fine, I'm fine and how a-bout you

Go well and safely

*traditional zulu song

Go well and safe-ly X3

may peace be e-ver with you

Stay well and sa-fe-ly X3

May peace be everwith you

Words in siSwati

Hambani kahle X3

Inkosi mayi benani

Numbers

Ten little indians

*trad

One lit-tle, two lit-tle, three lit-tle in-di-ans

four lit-tle, five lit-tle, six lit-tle in-di-ans

se-ven lit-tle, eight lit-tle, nine lit-tle in-di-ans

ten lit-tle in-di-ans wal-king.

Ten lit-tle, nine lit-tle...

-butterflies, elephants, (or what you have
been teaching in your lesson)

Ask the children:

What should we count next?

And how are they moving?

Butterflies flying, mangos dancing..

Food song

one little two little three little pumpkins

four little five little six little pumpkins

seven little eight little nine little pumpkins

ten little pumpkins ready to eat

-strawberries, liches, bananas, chocolate
bars..

Five little ducks

Five lit-tle ducks went out one day

O-ver the hills and far a-way

Mot-her duck said "Quack, quack, quack,
quack."

But on-ly four lit-tle ducks came back.

1,2,3,4

-And they swimm'd like this!

-And how did they swim? (when the children
know the song, ask their ideas)

Four little ducks..

Three little ducks..

Two little ducks..

One little duck went out one day

..but none of the five little ducks came back.

Sad mother duck went out one day

Over the hills and far away

The mother duck said "Quack, quack, quack,
quack."

And all of the five little ducks came back

Field Mice

*Traditional

A

Down the val-ley no-bo-dy goes

there is a big fat ma-ma

was-hing her clothes

with a rub-a-rub-a here and a rub-a-rub-a
there

that's the way she wash-es her clothes

B

A boogie a boogie boogie boogie

A boogie a boogie boogie boogie

A boogie a boogie boogie boogie

that's the way she wash her clothes

A

Down in the mea-dow where the long grass
grows,

there are five lit-tle field mice wash-ing their
clothes,

with a rub-a-dub here and a rub-a-dub there,

that's the way they wash their clothes.

B

With a squeak, squeak, squeak, boo-gie woo-
gie.

Squeak, squeak, squeak, boo-gie woo-gie

Squeak, squeak, squeak, boo-gie woo-gie.

That's the way they wash their clothes.

-four

-three

-two

- Down in the mea-dow where the long grass
grows, there was one lit-tle field mouse wash-
ing his clothes

with a rub-a-dub here and a rub-a-dub there,

that's the way the field mouse wash-es his
clothes.

-big elephants, with a trööt trööt

-scary lions, with a rough rough

-ask children more ideas

Johnny works with one hammer

*traditional english song

John-ny works with one ham-mer

one ham-mer one ham-mer

John-ny works with one ham-mer

then he works with two

-Johnny works with two hammers

(take the other hand with)

-three hammers (take a leg with)

-four hammers (take another leg with)

-five hammers (take the head with)

-and then he goes to sleep

This old man

This old man he played one
 he played knick knack on his thumb
 with a knick knack pad-dy whack
 give the dog a bone
 this old man came rol-ling home

two-on his shoe
 three –on his knee
 four –on his door
 five –while he drives
 six –on his sticks
 seven –on his pen
 eight –on his gate
 nine –rise and shine
 ten-on his hen

One, two buckle my shoe

One, two buck-le my shoe
 three, four open the door
 five, six pick up stick
 seven and eight lay them straight
 nine, ten a big fat hen

The ants came marching

The ants came march-ing one by one
 hur-rah, hur-rah
 The ants came march-ing one by one
 hur-rah, hur-rah
 The ants came march-ing one by one and the
 lit-tle one stopped to have some fun and they

all came march-ing
 down to the earth to get
 out of the rain boom
 boom boom boom boom boom boom the..

-two by two: to tie his shoe

-three by three: to scratch his knee

-four by four: to shut the door

-five by five: to take a dive

-six by six: to pick up sticks

-seven by seven: to look to heaven

-eight by eight: to stand up straight

-nine by nine: to look behind

-ten by ten: to say, "THE END"

Body parts**Clap clap clap your hands**

A
 Clap, clap, clap your hands

Clap your hands to-get-her

Clap, clap, clap your hands

Clap your hands to-get-her

B
 La la la la la la

la la la la la

la la la la la la

Clap your hands to-get-her

Stamp, stamp stamp your feet

Tap, tap tap your toes

Blink, blink, blink your eyes

Beep, beep, beep your nose

Reach, reach, reach the sky

Dig, dig, dig the ground

See, see, see the moon

Where is thumbkin

Where is thumb-kin, where is thumb-kin

Here I am, here I am

How are you to-day sir? Ve-ry well I thank you

Run a-way, run a-way.

-tall man

-mid-dle man

-ring man

-lit-tle man

Where is grandfather

Where is grandfather X2

Here I am, here I am

how are you this morning very well I thank you

run away run away

-grandmother

-father

-mother

-brother

-sister

-aunt

-uncle

-cousin

-nephew

If you're happy and you know it

If you're happy and you know it clap your hands

If you're happy and you know it clap your hands

If you're happy and you know it and you really want to show it

If you're happy and you know it clap your hands

-stamp your feet

-nod your head

-turn around

-shake your bumps

-say hey hey

-shout hurray!

If you're hungry and you know it

If you're hungry and you know it eat your fruit (clap clap) X2

If you're hungry and you know it and you really want to show it.

If you're hungry and you know it eat your fruit (rub your tummy and say jam jam)

-banana, meal, orange, pap, chicken

Head and sholders

Head and sholders knees and toes, knees and toes

Head and sholders knees and toes, knees and toes

Eyes and ears and rub your tummy now

Head sholders knees and toes, knees and toes

➔ sing it faster every time

Hokey Pokey

A

You put your right hand in

you put your right hand out

You put your right hand in out

And shake it al about,

You do the hockey pockey and turn yourself about

And that's what's it all about

B

Ooh hockey pockey pockey

Ooh hockey pockey pockey

Ooh hockey pockey pockey

And that's what's it all about

-left hand

-right foot

-left foot

-nose

-tummy

-hips

-whole self

Others**What's her name?**

She has on a white shirt,

she has on brown pants,

brown shoes, brown socks,

what's her name?

Her name is (child's name)

Nash, G., Jones, G., Potter, B. & Smith, P: *The Child's way of learning. Handbook for building creative teaching experiences*

Walking walking stop

Wal-king wal-king wal-king wal-king

wal-king wal-king stop

-jumping, dancing, running, clapping, flying, talking, singing.. ask children's ideas!
-> *do the same thing both soft and loud*

We're going to the marketplace

*from Botswana. English translation Jaana Vahermaa.

A

We're go-ing to the mar-ket-place

won-der what they sell to-day X2

B

Ba-na-nas and straw-ber-ries

lit-chie-s and pine-ap-ples X2

-add the fruits you want to teach
-when the children remember the words take the game in circle

-melons and raspberries, apples and pears

-spinach, potato, cabbage and broccoli

I'm going to the preschool

I'm going to the preschool

wonder what I wear today X2

trousers, sandals

t-shirt and socks X2

Bingo

There was a man who had a dog,
And Bingo was his name-o!

B I N G O

B I N G O

B I N G O

And Bingo was his name -o!

There was a man who had a dog,
And Bingo was his name-o!

- I N G O

- I N G O

- I N G O

And Bingo was his name -o!

There was a man who had a dog,
And Bingo was his name-o!

--N G O

-- N G O

--N G O

And Bingo was his name -o!

There was a man who had a dog,
And Bingo was his name-o!

--- G O

--- G O

---G O

And Bingo was his name -o!

There was a man who had a dog,
And Bingo was his name-o!

- - - - O

- - - - O

- - - - O

And Bingo was his name -o!

There was a man who had a dog,
And Bingo was his name-o!

And Bingo was his name -o!

I'll sing and clap with my new friend, and
Zanele is her name oh!

Z-A-N-E-L-E ,Z-A-N-E-L-E

Z-A-N-E-L-E

And Zanele is her name, oh.

(write them on the board)

- create a colour clapping game, food clapping
game..

The Bear went over the Mountain

A

The bear went o-ver the moun-tain

The bear went o-ver the moun-tain

The bear went o-ver the moun-tain

to see what he could see.

B

But all that he could see

but all that he could see

A

The ot-her side of the moun-tain

the ot-her side of the moun-tain

the ot-her side of the moun-tain

was all that he could see

Where have you been Mmaboileisa

*From Botswana

Baby o ile Mmaboileisa

Kgale re mmona Mmaboileisa

Ao ile ile Mmaboileisa

Kgale re mmona Mmaboileisa

A

Where have you been Mma-bo-lei-sa

I've been sear-ching Mma-bo-lei-sa

B

O i-le i-le Mma-bo-lei-sa

I've been sear-ching Mma-bo-le-isa

Go round and round the village

*traditional English singing game song and kids song.

1. Gather students in the middle of the room.
2. Have the children form two circles an inner circle and an outer circle.

1. Go round and round the vil-lage,

Go round and round the vil-lage,

Go round and round the vil-lage,

as we have done be-fore.

(All children in the outer circle skip around the inner circle)

2. Go in and out the window, X3

As we have done before.

(Inner circle raises joined hands to make windows. Players on the outside weave to the right, in and out the windows, finishing inside the circle on the last note)

3. Now shake hands with your partner 3X

As we have done before.

(Players now in the outer circle shake hands with a partner from the inner circle)

4. Of we go to Mbabane, X3

As we have done before.

(Children walk in circle with their pairs)

5. Go round and round the village, X3

As we have done before.

(All children in the outer circle skip around the inner circle)

Going On A Lion Hunt

Go-ing on a li-on hunt. -> children repeat

Go-ing to catch a big one.

I'm not a-fraid.

Look, what's up a-head?

Gate!

Can't go o-ver it.

Can't go un-der it.

Can't go around it.

Gotta go through it. (make gate-opening ges-tures)

Going on a lion hunt...

Grass!

Can't go over it...

Gotta go through it. (rub hands together slow-ly)

Going on a lion hunt...

Mud!

Can't go over it...

Gotta go through it. (make sloshing sounds and move hands as if slogging)

Going on a lion hunt...

Sticks!

Can't go over it...

Gotta go through it. (snap fingers)

Going on a lion hunt...

Trees!

Can't go over it.

Gotta go through it. (make gestures climbing up and down)

Going on a lion hunt...

River!

Can't go over it..

Gotta go through it. (make swimming gestures)

Goin' on a lion hunt..

Cave!

Can't go over it..

Gotta go in. (act like you are feeling your way in a dark cave)

Oh, oh What's this?

Something soft.

Something hairy.

With a long soft thing on it's end!

With two sharp things!

A LION!

Run for your life!

Run out of the cave!

Swim across the river!

Run around the trees!

Jump over the sticks!

Slosh through the mud!

Crawl through the grass!

Run through the gate!

Run into the house!

Close the door!

Run up the front stairs!

Crawl under mom's bed!

Shoo fly, don't bother me

A

Shoo fly, don't both-er me.

Shoo fly, don't both-er me.

Shoo fly, don't both-er me for

I be-long to some-bo-dy.

B

I feel, I feel

I feel like a mor-ning star

I feel, I feel

I feel like a mor-ning star

-in A part swipe the legs both to right and to left

-in B part go to the middle and do a star pose and come back

Ka bona bona selo eng

*from botswana

Ka bona bona selo eng?

Ka bona bona selo eng?

Lyrics mean: I've seen something, what is it?

Old MacDonald had a farm

Old MacDonald had a farm,

Ee i ee i oh!

And on that farm he had some ducks

with a quack quack here,

and a quack quack there,

here a quack, there a quack

everywhere a quack quack

Ee i ee i oh!

Old MacDonald had a farm,

Ee i ee i oh!

And on that farm he had some pigs,

Ee i ee i oh!

With a oink-oink here,

And a oink-oink there

Here a oink, there a oink,

Everywhere a oink-oink

Ee i ee i oh!

Old MacDonald had a farm,

Ee i ee i oh!

And on that farm he had some cows,

Ee i ee i oh!

With a Moo Moo here,

And a Moo Moo there,

Here a Moo, there a Moo,

Everywhere a Moo Moo

Ee i ee i oh!

Old MacDonald had a farm,

Ee i ee i oh!

And on that farm he had some dogs,

Ee i ee i oh!

With a woof-woof here,

And a woof-woof-woof there

Here a woof, there a woof,
Everywhere a woof-woof
Ee i ee i oh!

Old MacDonald had a farm,
Ee i ee i oh!
And on that farm he had some cats,
Ee i ee i oh!
With a meow- meow here,
And a meow -meow there
Here a meow , there a meow ,
Everywhere a meow -meow
Ee i ee i oh!

Old MacDonald had a farm,
Ee i ee i oh!
And on that farm he had some horses,
Ee i ee i oh!
With a neigh-heigh here,
And a neigh-heigh there
Here a neigh, there a neigh,
Everywhere a neigh-neigh
Ee i ee i oh!

Old Macdonald's band

Old Macdonald had a band
ii ai ii ai oh
and in that band he had two sticks
ii ai ii ai oh
with a click click here and a clic clic there..

-a pipe- with a doo-doo
-a drum -with a bum bum there

Baa baa black sheep

A
Baa baa black sheep

have you a-ny wool?

Yes sir yes sir

three bags full

B
one for the mas-ter

one for the dame

one for the lit-tle boy

who lives down the lane

-moo moo jersey cow have you any milk?
yes sir yes sir three buckets full

If you like an apple

If you like an apple, come in, come in

and dance and dance and dance and dance

and show your happinenss

-an orange, strawberry, banana

Parts of the plant

The far-mer plant a tree

The far-mer plant a tree

e-o-e-o

The Farmer plant a tree

-the tree has roots (show roots)
-the tree has a trunk (show trunk)
-the tree has leaves (wawe your hands)
-the tree has flovers (hands opening like flow-
ers)
- the tree has fruits (eat fruits)

Before I go I stop

Before I go, go, go I stop X2

Before I go I stop

I look to the left and right

Before I go go go I stop

Miss Molly had a dolly

1. Miss Polly had a dolly who was sick, sick, sick.

So she phoned for the doctor to be quick, quick, quick.

The doctor came with his bag and his hat

And he knocked at the door with a rat-a-tat-tat.

2. He looked at the dolly and he shook his head

And he said "Miss Polly, put her straight to bed!"

He wrote on a paper for a pill, pill, pill

"I'll be back in the morning yes I will, will, will."

Susie is a carpenter

Susie is a car-pen-ter car-pen-ter car-pen-ter

Susie is a car-pen-ter all day long

She works in the mor-ning

and breaks at nooooooon

Susie is a car-pen-ter all day long

-susie is a doctor (do movements how doctors work)

-susie is a teacher

-other professions

School in a Briefcase (LitNet)**Lion -corageous**

The li-on is co-ra-geous

co-ra-geous is he

I am co-ra-geous with

Je-sus in me

cow is so peaceful,
so peaceful is he
I'm also peaceful with
Jesus in me

Tortoise -perservering

The tor-toise walks a slow slow pace;

slow and stea-dy wins the race.

The tor-toise walks a slow slow pace;

slow and stea-dy wins the race.

Dog -obediant

Obey your parents this is good.
Say yes I will just as you should

Obey your teacher
Obey your Jesus

We are obedient (Wetsembekile Jesu)

We are obedient oh, Lord X2
Every day and every hour
We are obedient oh Lord

You are faithful, oh Lord X2
Every day and every hour
You are faithful, oh Lord

Spider -patient

In-cy win-cy spi-der climbed

up the wa-ter spout

down came the rain and washed the spi-der
out

out came the sun and dried up all the rain

in-cy win-cy spi-der climbed up the wa-ter
spout a-gain

-hatsi batsi spider (big)

-hasty spider (beginning of the sentence nor-
mally, the end quickly)

Fish -trustworthy

Fin-ny Fish was a trust-worth-y fish

he swam in the shal-low wa-ter.

Mot-her Fish trust-ed Fin-ny fish to

take good care of her daugh-ter

Insect -meek

Meek lit-tle ca-ter-pil-lar

craw-ling by

turn a-round you're a

but-ter-fly

Meak little caterpillar crawling by
turn around you're a butterfly

Meak little butterfly flying by
turn around you're grasshopper

Meak little grasshopper jumping by
turn around you're a spider

Rabbit -gentle

Gent-le rab-bit

hop hop hop,

wrink-le your nose 'til

'til I say ... STOP!

(wink your eye, wiggle your ears, twich your tail)

Hen -loving

A

Hop hop hop

go and ne-ver stop

B

Scratch-ing stones and scratch-ing sticks

hen finds food for all her chicks

A

hop hop hop hop

hen will ne-ver stop

Rhymes

Lis-ten to the sun

Lis-ten to the sun

lis-ten to the sun shine

Lis-ten to the sun

Shine in your heart

Shine in your song

Shine in your gar-den

all day long

listen to the rain fall

listen to the wind blow

Rain rain go a-way

come a-gain a-not-her day

Brush, brush brush your teeth,

brush them eve-ry-day

Fat-her, mot-her, brot-her and sis-ter

brush them eve-ry-day

-comb comb comb your hair

-wash wash wash your body

LIITE 8 Tavoitteet

THE OBJECTIVES OF MUSIC EDUCATION IN PRESCHOOL

- The child experiences feelings of succeeding and happiness. He gets musical experiences, which create a basis for developing a positive self image as a music maker.
- Making music together with other children
- Child learns to express himself musically
- The musical memory and imagination develops
- to support child's creativity and self expression
- to support the overall development of the child: emotional, social, cognitive and motoric

Content of education

- the children practice to use percussion instruments (drums, shakers) and body percussions in many different ways
- the children experiences the components of music (rhythm, tempo, structure, dynamics) through doing and playing
- the children practice active listening (e.g. recognising different voices) and inner hearing of music. It is also important to learn to listen to the sounds of the nature and silence.
- improvising songs, rhythms, melodies and dances
- the child gets to know songs from different countries
- discussing about experiences

Objectives for the teachers

- classroom organisation skills
- creative skills to make up own things and develop children's creativity
- to understand the importance of teaching music in preschool
- learns to approach music education from the point of different components of music: rhythm and beat, melody, dynamics, tone colour, and use them as building blocks to add more ideas to the songs and ask for children's ideas
- learns to use different methods to teach these components: playing, singing, and moving.
- learns how to teach songs and dances
- learns new songs to help the children learn alphabets, numbers, weekdays, colours, etc. and songs from other countries.
- learn to build instruments from waste material, use body percussions and learn to see the possibility to use almost any object to create sounds
- learn how to use the instruments in music education

Hongisto-Åberg, M., Lindeberg-Piironen, A., Mäkinen, L. (1993) *Hip hoi, musiso!* : musiikki varhaiskasvatuksessa. Espoo : Fazer musiikki

Simojoki, M. (1984). Päiväkodin musiikkikasvatussuunnitelma. Teoksessa Pesola-Bernhardt, O. *Kapo, kapo karhunpoika.. Musiikki päiväkodissa.* (s.4–22). Kaustinen:Kansanmusiikki-instituutti

LIITE 9 Sanalista tavutusten kanssa

Fruits

Sum-mer

Peach, peach-es

pear

plum

wa-ter-me-lon

me-lon

ba-na-na

ap-ple

pine-ap-ple

paw-paw

gra-na-dil-la

ki-wi

gua-va

straw-ber-ry

rasp-ber-ry

man-go

fig

Win-ter

o-range, o-ran-ges

le-mon

lime

grape-fruit

Ve-ge-tab-les

cab-bage

po-ta-to

spi-nach

car-rot

gem squash

cau-li-flo-wer

broc-co-li

beans

peas

mea-lies

to-ma-to

let-tuce

cu-cum-ber

o-ni-on

but-ter-nut

pump-kin

Clot-hes

Dad and boys

pants

trou-sers

shorts

T-shirt

shirt

tie

un-der-pants

vest

bra-ces

socks

shoes

san-dals

hats

suit

jac-ket

jer-sey

waist jac-ket

py-ja-mas

track-suit

Mom and girls

Dress

skirt

shirt

blouse

T-shirt

pan-ties

bra

stoc-kings

shorts

socks

shoes

san-dals

high heeled shoes

hats

hand-bags

py-ja-mas

track-suit

long pants

Sw-a-zi at-ti-res

Ba-by

nap-pies

wa-ter-proof

vest

dres-ses

pants

shorts

T-shirt

bibs

boo-ties

soft shoes

Wa-ter a-ni-mals

fish, fish-es

frog

cro-co-dile

tad-pole

duck

hip-po-po-ta-mus

gold fish, gold fish-es

fla-min-go

dra-gon-fly

Wild a-ni-mals

li-on

gi-raffe

e-le-phant

rhi-no

snake

cage

zeb-ra

im-pa-la

mon-key

Shapes

tri-ang-le

rec-tang-le

circ-le

square

Co-lours

red

blue

yel-low

o-range

green

pur-ple

pink

black

brown

vi-o-let

white

grey

tur-quoise

Months

ja-nu-ary

feb-ru-a-ry

march

ap-ril

may

june

ju-ly

au-gust

sep-tem-ber

oc-to-ber

no-ven-ber

de-cem-ber

Week days

mon-day

tues-day

wed-nes-day

thurs-day

fri-day

sa-tur-day

sun-day

four-teen

fif-teen

six-teen

se-ven-teen

eigh-teen

nine-teen

twen-t

Num-bers

one

two

three

four

five

six

se-ven

eight

nine

ten

e-le-ven

twelve

thir-teen

LIITE 10 CD:n sisältö

Songs for preschool

1. abc
2. chickamy chickamy
3. abc liiolii
4. rainbow song
5. rainbow with solfege
6. What's her name
7. We're going to the market place
8. We're going to the market place with solfege
9. seven days a week
10. seven days a week with solfege
11. Months of the year (little indians melody)
12. Months of the year by J.V
13. Months of the year by J.V with solfege
14. Welcome 1
15. Welcome 2
16. Go well and safely
17. Go well and safely with solfege
18. Ten little indians (elephants)
19. Ten little indians with solfege
20. Five little ducks
21. Field mice
22. Johnny works with one hammer
23. Johnny works with solfege
24. Clap clap clap your hands
25. Clap your hands with solfege
26. Where is thumbking
27. Where is thumbking with solfege
28. Mörrimöykky dances
29. BINGO
30. Walking walking stop
32. The bear went over the mountain
33. The bear went over the mountain with solfege
34. Liiolii
35. Liiolii with solfege
36. Mmaboleisa original
37. Where have you been Mmaboleisa
38. Where have you been Mmaboleisa with solfege
39. Happy dance from Finland
40. Go round and round the village
41. Go round and round the village with solfege
42. Goin to a lion hunt
43. Shoo fly
44. Shoo fly with solfege
45. Ka bona bona selo eng
46. Lion
47. Lion with solfege
48. Tortoise
49. Tortoise with solfa
50. Silent night
51. Cow is so peaceful
52. The ants came marching one by one
53. The ants came marching with solfege
54. Dog
55. Incy-wincy spider
56. Incy-wincy spider with solfege
57. Fish
58. Fish with solfege
59. Insect
60. Insect with solfege
61. Rabbit
62. Rabbit with solfege
63. Hen
64. Hen with solfege
65. so-mi
66. so-la-so-mi
67. la-so-mi-re
68. do-re
69. do-re-mi
70. do-re-mi-so-la
71. do-re-mi-fa-so
72. do-re-mi-fa-so-la
73. do-re-mi-fa-so-la-ti
74. do-ti-do
75. do-so
76. do-la
77. Solfege phrases